

ARBEIDSMARKT EN ORIGINE 2017

SOCIO-ECONOMISCHE MONITORING

VOORWOORD

Het is van kapitaal belang om de evolutie van de arbeidsmarkt en de arbeidsomstandigheden in kaart te brengen waarmee bepaalde categorieën van personen worden geconfronteerd vanwege hun origine en hun migratieachtergrond. Dat maakt het immers mogelijk om te evalueren in hoeverre de vastgestelde problemen voortvloeien uit de organisatie van de arbeidsmarkt, om te anticiperen op toekomstige evoluties en om de juiste antwoorden te bedenken.

Om die reden wordt de gefaseerde ontwikkeling van de “Socio-economische Monitoring” voortgezet. Het is de bedoeling dat bij elke publicatie de aanpak ervan wordt geconsolideerd en het onderzoek wordt uitgebreid.

We zijn inmiddels aan de derde uitgave.

Ter herinnering, de eerste fase van het project omvatte de integratie van gegevens uit het Rijksregister betreffende de nationaliteit en het geboorteland van individuen en ook van hun ouders, in de Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid. Bij de tweede fase werden twee variabelen bepaald om de gegevens bruikbaar te maken, namelijk de variabele ‘origine’ en de variabele ‘migratieachtergrond’. Deze gegevens werden beschreven en geanalyseerd in de eerste twee publicaties (2013 en 2015).

Dit derde rapport bouwt hierop verder en brengt nieuwe elementen voor het voetlicht, in het bijzonder de introductie van de variabele ‘opleiding’ (laag, gemiddeld of hoog niveau) en een gedetailleerde analyse van de overheidssector.

Bovendien zijn de verzamelde gegevens preciezer en betrouwbaarder geworden ten opzichte van de eerdere edities. België heeft daarmee een bron van gegevens waarover geen enkel ander land van de EU kan beschikken. Dat maakt het mogelijk om verfijnde, multivariabele en re-

levante statistische analyses te ontwikkelen om het bestaan en de omvang te meten van de ongelijkheden op de arbeidsmarkt, rekening houdend met leeftijd, geslacht, origine, opleidingsniveau, verblijfplaats, enz. Wij roepen onderzoekers en de betrokken overheidsinstellingen dan ook op om hier gebruik van te maken.

De overheid kan deze ongelijkheden en discriminaties, die worden veroorzaakt en gereproduceerd door het systeem zelf, niet meer negeren. Een systeem waarvan de organisatie tegelijk afhankelijk is van de politieke beslissingen en van de beslissingen die worden genomen in het kader van het sociaal overleg. Waaruit meteen volgt dat het mogelijk is om deze processen aan te passen, mits er voldoende politieke wil is.

Rekening houdend met de zesde Staatshervorming, die de verdeling van bevoegdheden consolideerde, met name die in verband met werkgelegenheid, maar ook rekening houdend met de realiteit op het terrein, en met de mobiliteit van personen en werknemers, dringt een overleg waarbij alle bestuursniveaus aanwezig zijn zich meer en meer op. Dit is wat we al lang bepleiten.

Deze problematiek zou daarom op de agenda moeten worden geplaatst van een interministeriële conferentie waarop niet alleen de ministers bevoegd voor de werkgelegenheid aanwezig zijn, maar ook de ministers van onderwijs, van gelijke kansen en van migratie. Iets waarvoor wij ook al lang pleiten.

In dezelfde lijn zouden wij eveneens opnieuw willen bepleiten dat er voldoende aandacht wordt besteed aan deze problematiek op alle niveaus van het sociaal overleg.

Bovendien maakt de bijzondere aandacht die in dit verslag wordt besteed aan de overheidssector het ons ook mogelijk om de verschillende overheden van dit land op te roepen om niet

alleen bij te dragen tot het gepaste beleid, maar ook om erop toe te zien dat hun personeel de weerspiegeling is van de diversiteit van onze maatschappij.

Ten slotte is het nuttig eraan te herinneren dat de Raad van de Europese Unie op 12 juni van dit jaar de volgende aanbeveling heeft goedgekeurd die aan alle Belgische autoriteiten is gericht: "Ervoor zorgen dat de meest achtergestelde groepen, met inbegrip van mensen met een migratieachtergrond, gelijke kansen hebben

op toegang tot kwaliteitsonderwijs, beroepsopleidingen en de arbeidsmarkt." Laat ons samen werken om hier zoveel mogelijk aan te beantwoorden.

Wij pleiten er dus voor dat de vaststellingen van dit verslag en de vragen die het oproept, ter harte worden genomen.

Laten we hopen dat de betrokken actoren ingaan op dit verzoek.

Els KEYTSMAN en Patrick CHARLIER
Co-directeurs Unia

Jan VANTHUYNE
*Voorzitter van het Directiecomité a.i.
bij de FOD Werkgelegenheid,
Arbeid en Sociaal Overleg*

INLEIDING

Het rapport *Socio-economische Monitoring 2017 - Arbeidsmarkt en Origine* actualiseert de eerder gemaakte analyses van de arbeidsmarktindicatoren in verhouding tot de origine van de betrokkenen (werkgelegenheidsgraad, inactiviteitsgraad, werkloosheidsgraad, sector van tewerkstelling, loonniveau, enz.) en bouwt er verder op voort. Dat doet het zonder evenwel te vervallen in de herhaling van de gedetailleerde en volledige analyse in de vorige rapporten. Net zoals in 2015 zijn deze gedetailleerde gegevens raadpleegbaar op de website van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg.

Dit rapport bevat bovendien ook enkele verduidelijkingen en nieuwe elementen, waardoor we onze doelstellingen verder kunnen ontwikkelen en scherper kunnen definiëren: een duidelijk beeld schetsen van de arbeidsmarkt in functie van de gekozen indicatoren, de eventuele verschillen opsporen tussen de categorieën van personen volgens hun afkomst, de ongelijkheden aantonen en maatregelen voorstellen om er een einde aan te stellen.

Het originele karakter van voorliggend rapport zit in nieuwe en aanvullende analyses ten opzichte van de voorgaande verslagen, in het bijzonder:

- › de invoering van de variabele 'opleidingsniveau';
- › de evolutie van de werkgelegenheid tussen 2008 en 2014;
- › de analyse van de werkgelegenheid volgens origine in de openbare sector;
- › de trajecten van de jongeren die zijn ingeschreven voor een beroepsinschakelingstijd;
- › de analyse van de verblijfsredenen.

Invoering van de variabele 'opleidingsniveau'

De variabele 'opleidingsniveau' biedt ons de mogelijkheid om veel openstaande vragen te beantwoorden. Vroeger was het immers moeilijk om te bepalen in welke mate de zwakke resultaten van bepaalde categorieën van origine op het vlak van integratie op de arbeidsmarkt het resultaat waren van hun lage opleidingsniveau. Dankzij deze variabele kunnen we die resultaten nu vergelijken.

Zo kunnen we nu in de tabellen die de indicatoren van de arbeidsmarkt weergeven, het onderscheid tussen verschillende categorieën aflezen volgens zowel de origine als het opleidingsniveau (laag, middelmatig, hoog). Het is voortaan bijvoorbeeld ook mogelijk om na te gaan of men voor hetzelfde opleidingsniveau – naargelang de variabele 'origine' – al dan niet grote verschillen vaststelt inzake werkgelegenheid, werkloosheid, lonen, enz.

Evolutie van de arbeidsmarkt en herstel van de werkgelegenheid (2008-2014)

Werk is een van de belangrijkste manieren om deel te nemen aan het sociale leven. Voortaan is het mogelijk om over een periode van zeven jaar belangrijke evoluties vast te stellen. Op het eerste zicht stijgen de werkgelegenheidspercentages van personen van buitenlandse afkomst forser dan de percentages van personen van Belgische afkomst. Dit zou kunnen suggereren dat er een proces van vervanging van arbeidskrachten van Belgische afkomst door arbeidskrachten van buitenlandse afkomst aan de gang is. Belangrijker dan deze vaststelling is echter om na te gaan of deze evolutie ook positief is inzake arbeidsvoorwaarden. Hoe komt deze vervanging tot uiting? In welke sectoren? En tegen welke prijs (lonen, soorten contracten, activiteitssectoren, enz.)? Ook hier biedt de vaststelling van deze evolutie ons de mogelijkheid

om verdere initiatieven te bepalen, zowel op het vlak van onderzoek, als op het vlak van voorstellen tot politieke actie.

Analyse van werkgelegenheid volgens origine in de openbare sector

Voor het eerst wordt de openbare sector expliciet en gedetailleerd geanalyseerd. De openbare sector wordt vaak aangehaald als een 'voorbeeld' ten opzichte van de privésector. Het is nuttig om na te gaan of dit echt zo is en om te antwoorden op bepaalde vragen zoals: in welke sectoren bevinden zich concentraties van bepaalde afkomsten? Wie heeft er al dan niet het statuut van ambtenaar (statutair), bediende (contractueel), arbeider (contractueel), enz.? Aangezien we beschikken over gegevens voor de verschillende beleidsniveaus (federaal, gewesten en gemeenschappen, provincies en gemeenten), wordt het voortaan mogelijk om specifieke richtlijnen te ontwikkelen voor meer gerichte acties naargelang de bevoegdheden op elk niveau.

Het traject van jongeren die zijn ingeschreven voor een beroepsinschakelingstijd

Sinds 1 januari 2012 moeten jongeren die hun studies hebben beëindigd een beroepsinschakelingstijd doorlopen, voor ze inschakelingsuitkeringen ontvangen. Als ze aan het einde van deze inschakelingstijd geen werk hebben en aan bepaalde voorwaarden voldoen, kunnen ze een inschakelingsuitkering ontvangen. Van bij de start van deze inschakelingstijd worden de jon-

geren begeleid door de overheidsdiensten voor arbeidsbemiddeling die hen actieplannen voorstellen. Aangezien de integratie van jongeren op de arbeidsmarkt één van de problemen van het werkgelegenheidsbeleid in België is, is het belangrijk de verscheidene kenmerken te kunnen analyseren van de jongeren die een inschakelingstijd doorlopen en ook de diverse factoren die een positief traject naar werk al dan niet in de hand werken.

De analyse van de verblijfsredenen

Ons land is een immigratieland en dus wordt ook onze arbeidsmarkt beïnvloed door migratie. Het beleid inzake immigratie kan niet losgekoppeld worden van het beleid inzake arbeidsmarkt. Elke buitenlandse persoon die zich in België bevindt, moet in principe over een verblijfsreden beschikken (gezinshereniging – samenwonen – adoptie, asiel en diverse bescherming, regularisatie, werk, studie of andere redenen). In dit verband is het belangrijk om het traject van de immigranten op de arbeidsmarkt te kennen, ongeacht de verblijfsreden. Hebben de personen die naar België komen met de bedoeling hier te werken, betere perspectieven op de arbeidsmarkt dan diegenen die om andere redenen naar hier komen? De analyse van de gegevens over de verblijfsredenen zullen het mogelijk maken om de aandacht te vestigen op de verschillen inzake werkgelegenheid tussen de verschillende motivaties, en ook op de punten die noodzakelijk zijn om een beter integratiebeleid te voeren.

INHOUD

VOORWOORD	3
-----------	---

INLEIDING	5
-----------	---

HOOFDSTUK 1. DEMOGRAFIE EN ONDERWIJSNIVEAU	9
--	---

1. HERHALING VAN DE METHODOLOGIE	10
2. BEVOLKING VOLGENS ORIGINE EN MIGRATIEACHTERGROND	13
3. BEVOLKING VOLGENS ONDERWIJSNIVEAU	18

HOOFDSTUK 2. ARBEIDSMARKT, ORIGINE EN OPLEIDINGSNIVEAU	29
--	----

1. VOORNAAMSTE BEVINDINGEN	30
2. OPLEIDINGSNIVEAU	60
3. HUISHOUDENTYPE	73
4. ARBEIDSMARKTSITUATIE PER ORIGINE IN 2014	77
5. PROFIELKENMERKEN WERKENDE EN WERKLOZEN, PER ORIGINE, 2014	80

HOOFDSTUK 3. JONGEREN IN BEROEPSINSCHAKELINGSTIJD	87
---	----

1. BESCHRIJVING VAN DE POPULATIE JONGEREN DIE ZICH ALS WERKZOEKENDEN INSCHRIJVEN VOOR EEN INSCHAKELINGSTIJD	89
2. TRAJECT OP DE ARBEIDSMARKT VAN DE JONGEREN DIE EEN INSCHAKELINGSTIJD DOORLOPEN	96
3. DUUR VAN DE ZOEKTOCHT NAAR EEN EERSTE BAAN EN LANGDURIGE WERKLOOSHEID	103

HOOFDSTUK 4. DE OPENBARE SECTOR	111
---------------------------------	-----

HOOFDSTUK 5. INTEGRATIE OP DE ARBEIDSMARKT EN VERBLIJFSREDENEN	131
--	-----

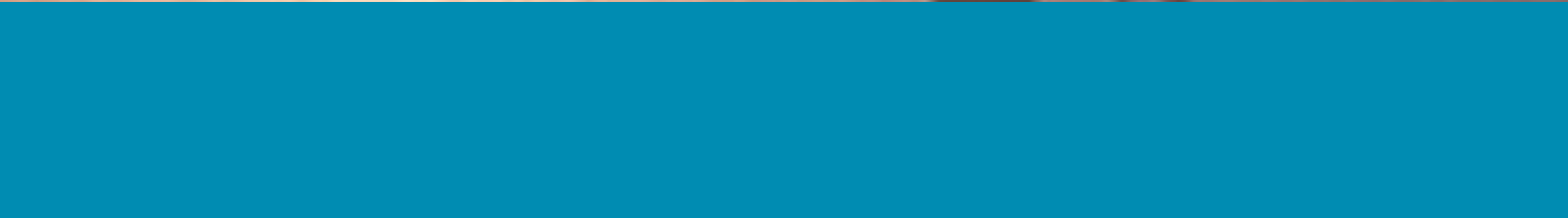
1. DE HERWERKTE CATEGORIEËN VAN IT_202: ENKELE DETAILS	133
2. DE SELECTIE VAN TWEE GROEPEN EN HET ANALYSEPERSPECTIEF	135
3. ANALYSE VAN DE PERSONEN DIE IN 2010 NIEUW ZIJN INGEGESCHREVEN IN HET RR VOLGENS DE VERBLIJFSREDEN	135
4. ANALYSE VAN DE PERSONEN DIE IN 2010 NIEUW ZIJN INGEGESCHREVEN IN HET RR VOLGENS DE VERBLIJFSREDEN EN DE SOCIO-ECONOMISCHE TOESTAND IN 2011 EN 2014	141
5. ANALYSE VAN DE PERSONEN DIE IN 2013 NIEUW WERDEN INGEGESCHREVEN IN HET RR VOLGENS DE VERBLIJFSREDEN	151
6. ANALYSE VAN DE PERSONEN DIE IN 2013 NIEUW WERDEN INGEGESCHREVEN IN HET RR VOLGENS DE VERBLIJFSREDEN EN DE SOCIO-ECONOMISCHE POSITIE IN 2014	157

HOOFDSTUK 6. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	163
--	-----

CONCLUSIES	164
1. LESSEN UIT DE MONITORING 2015	164
2. NIEUWE ELEMENTEN UIT DIT RAPPORT	166
3. BESLUIT: GENDER ALS BIJKOMENDE FACTOR	172
BELEIDSAANBEVELINGEN	173

BIJLAGEN	174
----------	-----

LIJST VAN PARITAIRE COMITÉS	175
LIJST VAN NACE	178
LIJST VAN GRAFIEKEN	181
LIJST VAN TABELLEN	184
LIJST VAN FIGUREN	185
COLOFON	186

1

DEMOGRAFIE EN ONDERWIJSNIVEAU

VERDELING VAN DE BEVOLKING PER ORIGINE EN PER ONDERWIJSNIVEAU

1. HERHALING VAN DE METHODOLOGIE¹

In het kader van de socio-economische monitoring wordt de origine van de betrokken personen beschouwd op basis van twee manieren die elkaar aanvullen: via de invoering van een variabele 'origine' en een variabele 'migratieachtergrond'. De variabele 'origine' maakt het mogelijk om nauwkeuriger te zijn dan de indicatoren die betrekking hebben op de nationaliteit van het individu. Dat gebeurt door op een optimale manier, via de nationaliteit bij geboorte van de ouders of van het individu, de tweede generatie in kaart te brengen en ook de personen die Belg geworden zijn. Daarnaast maakt de variabele 'migratieachtergrond' het mogelijk om een onderscheid te maken tussen recente en oudere migranten, immigranten en leden van de 'tweede' of 'derde generatie'², personen die buitenlander gebleven zijn, die de Belgische nationaliteit verkregen hebben of geboren zijn als Belg uit ouders van buitenlandse origine, ...

Origine

De variabele '**origine**' combineert de volgende variabelen: 'nationaliteit'³ van het individu, 'nationaliteit bij de geboorte'⁴ van het individu en 'nationaliteit'⁵ van de ouders van het individu. Dit algoritme verloopt in vier fases, die het mogelijk maken om exhaustieve en onderling exclusieve groepen te bepalen.

De eerste fase identificeert de personen van buitenlandse origine door middel van de beschikbare informatie over de nationaliteit bij de geboorte van het individu of van zijn ouders, of over de huidige nationaliteit van het individu. De origine van het individu zal in eerste instantie het land zijn dat overeenstemt met de nationaliteit bij geboorte van zijn vader (als die gekend is en niet-Belgisch); in tweede instantie wordt het de nationaliteit bij geboorte van zijn moeder (als die gekend is en niet-Belgisch); in derde instantie wordt het zijn nationaliteit bij geboorte (als die gekend is en niet-Belgisch); en ten slotte wordt het zijn eigen nationaliteit (als die gekend is en niet-Belgisch). Door in de eerste plaats de personen van buitenlandse origine te benaderen wanneer één van de ouders geboren is als Belg en de andere geboren is als buitenlander, geeft deze benaderingswijze voorrang aan de ouder wiens nationaliteit bij de geboorte buitenlands is. Wanneer de ouders geboren zijn als buitenlanders en de nationaliteit bij de geboorte van de vader verschilt van die van de moeder, wordt overigens voorrang gegeven aan de nationaliteit bij de geboorte van de vader.

De tweede fase identificeert de personen van Belgische origine door middel van de nationaliteit van het individu en de nationaliteit bij de geboorte van het individu en van zijn ouders. Zo zijn de personen van Belgische origine diegenen met de Belgische nationaliteit, geboren met de Belgische

1 Voor meer uitleg over de methodologie, zie Hoofdstuk 1 van de *Socio-economische Monitoring 2015: Arbeidsmarkt en Origine*, FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding, november 2015. Enkel de voornaamste elementen worden hierin vermeld.

2 Met de beperkingen in dit geval die in de tekst worden toegelicht.

3 Wanneer een persoon op dezelfde datum een dubbele nationaliteit heeft (Belgische en een andere nationaliteit), primeert de Belgische nationaliteit op de andere.

4 In werkelijkheid gaat het om de nationaliteit bij de eerste inschrijving in het Rijksregister. Voor de grote meerderheid van de personen gaat het om de nationaliteit bij geboorte. Zo betekent "Belg als Belg geboren" niet noodzakelijk hetzelfde als "geboren in België".

5 Zelfde opmerking als de vorige (zie hierboven).

nationaliteit en van wie beide ouders geboren zijn met de Belgische nationaliteit.

De derde fase identificeert de Belgische personen geboren als Belg aan wie het niet mogelijk is om de Belgische origine toe te kennen omdat de informatie over de nationaliteit bij de geboorte van één van de ouders of van beide ouders ontbreekt.

Ten slotte identificeert **de vierde fase** de personen voor wie het niet mogelijk is hun origine te identificeren omdat de informatie over de nationaliteit bij de geboorte en de huidige nationaliteit ontbreekt.

Hergroeperingen per nationaliteit⁶ moesten worden uitgevoerd om redenen die verband houden met de bescherming van het privéleven. Deze hergroeperingen werden gewijzigd ten opzichte van deze die in het vorige rapport werden gebruikt, en dit om rekening te houden met de geopolitieke evolutie in Europa. Het is belangrijk om eraan te herinneren dat bij gebreke van informatie in het Rijksregister, de origine niet kan worden bepaald voor alle personen. Bij de invoering van het Rijksregister op het einde van de jaren 60, werd alle nodige informatie (nationaliteit bij de geboorte, nationaliteit, nationaliteit bij de geboorte van de ouders enz.) trouwens niet altijd systematisch verzameld door de gemeenten. Dit geldt in het bijzonder voor de oudere personen. Niettemin is uit de gegevens van het voorgaande verslag⁷ een verbetering gebleken, via een cohort-effect, in verband met het bepalen van de origine voor

de oudere groepen. De oudste personen waarbij het niet mogelijk was om de nationaliteit bij de geboorte van de ouders te identificeren, zijn immers minder aanwezig in de bestudeerde bevolking en werden 'vervangen' door jongeren voor wie wel alle informatie beschikbaar is die nodig is voor het bepalen van de origine. Die verbetering heeft ons ertoe aangezet om de geanalyseerde groep uit te breiden en om zo de 18 tot 64-jarigen te analyseren in plaats van de 18 tot 60-jarigen. Dit om meer in overeenstemming te zijn met de leeftijdsgrenzen die gewoonlijk worden gebruikt in arbeidsmarktanalyses.

Migratieachtergrond

De variabele '**migratieachtergrond**' combineert de volgende variabelen:

- > 'nationaliteit' van het individu;
- > 'nationaliteit bij de geboorte' van het individu;
- > 'nationaliteit bij de geboorte' van de ouders van het individu;
- > 'geboorteland' van het individu;
- > 'nationaliteit bij de geboorte' van de grootouders van het individu (en dit enkel voor de personen met de Belgische nationaliteit, geboren als Belg uit ouders geboren als Belg);
- > 'inschrijvingsdatum in het Rijksregister' van het individu;
- > 'datum waarop de nationaliteit werd verkregen' door het individu.

Vijf fases maken het mogelijk om exhaustieve en onderling exclusieve groepen personen te bepalen.

⁶ **EU-14:** Frankrijk, Duitsland, Italië, Nederland, Luxemburg, Ierland, Verenigd Koninkrijk, Denemarken, Griekenland, Spanje, Portugal, Finland, Zweden en Oostenrijk.

EU-13: Tsjechische Republiek, Estland, Cyprus, Letland, Litouwen, Hongarije, Malta, Polen, Slovenië, Slowakije, Bulgarije, Roemenië en Kroatië.

Kandidaat EU: Turkije, vroegere Joegoslavische Republiek Macedonië, Albanië en Montenegro.

Andere Europese landen: IJsland, Andorra, Liechtenstein, Monaco, Noorwegen, San-Marino, Zwitserland, Rusland, Staat Vaticaanstad, Wit-Rusland, Oekraïne, Moldavië, Bosnië-Herzegovina, Servië, enz.

Maghreb: Algerije, Libië, Marokko, Tunesië en Mauritanië.

Andere Afrikaanse landen: Burundi, Kameroen, Zuid-Afrika, Congo, Senegal, Rwanda, enz.

Nabije/Midden-Oosten: Iran, Israël, Palestijnse Gebieden, Jordanië, Irak, Syrië, Libanon, Saoedi Arabië, Jemen, Oman, Verenigde Arabische Emiraten, Qatar, Bahrein, Koeweit, Egypte, Pakistan en Afghanistan.

Oceanië/Verre-Oosten: China, India, Japan, Taiwan, Oceanië (Australië, Nieuw-Zeeland, ...).

Andere Aziatische landen: Thailand, Maleisië, Vietnam, Filipijnen, Indonesië, Cambodja, Nepal, Sri Lanka, enz.

Noord-Amerika: Canada, Verenigde Staten van Amerika.

Zuid- en Centraal-Amerika: Cuba, Guatemala, Mexico, Nicaragua, Argentinië, Bolivia, Brazilië, Chili, Colombia, Ecuador, Peru, Venezuela, enz.

⁷ Zie *Socio-economische monitoring 2015: Arbeidsmarkt en Origine*, FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding, november 2015.

De eerste fase identificeert de personen die deel uitmaken van de **'derde generatie'**⁸ door middel van de nationaliteit van het individu, de nationaliteit bij de geboorte van het individu, van zijn ouders en van zijn grootouders. Deze derde generatie is samengesteld uit de personen met de Belgische nationaliteit, geboren met de Belgische nationaliteit van wie beide ouders geboren zijn met de Belgische nationaliteit. De groep kan worden onderverdeeld in vijf categorieën volgens de nationaliteit bij geboorte van de grootouders⁹: **Belg** als de vier grootouders als Belg geboren zijn, **niet-EU** als minstens een van de grootouders geboren is met een nationaliteit van een land buiten de EU (buiten EU-14 en buiten EU-13), **EU** als minstens een van de grootouders geboren is met een nationaliteit van een EU-land (EU-14 en EU-13), **onbepaald** als de nationaliteit van de vier grootouders ongekend is en **deels onbepaald** als één tot drie grootouders als Belg geboren is/zijn en voor de andere(n) de nationaliteit bij geboorte niet gekend is.

De tweede fase identificeert de personen die deel uitmaken van de **tweede generatie** door middel van de nationaliteit van het individu en die van zijn ouders, de nationaliteit bij de geboorte van het individu en die van zijn ouders en het geboorteland van het individu. De tweede generatie zoals wij ze definiëren is samengesteld uit individuen met de Belgische nationaliteit, als Belg geboren in België of in het buitenland of als buitenlander geboren in België. Deze generatie is opgedeeld in vijf categorieën in functie van de huidige nationaliteit of de nationaliteit bij geboorte van de ouders: **niet-EU uit Belgische ouders**, **EU uit Belgische ouders**, **niet-EU uit buitenlandse ouder(s)**, **EU uit buitenlandse ouders(s)** en **onbepaald**.

De derde fase identificeert de personen die deel uitmaken van de **eerste generatie die de Belgische nationaliteit heeft verkregen**, enerzijds sinds meer dan 5 jaar en anderzijds sinds 5

jaar of minder, door middel van de nationaliteit van het individu en de datum waarop de Belgische nationaliteit werd verkregen. Zij is samengesteld uit individuen met de Belgische nationaliteit, geboren met de nationaliteit van een ander land dan België, die de Belgische nationaliteit hebben verkregen sinds meer dan 5 jaar of sinds 5 jaar of minder. Deze generatie is onderverdeeld in vier categorieën in functie van de nationaliteit bij geboorte en van de datum waarop de Belgische nationaliteit verkregen werd: **niet-EU die de Belgische nationaliteit hebben verkregen sinds meer dan 5 jaar**, **EU die de Belgische nationaliteit hebben verkregen sinds meer dan 5 jaar**, **niet-EU die de Belgische nationaliteit hebben verkregen sinds 5 jaar of minder** en **EU die de Belgische nationaliteit hebben verkregen sinds 5 jaar of minder**.

De vierde fase identificeert de personen die deel uitmaken van de **eerste generatie die een buitenlandse nationaliteit hebben**, en die enerzijds sinds meer dan 5 jaar en anderzijds sinds 5 jaar of minder ingeschreven zijn in het Rijksregister, door middel van de nationaliteit van het individu en de datum van inschrijving in het Rijksregister. Deze generatie is samengesteld uit individuen met een buitenlandse nationaliteit die in het Rijksregister zijn ingeschreven sinds meer dan 5 jaar of sinds 5 jaar of minder. Ze is onderverdeeld in vier categorieën in functie van de nationaliteit en van de datum van inschrijving in het Rijksregister: **niet-EU ingeschreven in het Rijksregister sinds meer dan 5 jaar**, **EU ingeschreven in het Rijksregister sinds meer dan 5 jaar**, **niet-EU ingeschreven in het Rijksregister sinds 5 jaar of minder** en **EU ingeschreven in het Rijksregister sinds 5 jaar of minder**.

De vijfde fase identificeert de personen voor wie het niet mogelijk was om een migratieachtergrond te bepalen, omdat geen enkele van de nodige variabelen om deze te bepalen beschikbaar was.

8 In dit rapport is het zo dat, wanneer een individu een "Belg van de derde generatie" is, dit in werkelijkheid inhoudt: "Belg sinds minstens drie generaties". De 'derde generatie' omvat in werkelijkheid dus de derde generatie, de vierde generatie en de volgende. In de tekst zullen we de term derde generatie gebruiken om al deze generaties aan te wijzen.

9 Als minstens een van de grootouders geboren is met een buitenlandse nationaliteit, zal het individu tot de derde generatie met een buitenlandse migratieachtergrond (EU of niet-EU) gerekend worden. Als verschillende van zijn grootouders geboren zijn met een buitenlandse nationaliteit, wordt prioriteit gegeven aan de nationaliteit bij geboorte van grootouders langs vaders kant. We kijken daarbij eerst naar de nationaliteit bij geboorte van de grootvader. Is die als Belg geboren? Dan kijken we vervolgens naar de nationaliteit bij geboorte van de grootmoeder. Als beide grootouders van vaderskant zijn geboren met de Belgische nationaliteit, dan kijken we naar de nationaliteit bij geboorte van de grootouders aan moederszijde, beginnend met de grootvader en vervolgens de grootmoeder.

2. BEVOLKING VOLGENS ORIGINE EN MIGRATIEACHTERGROND

2.1. Volgens origine

De onderstaande figuur geeft de verdeling weer van de bevolking van 18 tot 64 jaar volgens de variabele 'origine'.

Figuur 1 : Verdeling van de bevolking van 18 tot 64 jaar volgens origine in 2014

Bevolking van 18 tot 64 jaar 6.921.008			
Belgische origine ¹ 4.311.621 62,3 %	Vreemde origine ² 2.054.108 29,7 %		Onbepaalde origine 555.279 8,0 %
	EU-14 ³	893.985 12,9 %	
	EU-13 ⁴	187.799 2,7 %	
	Kandidaat EU	154.949 2,2 %	
	Andere Europeanen	109.786 1,6 %	
	Maghrebijnen	328.882 4,8 %	
	Andere Afrikanen	153.166 2,2 %	
	Nabije/ Midden-Oosten ⁵	43.241 0,6 %	
	Oceanië/ Verre Oosten ⁶	42.855 0,6 %	
	Andere Aziaten	64.239 0,9 %	
	Noord-Amerikanen	14.956 0,2 %	
	Zuid/Centraal-Amerikanen	41.206 0,6 %	
	Onbepaald	19.044 0,3 %	
		Belg, geboren als Belg, één van de ouders Belg geboren, de andere onbepaald	
	Belg, geboren als Belg, ouders onbepaald	282.889 4,1 %	
	Andere	6 0,0 %	

1 Belgische origine : personen met de Belgische nationaliteit, geboren als Belg en waarvan ook de ouders als Belg geboren zijn.

2 Vreemde origine : personen die een vreemde nationaliteit hebben of die met een vreemde nationaliteit geboren zijn of van wie één van de ouders met een vreemde nationaliteit geboren is of een vreemde nationaliteit heeft.

3 EU-14: Frankrijk, Duitsland, Italië, Nederland, Luxemburg, Ierland, Verenigd Koninkrijk, Denemarken, Griekenland, Spanje, Portugal, Finland, Zweden en Oostenrijk.

4 EU-13: Tsjechische Republiek, Estland, Cyprus, Letland, Litouwen, Hongarije, Malta, Polen, Slovenië, Slowakije, Bulgarije, Roemenië en Kroatië.

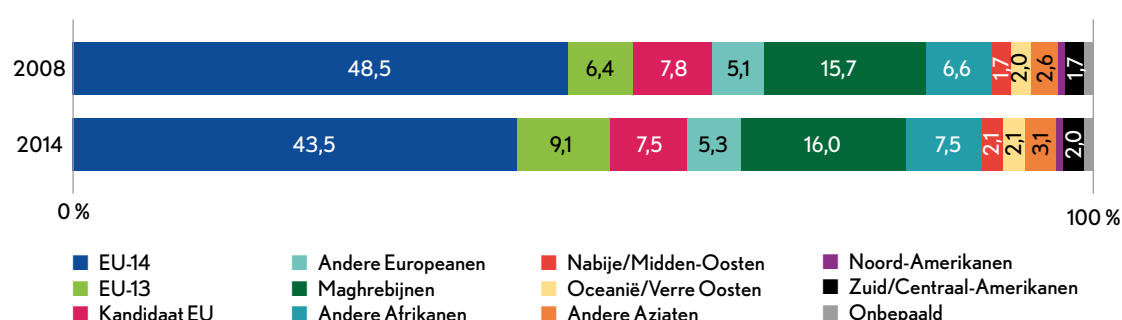
5 Nabije/Midden-Oosten: Iran, Israël, Palestijnse Gebieden, Jordanië, Irak, Syrië, Libanon, Saoedi-Arabië, Jemen, Oman, Verenigde Arabische Emiraten, Qatar, Bahrein, Koeweit, Egypte, Pakistan en Afghanistan.

6 Oceanië/Verre Oosten: China, Indië, Zuid-Korea, Japan, Taiwan, Oceanië.

In 2014 is van de bevolking van 18 tot 64 jaar 62,3% van Belgische origine, 29,7% van buitenlandse origine en 8,0% van onbepaalde origine (voornamelijk omdat het onmogelijk is om de nationaliteit bij geboorte van de ouders vast te stellen). Tussen 2008 en 2014 is het gedeelte van de bevolking van Belgische origine relatief stabiel gebleven (het is licht gestegen met 0,7 procentpunt), terwijl de bevolking van buiten-

landse origine is aangegroeid met 5 procentpunten en dat van de personen met onbepaalde origine is afgenomen met 5,7 procentpunten.¹⁰ De daling van die laatste groep toont aan, via een cohort-effect zoals verklaard in het vorige punt, dat de kwaliteit verbeterd is van de gegevens voor het bepalen van de origine van de betrokken personen.

Grafiek 1: Verdeling van de bevolking van buitenlandse origine van 18 tot 64 jaar volgens origine (2008-2014)

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Uit de verdeling van de buitenlandse bevolking volgens origine blijkt dat in 2014 de grootste groep de groep is van de personen afkomstig uit een EU-14-land (43,5%). Sinds 2008 is het aandeel van die groep in de bevolking van buitenlandse origine gedaald met 5 procentpunten. De tweede grootste groep is die van de personen van Maghrebijnse origine (16% in 2014), waarvan het aandeel tussen 2008 en 2014 stabiel blijft. De sterkste stijging tussen 2008 en 2014 merken we bij de personen afkomstig uit een EU-13-land, aangezien hun aandeel stijgt met iets minder dan drie procentpunten.

In verband met de verdeling van de bevolking volgens origine bestaan er grote verschillen tussen de gewesten.¹¹ De bevolking van Belgische origine vormt het grootste deel van de bevolking in Wallonië (59,6%) en in Vlaanderen (71,3%), daar waar in Brussel de bevolking van buitenlandse origine de grootste bevolkingsgroep vormt (72,7%). Het deel van de personen van

onbepaalde origine bedraagt iets meer dan 8% in Vlaanderen en in Wallonië tegenover 4% in Brussel. In Wallonië en in Vlaanderen is het aandeel van de Belgische bevolking tussen 2008 en 2014 relatief stabiel gebleven (een toename met zowat 1,5 procentpunt), daar waar het in Brussel is gedaald met 4,3 procentpunten. De bevolking van buitenlandse origine stijgt in de drie gewesten, maar sterker in Brussel (+7,9 procentpunten) dan in Vlaanderen en in Wallonië (respectievelijk +4,4 en +4,0 procentpunten). En het deel van de personen van onbepaalde origine daalt in de 3 gewesten: -6,1 procentpunten in Vlaanderen, -5,5 procentpunten in Wallonië en -3,6 procentpunten in Brussel.

In de drie gewesten zijn het de personen afkomstig uit een EU-14-land die de grootste groep vormen van de personen van buitenlandse origine. Weliswaar in zeer uiteenlopende verhoudingen: in Wallonië omvat deze groep in 2014 61,6% van de personen van buitenlandse origine,

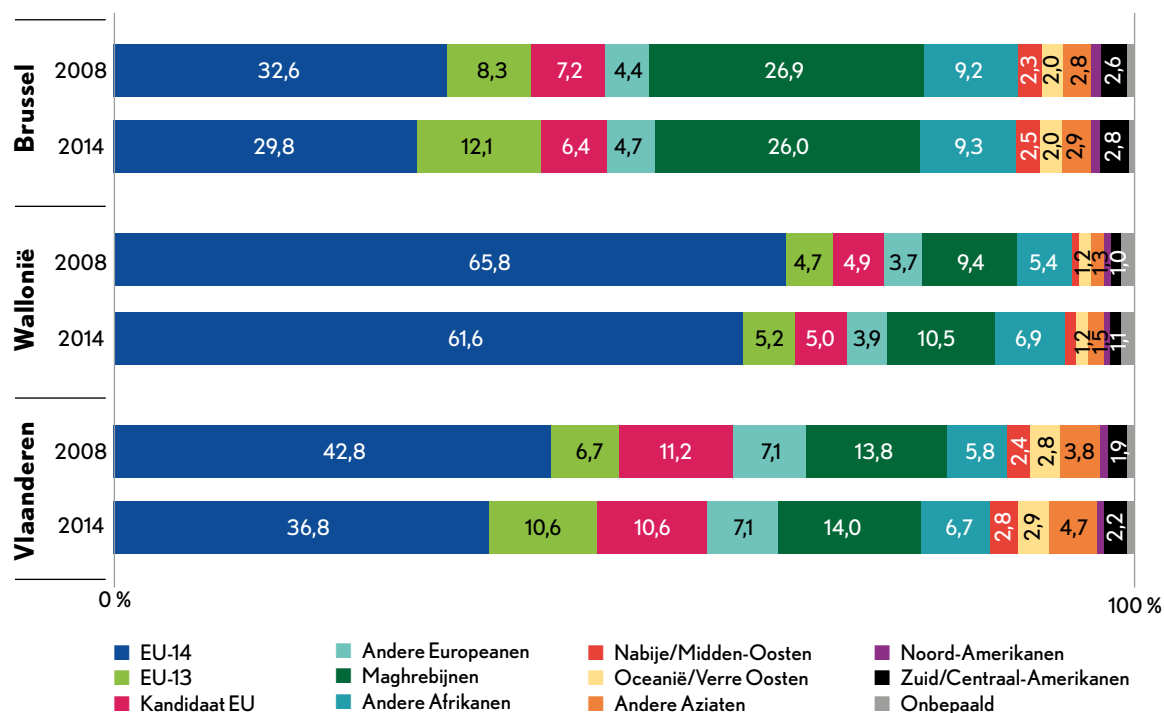
¹⁰ De gedetailleerde gegevens zijn te vinden in de bijlagen.

¹¹ De gedetailleerde gegevens zijn te vinden in de bijlagen.

in Vlaanderen 36,8% en in Brussel 29,8%. Tussen 2008 en 2014 daalt dit aandeel in de drie gewesten, sterker in Vlaanderen (-6 procentpunten) en in Wallonië (-4,2 procentpunten) dan in Brussel (-2,8 procentpunten). De tweede grootste groep in de drie gewesten is de groep van Maghrebijnse origine. In Brussel bedraagt het aandeel van deze groep 26% tegenover duidelijk minder grote aandelen in Wallonië

(10,5%) en in Vlaanderen (14,0%). Dit cijfer is stabiel in Vlaanderen, maar daalt licht in Brussel (-0,9 procentpunt) en stijgt licht in Wallonië (+1,1 procentpunt). We wijzen op de toename in Brussel en in Vlaanderen met bijna 4 procentpunten van het aandeel van de personen afkomstig uit een EU-13-land. Tussen 2008 en 2014 blijft het aandeel van de andere groepen in de drie gewesten relatief stabiel.

Grafiek 2: Verdeling van de bevolking van buitenlandse origine van 18 tot 64 jaar per gewest volgens origine (2008-2014)

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De analyse van de gegevens volgens geslacht blijft dezelfde als die in het vorige rapport.¹² Zo bestond in 2014 de bevolking van 18 tot 64 jaar voor 50,2% uit mannen en voor 49,8% uit vrouwen. Voor personen met Belgische en EU-14-origine is de verdeling tussen mannen en vrouwen bijna gelijk aan die van de totale bevolking. Daarentegen hebben net als in het vorige rapport de volgende origines een groter aandeel vrouwen: Zuid/Centraal-Amerikanen (59,9% vrouwen), en in mindere mate de andere

Europeanen (53,6% vrouwen), Oceanië/Verre Oosten (53,1% vrouwen), Noord-Amerikanen (52,3% vrouwen) en personen met EU-13-origine (52,1% vrouwen). Ten slotte zijn bij enkele origines mannen oververtegenwoordigd. Het gaat in de eerste plaats over personen met origine in het Nabije/Midden-Oosten (61,5% mannen), maar ook in de Maghreb en de Kandidaat EU-landen (51,8% mannen). Er vond geen opvallende evolutie plaats tussen 2008 en 2014.¹³

¹² Zie Hoofdstuk 1: Demografie, van de *Socio-economische Monitoring*, FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, 2015.

¹³ De gedetailleerde gegevens zijn terug te vinden in de bijlagen.

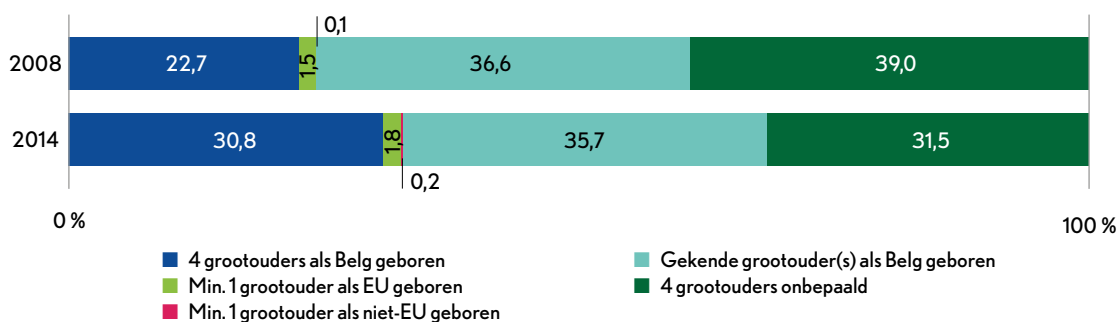
2.2. Kruising van origine en migratieachtergrond

De kruising van de variabele 'origine' met die van de 'migratieachtergrond' maakt het mogelijk om binnen elke origine de verdeling te zien tussen de eerste en tweede generaties. En om de origine van de derde generatie in kaart te brengen voor de personen van Belgische origine.

De gegevens over de derde generatie maken ons duidelijk dat het niet altijd mogelijk is om deze generatie optimaal in kaart te brengen. In 2014 was het voor 31,5% van de individuen van 18 tot 64 jaar die Belg¹⁴ zijn van de derde generatie (dit wil zeggen van Belgische nationaliteit, geboren als Belg¹⁵, uit ouders geboren als Belg), onmogelijk om bruikbare informatie terug te vinden over de nationaliteit bij de geboorte voor de vier grootouders. Dit is grotendeels te wijten aan het feit dat de grootouders of ouders

beoogd door de methodologie vóór de invoering van het Rijksregister geboren of overleden zijn of het land hebben verlaten. Dat maakt het verzamelen van de nodige informatie moeilijk of zelfs onmogelijk. In 2014 had 30,8% van de personen van de derde generatie vier grootouders geboren als Belg, 1,8% had ten minste één grootouder geboren in een land van de EU en 0,2% had ten minste één grootouder geboren in een land buiten de EU. Voor 35,7% van de personen van de derde generatie waren de gekende grootouders (dit wil zeggen één tot drie grootouders, terwijl de andere(n) ongekend waren) geboren als Belg. De evolutie tussen 2008 en 2014 van het deel van de derde generatie van wie de vier grootouders als Belg geboren zijn, toont dat er een beter beeld is gevormd van de migratieachtergrond van de jonge generaties en van de uitstroom van de oudere generaties (ouder dan 64 jaar), voor welke de informatie over de grootouders niet voorhanden was.

Grafiek 3: Verdeling van de derde generatie van 18 tot 64 jaar in 2008 en in 2014

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De gegevens over de tweede en de eerste generatie zijn opgenomen in de onderstaande grafiek die als volgt wordt gelezen: van de personen afkomstig uit een EU-14-land, zijn 19,6% Belgen als Belg geboren uit Belgische ouders die in het buitenland zijn geboren en zijn 24,5% Belgen als Belg geboren van wie minstens een van de ouders buitenlander is. Deze twee eerste categorieën vormen de tweede generatie. 3,7% zijn Belgen geboren als buitenlander die de Belgische nationaliteit hebben verkregen sinds meer

dan 5 jaar en 2,1% zijn Belgen geboren als buitenlander die de Belgische nationaliteit hebben verkregen sinds 5 jaar of minder. Deze twee categorieën vormen de eerste generatie die Belg is geworden. Tot slot zijn 28,5% buitenlanders die sinds meer dan 5 jaar in het Rijksregister zijn ingeschreven en 21,7% buitenlanders die sinds 5 jaar of minder in het Rijksregister zijn ingeschreven. Deze twee laatste groepen vormen de eerste generatie die buitenlander is gebleven.

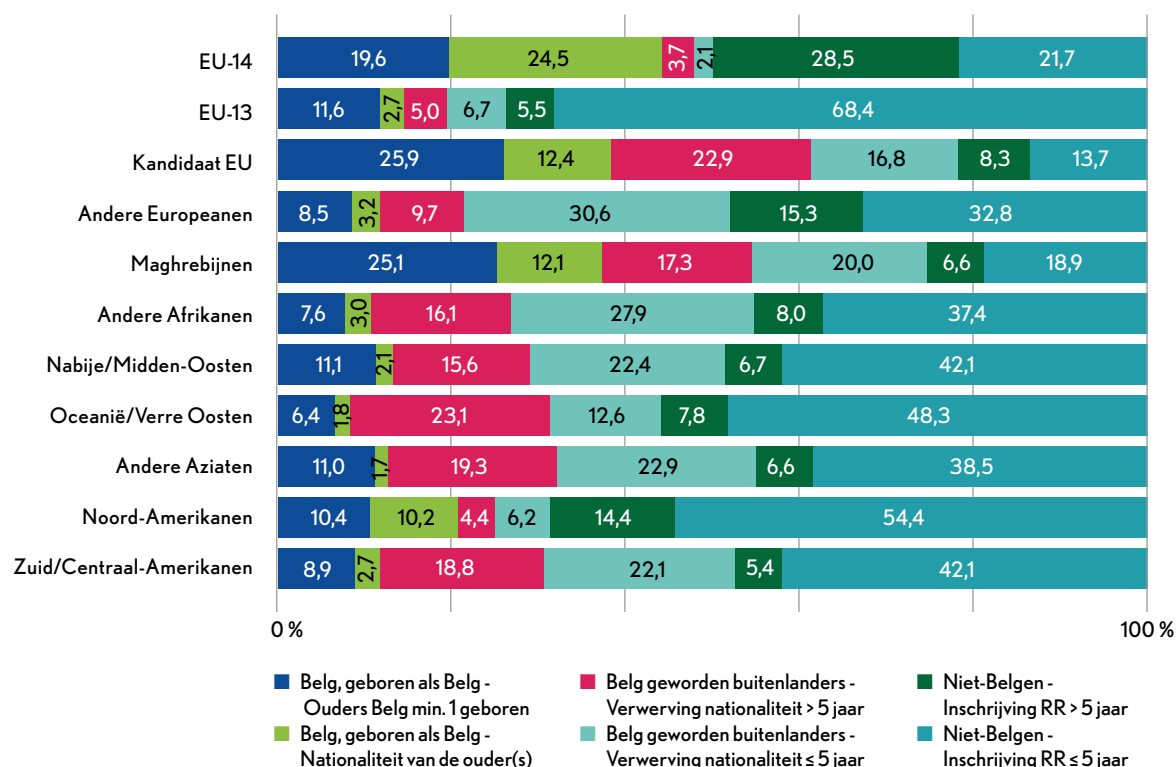
¹⁴ Ter herinnering: wanneer we het hebben over de derde generatie, gaat het in werkelijkheid om de derde generatie, de vierde generatie en de volgende. In de tekst gebruiken we de term 'derde generatie' om die generaties te benoemen.

¹⁵ Personen van Belgische origine.

De analyse van de grafiek toont aan dat, ongeacht de origine, het aandeel van de eerste generatie in haar geheel (zowel Belg geworden als buitenlander gebleven), groter is dan dat van de tweede generatie in haar geheel. De personen afkomstig uit een land van de EU-14, uit een land dat kandidaat is voor de EU en uit de Maghreb hebben, wegens hun oudere immigraties, veel hogere aandelen van personen van de tweede generatie dan de andere origines (respectievelijk 44,1%, 38,3% en 37,2%). Over het algemeen is tussen 2008 en 2014¹⁶ het aandeel van de tweede generatie gestegen voor alle origines behalve voor de personen afkomstig uit een land van de EU-13 en uit een ander Europees land. Dit is opnieuw het resultaat van de 'vervanging' in de bestudeerde bevolking van de oudere personen voor wie het niet altijd mogelijk was om de origine of de migratieachtergrond te identificeren door jongeren voor wie alle noodzakelijke informatie voor het bepalen van de origine beschikbaar is. Het lijkt er ook op dat deze jonge

bevolking voornamelijk deel uitmaakt van de tweede generatie. De eerste generatie bestaat wat haar betreft, behalve voor de personen afkomstig uit een land dat kandidaat is voor de EU en uit de Maghreb, voornamelijk uit personen die de buitenlandse nationaliteit hebben en minder dan 14 jaar geleden werden ingeschreven in het Rijksregister (met uitzondering van de personen afkomstig uit een land van de EU-14). Tussen 2008 en 2014 is het aandeel van de personen van de eerste generatie in haar geheel gedaald voor alle origines behalve voor de personen afkomstig uit een land van de EU-13 (+9,2 procentpunten) en uit een ander Europees land (dat stabiel blijft met +0,2 procentpunten). Voor deze twee laatste groepen is dit omdat hun immigratie recenter is. Voor de personen afkomstig uit een land van de EU-13, is er een sterke stijging van de personen met een buitenlandse nationaliteit die 5 jaar of minder dan 5 jaar geleden ingeschreven werden in het Rijksregister (+13,2 procentpunten).

Grafiek 4: Verdeling in 2014 van de bevolking van 18 tot 64 jaar volgens origine in functie van hun migratieachtergrond

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De analyse van de gegevens per gewest levert in grote lijnen dezelfde vaststellingen op.¹⁷ Er komen echter enkele bijzonderheden naar voren. In Wallonië is, in tegenstelling tot wat wordt vastgesteld voor België en voor de twee andere gewesten, het aandeel van de personen van de tweede generatie in haar geheel afkomstig uit een EU-14-land groter dan dat van de eerste generatie in haar geheel. Bovendien is het aandeel personen van de tweede generatie afkomstig uit een land van de EU-13 duidelijk groter dan datgene wat werd waargenomen in Brussel en in Vlaanderen. Nog steeds in Wallonië is het aandeel van de eerste generatie die Belg is geworden groter dan het deel dat buitenlander is

gebleven, behalve voor de personen afkomstig uit de EU-14, EU-13, het Nabije/Midden-Oosten en Noord-Amerika. In Brussel is het aandeel van personen van de tweede generatie afkomstig uit een land van de EU-14 duidelijk minder groot dan datgene wat werd waargenomen voor Wallonië en in Vlaanderen. Tussen 2008 en 2014 moet vooral worden gewezen op de grote toename van het aandeel van de eerste generatie dat buitenlander is gebleven, die sinds 5 jaar of minder aanwezig is in België van de EU-13 in Vlaanderen (+14,5 procentpunten) en in Wallonië (+12,5 procentpunten). Die stijging is minder groot in Brussel (+5,0 procentpunten).

3. BEVOLKING VOLGENS ONDERWIJSNIVEAU

3.1. Methodologie

Eén van de hiaten van de twee voorgaande rapporten was het gebrek aan informatie over het onderwijsniveau. Daarom werd voor dit rapport een methode uitgewerkt om deze dimensie aan de analyse toe te voegen. De Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming maakt het immers mogelijk om op onvolledige wijze het onderwijsniveau in kaart te brengen en dit via drie informatiebronnen: LED, Saturn en de openbare diensten voor arbeidsbemiddeling.

De databank LED¹⁸ (Leer- en ErvaringsbewijzenDatabank) verzamelt gegevens in verband met certificaties (diploma's, certificaten, bewijzen van beroepservaring, getuigschriften, ...) en heeft uitsluitend betrekking op de Vlaamse Gemeenschap. Zij omvat:

- › diploma's, getuigschriften (studies) en attesten van het secundair onderwijs (vanaf het schooljaar 2001-2002);
- › diploma's en getuigschriften van het hoger onderwijs (vanaf het academiejaar 1999-2000);

- › getuigschriften, diploma's en deelcertificaten van het volwassenenonderwijs (vanaf 1 april 2013);
- › de officiële scholingsbewijzen van de VDAB (vanaf 1994);
- › diploma's en getuigschriften van Syntra Vlaanderen (vanaf 2002 / vanaf 2011 met een volledigheidsgarantie);
- › bewijzen van beroepservaring (vanaf 2006).

De personen die hun certificatie hebben behaald vóór de hierboven vernoemde periodes zijn niet opgenomen in de gegevensbank. Ook al is ze heel goed gestoffeerd, toch neemt deze gegevensbank niet alle diploma's behaald in de Vlaamse Gemeenschap door personen van 18 tot 64 jaar in aanmerking.

Saturn verstrekt de gegevens voor de Federatie Wallonië-Brussel. Die gegevens hebben enkel betrekking op het niet-universitair hoger onderwijs met volledig leerplan en bestaan pas sinds 2004. Net zoals de LED-databank houdt Saturn dus geen rekening met de diploma's behaald in de Federatie Wallonië-Brussel door alle personen van 18 tot 64 jaar.

¹⁷ De gedetailleerde gegevens zijn te vinden in de bijlagen.

¹⁸ Meer details zijn beschikbaar in de documentatie op de website van de KSZ: <https://www.ksz-bcss.fgov.be/nl/dwh/sourcedetail/dwh-ahovoks-led.html>.

Zowel wat Vlaanderen als de Federatie Wallonië-Brussel betreft, zijn de personen die een diploma in het buitenland hebben behaald (al dan niet met equivalent) momenteel niet in deze gegevensbank opgenomen. Het is de bedoeling dat in Vlaanderen de diploma's die een equivalent hebben gekregen in de databank worden opgenomen. Op lange termijn is het moeilijk om een volledig beeld te krijgen van het onderwijsniveau van de buitenlandse of Belgische personen die een diploma in het buitenland hebben behaald waarvoor geen equivalent bestaat.

Het diplomaniveau is ook beschikbaar bij de openbare diensten voor arbeidsvoorziening (VDAB, FOREM, Actiris, ADG), maar uitsluitend voor de personen die zijn ingeschreven (geweest) bij een van deze diensten. Dat wil zeggen dat ze werkloos zijn/geweest zijn of minstens als werkzoekende ingeschreven zijn/geweest zijn. De variabele zoals ze is geïntegreerd in de Datawarehouse biedt evenwel niet de mogelijkheid om het diplomaniveau te bepalen van een persoon die aan het werk is of inactief is tijdens een bepaald jaar, maar die werkloos is geweest in een voorafgaande of latere periode. Zo zal in de analyse van de gegevens in 2008 wel degelijk rekening worden gehouden met het diplomaniveau van een persoon die in 2008 is ingeschreven als werkzoekende. Maar wanneer deze persoon aan het werk is in 2010, dan zal zijn diplomaniveau niet zichtbaar zijn in de analyse van de gegevens van 2010.

Op basis van deze vaststellingen, en om de gegevens met een gemeenschappelijke basis te gebruiken voor de gehele bevolking, werden er twee databronnen gebruikt voor de uitwerking van de variabele 'onderwijs' die in dit rapport zal worden geanalyseerd. De **voornaamste en eerste databron** is CENSUS 2011. De CENSUS, opgezet door Statistics Belgium¹⁹, is een momentopname op 1 januari 2011 van alle inwoners van het Belgische grondgebied, ongeacht hun nationaliteit. De CENSUS verstrekt cijfers over de demografie, de socio-economische as-

pecten, het onderwijs en de woningen. De variabele 'onderwijsniveau' van de CENSUS werd uitsluitend in het kader van dit rapport opgenomen in de Datawarehouse.²⁰ De basis van deze variabele is samengesteld uit informatie die werd verzameld bij de socio-economische enquête van 2001 (ESE001). Zowel de ESE2001 als de CENSUS 2011 zijn instrumenten gehanteerd voor de volkstelling in België. Het grote verschil is dat de ESE2001 een exhaustief onderzoek was (op basis van een vragenlijst), terwijl de CENSUS 2011 voornamelijk gebaseerd is op administratieve gegevens – ook al worden bepaalde onderzoeken op basis van bestaande enquêtes²¹ gebruikt om variabelen aan te maken die ontbreken in de administratieve databanken. Bij deze socio-economische enquête dienden de betrokken personen onder meer vragen te beantwoorden in verband met hun onderwijsniveau. Sinds 2001 zijn er tal van administratieve gegevens beschikbaar voor het onderwijs. Door de ESE2001 kennen we het onderwijsniveau van de personen die hun studies hebben beëindigd voor 2001. Die informatie werd aangevuld en geactualiseerd via de gegevensbanken van de verschillende gemeenschappen (onder andere via LED en Saturn).

Omdat deze gegevensbank maar een momentopname was van de bevolking in 2011, bestond de kans dat ze heel wat lacunes bevatte. In dat verband werd besloten om ook een **tweede databron** te gebruiken, namelijk die van de openbare diensten voor arbeidsbemiddeling. Om de bovenvermelde beperkingen van deze bron te ondervangen, werd een nieuwe variabele onderwijs uitgewerkt. Dat gebeurde om rekening te houden enerzijds met het onderwijsniveau van de personen die werkloos zijn of ingeschreven zijn bij een openbare dienst voor arbeidsbemiddeling, en anderzijds met het niveau van de personen die dat niet langer zijn omdat ze aan het werk of inactief zijn, maar die werkloos geweest zijn (of zullen zijn) of ingeschreven zijn bij een openbare dienst voor arbeidsbemiddeling. Wanneer bijvoorbeeld voor elke persoon in

¹⁹ FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie.

²⁰ Deze variabele maakt dus geen deel uit van de gegevens beschikbaar in de Datawarehouse.

²¹ Zoals de Enquête naar de arbeidskrachten en de Enquête naar de inkomens en de levensomstandigheden.

2011 de variabele 'studieniveau' is opgenomen in de bestanden van de openbare diensten voor arbeidsbemiddeling, dan krijgt de nieuwe variabele onderwijs ('niveau EDUC' genoemd) deze waarde voor 2011. Als de variabele niet bestaat, kijken we eerst naar het verleden (tot in 2007) of er een waarde beschikbaar is voor het 'studieniveau', te beginnen bij het meest recente jaar dat beschikbaar is (2010). Zodra een waarde beschikbaar is voor deze variabele, krijgt de variabele 'niveau EDUC' deze waarde voor 2011. Als er voor de periode 2007-2010 geen enkele waarde beschikbaar is, kijken we in de toekomst of er een waarde beschikbaar is voor de periode 2012-2014, te beginnen bij het volgende jaar (2012, 2013, 2014). Zodra er een waarde beschikbaar is, krijgt de variabele 'niveau EDUC' die waarde voor 2011. Voor elk jaar maken we dezelfde oefening om de veranderingen qua studieniveaus in kaart te brengen.

De waarden die we geput hebben uit deze twee databronnen zijn voor dit rapport samengebracht in een enkele variabele 'onderwijs'. Deze variabele krijgt de waarde die voortkomt uit de CENSUS 2011. De ontbrekende waarden van de CENSUS 2011 werden ingevuld met de waarden bezorgd door de openbare diensten voor arbeidsbemiddeling. Als er ten slotte zowel een diplomaniveau beschikbaar is via de CENSUS als via de openbare diensten voor arbeidsbemiddeling, dan wordt het hoogste diplomaniveau in aanmerking genomen.

De variabele 'diplomniveau' kan 4 waarden krijgen:

- › **Laag** stemt overeen met de ISCED codes 0 tot 2: geen enkele schoolopleiding, lager onderwijs en eerste cyclus van het secundair onderwijs.
- › **Gemiddeld** stemt overeen met de ISCED codes 3 tot 4: tweede cyclus van het secundair onderwijs en postsecundair niet-tertiair onderwijs.
- › **Hoog** stemt overeen met de ISCED codes 5 tot 6: eerste cyclus van het hoger onderwijs en tweede cyclus van het hoger onderwijs.
- › **Ongekend**: opleidingsniveau niet vermeld of ontbrekend.

In het kader van dit verslag zijn er twee beperkingen voor de analyse van de gegevens in verband met het opleidingsniveau. In de eerste plaats kan met deze gegevens de evolutie in de tijd van het opleidingsniveau niet in kaart gebracht worden. Aan de hand van de gegevens van 2008 tot 2014 die bij dit verslag zijn gevoegd, is het niet mogelijk om een beeld te krijgen van de beschikbaarheid van de variabele. De analyse heeft bovendien aangetoond dat het niet mogelijk is om een analyse van of met deze variabele uit te voeren voor de personen van 18 tot 19 jaar.²²

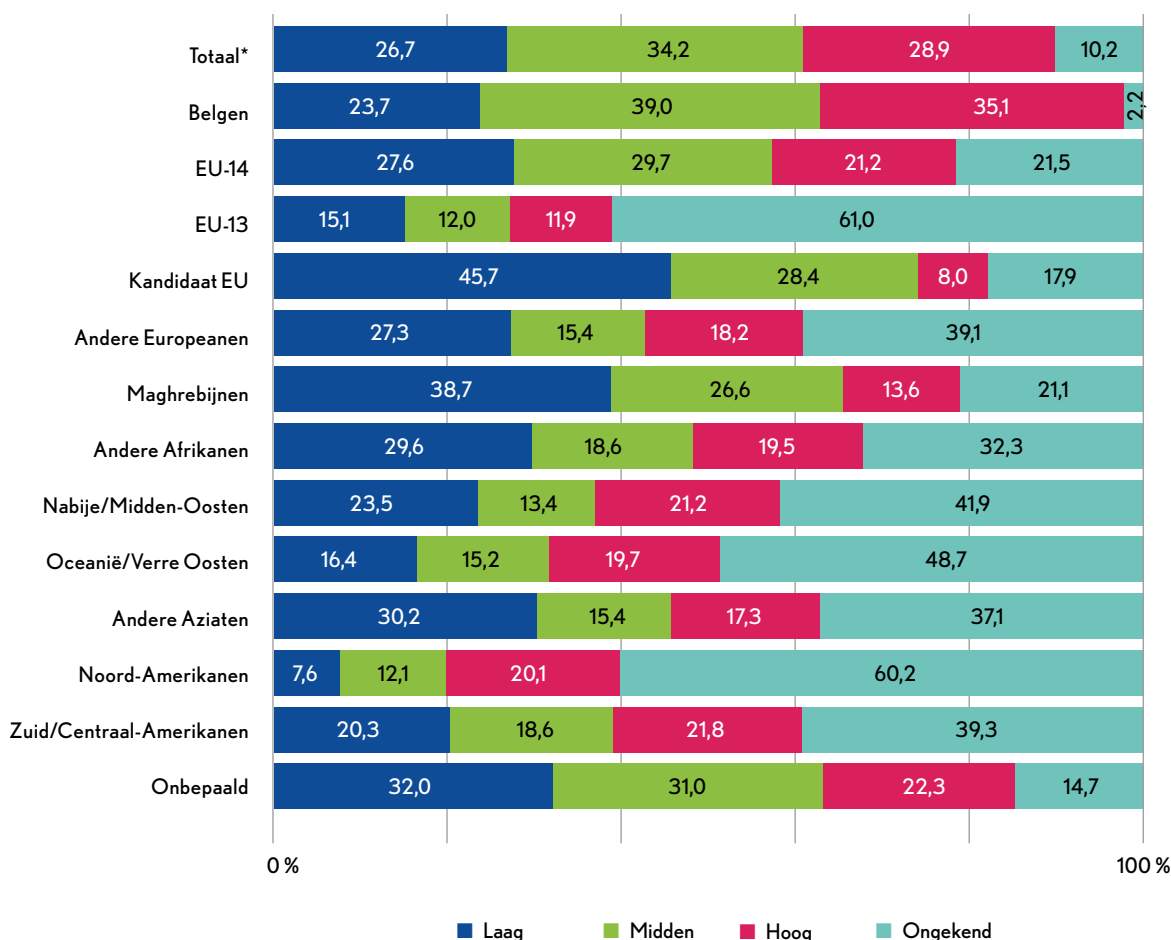
3.2. Analyse²³

In België heeft 26,7% van de personen van 20 tot 64 jaar een laag scholingsniveau, 34,2% heeft een gemiddeld scholingsniveau en 28,9% heeft een hoog scholingsniveau. Van 10,2% van de bevolking van 20 tot 64 jaar is het scholingsniveau niet gekend.

Afgezien van de personen van Belgische origine, ligt het percentage personen van wie het diplomaniveau niet gekend is ruimschoots hoger dan het gemiddelde percentage vastgesteld voor België. Een interessante vaststelling is dat dit percentage het laagste is voor de personen afkomstig uit een kandidaat EU-land (17,9%), de Maghreb (21,1%) en een EU-14-land. Dit cijfer is het hoogste voor de personen afkomstig uit een land van de EU-13 (61%) en uit Noord-Amerika (60,2%). Ongeacht de origine is het diploma voornamelijk niet gekend voor de buitenlandse personen die sinds 5 jaar of minder zijn ingeschreven in het Rijksregister. Van de personen uit een kandidaat EU-land is 91% van de personen van wie het diplomaniveau niet gekend is, ingeschreven in het Rijksregister sinds 5 jaar of minder. Bij de personen afkomstig uit Oceanië/Verre Oosten en Noord-Amerika bedraagt dit percentage bijna 84%.

²² De gegevens in verband met het onderwijsniveau voor de 18 tot 19-jarigen zijn te vluchtig.

²³ De gedetailleerde gegevens voor alle elementen van de analyse zijn te vinden in de bijlagen.

Grafiek 5: Opleidingsniveau in 2014 van de bevolking van 20 tot 64 jaar volgens origine

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

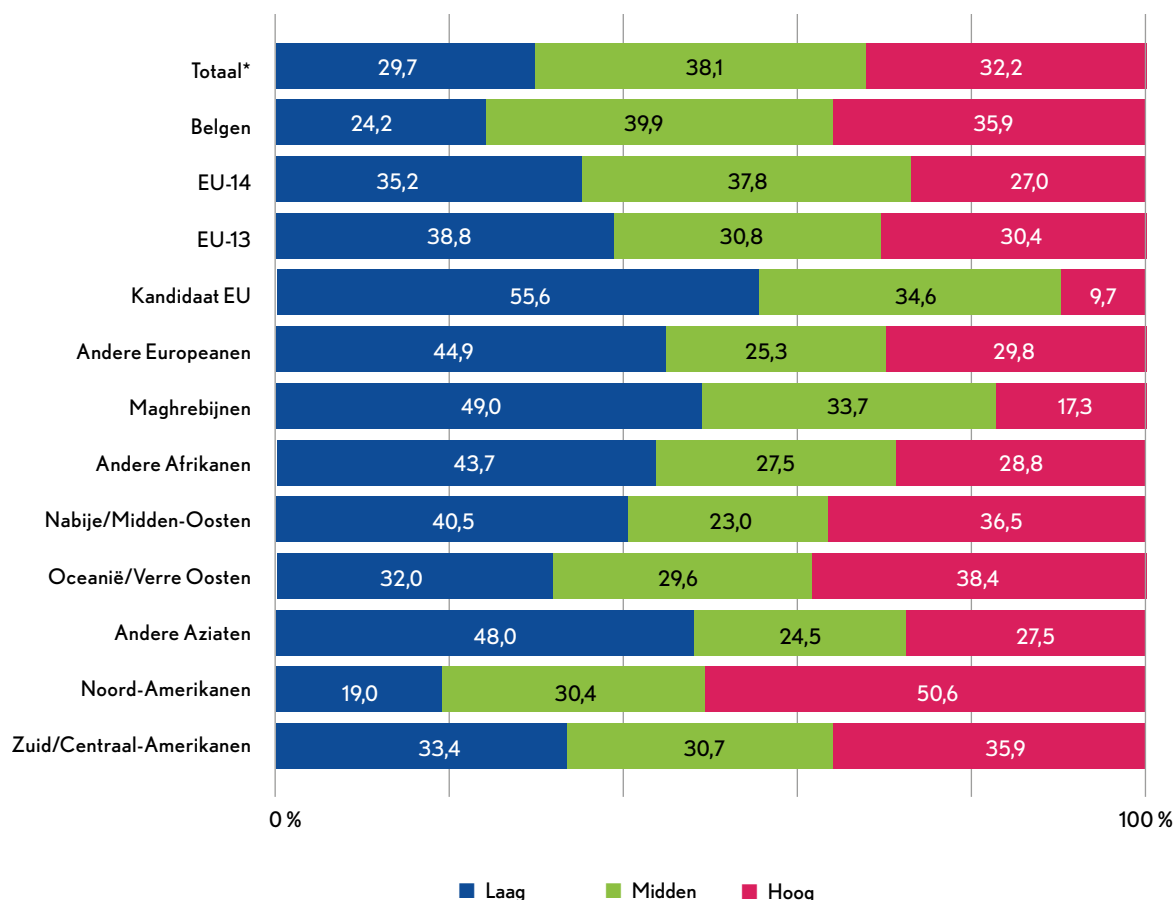
De analyse van de personen van wie het diplomaniveau is gekend, toont aan dat in België 29,7% van de personen van 20 tot 64 jaar een laag opleidingsniveau hebben. 38,1% heeft een gemiddeld opleidingsniveau en 32,2% heeft een hoog opleidingsniveau. Er bestaan grote verschillen in de verdeling van de bevolking per diplomaniveau volgens origine.

In 2014 bedraagt het percentage laaggeschoolden van de personen van Belgische origine 24,2%, wat een lager resultaat is dan het Belgische gemiddelde (29,7%). Enkel de personen uit Noord-Amerika hebben een lager percentage laaggeschoolden dan dat van de personen van Belgische origine (19,0%). De personen uit een kandidaat EU-land en uit de Maghreb hebben de hoogste percentages laaggeschoolden, respectievelijk 55,6% en 49%. Voor alle origines, met uitzondering van de personen afkomstig uit een ander Afrikaans land, is het aandeel van de laaggeschoolden onder de

vrouwen lager dan het aandeel van de laaggeschoolden onder de mannen.

In 2014 bedraagt het cijfer van de hooggeschoolden onder de personen van Belgische origine 35,9%, wat meer is dan het Belgische gemiddelde (32,2%). De personen afkomstig uit Noord-Amerika (50,6%), uit Oceanië/Verre Oosten (38,4%) en uit het Nabije/Midden-Oosten (36,5%) hebben een groter aandeel hooggeschoolden dan de personen van Belgische origine. De personen afkomstig uit een kandidaat EU-land (9,7%) en uit de Maghreb (17,3%) hebben de laagste percentages. In tegenstelling tot wat wordt vastgesteld voor de laaggeschoolden, ligt het percentage hooggeschoolden bij de vrouwen hoger dan het percentage hooggeschoolden bij de mannen voor alle origines, met uitzondering van de personen afkomstig uit een ander Afrikaans land.

Grafiek 6: Opleidingsniveau (uitgezonderd ongekend) in 2014 van de bevolking van 20 tot 64 jaar volgens origine

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Bij de gemiddeld geschoolden is het contrast tussen de origines minder uitgesproken dan voor de hoog- en de laaggeschoolden. In 2014 bedraagt het percentage gemiddeld geschoolden bij de personen van Belgische origine 39,9%, wat lichtjes hoger is dan het Belgische gemiddelde (38,1%) en het percentage bij de andere origines. Het percentage gemiddeld geschoolden is het laagste voor de personen afkomstig uit het Nabije/Midden-Oosten (23,0%) en uit een ander Aziatisch land (24,5%). De analyse volgens geslacht voor de gemiddeld geschoolden vertoont meer contrast dan voor de laag- en de hooggeschoolden. Het aandeel van de gemiddeld geschoolde vrouwen is hoger dan dat van de gemiddeld geschoolde mannen voor de personen afkomstig uit een kandidaat EU-land, de Maghreb, een ander Afrikaans land, het Nabije/Midden-Oosten, Oceanië/Verre-Oosten en uit een ander Aziatisch land. Voor de ande-

re origines wordt het omgekeerde vastgesteld. Zo zijn ook de verschillen tussen de geslachten per origine van de percentages gemiddeld geschoolden over het algemeen minder groot dan deze die worden vastgesteld voor de laag- en de hooggeschoolden.

De analyse van de gegevens per gewest toont dat het percentage van de hooggeschoolden in Brussel hoger ligt dan het percentage opgemeten in de twee andere gewesten. En dit voor alle origines, met uitzondering van de personen afkomstig uit de Maghreb. In de drie gewesten hebben de personen afkomstig uit een land uit de Maghreb of een kandidaat EU-land bijzonder lage percentages hooggeschoolden en bijzonder hoge percentages laaggeschoolden. In 2014 en gemiddeld is het percentage hooggeschoolden in Brussel hoger dan de percentages opgemeten voor de twee andere opleidingsni-

veaus. Dit geldt voor de personen van Belgische origine (53,6%), afkomstig uit een EU-14-land (44,9%), uit de EU-13 (44,6%), uit het Nabije/Midden-Oosten (42,2%), Oceanië/Verre-Oosten (48,6%), Noord-Amerika (70,9%) en Centraal- en Zuid-Amerika (40,1%).

Gemiddeld ligt in Wallonië en Vlaanderen daarentegen het cijfer van de gemiddeld geschoolden hoger. Dit stellen we vast in Wallonië voor de personen van Belgische origine (37,7%), afkomstig uit een EU-14-land (39,1%) en uit de EU-13 (35,7%). En in Vlaanderen uitsluitend voor de personen van Belgische origine (41,8%) en afkomstig uit een EU-14-land. Afgezien van de personen van Belgische origine, afkomstig uit een EU-14-land, Oceanië/Verre-Oosten en Noord-Amerika liggen de percentages laaggeschoolden in Vlaanderen hoger dan de twee andere opleidingsniveaus.

Gemiddeld is in België het aandeel van de gemiddeld geschoolden groter dan dat van de laag- en de hooggeschoolden in de leeftijdscategorieën 20 tot 29 en 30 tot 54 jaar. Voor de 55 tot 64-jarigen daarentegen is het percentage laaggeschoolden het hoogste. Het cijfer van de laaggeschoolden voor de 20 tot 29-jarigen ligt hoger dan dat van de twee andere opleidingsniveaus voor alle origines met uitzondering van de personen van Belgische origine, afkomstig uit een EU-14-land en uit Noord-Amerika. Bij de 30 tot 54-jarigen is het percentage hooggeschoolden groter dan dat van de twee andere opleidingsniveaus voor de personen van Belgische origine, afkomstig uit een EU-13-land, het Nabije/Midden-Oosten, Oceanië/Verre-Oosten, Noord-Amerika en Centraal- en Zuid-Amerika. Maar dit cijfer is quasi identiek aan dat van de gemiddeld geschoolden (40,8% tegenover 40,6%). Deze leeftijdsgroep telt dus een laag percentage laaggeschoolden.

Voor de andere origines is het aandeel van de laaggeschoolden in deze leeftijdsgroep het hoogste (behalve voor de personen afkomstig uit een EU-14-land, waarbij het aandeel van de

gemiddeld geschoolden het grootste is). Het percentage hooggeschoolden binnen de 55 tot 64-jarigen ligt hoger dan dat van de twee andere opleidingsniveaus voor de personen afkomstig uit een ander Afrikaans land, het Nabije/Midden-Oosten, Noord-Amerika en Centraal- en Zuid-Amerika. Voor de andere origines is het aandeel laaggeschoolden van deze leeftijdsgroep het hoogste. Dat geldt het sterkst bij de personen met origine in de kandidaat EU-landen en de Maghreb.

De algemene analyse volgens de migratieachtergrond²⁴ toont aan dat hoe recenter de generaties zijn, hoe meer het percentage laaggeschoolden toeneemt terwijl het percentage gemiddeld geschoolden afneemt. Voor de hooggeschoolden vertoont het beeld meer contrasten.

Algemeen bekeken en ongeacht de origine, is voor de tweede generatie het percentage van de gemiddeld geschoolden hoger dan de twee andere onderwijsniveaus. De personen van de tweede generatie met een of twee ouders met buitenlandse nationaliteit afkomstig uit een EU-13-land, een ander Afrikaans land en uit het Nabije/Midden-Oosten, onderscheiden zich door een percentage laaggeschoolden dat hoger ligt dan de twee andere onderwijsniveaus. Er moet ook gewezen worden op het bijzonder lage cijfer laaggeschoolden voor de tweede generatie afkomstig uit een kandidaat EU-land en de Maghreb.

De eerste generatie wordt gekenmerkt door een cijfer laaggeschoolden dat hoger is dan de andere onderwijsniveaus. De eerste buitenlandse generatie die recent is aangekomen (d.w.z. aanwezig in België – inschrijving in het Rijksregister – sinds 5 jaar of minder) uit de EU-14 en Noord-Amerika springen eruit door een aandeel hooggeschoolden dat groter is dan de twee andere diplomaniveaus. De personen afkomstig uit een kandidaat EU-land en de Maghreb die recent zijn aangekomen (d.w.z. aanwezig in België – inschrijving in het Rijksregister – sinds 5 jaar of

²⁴ Ter herinnering: ongeacht de origine, is het diploma voornamelijk niet gekend voor de buitenlandse personen die sinds 5 jaar of minder zijn ingeschreven in het Rijksregister.

minder) hebben percentages hoggeschoolden die hoger liggen dan de andere generaties van dezelfde origine. De eerste generatie van deze

twee originegroepen onderscheidt zich ook door een relatief hoog cijfer laaggeschoolden.

Grafiek 7: Opleidingsniveau (uitgezonderd ongekend) in 2014 van de bevolking van 20 tot 64 jaar volgens origine en migratieachtergrond*

%		EU-14	EU-13	Kandidaat EU	Andere Europeanen	Maghrebijnen	Andere Afrikanen	Nabije/ Midden-Orient	Oceanië/ Verre Oosten	Andere Aziaten	Noord-Amerikanen	Zuid/ Centraal-Amerikanen
2 ^{de} generatie	Ouders Belg min 1 geboren buitenland	L 27,6	27,8	36,4	30,6	35,1	36,4	29,2	30,8	27,4	24,1	27,8
	M	43,6	41,2	51,2	41,4	47,8	40,0	38,1	38,0	40,4	43,6	38,3
	H	28,8	31,0	12,4	28,0	17,1	23,6	32,7	31,3	32,3	32,3	34,0
	Ouder(s) buitenlandse nationaliteit	L 32,1	45,8	40,0	36,0	35,9	39,8	36,3	31,1	38,5	28,5	31,5
	M	42,5	37,9	49,9	38,2	48,1	37,1	33,9	40,6	39,7	39,2	40,0
	H	25,4	16,3	10,1	25,7	16,0	23,1	29,8	28,3	21,7	32,3	28,5
1 ^{ste} generatie	Verwerving nationaliteit > 5 jaar	L 46,4	24,6	64,0	38,7	53,5	29,5	23,9	21,1	35,8	12,0	26,6
	M	33,1	36,2	28,2	36,6	29,8	35,8	32,6	41,4	34,9	30,1	41,2
	H	20,5	39,2	7,8	24,7	16,7	34,6	43,5	37,5	29,3	57,9	32,2
	Verwerving nationaliteit ≤ 5 jaar	L 48,3	35,5	70,9	45,7	59,3	43,7	46,2	44,9	55,2	9,6	33,6
	M	33,4	30,1	20,2	22,6	20,8	26,6	19,0	20,4	19,2	18,3	26,5
	H	18,3	34,4	8,9	31,8	19,9	29,7	34,8	34,7	25,6	72,1	39,9
	Inschrijving RR > 5 jaar	L 41,5	55,3	78,7	56,3	68,2	50,4	51,8	30,5	57,3	15,5	42,1
	M	33,7	22,6	17,4	19,2	23,3	23,2	21,7	24,1	20,9	26,5	28,3
	H	24,8	22,2	4,0	24,5	8,5	26,4	26,5	45,4	21,8	58,0	29,6
	Inschrijving RR ≤ 5 jaar	L 31,2	48,4	77,0	51,2	66,9	58,3	57,0	48,3	69,5	10,1	43,8
	M	23,8	20,9	8,3	10,0	10,9	16,1	6,3	5,5	4,4	8,1	15,8
	H	45,0	30,7	14,7	38,8	22,2	25,6	36,7	46,1	26,0	81,7	40,4

L = Laag M = Midden H = Hoog

* De lengte van de staven wordt berekend binnen elke generatie (2de generatie, 1ste generatie die de Belgische nationaliteit heeft verkregen, 1ste generatie die buitenlands blijft) voor het totaal van de origines. De langste staaf komt overeen met de hoogste waarde van de geselecteerde generatie, de grootte van de andere staven in deze selectie is evenredig met de langste staaf.

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De analyse per leeftijdsgroep geeft aan dat de tweede generatie van 30 tot 54 jaar en van 55 tot 64 jaar, afkomstig uit het Nabije/Midden-Oosten, een ander Aziatisch land, Zuid- of Centraal-Amerika, én de tweede generatie van 30 tot 54 jaar, afkomstig uit Oceanië/Verre-Oosten en uit een ander Afrikaans land, relatief hoge percentages hoggeschoolden tellen. Die percentages liggen duidelijk hoger voor dezelfde groepen in de leeftijdscategorie van 20 tot 29 jaar.

De analyse volgens migratie-achtergrond per gewest leidt globaal bekeken tot dezelfde vaststellingen voor Wallonië en Vlaanderen. In Brussel is de situatie veel heterogener door de grotere concentratie aan personen van buitenlandse origine. Daar waar in Wallonië en in Vlaanderen, voor de tweede generatie, het cijfer van

de gemiddeld geschoolden hoger ligt dan dat van de twee andere onderwijsniveaus, is dit niet het geval in Brussel, waar de tweede generatie van de meeste origines hogere cijfers hoggeschoolden telt dan de andere twee scholingsniveaus. Dit is in het bijzonder het geval voor de tweede generatie van de Belgische ouders afkomstig uit de EU-14, de EU-13, het Nabije/Midden-Oosten, Oceanië/Verre-Oosten, een ander Aziatisch land, Noord-Amerika, en Zuid- en Centraal-Amerika. Het profiel van de eerste generatie die de Belgische nationaliteit heeft verkregen, is vrij identiek in de drie gewesten. De eerste generatie van buitenlandse nationaliteit heeft grotere percentages laaggeschoolden in Vlaanderen dan in Wallonië. In Brussel is dit effectief het geval voor de eerste buitenlandse generatie die langer dan 5 jaar in België is, maar minder voor de generatie die sinds 5 jaar of min-

der lang in België is. In Brussel is het percentage hooggeschoolden groter dan dat van de andere scholingsniveaus voor de eerste generatie die recent in België is aangekomen met een nationaliteit van een land uit de EU-14, de EU-13, een kandidaat EU-land, een ander Europees land, de Maghreb, een ander Afrikaans land, het Nabije/Midden-Oosten, Oceanië/Verre-Oosten, een ander Aziatisch land en uit Noord-Amerika.

We moeten er tevens op wijzen dat het aandeel van de hooggeschoolden in de drie gewesten uitzonderlijk laag is voor alle generaties afkomstig uit een kandidaat EU-land en uit de Maghreb. In Brussel is het cijfer van de hooggeschoolden hoger dan dat in de twee andere gewesten.

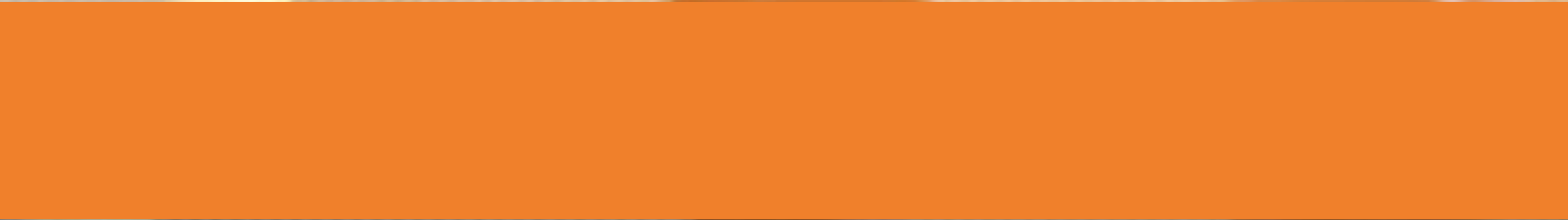
Grafiek 8: Opleidingsniveau (uitgezonderd ongekend) in 2014 van de bevolking van 20 tot 64 jaar per gewest volgens origine en migratieachtergrond*

		%	EU-14	EU-13	Kandidaat EU	Andere Europeanen	Maghrebiënen	Andere Afrikanen	Nabije/ Midden-Orient	Oceanië/ Verre Oosten	Andere Aziaten	Noord-Amerikanen	Zuid/ Centraal-Amerikanen	
2 ^{de} generatie	Brussel													
	Ouders Belg min 1geboren buitenland	L	23,5	22,5	39,8	34,5	37,5	36,2	27,5	27,1	28,8	13,2	22,7	
		M	31,4	27,5	46,0	37,9	45,1	36,6	34,4	33,1	34,5	32,2	32,8	
		H	45,1	50,1	14,2	27,7	17,4	27,3	38,1	39,9	36,7	54,6	44,6	
	Ouder(s) buitenlandse nationaliteit	L	28,6	40,7	45,1	35,9	38,1	39,5	31,5	20,0	37,1	21,5	26,4	
		M	34,1	31,1	43,2	37,0	45,2	36,2	30,1	38,0	38,8	26,0	37,5	
		H	37,3	28,2	11,7	27,1	16,7	24,3	38,4	42,0	24,1	52,5	36,1	
	1 ^{ste} generatie	Verwerving nationaliteit > 5 jaar	L	36,8	19,1	66,9	46,3	57,4	28,7	23,8	19,0	34,7	:	24,8
			M	27,7	27,7	23,7	28,5	26,2	33,2	28,4	32,1	33,2	:	32,7
H			35,5	53,2	9,4	25,2	16,3	38,1	47,8	48,9	32,0	79,2	42,4	
Verwerving nationaliteit ≤ 5 jaar		L	40,6	35,5	71,2	40,5	59,0	40,4	41,9	32,8	51,1	7,6	34,8	
		M	27,3	27,8	17,9	23,0	20,0	27,4	21,8	23,3	20,1	11,7	27,2	
		H	32,1	36,7	10,9	36,5	21,1	32,2	36,3	43,9	28,9	80,7	38,1	
Inschrijving RR > 5 jaar		L	35,3	47,2	78,6	46,4	67,8	47,5	43,4	17,0	53,8	11,8	40,4	
		M	25,7	21,4	15,8	17,5	21,9	22,6	21,3	25,6	17,4	18,1	25,2	
		H	39,0	31,4	5,6	36,0	10,3	29,8	35,3	57,4	28,8	70,1	34,4	
Inschrijving RR ≤ 5 jaar	L	13,0	40,0	72,5	30,4	58,5	50,4	43,7	38,7	57,9	:	40,9		
	M	15,7	11,9	4,7	10,3	12,1	16,9	7,3	9,4	3,7	:	18,7		
	H	71,4	48,1	22,8	59,4	29,4	32,7	49,0	52,0	38,4	92,4	40,4		
2 ^{de} generatie	Wallonië													
	Ouders Belg min 1geboren buitenland	L	29,4	29,7	34,1	28,5	34,2	34,8	24,5	37,1	23,6	27,7	29,0	
		M	42,8	40,9	50,1	39,8	45,0	40,5	35,6	36,4	37,1	39,1	35,2	
		H	27,8	29,4	15,8	31,7	20,8	24,8	40,0	26,5	39,2	33,1	35,7	
	Ouder(s) buitenlandse nationaliteit	L	33,7	46,1	36,8	36,5	34,6	40,8	31,5	38,9	36,0	31,2	36,5	
		M	42,0	38,4	50,9	36,3	45,8	33,2	37,7	38,3	40,1	36,7	37,0	
		H	24,4	15,6	12,4	27,2	19,6	26,0	30,8	22,8	23,8	32,1	26,5	
	1 ^{ste} generatie	Verwerving nationaliteit > 5 jaar	L	48,6	27,9	63,2	40,2	46,1	29,4	20,0	21,9	34,0	:	25,1
			M	33,4	35,8	27,9	36,1	30,6	35,2	29,6	39,2	34,1	:	43,0
H			18,1	36,2	9,0	23,7	23,4	35,4	50,5	38,8	31,9	58,4	32,0	
Verwerving nationaliteit ≤ 5 jaar		L	54,1	31,7	71,3	44,7	53,2	38,3	45,8	48,4	58,3	11,6	28,4	
		M	32,8	31,9	21,0	25,6	23,1	30,4	23,0	24,0	19,9	26,0	28,1	
		H	13,2	36,4	7,7	29,7	23,7	31,4	31,3	27,6	21,7	62,3	43,5	
Inschrijving RR > 5 jaar		L	48,4	56,7	80,7	52,8	67,6	47,5	53,7	36,7	60,3	17,7	36,7	
		M	35,2	22,7	16,6	22,6	24,1	27,1	21,6	29,5	20,5	27,5	32,2	
		H	16,4	20,6	2,6	24,6	8,3	25,5	24,7	33,8	19,2	54,8	31,1	
Inschrijving RR ≤ 5 jaar	L	35,4	48,9	83,7	59,4	68,1	56,1	61,6	46,8	76,8	:	33,2		
	M	25,1	15,6	5,5	9,3	12,4	22,4	9,8	12,1	5,3	:	20,7		
	H	39,6	35,5	10,7	31,3	19,5	21,5	28,6	41,1	17,9	71,6	46,1		
2 ^{de} generatie	Vlaanderen													
	Ouders Belg min 1geboren buitenland	L	25,2	26,0	36,0	31,0	32,9	38,9	33,8	28,2	28,8	24,4	30,5	
		M	47,5	45,8	53,4	45,2	52,6	42,5	42,8	40,9	46,0	50,2	44,4	
		H	27,3	28,1	10,6	23,8	14,5	18,5	23,5	30,9	25,2	25,4	25,0	
	Ouder(s) buitenlandse nationaliteit	L	29,8	47,0	39,4	35,5	34,0	39,5	43,6	32,9	40,7	29,3	32,7	
		M	46,3	39,4	52,4	41,5	53,3	42,1	36,1	43,3	40,2	44,8	43,5	
		H	23,9	13,6	8,2	23,0	12,6	18,4	20,3	23,8	19,1	26,0	23,8	
	1 ^{ste} generatie	Verwerving nationaliteit > 5 jaar	L	45,4	23,7	63,2	34,2	53,0	30,4	25,7	21,1	37,5	14,3	28,7
			M	34,2	40,2	30,1	40,7	34,1	39,1	37,4	45,6	36,3	38,8	44,9
H			20,4	36,1	6,7	25,1	12,9	30,5	36,9	33,3	26,2	46,9	26,4	
Verwerving nationaliteit ≤ 5 jaar		L	42,0	37,0	70,5	47,3	63,5	51,2	48,2	47,0	56,0	9,7	34,7	
		M	36,3	30,4	20,9	21,3	20,5	22,8	17,0	18,7	18,8	18,4	25,4	
		H	21,7	32,6	8,6	31,4	16,0	26,0	34,7	34,3	25,2	71,9	39,9	
Inschrijving RR > 5 jaar		L	35,0	59,4	77,3	60,3	69,1	56,0	56,5	34,2	58,0	16,6	46,4	
		M	36,5	23,2	18,7	18,7	24,7	21,5	21,9	21,6	22,3	30,7	29,6	
		H	28,5	17,4	4,0	21,0	6,2	22,5	21,6	44,1	19,7	52,7	23,9	
Inschrijving RR ≤ 5 jaar	L	41,8	51,7	75,9	53,7	75,0	66,2	60,0	51,5	70,7	14,3	48,0		
	M	28,8	25,2	10,6	10,2	8,6	10,6	5,2	3,1	4,5	7,3	12,8		
	H	29,5	23,0	13,5	36,1	16,4	23,2	34,8	45,3	24,8	78,4	39,2		

L = Laag M = Midden H = Hoog

* De lengte van de staven wordt berekend binnen elke generatie (2de generatie, 1ste generatie die de Belgische nationaliteit heeft verkregen, 1ste generatie die buitenlands blijft) voor het totaal van de origines. De langste staaf komt overeen met de hoogste waarde van de geselecteerde generatie, de grootte van de andere staven in deze selectie is evenredig met de langste staaf.

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

2

ARBEIDSMARKT, ORIGINE EN OPLEIDINGSNIVEAU

WERK, WERKLOOSHEID EN INACTIVITEIT

1. WERKGELEGENHEID, WERKLOOSHEID EN INACTIVITEIT PER ORIGINE: VOORNAAMSTE BEVINDINGEN

In dit hoofdstuk bekijken we in grote lijnen de positie van de bevolking van Belgische en vreemde origine op de Belgische arbeidsmarkt. Specifiek bekijken we de verdeling van verschillende groepen over werkenden, werklozen en inactieven, de evoluties in die verdeling sinds 2008, de mobiliteit tussen de verschillende posities en de karakteristieken van de werkenden (zoals loonniveaus, sectorale verdeling en het aandeel deeltijdse arbeid).

Wanneer de gegevens uit dit hoofdstuk vergeleken worden met de analyse die we maakten in de Monitoring 2015 (in de hoofdstukken Werkgelegenheid, Werkloosheid en Inactiviteit), dient men in acht te nemen dat er daar hoofdzakelijk gekeken werd naar de situatie van 20- tot 60-jarigen op de Belgische arbeidsmarkt.¹ Dankzij de verhoogde kwaliteit van de beschikbare data, kunnen we in dit rapport een groter deel van de potentiële beroepsbevolking in kaart brengen. De geanalyseerde groep werd uitgebreid tot en met 64-jarigen. Aangezien 18- en 19-jarigen nog zeer vaak student – en bijgevolg inactief – zijn, werden deze niet opgenomen in de berekening van de werkgelegenheidsgraad. De werkgelegenheidsgraad is in deze Monitoring dus het aantal personen tussen 20 en 64 jaar met een bezoldigde baan – zowel loontrekken, zelfstandigen, helpers bij een zelfstandige of een combinatie van voorgaande – uitgedrukt

als percentage van de bevolking van 20 tot 64 jaar. Voor de cijfers met betrekking tot inactiviteit analyseerden we de 25- tot 64-jarigen, aangezien de inactieven tussen 18 en 24 vooral in de categorie ‘rechtgevende kinderen voor kinderbijslag’ vallen. De inactiviteitsgraad vertegenwoordigt het aantal personen dat noch werkende, noch werkloze is als percentage van de bevolking van 25 tot 64 jaar. De werkloosheidsgraad wordt tot slot gedefinieerd als het aantal werklozen van 18 tot 64 jaar, uitgedrukt als percentage van de actieve bevolking (dus zowel tewerkgestelden als werklozen) van 18 tot 64 jaar (tenzij er uitdrukkelijk een andere leeftijdsklasse wordt aangegeven).

Uit de nieuwe gegevens blijkt dat de werkgelegenheidsgraad in 2014 nog steeds het hoogst was voor de personen van Belgische origine (73%). De werkloosheids- en inactiviteitsgraad bleven voor deze groep het laagst (een werkloosheidsgraad van 5,9% en een inactiviteitsgraad van 19,1% in 2014). De laagste werkgelegenheidsgraad zien we bij personen afkomstig uit het Nabije/Midden-Oosten (37,7%).² En hoewel de werkgelegenheidsgraad tussen 2008 en 2014 toenam voor alle origines behalve de Belgische en de Nabije/Midden-Oosterse, liggen alle overige werkgelegenheidsgraden behalve die van de origines EU-14 (54,7%), EU-13 (58,9%)³ en Zuid/Centraal-Amerika (51,9%)

1 Zie hoofdstukken 2 tot en met 5 van de *Socio-economische Monitoring*, FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, 2015.

2 De personen van Noord-Amerikaanse origine in de data hebben een opvallend lage werkgelegenheidsgraad van 33,8%, maar deze origine wordt niet meegenomen in de werkgelegenheidsanalyse wegens de geringe betrouwbaarheid van de gegevens. Het gaat immers om een zeer beperkt aantal personen met een zeer hoog aandeel – vermoedelijk veelal onechte – inactieven. De gedetailleerde cijfers over werkgelegenheid voor alle origines (in absolute aantallen en graden) zijn te vinden in de bijlagen.

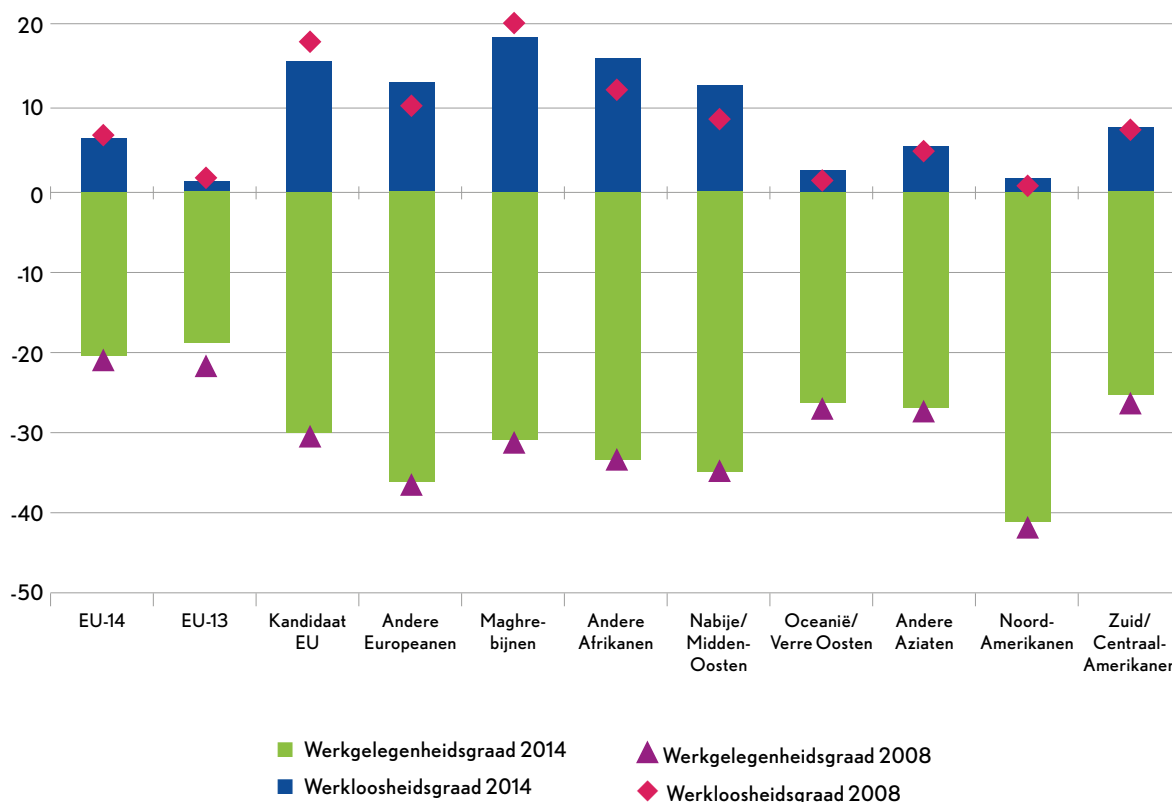
3 Men dient er rekening mee te houden dat EU-ambtenaren voor een groot deel opgenomen zijn in de categorie ‘andere’ van de inactieven, wat een vertekening kan veroorzaken van de socio-economische posities voor de EU-14 en EU-13-origines in dit rapport.

in 2014 nog steeds onder de 50%. De sterkste toename van de werkgelegenheidsgraad zien we bij de personen uit de EU-13 (+5,7 procentpunten), de andere Europeanen (+4,1 procentpunten) en de Zuid/Centraal-Amerikanen (+3,7 procentpunten).

Wat de werkloosheidsgraden betreft werd de kloof ten opzichte van de perso-

nen van Belgische origine tussen 2008 en 2014 geringer in het geval van personen uit de EU-14, de EU-13, de kandidaat EU-landen en de Maghreb. In de andere gevallen nam de kloof toe. Niettemin scoren personen van Maghrebijnse origine nog steeds het hoogst wat betreft hun werkloosheidsgraad (23,7%), hoewel deze graad sinds de economische crisis van 2008 aan het dalen is.

Grafiek 9: Kloof met personen van Belgische origine voor werkgelegenheidsgraad en werkloosheidsgraad per origine, 20-64 jaar, in procentpunten, 2008-2014

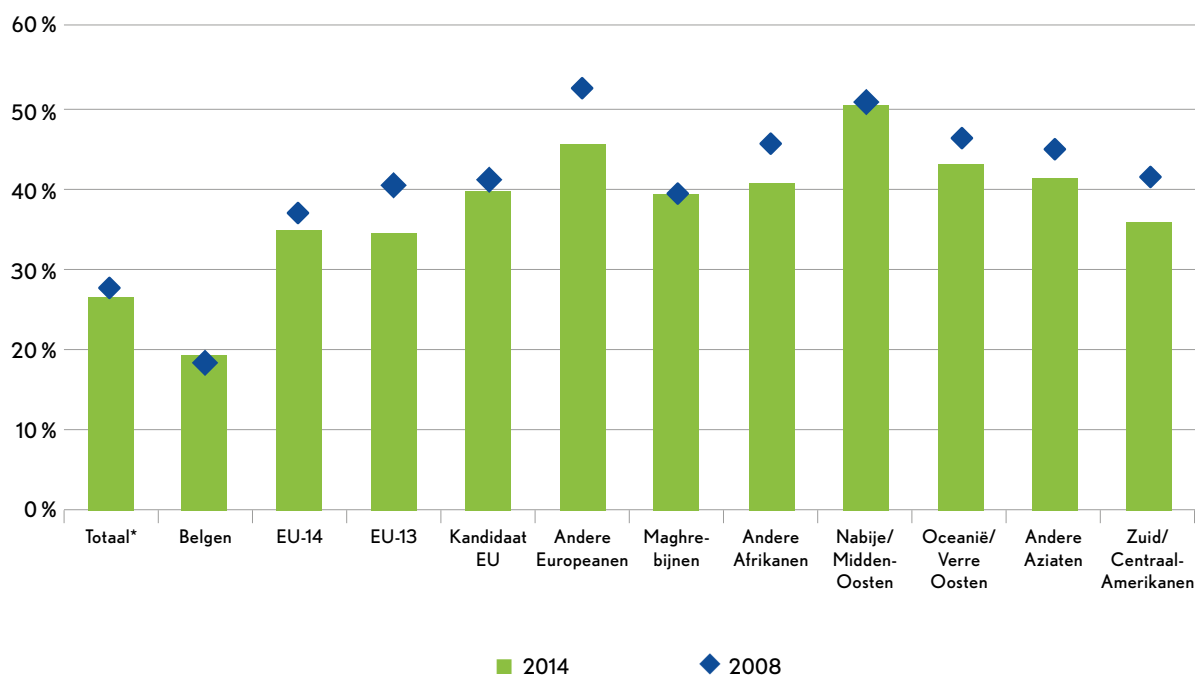
Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De inactiviteitsgraad was in 2014 het hoogst bij de personen uit het Nabije/Midden-Oosten (50,3%), wat niet verrast gezien hun lage werkgelegenheidsgraad. Er zijn daarnaast nog verschillende andere origines met erg hoge inactiviteitsgraden (meer dan 40%), maar we zien wel dat in bijna alle gevallen er een afname van de inactiviteit heeft plaatsgevonden sinds 2008. Enkel bij de personen van Belgische origine was

er een geringe toename van de inactiviteitsgraad (+0,7 procentpunt). De verdeling van de inactieven over de verschillende statuten binnen inactiviteit is nagenoeg identiek gebleven aan die in het vorige rapport van 2015, op een lichte terugval van de categorie 'andere', en toenames in de categorieën 'arbeidsongeschikt' en 'tegenmoetkoming aan personen met een handicap' na (doorheen alle origines).⁴

⁴ Zie hoofdstuk 4.B van de *Socio-economische Monitoring*, FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, 2015. De gedetailleerde cijfers per soort inactiviteit (2008-2014) zijn te vinden als bijlagen bij dit huidige rapport.

Grafiek 10: Inactiviteitsgraad van personen van 25 tot 64 jaar naar origine, 2008-2014

* inclusief onbepaald

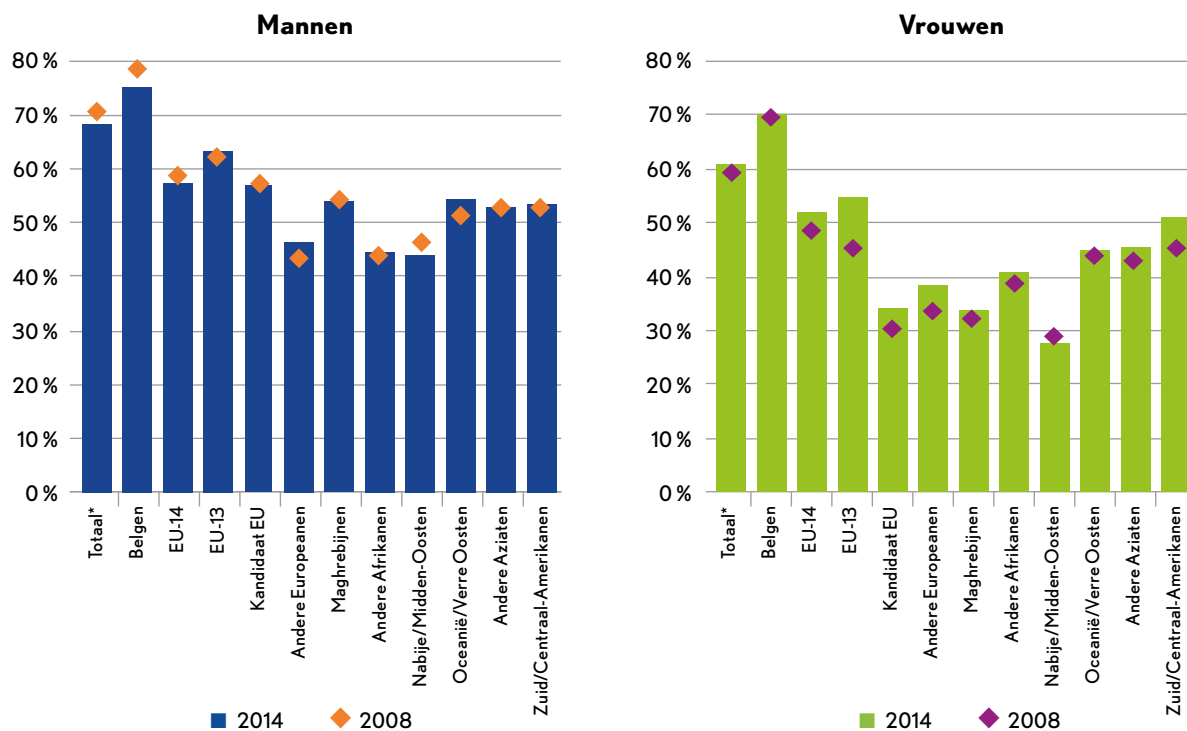
Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De Belgische arbeidsmarkt is in recente jaren iets homogener geworden op vlak van **gender-verschillen**. Maar de werkgelegenheidsgraad van vrouwen is voor alle origines nog steeds lager dan die van mannen, en de kloof is zelfs uitgesproken groot in het geval van de kandidaat EU-origine (22,6 procentpunten), de Maghrebijnse origine (20,3 procentpunten) en het Nabije/Midden-Oosten (16,1 procentpunten). Voor alle origines zijn zowel de genderwerkgelegenheidskloof (uitgezonderd Oceanië/Verre Oosten) als de genderwerkloosheidskloof wel geslonken tussen 2008 en 2014, daar de werkloosheidsgraad bij vrouwen van vreemde origine licht is afgenomen. Hun werkgelegenheidsgraad nam toe in alle gevallen behalve bij vrouwen uit het Nabije/Midden-Oosten. De meest opvallende toename tussen 2008 en 2014 van de vrouwelijke werkgelegenheidsgraad zien we bij de EU-13-origine (+9,7 procentpunten). De totale werkgelegenheidsgraad van mannen nam daarentegen af, en de mannen van Belgische origine hebben daarin het voornaamste aandeel (-3,1 procentpunten). Ook bij mannen uit de EU-14, de kandidaat EU-landen en het Nabije/Midden-Oosten was

er een afname tussen 2008 en 2014. Voor de mannen met overige origines nam de werkgelegenheidsgraad toe. In het geval van mannen uit het Nabije/Midden-Oosten ging de afname van de werkgelegenheidsgraad gepaard met een relatief sterke toename van de werkloosheidsgraad (+4,7 procentpunten).

Vrouwen van alle origines hebben een hogere inactiviteitsgraad dan mannen, maar de totale vrouwelijke inactiviteitsgraad liep wel terug (van 33,2% naar 30,6%), terwijl die van mannen licht toenam (van 21,8% naar 22,5%). Die toename is echter uitsluitend toe te schrijven aan de mannen van Belgische origine (toename van 14,2% naar 16,5%), aangezien bij andere origines de mannelijke inactiviteit afnam. Bij vrouwen van Belgische origine vond er daarentegen net als voor de overige origines een lichte daling plaats. De kloof tussen mannen en vrouwen verschilt ook naargelang de origine. Personen van Belgische origine, EU-13 en -14-origine en origine andere Afrikanen hebben de kleinste kloof. De personen met origine in de kandidaat EU-landen en de Maghreb hebben de meest uitgesproken kloof.

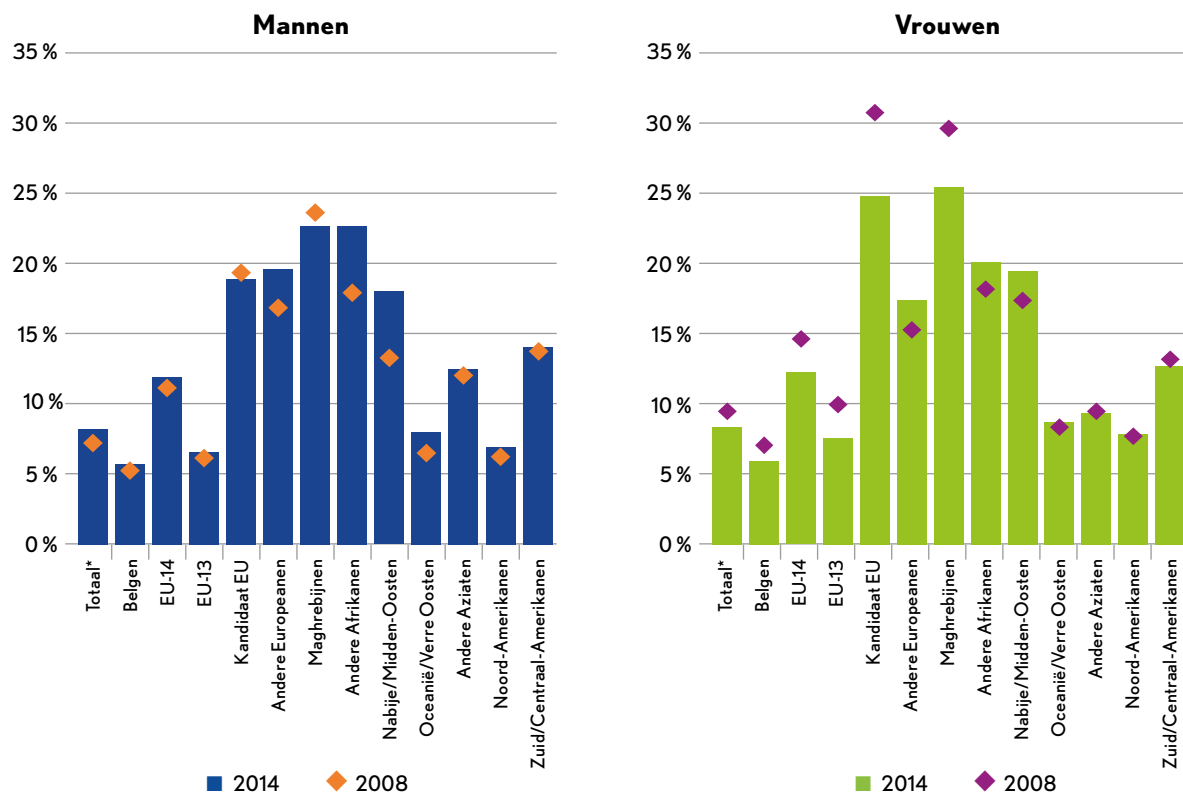
Grafiek 11: Werkgelegenheidsgraad van personen van 20 tot 64 jaar naar geslacht en origine, 2008-2014

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Grafiek 12: Werkloosheidsgraad van personen van 18 tot 64 jaar naar geslacht en origine, 2008-2014

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

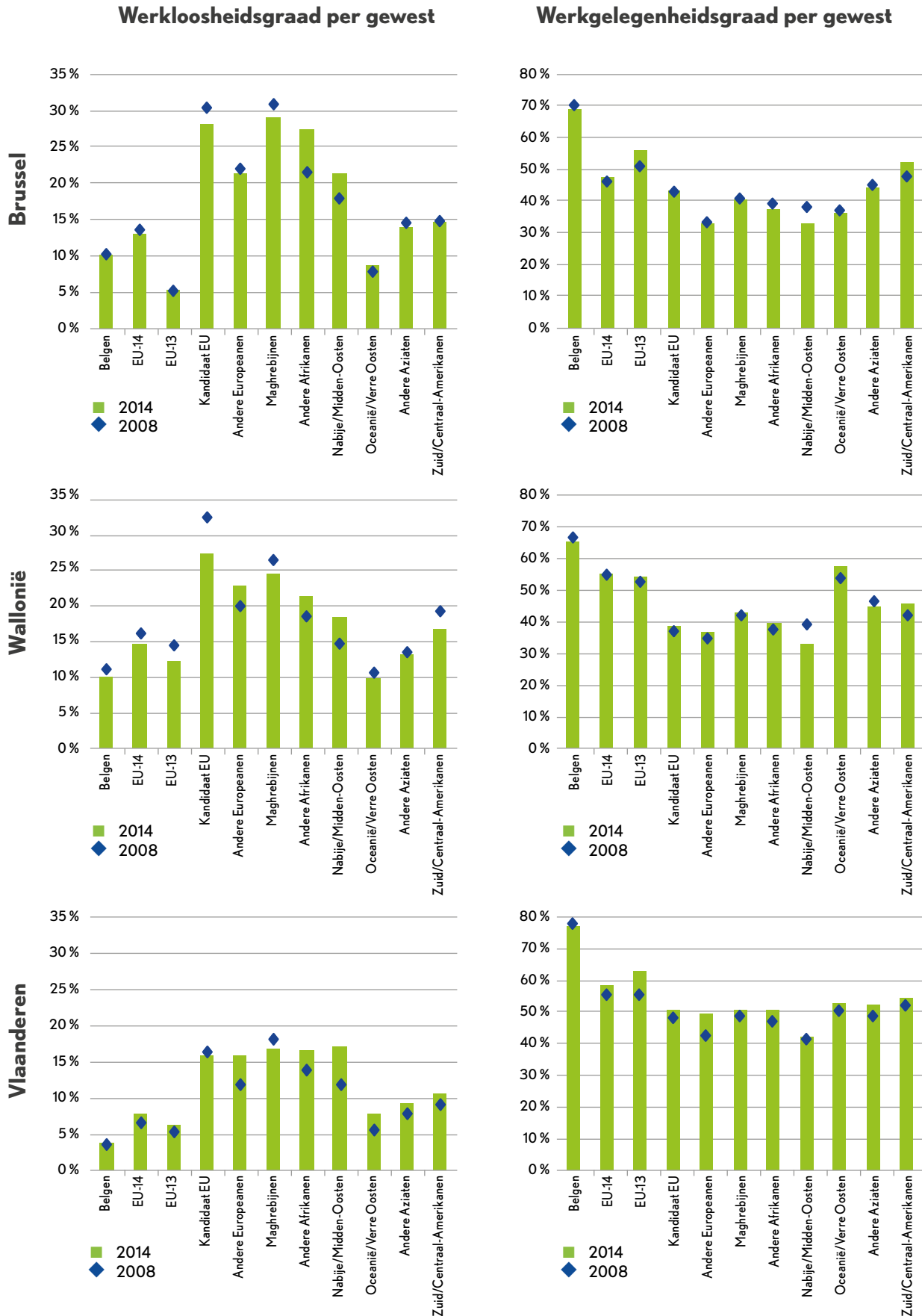
Er vonden geen zware verschuivingen plaats in de situatie per **gewest**. Voor alle origines (behalve de EU-13) zijn de werkloosheidsgraden in 2014 het laagst in Vlaanderen, maar ze zijn daar wel in bijna alle gevallen gestegen ten opzichte van 2008. Die stijging was bovendien sterker in Vlaanderen dan in de andere regio's. De werkgelegenheidsgraden bleven in Vlaanderen het hoogst voor alle origines behalve Oceanië/Verre Oosten, waarvoor we de hoogste graad vinden in Wallonië. In de drie gewesten is de werkgelegenheidsgraad van de Belgische origine hoger dan die van de andere origines. Die van de andere Europeanen en van personen uit het Nabije/Midden-Oosten is in alle gewesten het laagst. Na de Belgische origine vinden we de hoogste werkgelegenheidsgraden bij de EU-13-origines in Vlaanderen en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, en bij de Oceanië/Verre Oosten origines in Wallonië.

Tussen 2008 en 2014 daalde de werkgelegenheidsgraad in Brussel en Wallonië, maar nam hij toe in Vlaanderen. De Vlaamse werkgelegenheid nam uitsluitend af voor de personen van Belgische origine. In alle andere gevallen was er een toename en deze was het sterkst in het geval van de EU-13-origine en de andere Europeanen. Zoals we zullen zien, situeert die toename zich in het geval van de EU-13 voornamelijk in sectoren die gebruik maken van dienstencheques. In Wallonië nam de werkgelegenheidsgraad eveneens af voor de personen

van Belgische origine, maar ook voor de origines andere Aziaten en Nabije/Midden-Oosten. De sterkste toename vond plaats bij de personen met origine in Oceanië/Verre Oosten en Zuid/Centraal-Amerika. Het Brusselse beeld wijkt wat af van de voorgaande gewesten. Hier nam de werkgelegenheidsgraad toe voor de personen uit de EU-14, EU-13, kandidaat EU-lidstaten en uit Zuid/Centraal-Amerika. De sterkste afname in het Brusselse Gewest zien we wel opnieuw bij de personen uit het Nabije/Midden-Oosten. In alle gewesten nam de werkloosheidsgraad toe voor de andere Afrikaanse origine en personen uit het Nabije/Midden-Oosten. In Vlaanderen (en in iets mindere mate in Wallonië) was dat ook het geval voor de andere Europese origine.

Brussel heeft met 36,6% tevens de hoogste inactiviteitsgraad (tegenover 29,5% in Wallonië en 23% in Vlaanderen), maar de personen van Belgische origine hebben er een lagere inactiviteitsgraad (19,7%) dan in Wallonië (23,6%). Het zijn vooral de Brusselaars met origine Oceanië/Verre Oosten, andere Europeanen en Nabije/Midden-Oosten die de Brusselse inactiviteitsgraad de hoogte in stuwen (respectievelijk 58,5%, 56,3% en 54,6%). Ook in Vlaanderen en Wallonië hebben de eerder genoemde origines de hoogste inactiviteitsgraad, maar enkel in het geval van de personen uit Wallonië met Nabije/Midden-Oosterse origine was de ratio in 2014 nog steeds hoger dan 50%.

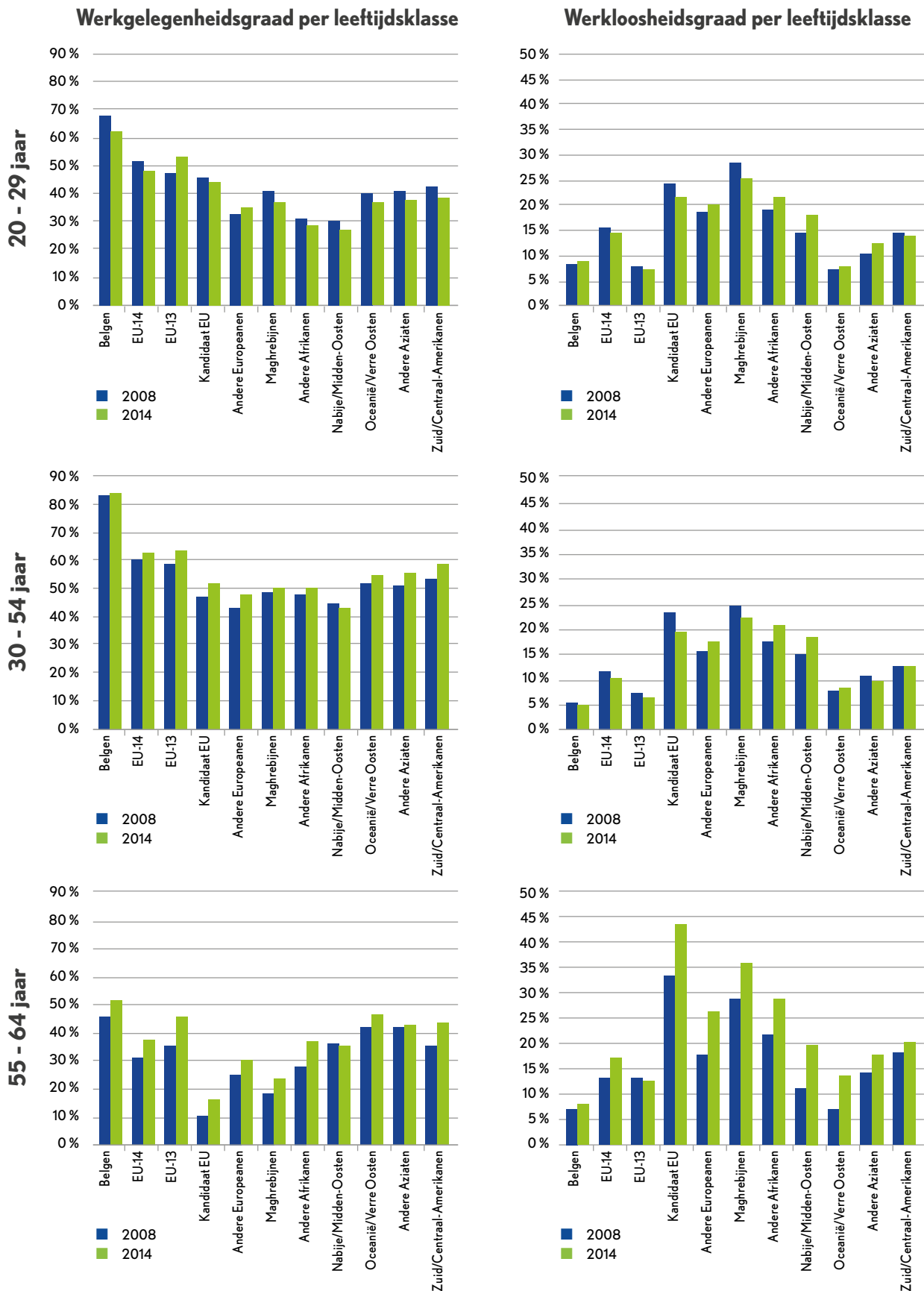
Grafiek 13: Werkgelegenheids- en werkloosheidsgraden bij 20 tot 64-jarigen per origine en gewest, 2008-2014

Een verdeling van de beroepsbevolking in **leeftijdsklassen** werpt een nog genuanceerder licht op de evoluties in werkgelegenheid en werkloosheid. De werkgelegenheidsgraad van jongeren (20-29 jaar) daalde licht in alle gevallen behalve de EU-13-origine en de andere Europeanen. Bij de groepen waar de totale werkloosheidsgraad is toegenomen tussen 2008 en 2014 (zijnde de origines andere Europeanen, andere Afrikanen en Nabije/Midden-Oosten, andere Aziaten en Oceanië/Verre Oosten) zien we dat die toename zich veruit het sterkst heeft voorgedaan bij de 55+'ers. Ook bij de jongeren (20-29 jaar) en de middengroep (30-54) uit die origines stijgt de werkloosheid, maar voor de oudste groep is de toename veel meer uitgesproken. Bovendien nam in de leeftijdsklasse 55-64 jaar de werkloosheidsgraad voor alle origines toe behalve

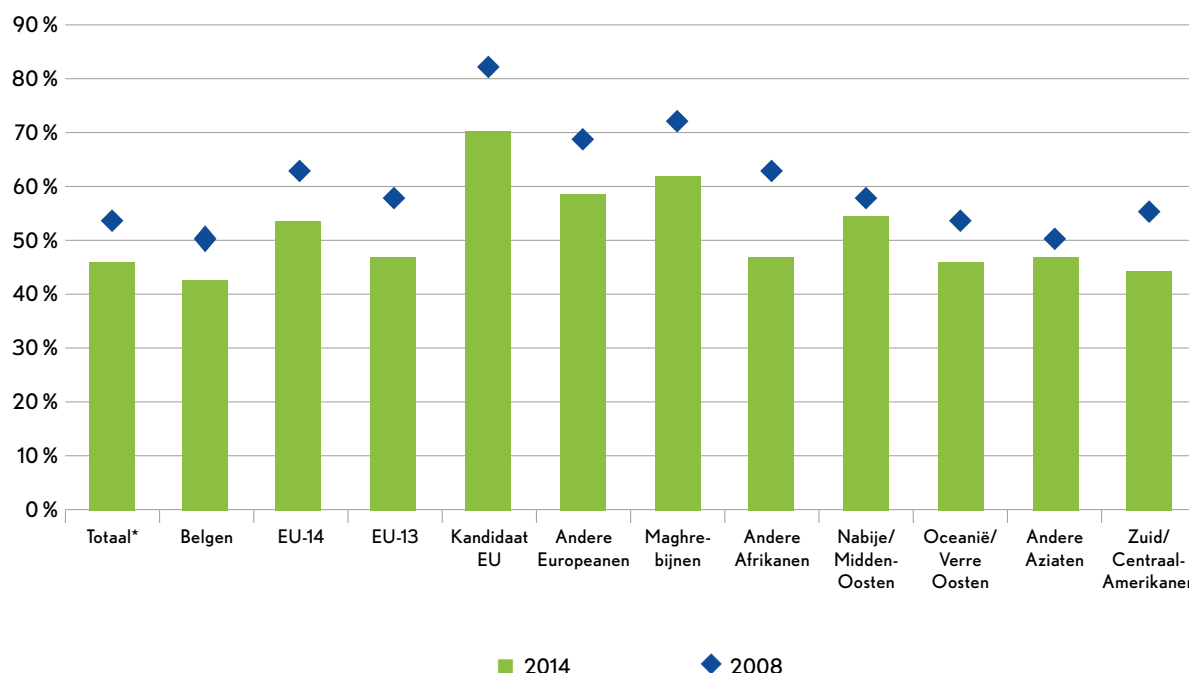
de EU-13, zelfs wanneer de werkloosheidsgraad voor het totaal van de origine daalde. Anderzijds nam ook de werkgelegenheidsgraad van 55+'ers toe voor alle origines (uitgezonderd het Nabije/Midden-Oosten). Het feit dat zowel de werkgelegenheidsgraad als de werkloosheidsgraad van ouderen is gestegen is enkel mogelijk doordat de inactiviteitsgraad van 55+'ers voor alle origines is afgenomen (grafiek 15). De verschuiving van inactiviteit naar werk en werkloosheid kan deels toegeschreven worden aan de in 2012 verstrengde toelatingsvoorwaarden voor het brugpensioen. Maar naast een afname – voor alle origines – van het aandeel bruggepensioneerden in de bevolking van 55-64 jaar, is ook het aandeel gepensioneerden afgenomen tussen 2008 en 2014, voor alle origines behalve de andere Aziaten.

Grafiek 14: Werkgelegenheids- en werkloosheidsgraden per origine en leeftijdsklasse, 2008-2014

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Grafiek 15: Inactiviteitsgraad van personen van 55 tot 64 jaar naar origine, 2008-2014

* inclusief onbepaald

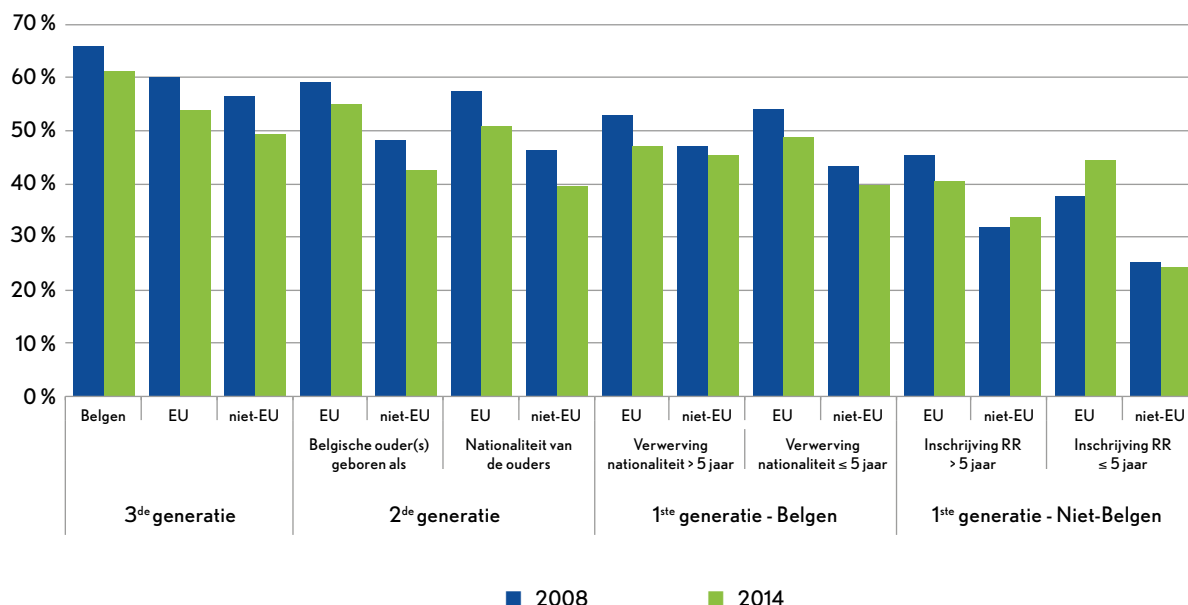
Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De variabele 'origine' werd tevens gecombineerd met de beschikbare informatie over de **migratieachtergrond** van de populatie. In de Monitoring 2015 viel op dat de economische crisis vooral de werkgelegenheid van de tweede generatie had getroffen.⁵ Uit de nieuwe cijfers in dit rapport blijkt dat de werkgelegenheidsgraad van de tweede generatie zich nog niet heeft hersteld in 2014. Voor bijna alle vreemde origines zette de daling bij de tweede generatie zich zelfs nog licht door. In het beste geval bleef de graad stabiel. Duidelijke verbeteringen van de werkgelegenheidsgraad zien we bij de eerste generaties vreemdelingen (uitgezonderd de Maghrebijnse origine). Ook de eerste generatie Belgen binnen de origines andere Afrikanen, Nabije/Midden-Oosten, Oceanië/Verre Oosten, andere Aziaten, Zuid/Centraal-Amerika, andere Europeanen en EU-13 heeft hogere werkgelegenheidsgraden dan de andere generaties. Terwijl voor de origines EU-14, kandidaat EU-landen en Maghreb de tweede generaties een hogere werkgelegenheidsgraad kunnen voorleggen dan de overige.

Tussen 2008 en 2014 nam de werkloosheidsgraad bij de niet-Belgen (personen ingeschreven in het Rijksregister) toe. In het geval van personen die langer dan 5 jaar zijn ingeschreven, zien we die toename bij alle origines behalve de personen met origine in EU-13, EU-14, kandidaat EU en Maghreb. Bij personen die 5 jaar of minder zijn ingeschreven is er een toename bij zowel EU- als niet-EU landen, maar bij de niet-EU'ers is ze het sterkst. De grootste toename in werkloosheidsgraad situeert zich voor alle origines bij zij die minder dan 5 jaar ingeschreven staan in het Rijksregister. Bij de 20 tot 29-jarigen – waarvoor we de betrouwbaarste gegevens over hun migratieachtergrond hebben – vond de toename echter plaats bij de tweede generatie, terwijl de werkloosheidsgraad voor de rest van die leeftijdscategorie stabiel bleef of licht daalde. Ook voor het totaal van de bevolking situeert zich de hoogste werkloosheidsgraad bij geboren Belgen (tweede generatie) die ten minste één ouder hebben met een niet-EU nationaliteit.

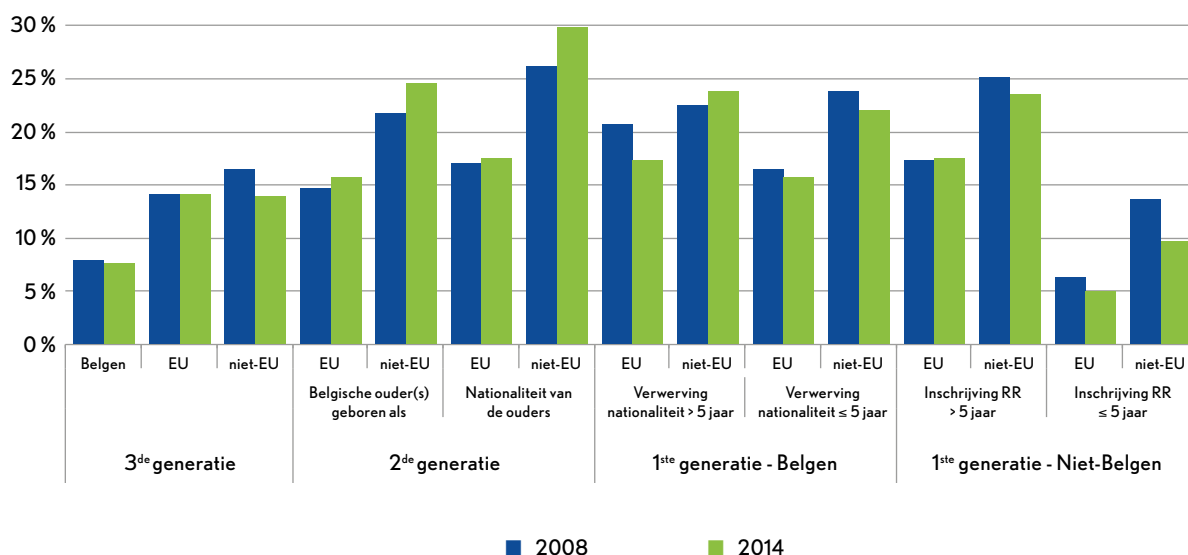
⁵ Zie hoofdstuk 2.2 van de *Socio-economische Monitoring*, FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, 2015.

Grafiek 16: Werkgelegenheidsgraad bij personen van 20 tot 29 jaar volgens migratieachtergrond, 2008-2014⁶

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Grafiek 17: Werkloosheidsgraad bij personen van 20 tot 29 jaar volgens migratieachtergrond, 2008-2014

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

⁶ De werkgelegenheids- en werkloosheidsgraden volgens migratieachtergrond per origine zijn te vinden in de appendix bij dit rapport.

In het vorige rapport werd ook een uitgebreide analyse opgenomen van de **loonniveaus**. De methodologische aandachtspunten die toen werden beschreven, zijn nog steeds van toepassing.⁷ De algemene bevindingen uit dat rapport gelden ook nog steeds voor het jaar 2014, met name de vaststelling dat de personen van Belgische origine relatief sterk vertegenwoordigd zijn bij de hoogste loondecielen en zeer zwak bij de laagste looncategorieën (de eerste drie decielen). Alle overige origines – uitgezonderd de Noord-Amerikanen en in mindere mate de EU-14 – zijn oververtegenwoordigd in de laagste drie loondecielen (en dat het sterkst in Brussel). De opvallendste evoluties tussen 2008 en 2014 zien we bij de origine EU-13, waar er een verschuiving plaatsvond van de hogere loondecielen (5 tot 10) richting het deciel 1 en 2, en bij Oceanië/Verre Oosten en andere Aziaten waar er een omgekeerde verschuiving plaatsvond van 1 en 2 naar deciel 3. Voor alle vreemde origines

is de loonkloof ten opzichte van de personen van Belgische origine toegenomen, maar die toename vond uitsluitend plaats tussen 2008 en 2011, daarna is ze voor verscheidene origines opnieuw geslonken (met name voor de andere Europeanen, de Maghrebijnen en de andere Afrikanen).⁸ Ook wanneer we de cijfers uitsplitsen naar geslacht zien we een gelijkaardige verdeling over de origines als in het vorige rapport van 2015. De genderloonkloof (tussen mannen en vrouwen van dezelfde origine) is wel voor alle origines behalve de EU-13 verkleind.⁹ De oververtegenwoordiging van de laagste loonniveaus voor de origine EU-13 is vooral merkbaar in Brussel en Vlaanderen (respectievelijk 71,8% en 61,1% bevindt zich daar in de laagste loonniveaus), en veel minder in Wallonië.¹⁰ De lage lonen voor vooral vrouwen met EU-13-origine kunnen verklaard worden door hun oververtegenwoordiging in de dienstencheque-sectoren.

Tabel 1: Aandelen lage en hoge salarissen per origine, 2014

	Lage salarissen	Hoge salarissen
Belgen	24,1 %	34,6 %
EU-14	36,0 %	24,0 %
EU-13	59,7 %	11,1 %
Kandidaat EU	50,1 %	8,6 %
Andere Europeanen	56,6 %	12,0 %
Maghrebijnen	50,9 %	11,3 %
Andere Afrikanen	56,6 %	9,4 %
Nabije/Midden-Oosten	57,2 %	15,2 %
Oceanië/Verre Oosten	47,4 %	22,7 %
Andere Aziaten	68,2 %	8,7 %
Noord-Amerikanen	24,3 %	44,6 %
Zuid/Centraal-Amerikanen	62,3 %	11,5 %

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

⁷ Met 'loon' wordt hier het dagloon (equivalent voltijds) bedoeld. Zie voor de overige opmerkingen hoofdstuk 2.7 van de *Socio-economische Monitoring*, FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, 2015.

⁸ Cijfers in bijlage.

⁹ Zie bijlagen.

¹⁰ Zie bijlagen.

Aanvullend op de verdeling van de verschillende groepen over loonniveaus op verschillende tijdstippen, kunnen we ook bekijken in welke mate loontrekkenden positieve of negatieve **loontransities** doormaken tussen twee tijdstippen in hun loopbaan (zijnde het vierde kwartaal van 2009 en het vierde kwartaal van 2014, tenzij anders aangegeven).¹¹ Een positieve loontransitie wordt hier gedefinieerd als een overgang van om het even welk deciel naar een hoger deciel. Een negatieve transitie betekent een overgang naar een lager deciel. We spreken van neutraal wanneer een persoon in hetzelfde deciel blijft, wat dus wel nog een kleine verhoging of verlaging kan betekenen binnen dat deciel. Ook wat betreft de loontransities zien we dat dezelfde ten-

densen als in het vorige rapport zich doorzetten. De personen van Belgische origine hebben niet langer het hoogste aandeel neutrale transitie (het is de EU-13-origine die de grootste stabiliteit vertoont tussen 2009 en 2014). De kandidaat EU-origine heeft net als in het vorige rapport het hoogste aandeel negatieve transitie, maar dit aandeel is wel gevoelig lager dan in de periode 2007-2012 (toen was het zelfs 23,6%). Die afname van het aandeel negatieve transitie geldt overigens voor alle origines, waardoor de kandidaat EU-origine nog steeds het geringste aandeel positieve transitie heeft wanneer we enkel de niet-neutrale bewegingen bekijken (zijnde alle gevallen waar er effectief een verschuiving tussen decielen plaatsvindt).

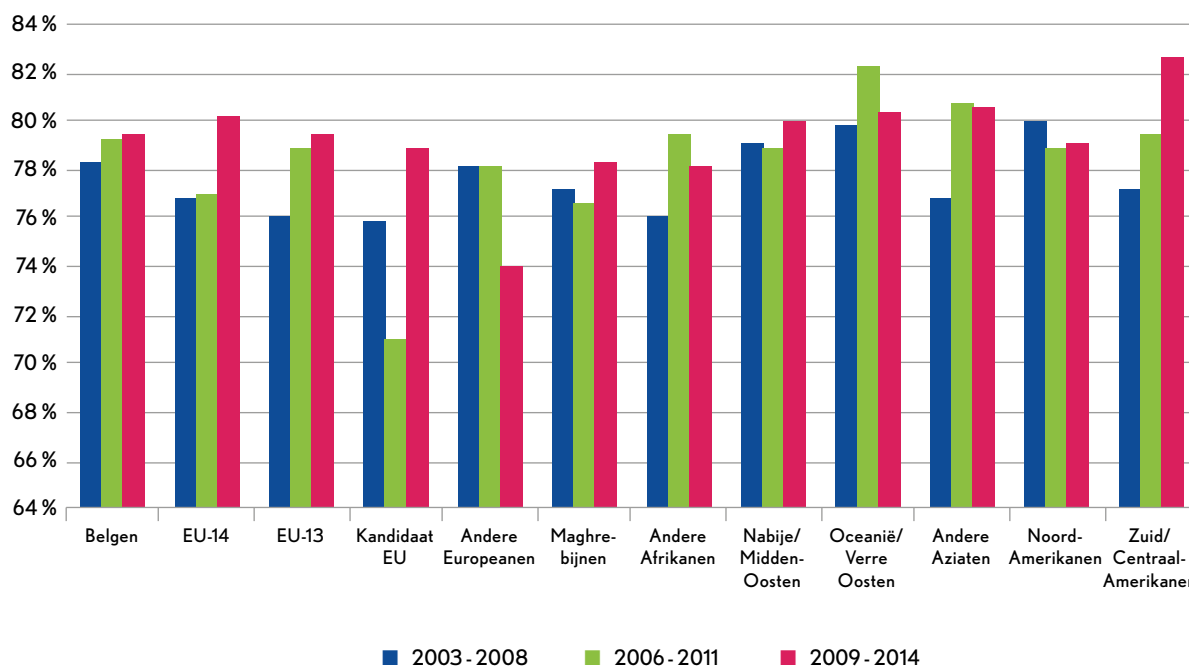
Tabel 2: Verdeling naar origine volgens het type transitie, 2009-2014

	Positief	Neutraal	Negatief
Belgen	44,1 %	45,0 %	10,9 %
EU-14	46,1 %	41,8 %	12,0 %
EU-13	42,8 %	45,7 %	11,5 %
Kandidaat EU	44,2 %	40,2 %	15,6 %
Andere Europeanen	45,6 %	41,7 %	12,6 %
Maghrebijnen	49,5 %	36,6 %	13,9 %
Andere Afrikanen	51,6 %	35,5 %	12,9 %
Nabije/Midden-Oosten	49,9 %	37,9 %	12,3 %
Oceanië/Verre Oosten	50,9 %	36,8 %	12,3 %
Andere Aziaten	46,4 %	41,2 %	12,4 %
Noord-Amerikanen	41,4 %	49,8 %	8,8 %
Zuid/Centraal-Amerikanen	47,4 %	40,5 %	12,1 %

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

¹¹ De methodologie voor deze analyse werd toegelicht in hoofdstuk 5.2 van de *Socio-economische Monitoring*, FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, 2015.

Grafiek 18: Aandeel positieve transitie binnen de niet-neutrale, per origine (2003-2008 tot 2009-2014)

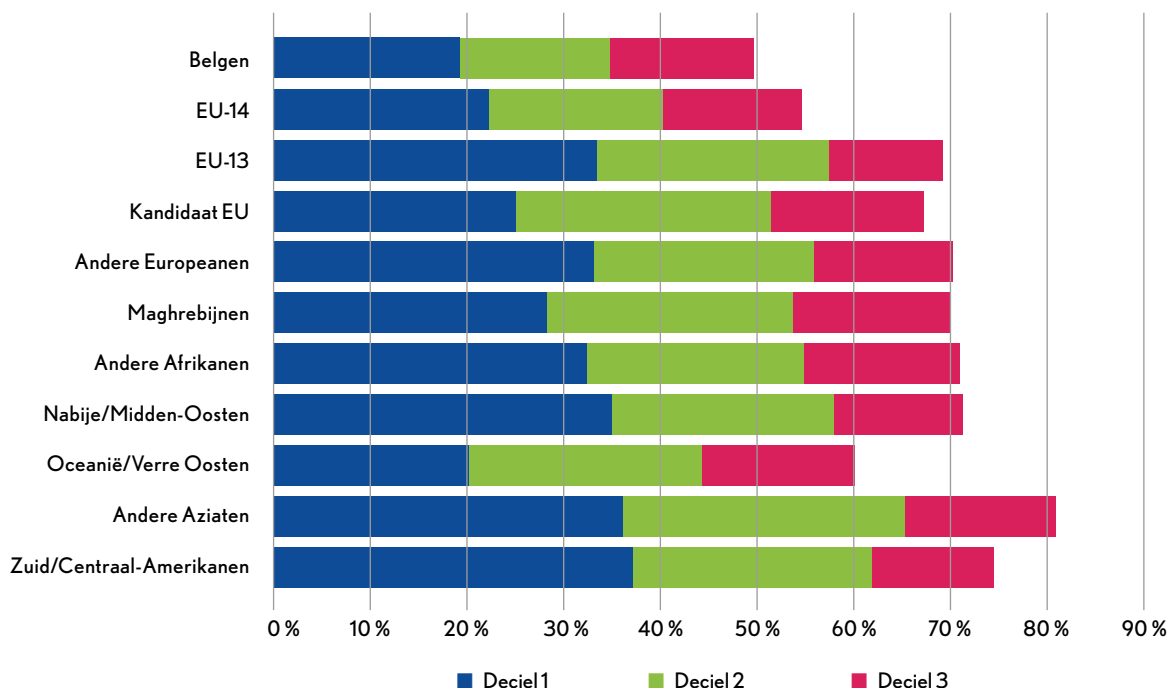
Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

We zagen in de analyse van de loonniveaus hierboven echter een duidelijke toename van de laagste salarissen voor de EU-13-origine en een zeer lichte afname ervan voor de kandidaat EU-landen, wat de verhoging van het aandeel neutrale transitie (EU-13) en het hoge aantal negatieve transitie (kandidaat EU) lijkt tegen te spreken. De schijnbare te-

genstelling kan verklaard worden door een iets beperktere instroom van 'nieuwe' loontrekkenden (personen die niet loontrekkend waren in 2009 en het wel zijn in 2014) in de drie laagste decielen in het geval van de kandidaat EU. De EU-13 zit daar niet ver boven, maar kent een toename van de instroom sinds 2008, wat de groei van de lage salarissen verklaart.¹²

¹² Voor de cijfers 2003-2008: zie bijlagen.

Grafiek 19: Verdeling van de personen die niet loontrekkend waren in 2009 en het wel zijn in 2014 in de drie eerste decielen

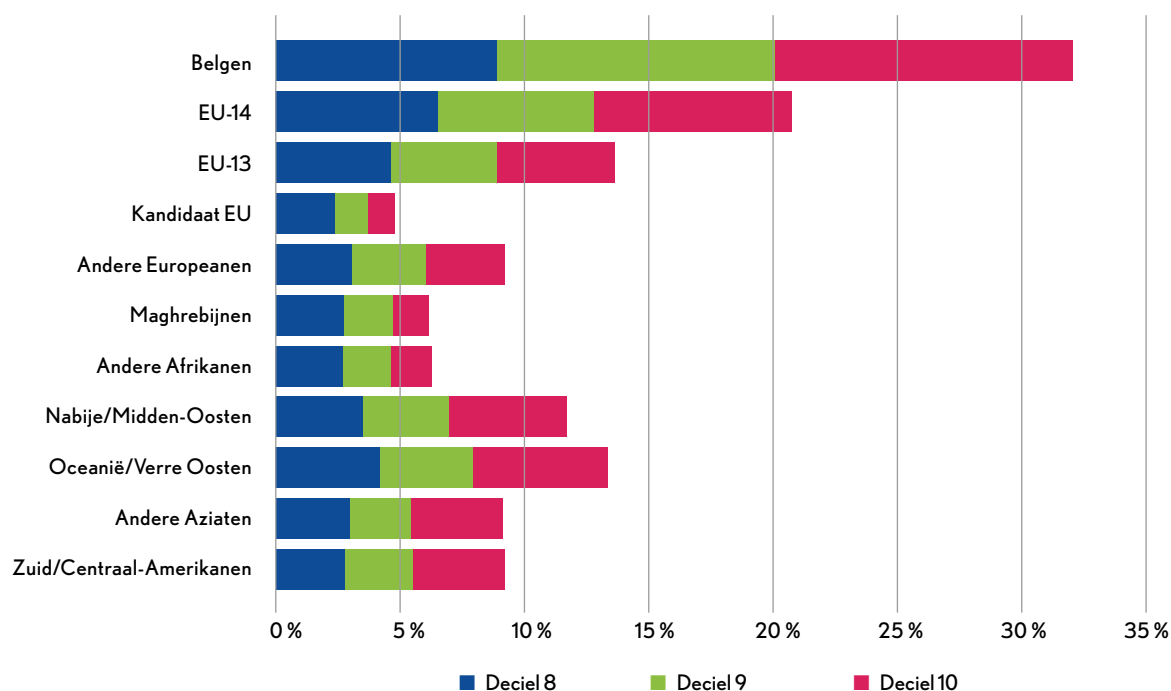
Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De uitstroom uit de drie hoogste decielen is zeer beperkt voor de kandidaat EU-origine, en is nog gedaald sinds 2008.¹³ De EU-13-origine kent duidelijk een hogere vertrek-ratio uit de hoogste niveaus, maar ook hier is er een netto afname sinds 2008. Samengevat geldt dus voor de origine EU-13 dat er meer en meer instromers in de lage loonniveaus terechtkomen (zeker de absolute aantallen in de drie eerste decielen zijn sterk gestegen), waardoor het aandeel lage lonen is toegenomen ondanks het feit dat er weinig loontrekkenden een nega-

tieve transitie doormaken. Voor de kandidaat EU-origine blijven de deciel aandelen daarentegen stabiel, ondanks het veelvuldig voorkomen van negatieve transitie. Dat is het resultaat van een lichte afname van de instroom in de lage salarisdecielen (met een afname van de absolute aantallen) en beperkte uitstroom uit de hoge lonen. Bij de Belgische origine ten slotte, neemt de uitstroom uit de hoogste niveaus wel toe, wat vermoedelijk te wijten is aan de relatief oudere leeftijdssamenstelling.

¹³ Voor de cijfers 2003-2008: zie bijlagen.

Grafiek 20: Verdeling van de personen die loontrekkend waren in 2009 en die het niet meer zijn in 2014 in de drie laatste decielen

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Wat de loontransities per geslacht betreft, zien we een iets positievere mobiliteit voor vrouwen, maar de grootteordes per origine blijven grotendeels gelijk. De aandelen positieve transities gingen er sterk op vooruit voor de vrouwen met andere Afrikaanse origine en die uit de kandidaat EU-landen (waar de afname van het aandeel positieve transities dus blijkt te wijten aan de mannen). De afname van de positieve transities voor personen met kandidaat EU-origine tussen 2008 en 2014 deed zich bovendien vooral voor in Vlaanderen, waar de positieve aandelen over het algemeen wat lager zijn dan in de andere regio's. Voor de uitsplitsing naar migratieachtergrond verwijzen we naar het rapport 2015, daar de bevindingen op dit vlak nog steeds gelden.¹⁴ Tot slot is het belangrijk om te herhalen dat de leeftijdsklassen in dit rapport gewijzigd zijn ten opzichte van het vo-

rige. Met de toename van de leeftijd verhoogt het aandeel neutrale transities en vermindert het aandeel positieve. We zien vooral een aanzienlijke terugval bij de 30 tot 54 en 55 tot 64-jarigen van Belgische, EU-14 en andere Afrikaanse origine. Ook het aandeel positieve transities van de 55 tot 64-jarigen van kandidaat EU-origine kromp opvallend tussen 2008 en 2014, terwijl dat bij de andere origines over de jaren toenam.

Naast een analyse van de niveaus van werkgelegenheid, werkloosheid en inactiviteit, bieden de beschikbare cijfers ook de kans om een analyse te maken van de **socio-economische mobiliteit** van personen, of anders gezegd: de mate waarin ze doorstromen van één activiteitsstatus naar een andere. De focus ligt daarbij op de mate waarin werkenden een baan kunnen be-

¹⁴ Zie hoofdstuk 5.2 van de *Socio-economische Monitoring*, FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, 2015.

houden, en de mate waarin werkzoekenden en inactieven een betrekking kunnen vinden.¹⁵

Van de personen van Belgische origine die werkten in het vierde kwartaal van 2012 had 93% ook een baan twee jaar later. Bij alle andere origines is dat cijfer lager, maar de aandelen blijven wel hoger dan 80%. De cijfers over mobiliteit liggen sterk in lijn met die uit het vorige rapport, waarin we keken naar de doorstroom tussen 2009 en 2011.¹⁶ De andere Afrikaanse origine en de personen met origine Nabije/Midden-Oosten worden het vaakst werkzoekend (10% en 9% na twee jaar). De kloof tussen mannen en vrouwen op vlak van hun percentage behoud van werk werd voor alle origines kleiner. Algemeen is de gunstigste mobiliteitsevolutie waar te nemen bij de Maghrebijnen (een verhoging van 2,2 procentpunten voor behoud van een baan en een afname van 1,7 procentpunt voor uitstroom naar werkloosheid). De uitstroom van werkende jongeren van Maghrebijnse origine naar werkloosheid is echter relatief de hoogste (12,7% bij de 18 tot 29-jarigen).¹⁷ Wanneer we origine tot slot combineren met de variabele migratieachtergrond, blijkt dat de groep die het minst tewerkgesteld blijft en het vaakst werkloos wordt voor alle origines de niet-EU-burgers zijn die minder dan 5 jaar ingeschreven zijn in het Rijksregister.

Focussend op de verschillende types van inactiviteit, valt op dat de toename van het aandeel brugpensioneringen in 2010 bij personen van Belgische origine die werkten in 2008 zich nadien niet meer heeft doorgezet.¹⁸ Tussen 2012 en 2014 vond er zelfs een daling van de uitstroom naar brugpensioen plaats, onder invloed van de verstrengde toelatingsvoorwaarden. De

uitstroom van werkenden naar pensioen verhoogde in dezelfde periode wel, uitgezonderd voor de EU-13-origine waar de uitstroom naar zowel brugpensioenen als pensioenen een afname kenden. Als we echter kijken naar de verdeling over de socio-economische posities in absolute aantallen voor de EU-13 is enkel het aantal bruggepensioneerden afgenomen in deze periode, het aantal gepensioneerden steeg. Tussen 2008 en 2014 zien we daarnaast dat de uitstroom naar arbeidsongeschiktheid is gegroeid, in het bijzonder voor de andere Europeanen, Maghrebijnen en personen uit het Nabije/Midden-Oosten. Uit de verdeling van de cijfers per leeftijdsklasse blijkt dat jongeren (18-29 jaar) moeizamer aan het werk blijven dan anderen, en dit is meer uitgesproken in het geval van de vreemde origines dan voor de personen van Belgische en EU-14-origine.

Personen die in het vierde kwartaal van 2012 werkloos waren, in tegenstelling tot wat in het vorige rapport werd vastgesteld, bleken in 2014 iets minder vaak uitgestroomd te zijn naar werk en vaker naar inactiviteit. Alle niet-Europese origines behalve de Zuid-Amerikaanse hebben een iets hoger aandeel personen dat werkzoekend blijft dan het totale aandeel voor België. Van de personen die werkloos waren in het vierde trimester van 2013, maar die een trimester later wel werkten, hebben de Maghrebijnse, de andere Afrikaanse en de Nabije/Midden-Oosterse origine het hoogste aandeel werklozen in het vierde trimester van 2014 (28,5%, 29,5% en 31,1%).¹⁹ Niet verwonderlijk zijn dit dus ook de origines (samen met de andere Europeanen) die het grootste aandeel langdurig werklozen kennen.²⁰ Een gelijkaardig beeld krijgen we

¹⁵ In dit gedeelte worden de personen ingedeeld op basis van hun socio-economische status in het vierde kwartaal van 2012 en in het vierde kwartaal van 2014, op voorwaarde dat ze in de twee periodes ingeschreven waren in het Rijksregister. Zo kunnen we voor elke herkomstcategorie bepalen hoeveel personen dezelfde status hebben. Opgepast, het gaat om een momentopname van de toestand voor elk van deze periodes, we onderzoeken dus niet de eventuele wijzigingen die tussen deze twee periodes zouden zijn opgetreden, zoals een periode van werkloosheid.

¹⁶ Zie hoofdstuk 5.1 van de *Socio-economische Monitoring*, FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, 2015.

¹⁷ Dit cijfer ligt weliswaar zeer dicht bij dat van de origines andere Afrikanen, kandidaat EU, andere Europeanen en Nabije/Midden-Oosten. Zie bijlagen.

¹⁸ Zie bijlagen.

¹⁹ Zie bijlagen.

²⁰ Zie bijlagen.

bovendien wanneer we de tewerkstellingsduur analyseren.²¹ De personen van Belgische origine zijn het best vertegenwoordigd bij de personen die tijdens een termijn van 10 jaar meer dan 8 jaar werkten, en personen uit het Nabije/Midden-Oosten het minst (op de Noord-Amerika-

nen na, maar daar is er vermoedelijk een deel tewerkstelling verborgen in de cijfers). De meerderheid van de vrouwen van alle origines (behalve de Belgische en de EU-14 na 2010) heeft een tewerkstellingsduur van 4 jaar of minder.

Tabel 3: Verdeling van de personen die een baan hadden in 2012 naar hun activiteitsstatus in 2014, naar origine

	Werk	Werkzoekend	Inactief
TOTAAL*	91,1 %	2,8 %	6,0 %
Belgen	93,0 %	2,1 %	4,9 %
EU-14	88,8 %	4,2 %	7,0 %
EU-13	87,1 %	3,8 %	9,1 %
Kandidaat EU	82,7 %	8,3 %	9,0 %
Andere Europeanen	83,1 %	8,5 %	8,4 %
Maghrebijnen	83,9 %	8,5 %	7,6 %
Andere Afrikanen	80,7 %	10,0 %	9,3 %
Nabije/Midden-Oosten	81,9 %	9,0 %	9,1 %
Oceanië/Verre Oosten	88,2 %	3,9 %	7,9 %
Andere Aziaten	85,4 %	5,3 %	9,3 %
Noord-Amerikanen	88,6 %	3,1 %	8,3 %
Zuid/Centraal-Amerikanen	83,7 %	6,7 %	9,6 %

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Tabel 4: Verdeling van de personen die werkloos waren in 2012 naar hun activiteitsstatus in 2014, naar origine

	Werk	Werkzoekend	Inactief
TOTAAL*	26,4 %	51,8 %	21,8 %
Belgen	28,9 %	49,3 %	21,8 %
EU-14	26,4 %	51,1 %	22,5 %
EU-13	28,1 %	50,9 %	21,0 %
Kandidaat EU	26,6 %	48,6 %	24,8 %
Andere Europeanen	26,8 %	54,1 %	19,1 %
Maghrebijnen	22,8 %	54,6 %	22,6 %
Andere Afrikanen	26,2 %	55,0 %	18,8 %
Nabije/Midden-Oosten	26,1 %	54,3 %	19,5 %
Oceanië/Verre Oosten	29,3 %	52,5 %	18,3 %
Andere Aziaten	31,8 %	51,0 %	17,3 %
Noord-Amerikanen	26,1 %	50,6 %	23,3 %
Zuid/Centraal-Amerikanen	31,9 %	49,6 %	18,5 %

* inclusief onbepaald

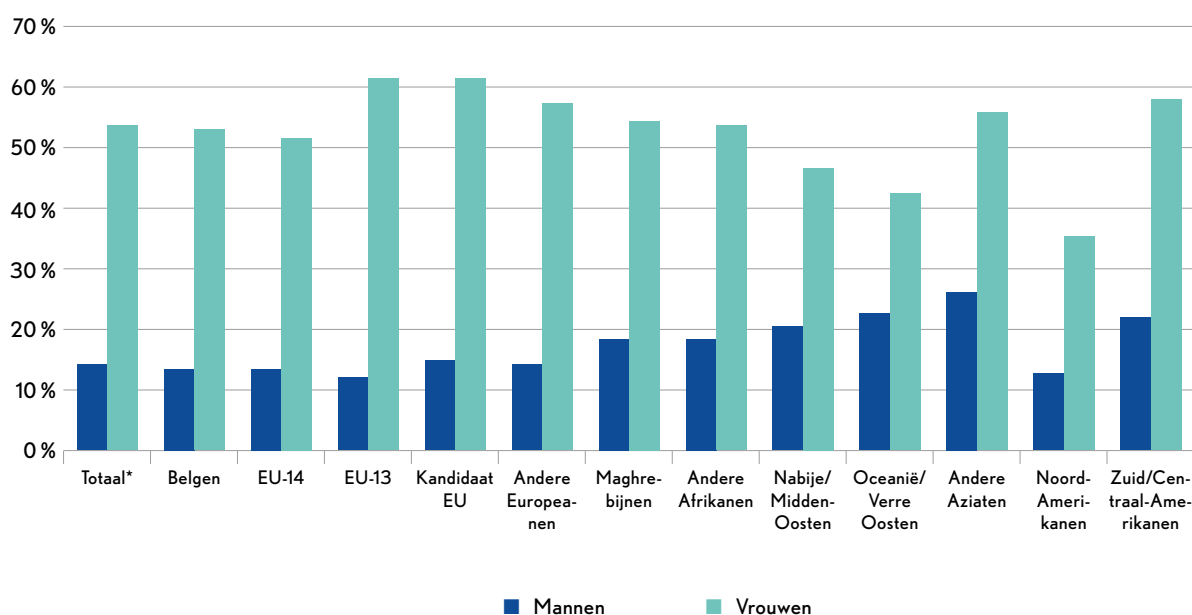
Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

²¹ Bij de 30-64-jarigen. Voor de volledige beschrijving van de methodologie, zie hoofdstuk 2.8 van de *Socio-economische Monitoring*, FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, 2015.

Net als in 2015 werd ook geanalyseerd in welke mate personen van verschillende origine **deeltijds of voltijds** werken. Er vonden op dat vlak echter weinig opvallende verschuivingen plaats in recente jaren.²² Het aantal voltijdse betrekkingen nam tussen 2012 en 2014 verder af, maar de aandelen voltijds en deeltijds werken bleven quasi stabiel. De afname van het aan-

tal voltijds werkenden is echter uitsluitend toe te schrijven aan personen van Belgische origine, en is het meest uitgesproken bij ouderen (55-64 jaar). Vrouwen werken nog steeds veel vaker deeltijds dan mannen, en dat geldt voor alle origines. We gaan dieper in op deze genderkloof in het deel over de huishoudenstypes.²³

Grafiek 21: Aandeel van de werkende mannen en vrouwen van 18-64 jaar dat deeltijds werkt, per origine (2014)

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Net als in het vorige rapport kijken we voor de analyse van de verdeling van werknemers volgens hun **activiteitssector (NACE)** naar de gedetailleerde codes die 86 verschillende sectoren identificeren.²⁴ Er bestaan doorheen

de periode 2011-2014 in België 12 NACE-sectoren met meer dan 100.000 werknemers. De volgende tabel geeft een overzicht van deze sectoren, in afnemende grootteorde.

²² Zie hoofdstuk 2.6 van de *Socio-economische Monitoring*, FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, 2015.

²³ Zie infra.

²⁴ NACE staat voor Nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese Gemeenschap. De lijst met de volledige benaming van alle sectoren is hier te vinden: http://economie.fgov.be/nl/modules/publications/kbo/codes_nacebel.jsp.

Tabel 5: De sectoren met het hoogste aantal werkenden in België in 2014

O84	Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen
P85	Onderwijs
G47	Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen
Q86	Menselijke gezondheidszorg
G46	Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen
F43	Gespecialiseerde bouwwerkzaamheden
I56	Eet- en drinkgelegenheden
N78	Terbeschikkingstelling van personeel
Q88	Maatschappelijke dienstverlening zonder huisvesting
H49	Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen
N81	Diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging
Q87	Maatschappelijke dienstverlening met huisvesting

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De zeven eerste sectoren in bovenstaande lijst behielden dezelfde volgorde tussen 2011 en 2014. Binnen de laatste 5 waren er kleine verschuivingen. De sector openbaar bestuur (O84) bleef de grootste in België met een personeelsbestand van 481.000 in 2014, en het is tevens in elke regio van tewerkstelling de sector met de meeste loontrekkenden. Uitgesplitst naar gender is dit niet helemaal het geval. Mannen zijn overal het talrijkst tewerkgesteld in openbare besturen, maar bij vrouwen liggen de aantallen in die sector zeer dicht bij die van de sector onderwijs (P85). In 2014 is onderwijs voor vrouwen zelfs de grootste sector. Dat blijkt weliswaar enkel te wijten aan de verdeling van de Vlaamse loontrekkenden (zie tabel 7). Bij de zelfstandigen is de grootste groep actief in de detailhandel (G47), en dat zowel bij vrouwen als mannen. De sectoren die in 2014 meer vrouwen dan mannen

tellen zijn dezelfde gebleven als in het vorige rapport (uitgezonderd N79).²⁵ Voor vijf origines geldt echter dat de verdeling per geslacht quasi identiek is. Vooral de personen afkomstig uit andere Afrikaanse landen werken los van het geslacht in meerderheid in O84 (openbaar bestuur). Personen uit de EU-14 en het Nabije/Midden-Oosten werken in grotere mate in de detailhandel (G47), mannen en vrouwen van Noord-Amerikaanse origine zijn verhoudingsgewijs meer aanwezig in het onderwijs (P85) en personen uit Oceanië/Verre Oosten werken vooral in eet- en drinkgelegenheden (I56). Bij de andere origines vinden we mannen en vrouwen in 2014 in iets andere sectoren terug. De sterkst vertegenwoordigde sectoren (die waarin zich het grootste aandeel van de werkenden bevindt) per geslacht en origine wijken weinig af ten opzichte van het vorige rapport.²⁶

²⁵ In 2014 gaat het om de sectoren C12 (tabak), C14 (kleding), G47 (detailhandel), I55 (hotels), J58 (uitgeverijen), K65 en K66 (verzekeringen/pensioenfondsen), M69 (boekhouders), M75 (dierenartsen), N81 (diensten inzake gebouwen), N82 (administratieve diensten), O84 (openbaar bestuur), P85 (onderwijs), Q86-88 (gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening), R91 (bibliotheken/archieven/musea), S94 (verenigingen), S96 (persoonlijke diensten), T97 (huishoudpersoneel), U99 (extraterritoriale organisaties). Voor de oudere cijfers zie hoofdstuk 2.3, tabel 6, van de *Socio-economische Monitoring*, FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, 2015.

²⁶ Zie hoofdstuk 2.3, tabel 8, van de *Socio-economische Monitoring*, FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, 2015.

Tabel 6: De sterkst vertegenwoordigde sectoren in 2014 per geslacht en origine

	Mannen	Vrouwen
Belgen	O84 (Openbare besturen)	P85 (Onderwijs)
EU-14	G47 (Detailhandel)	G47 (Detailhandel)
EU-13	F41 (Bouw)	N81 (Onderhoudsdiensten)
Kandidaat EU	F43 (Bouwwerkzaamheden)	N81 (Onderhoudsdiensten)
Andere Europeanen	F43 (Bouwwerkzaamheden)	N81 (Onderhoudsdiensten)
Maghrebijnen	H49 (Transport)	N81 (Onderhoudsdiensten) en O84 (Besturen)
Andere Afrikanen	O84 (Openbare besturen)	O84 (Openbare besturen)
Nabije/Midden-Oosten	G47 (Detailhandel)	G47 (Detailhandel)
Oceanië/Verre Oosten	I56 (Eet- en drinkgelegenheden)	I56 (Eet- en drinkgelegenheden)
Andere Aziaten	I56 (Eet- en drinkgelegenheden)	N81 (Onderhoudsdiensten)
Noord-Amerikanen	P85 (Onderwijs)	P85 (Onderwijs)
Zuid/Centraal-Amerikanen	F43 (Bouwwerkzaamheden)	N81 (Onderhoudsdiensten)

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De verdeling van personen van Belgische origine over de sectoren ligt zeer dicht bij die van het totaal – logisch, aangezien zij de talrijkste groep zijn – maar ze zijn net als de kandidaat EU-origine ondervertegenwoordigd in U99 (Extraterritoriale organisaties).

De verdeling van de loontrekkenden per origine over de gewesten bleef grotendeels hetzelfde als in 2012.²⁷ Enkel in Vlaanderen zien we enkele verschuivingen tussen de sectoren. Bij de personen van Belgische origine zien we dat in Vlaanderen het onderwijs (P85) in 2014 de grootste sector geworden is in plaats van de openbare besturen (O84). Bij de personen met origine EU-14 die werken in Vlaanderen neemt de detailhandel (G47) weer de eerste positie over van de groothandel (G46). Maghrebijnen die werken in Vlaanderen vinden we na een terugval in 2012 en 2013 weer wat vaker terug in N78 (terbeschikkingstelling van personeel), dat daardoor nog slechts nipt kleiner is dan N81 (diensten in verband met gebouwen en landschap). Ook bij de andere Europeanen vonden er in recente jaren kleine verschuivingen plaats

in de onderlinge rangschikking van de drie best vertegenwoordigde sectoren, maar het bleven wel telkens N81 (onderhoudsdiensten), N78 (personeel) en O84 (bestuur) die de top drie uitmaakten.

Voor zelfstandigen bleef sector G47 (detailhandel) de grootste, en de enige die meer dan 100.00 personen omvat. Het is tevens de omvangrijkste sector in het geval van zelfstandigen met origine Belgen, EU-14, Maghreb, Nabije/Midden-Oosten en andere Aziaten. Andere Europese zelfstandigen werken daarentegen vooral in eet- en drinkgelegenheden (I56), net als kandidaat EU'ers en Oceaniërs. Zelfstandigen met origines EU-13 en Zuid/Centraal-Amerika zijn dan weer oververtegenwoordigd in de bouwsector (F41), andere Afrikanen in de gezondheidszorg (Q86) en Noord-Amerikanen in het reclamewezen (M73). Bij de EU-13 is de bouwsector weliswaar uitsluitend aanmerkelijk wanneer we naar de mannen kijken (de vrouwen vinden we terug in onderhoudsdiensten/N81). Mannen uit de EU-13 zijn ook veel vaker zelfstandige dan die uit de overige origines.

²⁷ Zie hoofdstuk 2.3, tabel 10, van de *Socio-economische Monitoring*, FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, 2015.

Tabel 7: De sterkst vertegenwoordigde sectoren in 2014 bij loontrekkenden (per regio) en zelfstandigen, per origine

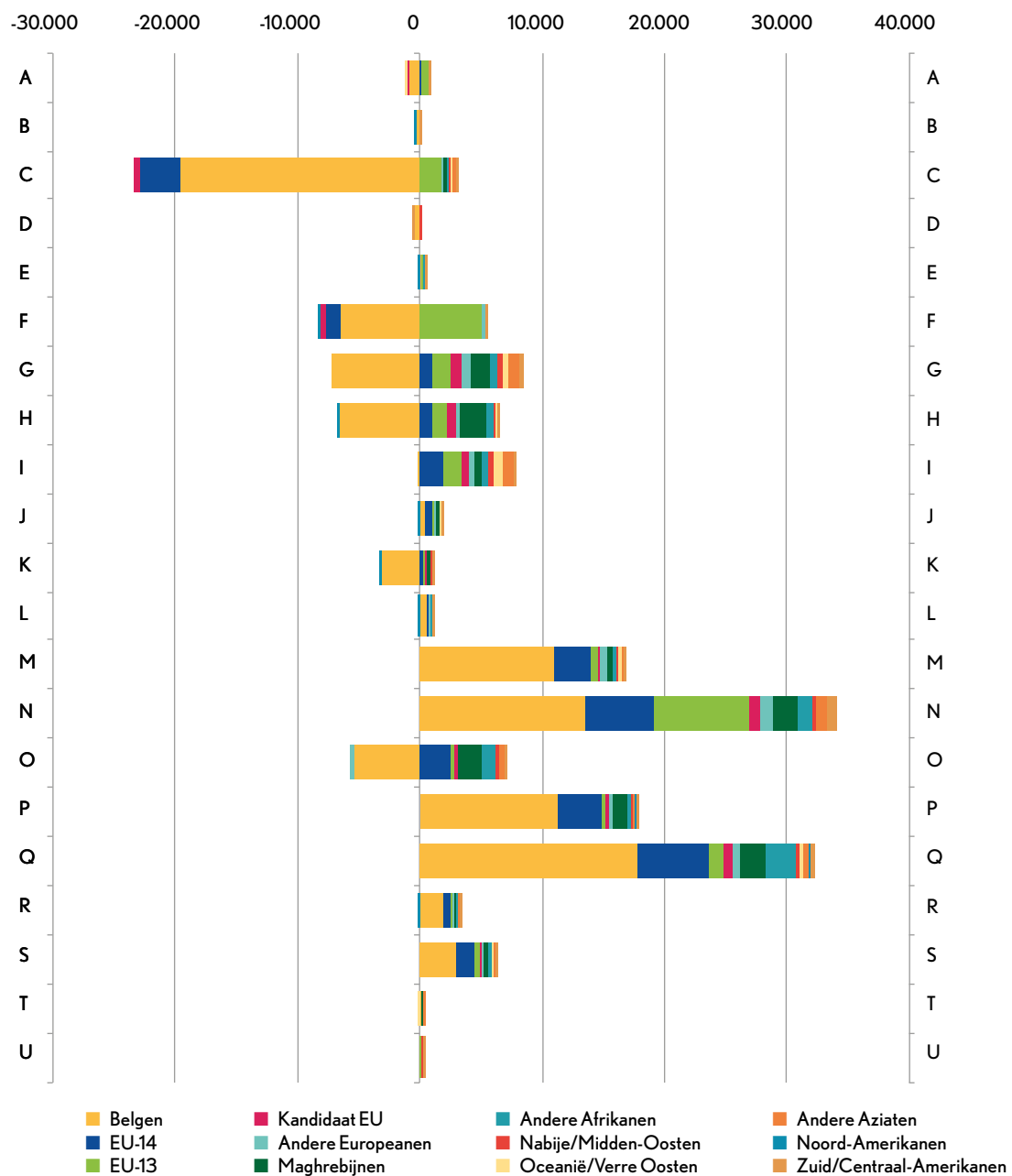
	Loontrekkenden			Zelfstandigen
	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	
Belgen	O84	P85	O84	G47
EU-14	O84	G47	O84	G47
EU-13	N81	N81	O84	F41
Kandidaat EU	N81	N81	G47	I56
Andere Europeanen	O84	N81	O84	I56
Maghrebijnen	O84	N81	O84	G47
Andere Afrikanen	O84	N78	O84	Q86
Nabije/Midden-Oosten	O84	O84	O84	G47
Oceanië/Verre Oosten	I56	I56	I56	I56
Andere Aziaten	I56	I56	I56	G47
Noord-Amerikanen	P85	P85	P85	M73
Zuid/Centraal-Amerikanen	N81	N81	N81	F41

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De werkgelegenheid in de verschillende sectoren is uiteraard niet statisch doorheen de tijd. Het loont daarom de moeite om te bekijken hoe de diverse origines getroffen worden door de evoluties in de werkgelegenheid in elke sector (zie grafiek 22). We zien dat de werkgelegenheid in de industrie (C) tussen 2011 en 2014 verder kromp.²⁸ Hier verliezen vooral personen van Belgische en EU-14-origine werkgelegenheid. Ook in de bouw (F), de handel (G) en de

transportsector (H) – sectoren met eerder lage loonniveaus, zoals we hieronder zullen zien – verdwenen er werkenden van Belgische origine. Die sectoren verloren uiteindelijk netto geen terrein, aangezien de aantallen werkenden van andere origines tegelijk toenamen. In de bouw (F) bijna uitsluitend uit de EU-13-origine. We gaan dieper in op deze sectorevoluties in het deel over opleidingsniveau.

²⁸ Voor de evolutie tussen 2008 en 2012, zie hoofdstuk 6.B van de *Socio-economische Monitoring*, FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, 2015.

Grafiek 22: Netto-evolutie van de werkgelegenheid (2011-2014) volgens sector en origine

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De verdeling van de verschillende origines over de sectoren houdt nauw verband met hun verdeling over de loonniveaus, aangezien er grote verschillen zijn in de hoogte van het dagloon per sector. Origines die oververtegenwoordigd zijn binnen de laagste loonniveaus, zoals de origines andere Aziaten, EU-13, Nabije/Midden-Oosten en andere Afrikanen, zijn in belangrijke mate actief in N81 (diensten inzake gebouwen),

I56 (eet- en drinkgelegenheden) en G47 (kleinhandel). Dat zijn alle drie sectoren met hoge tot zeer hoge aandelen lage lonen (87,5% voor N81, 73,2% voor I56 en 64,1% voor G47). Ook de sectoren waaruit de personen van Belgische origine verdwenen tussen 2011 en 2014 (C, F, G en H), zijn – op de industrie na – sectoren met een belangrijke mate van lage lonen.

Tabel 8: Sectoren met het hoogste aandeel lage lonen, 2014

NACE		Aandeel lage salarissen
A03	Visserij en aquacultuur	88,80 %
S96	Overige persoonlijke diensten	87,69 %
N81	Diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging	87,50 %
T97	Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel	78,66 %
A01	Teelt van gewassen, veeteelt, jacht	77,00 %
I56	Eet- en drinkgelegenheden	73,20 %

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Tabel 9: Sectoren met het hoogste aandeel hoge lonen, 2014

NACE		Aandeel hoge salarissen
C19	Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten	98,59 %
C21	Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten	72,87 %
C20	Vervaardiging van chemische producten	72,59 %
D35	Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	70,54 %
K64	Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen	74,01 %

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Aangezien er grote gelijkenissen bestaan met de NACE verdeling, is de analyse van de loontrekkenden op basis van de gegevens over de **paritaire comités** waar ze onder vallen minder gedetailleerd dan voorgaande.²⁹ Wat opvalt, is dat er grote verschillen bestaan tussen paritaire

comités in de verdeling van werkenden van verschillende origines. In sommige comités vinden we relatief veel grotere aandelen loontrekkenden van Belgische origine terug, en is er dus een veel geringere aanwezigheid van personen van vreemde origine.

²⁹ Algemeen geldt dat de paritaire comités die beginnen met het cijfer 1 de arbeiders groeperen, die met cijfer 2 de bedienden, en 3 omvat zowel arbeiders als bedienden. Voor de ambtenaren werd een categorie 999 in het leven geroepen. Dit is dus geen paritair comité. De volledige lijst is hier raadpleegbaar: [https://socialsecurity.be/portail/glossaires/DRSFAT2.nsf/d548da6f707c7e4cc125686a00590d13/daff3a68f207bb13c1257f15003049a9/\\$FILE/AN2016-1-NL26.pdf](https://socialsecurity.be/portail/glossaires/DRSFAT2.nsf/d548da6f707c7e4cc125686a00590d13/daff3a68f207bb13c1257f15003049a9/$FILE/AN2016-1-NL26.pdf).

Tabel 10: Paritaire comités waar vreemde origines onder- en oververtegenwoordigd zijn, 2014

Paritaire comités met het grootste aandeel personen van Belgische origine	
1	Bedienden van de textielnijverheid en het breiwerk (214)
2	Bemiddeling in bank- en beleggingsdiensten (341)
3	Notarisbedienden (216)
4	Nationale Arbeidsraad (300)
5	Bedienden uit de voedingsnijverheid (220)

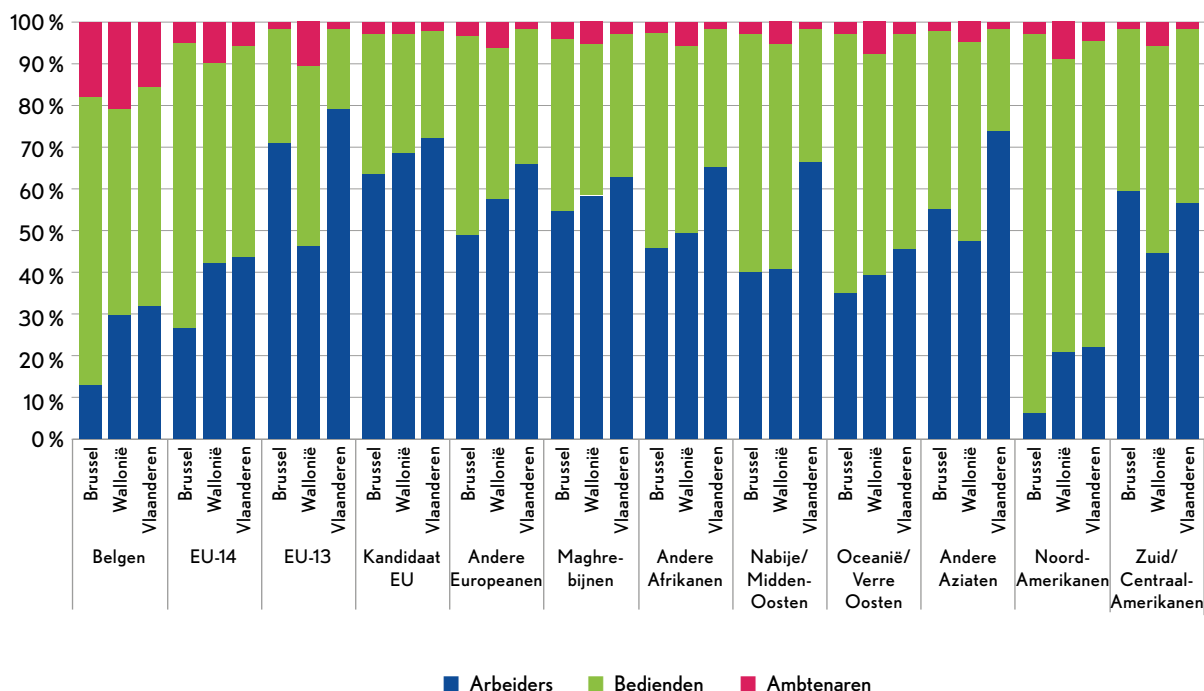
Paritaire comités met het grootste aandeel personen van niet-Belgische origine	
1	Schoonmaak (121)
2	Hotelbedrijf (302)
3	Uitzendarbeid en ondernemingen die buurtwerken of -diensten leveren (322)
4	Tuinbouwbedrijf (145)
5	Kappersbedrijf en schoonheidszorgen (314)

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

In de cijfers over de bezoldigde tewerkstelling volgens **type van overeenkomst** (arbeider, bediende of ambtenaar), zien we grote stabiliteit in de verdeling tussen 2008 en 2014. Daarom behandelen we hier enkel de opmerkelijkste elementen voor het laatste trimester van 2014. Ten eerste zien we dat loontrekkenden van Belgische origine minder vaak dan andere origines tewerkgesteld zijn met een arbeidersovereenkomst. Enkel bij de Noord-Amerikanen is het aandeel arbeiders nog kleiner. Het laagste aandeel wordt bereikt in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest waar het aandeel arbeiders bij de Belgische origine 13,2% bedraagt (tegenover ongeveer 30% in de twee andere gewesten). Ten tweede vinden we voor alle origines behalve

de Zuid/Centraal-Amerikanen de hoogste aandelen arbeiders in Vlaanderen. De EU-13-origine heeft de hoogste aandelen arbeiders ten opzichte van de andere origines in Brussel en Vlaanderen, in Wallonië is dat de kandidaat EU-origine. Deze personen zijn dus verhoudingsgewijs minder talrijk in het statuut van bediende. Ten derde heeft de Belgische origine het grootste aandeel ambtenaren van alle origines. In Wallonië vinden we voor alle origines iets hogere aandelen ambtenaren dan in de andere regio's. Tot slot zijn vrouwen van alle origines minder vaak arbeider dan mannen. Enkel bij de Zuid/Centraal-Amerikanen en de andere Aziaten is er vrijwel geen verschil.

Grafiek 23: Aandeel van de tewerkgestelde loontrekkenden per origine volgens het type van overeenkomst en het gewest waar ze wonen, 2014³⁰

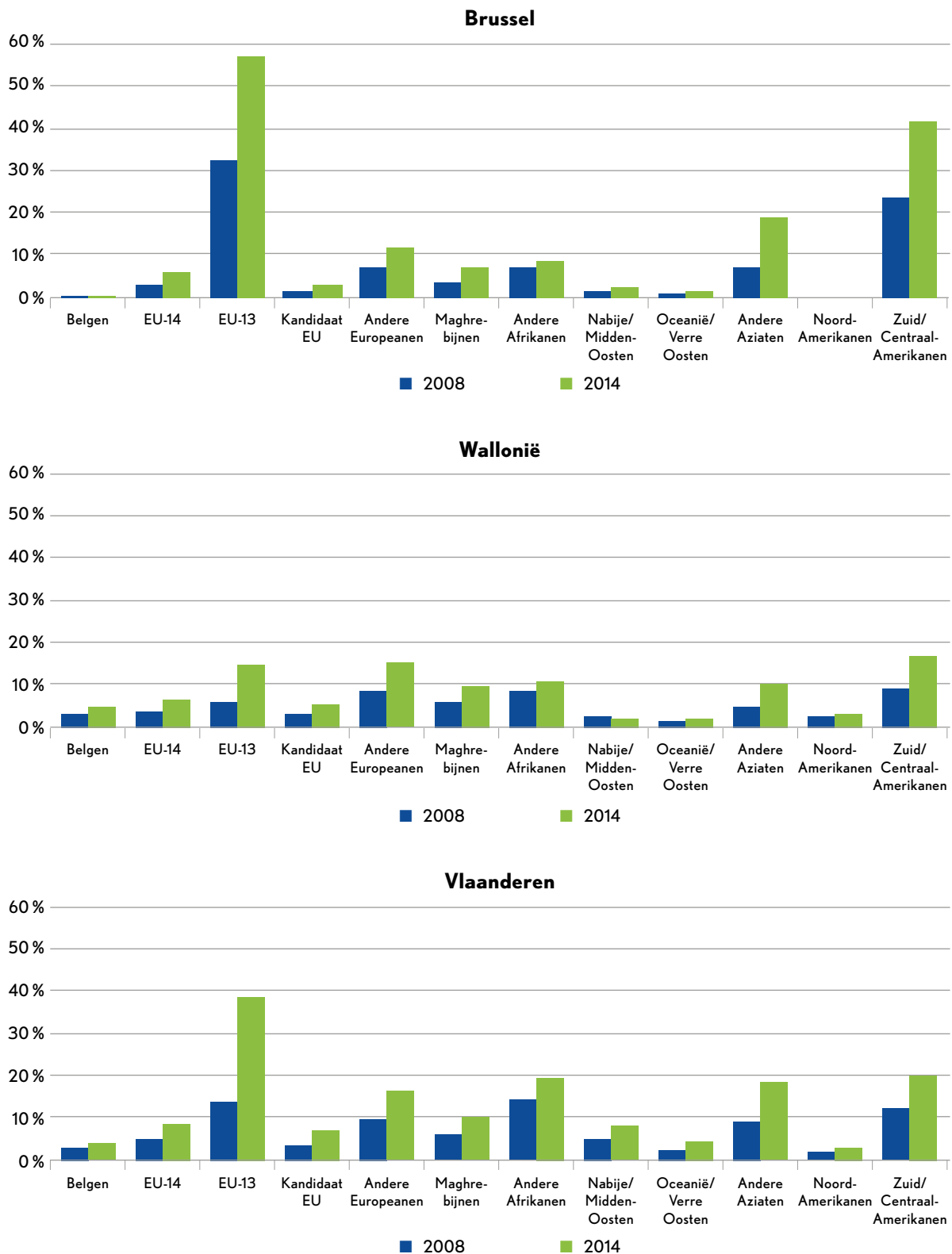
Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Het systeem van de **dienstencheques** bleef tussen 2012 en 2014 verder aan populariteit winnen, en dit in alle regio's. Het blijft ook nog steeds een bijna uitsluitend vrouwelijk gegeven: mannen maken slechts 2,3 procent uit van dit werknemersbestand. Wanneer we de tewerkstelling in de dienstencheques bekijken volgens leeftijdsgroep, blijkt wel dat het aantal personen tussen 20 en 29 jaar stagneert. De groei van het systeem is dus uitsluitend te danken aan personen ouder dan 30 jaar. Wanneer we dit type tewerkstelling bekijken per origine, valt op dat het aandeel personen van Belgische origine is

afgenomen. Hun absolute aantal is weliswaar toegenomen, maar minder sterk dan bij de overige origines. De EU-13-origine kende de opvallendste groei, waardoor er in 2014 meer dan 40 procent van de vrouwelijke loontrekkenden uit de EU-13 tewerkgesteld werd met dienstencheques. In Brussel nadert hun aandeel zelfs 60 procent. Ook bij vrouwen met Zuid/Centraal-Amerikaanse origine behelst de dienstenchequesector een zeer aanzienlijk aandeel van de tewerkstelling (28,4% van de loontrekkende vrouwen, en in Brussel zelfs meer dan 40%).

³⁰ De gegevens betreffende het type contract (CLATRA) bevatten voor elk jaar telkens het laatste trimester van dat jaar waarvoor er een CLATRA-positie bekend is.

Grafiek 24: Aandeel loontrekkende vrouwen van 20-64 jaar in het systeem van de dienstencheques ten opzichte van het totaal aantal loontrekkenden per origine en gewest (2008-2014)³¹

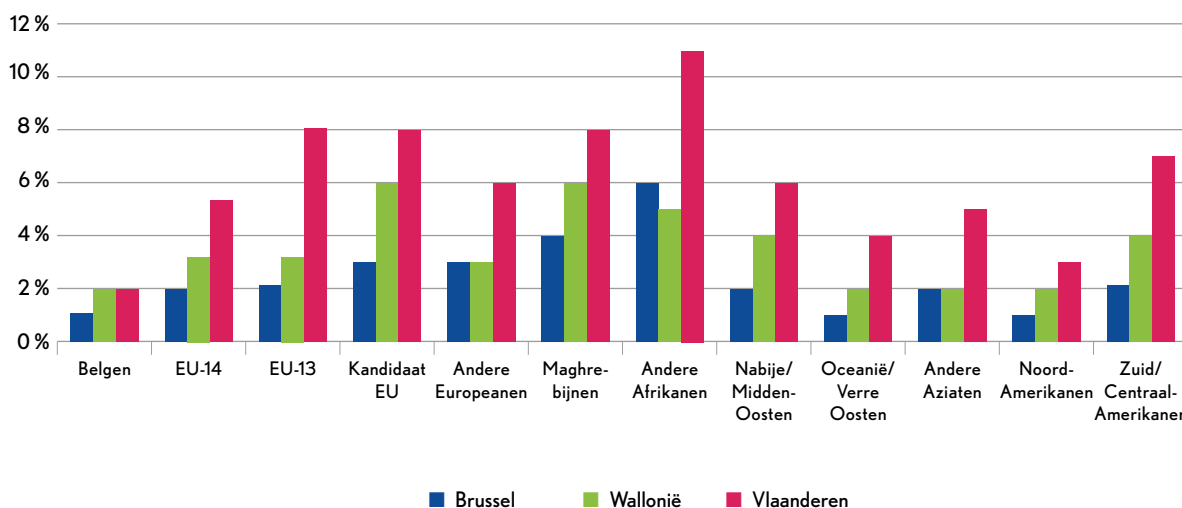
Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

³¹ Er wordt gekeken naar de situatie in het derde trimester van het jaar.

In tegenstelling tot bij de dienstencheques bleven de aandelen loontrekkenden die **uitzendwerk** doen per origine vrijwel stabiel doorheen de periode 2008-2014. Ook in het systeem van de uitzendarbeid zijn loontrekkenden van Belgische origine gedurende de periode 2008-2014 ondervertegenwoordigd in vergelijking met de overige origines. Dit bevestigt het beeld van een arbeidsmarkt met twee snelheden, waarop Belgen vaker te vinden zijn in jobs met stabiele contracten, en personen van vreemde origine vaker in onze

kere of tijdelijke jobs. Werkenden met andere Afrikaanse origine hebben het hoogste aandeel uitzendkrachten (7%), gevolgd door de kandidaat EU en de Maghrebijnen. In Vlaanderen is dit aandeel ook zeer hoog voor de origines EU-13 en Zuid/Centraal-Amerika. In Brussel zijn de aandelen uitzendkrachten doorgaans kleiner dan in de andere regio's, behalve in het geval van de andere Afrikanen, die vaker uitzendwerk doen in Brussel dan in Wallonië (maar veel minder dan in Vlaanderen).

Grafiek 25: Aandeel loontrekkenden tewerkgesteld in de uitzendsector per origine en gewest (3de trimester van 2014)

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

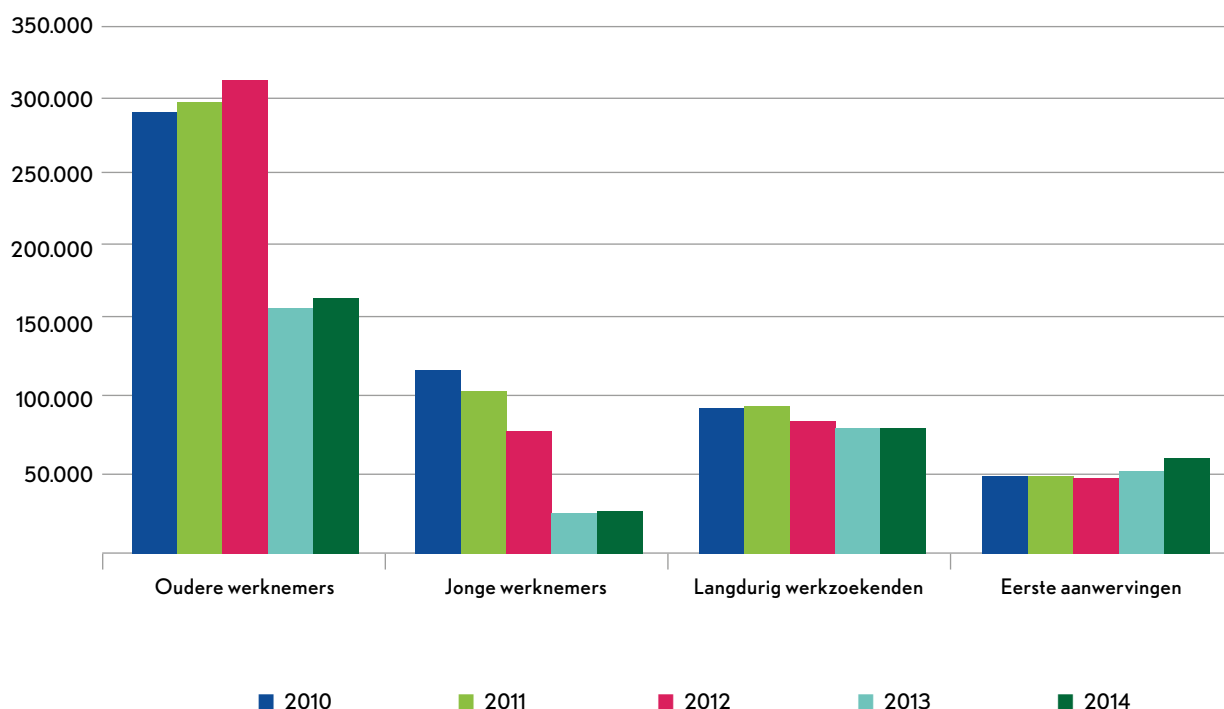
Dankzij het feit dat er voor deze editie van de Monitoring data beschikbaar werd gemaakt over een groter deel van de beroepsbevolking, kunnen we ook een nauwkeuriger beeld schetsen van de samenstelling van de groep van gerechtigden op **verminderingen van sociale bijdragen** (RSZ en RSZPPO). Er bestaat een grote diversiteit aan categorieën voor verminderingen, waarover gedetailleerde informatie

beschikbaar is op de website van de RSZ.³² Voor de leesbaarheid van de analyse hebben we de analyse beperkt tot vier doelgroepen: oudere werknemers, jongeren, langdurig werklozen en eerste aanwervingen.³³ De volgende grafiek geeft de grootteorde weer van elk van deze categorieën van verminderingen van sociale bijdragen, en van de evolutie ervan tussen 2010 en 2014.

³² www.socialsecurity.be/employer/instructions/dmfa/nl/latest/instructions/deductions/structuralreduction_targetgroupreductions/structuralreduction.html.

³³ In de grafieken werd geprobeerd om de maatregelen zo goed mogelijk aan hun doelgroep te linken. Dit is vanwege de wijzigende reglementering niet steeds eenduidig, dus dient de lezer rekening te houden met een zekere foutenmarge in de absolute aantallen.

Grafiek 26: Aantal gerechtigden van RSZ/RSZPPO-bijdrageverminderingen, voor 4 soorten verminderingen, 2010-2014

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De vermindering voor oudere werknemers blijft de meest gebruikte in 2014, al zien we wel dat er na 2012 een belangrijke afname heeft plaatsgevonden ten gevolge van de gewijzigde wetgeving. Hetzelfde zien we bij de verminderingen voor jonge werknemers, terwijl de aantallen voor langdurig werklozen en voor eerste aanwervingen vrijwel stabiel bleven. Het is belangrijk dat men bij de interpretatie van deze gegevens rekening houdt met het feit dat de reglementering van de bijdrageverminderingen onderhevig is aan zeer frequente wijzigingen, die men kan raadplegen op de website van de RSZ.

Binnen het opzet van dit rapport zijn we echter vooral geïnteresseerd in de verschillen tussen de origines. De algemene evoluties uit bovenstaande grafiek blijken niet in de vier gevallen voor alle origines te gelden. Bovendien maken niet alle origines in gelijke mate gebruik van de bestaande systemen. Zo zien we dat de origine EU-13 in relatief grotere mate gebruik maakt van de verminderingen voor oudere werknemers, en dat het aandeel ouderen dat ervan gebruik maakt in deze origine zelfs toegenomen is tussen 2010

en 2014, terwijl het aandeel van de Belgen een terugval kende na 2012 (zij het een beperktere terugval dan de absolute aantallen uit grafiek 26 kunnen doen vermoeden). Ook bij de andere Aziaten en de Zuid/Centraal-Amerikanen zien we relatief grote aandelen, terwijl de kandidaat EU-origine en het Nabije/Midden-Oosten ondervertegenwoordigd zijn.

Wat betreft de verminderingen voor jongere werknemers is de evolutie – met jaar na jaar kleinere aandelen gerechtigden – wel quasi identiek bij alle origines. De verhoudingen zijn echter opnieuw niet gelijk per origine. In 2014 waren de aandelen het laagst bij jongeren met origines andere Afrikanen, Nabije/Midden-Oosten, Oceanië/Verre Oosten en Noord-Amerika, al zijn de verschillen weliswaar vrij beperkt.

In het geval van de verminderingen voor langdurig werklozen zien we bij zowat alle origines in meer of mindere mate een afname van de aandelen gerechtigden. De andere Europeanen kenden relatief de grootste afname tussen 2010 en 2014, maar blijven het op één na grootste

aandeel hebben, na de andere Aziaten. Langdurig werklozen van Maghrebijnse origine blijken daarentegen slechts zeer zelden te genieten van deze RSZ-vermindering.

Bij de eerste aanwervingen tot slot zien we de sterkste variatie in aandelen per origine. Er zijn significante verschillen in de mate waarin personen van verschillende origine in aanmerking worden genomen bij een eerste aanwerving. Er

was weliswaar bij alle origines een kleine toename van het aandeel gerechtigden tussen 2013 en 2014, vanwege de uitbreiding van deze doelgroepvermindering die inging vanaf het eerste kwartaal van 2014. Maar de achterstand van andere Afrikanen en Noord-Amerikanen op de overige origines blijft zeer groot, en ook de origines andere Europeanen, Maghrebijnen en Nabije/Midden-Oosten blijven in veel kleinere mate van deze maatregel genieten.³⁴

³⁴ Dezelfde drie origines blijken bovendien het minst vaak een eerste werkervaring op te kunnen doen tijdens de beroepsinschakelingstijd, zoals we zullen zien in hoofdstuk 3.

Grafiek 27: Aandelen gerechtigden van de RSZ/RSZPPO-bijdrageverminderingen voor 4 soorten, per origine (2010-2014)

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

2. OPLEIDINGSNIVEAU

In deze editie van de Monitoring beschikken we voor de eerste keer over gegevens over het opleidingsniveau die een voldoende groot deel van de populatie beslaan. In dit hoofdstuk over werkgelegenheid, werkloosheid en inactiviteit analyseren we bijgevolg in groter detail de samenhang tussen het opleidingsniveau en de positie op de arbeidsmarkt voor de verschillende origines. Zoals in hoofdstuk 1 werd vermeld, dient de lezer er weliswaar rekening mee te houden dat er nog steeds een vrij groot aandeel personen is waarvoor het opleidingsniveau ongekend is.

Voor alle origines neemt de werkgelegenheidsgraad doorgaans toe bij een hoger opleidingsniveau, en nemen de werkloosheidsgraad en de inactiviteitsgraad af. Analooq is voor elk opleidingsniveau de werkgelegenheidsgraad van de personen van Belgische origine hoger dan die van de personen met andere origines, en is de werkloosheidsgraad/inactiviteitsgraad van de Belgische origine het laagst.

Tussen 2008 en 2014 is de werkgelegenheidsgraad voor hoogopgeleiden bij alle origines toegenomen. De sterkste toename was voor hoogopgeleide andere Europeanen (+8,6 procentpunten) en de beperktste voor de hoogopgeleide EU-13 (+3 procentpunten). Hoogopgeleiden uit het Nabije/Midden-Oosten hadden de laagste werkgelegenheidsgraad vergeleken met andere hoogopgeleiden in 2014 (55,4%, tegenover 81,4% voor het totaal).

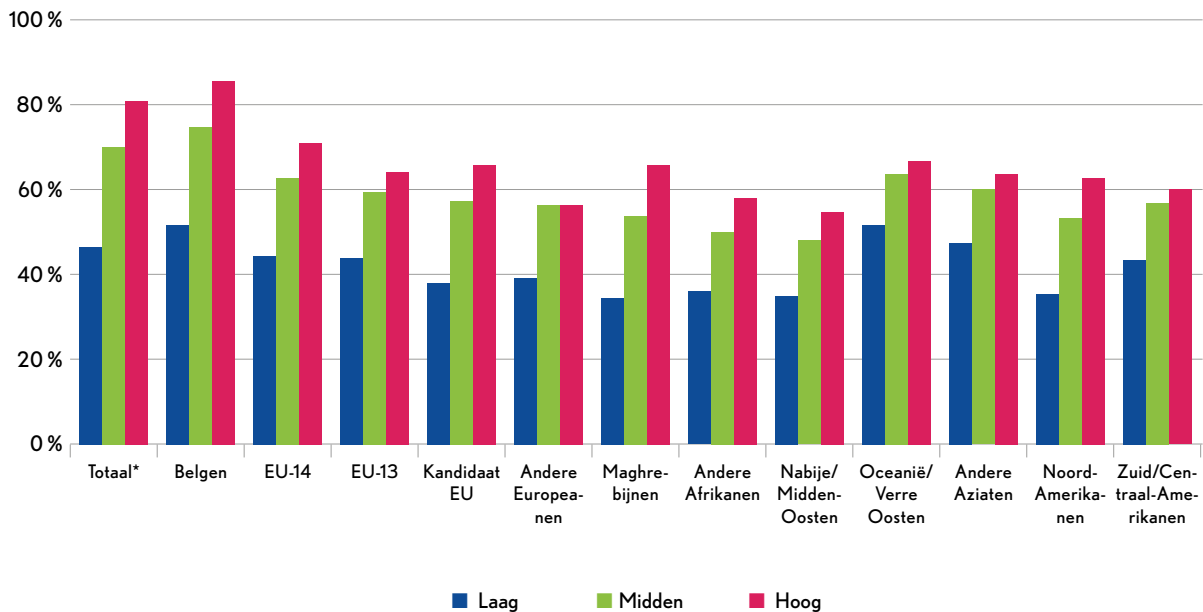
De werkgelegenheidsgraad van laagopgeleiden nam daarentegen af voor alle origines behalve voor de andere Europese (die een lichte toename kende van 1,8 procentpunt). De sterkste daling deed zich voor bij de laagopgeleiden

van Belgische origine (-8,5 procentpunten) en de laagste werkgelegenheidsgraad in 2014 situeert zich hier bij de Maghrebijnse origine (34,8%). De totale werkloosheidsgraad van laaggeschoolden nam tussen 2008 en 2014 echter minder toe dan die van hooggeschoolden, waardoor het aandeel van laagopgeleiden bij de werklozen is gedaald tussen 2008 en 2014, behalve voor andere Afrikanen en andere Aziaten.

De groepen die middengeschoold zijn ten slotte, kenden in bijna alle gevallen een groei van de werkgelegenheidsgraad (met de andere Afrikanen als koploper: +4,9 procentpunten). Enkel bij de personen van Belgische origine (-3,3 procentpunten, de sterkste daler), de EU-14, EU-13 en het Nabije/Midden-Oosten was er een krimp. Bij de middengeschoolden hebben de personen uit het Nabije/Midden-Oosten de laagste werkgelegenheidsgraad in 2014 (48,2%).

De werkgelegenheidskloof tussen de personen van Belgische en andere origines wordt groter wanneer het opleidingsniveau stijgt, voor alle behalve de Maghrebijnse origine. In dat laatste geval is de kloof het grootst voor de middengeschoolden. De werkgelegenheidskloof tussen opleidingsniveaus onderling is het sterkst bij de personen van Belgische origine. De kloof tussen laag- en hoogopgeleiden bedraagt in dit geval 34 procentpunten. Ook de kloof in werkloosheidsgraad tussen laag- en hoogopgeleiden is relatief gezien het grootst bij de personen van Belgische origine: de werkloosheidsgraad van laagopgeleiden is driemaal zo hoog als die bij hoogopgeleiden. Een laag opleidingsniveau is dus een handicap voor alle origines, en niet in het minst de Belgische.

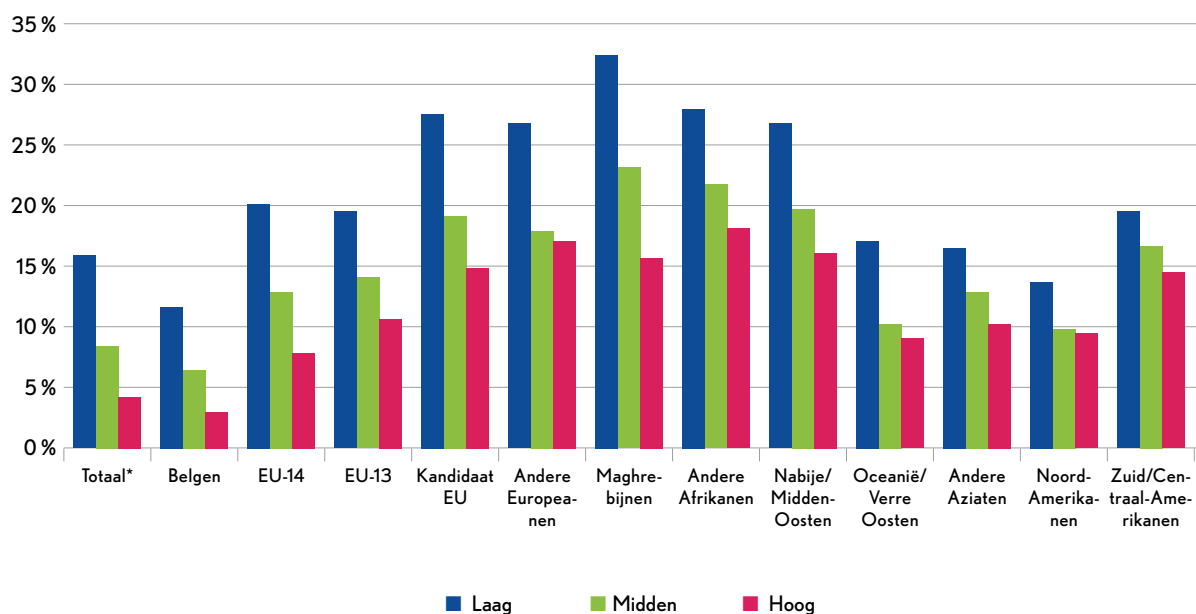
Grafiek 28: De werkgelegenheidsgraad van personen van 20 tot 64 jaar naar origine en opleidingsniveau (2014)

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Grafiek 29: De werkloosheidsgraad van personen van 20 tot 64 jaar naar origine en opleidingsniveau (2014)

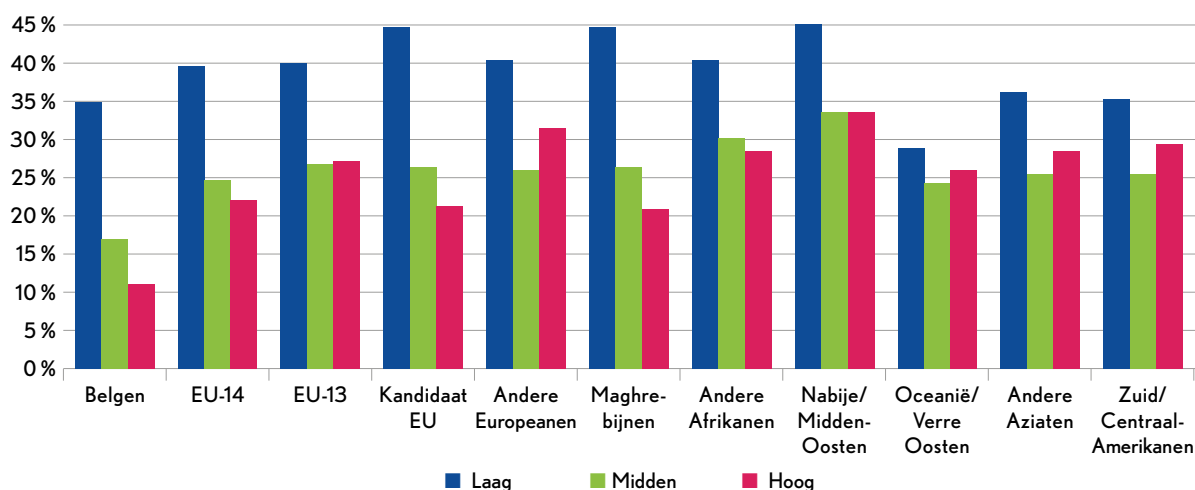
* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De **inactiviteitsgraad** van zowel de hoogopgeleiden als de laagopgeleiden nam tussen 2008 en 2014 af voor alle origines, behalve de Belgische, EU-13 en -14 en kandidaat EU (waar hij stabiel bleef). Ook de gemiddeld opgeleide personen van Belgische origine hadden in 2014 een hogere inactiviteitsgraad dan in 2008, terwijl de andere origines een quasi gelijke graad lieten optekenen. Er zijn een aantal opmerkelijke verschillen tussen de types inactiviteit per opleidingsniveau. Zo zien we

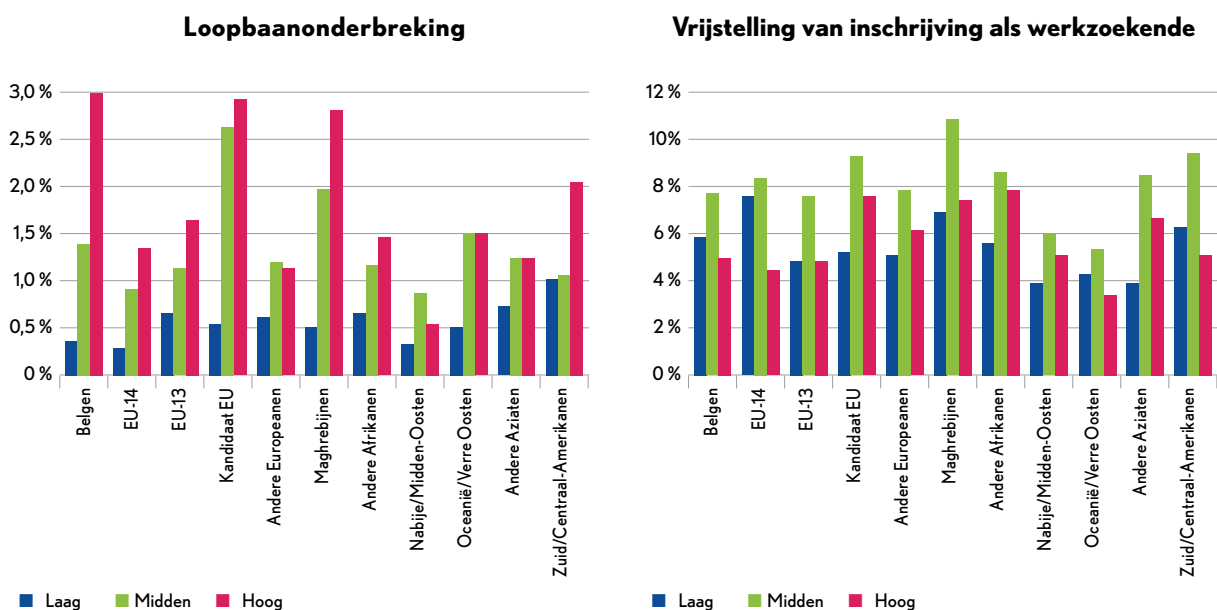
dat hoogopgeleiden vaker te vinden zijn in het statuut van loopbaanonderbreking, in het bijzonder de personen van Belgische, kandidaat EU en Maghrebijnse origine. Daarnaast hebben de hoogopgeleiden van alle origines een groter aandeel van de inactiviteitscategorie 'andere'. Laagopgeleiden vallen daarentegen veel vaker dan de andere opleidingsniveaus terug op een tegemoetkoming aan personen met een handicap, vooral de laagopgeleiden van Belgische origine.

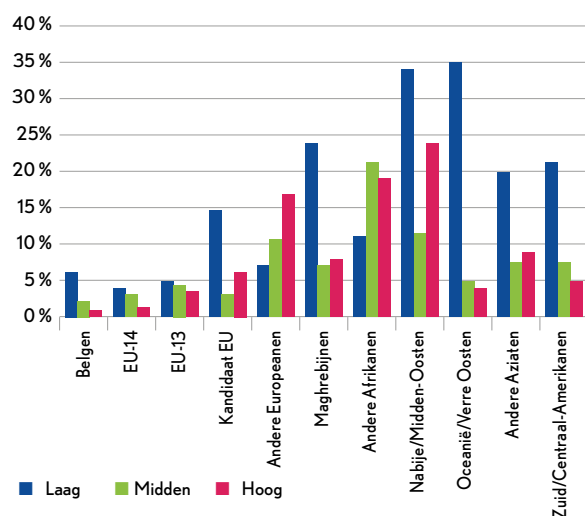
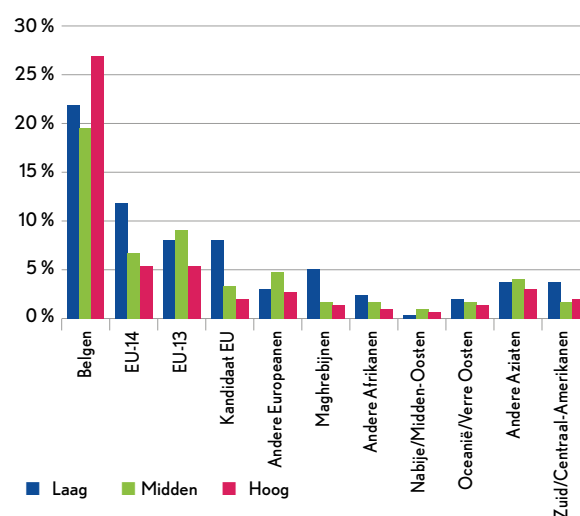
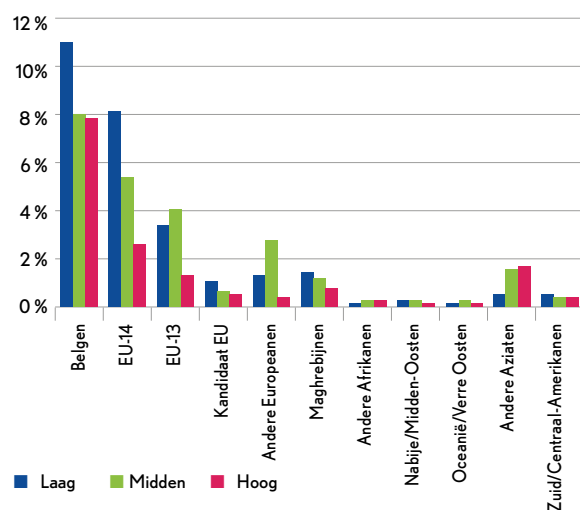
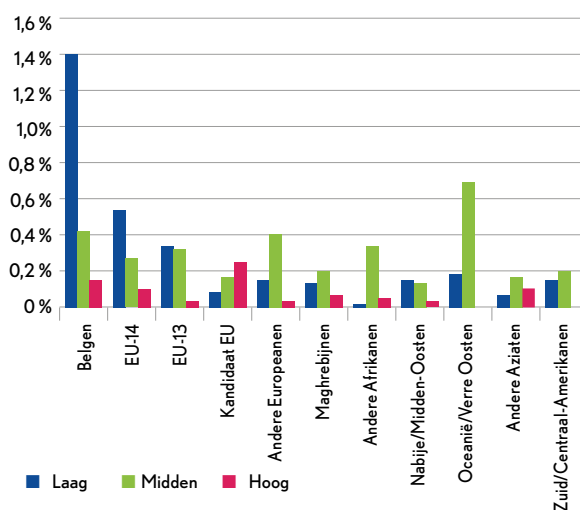
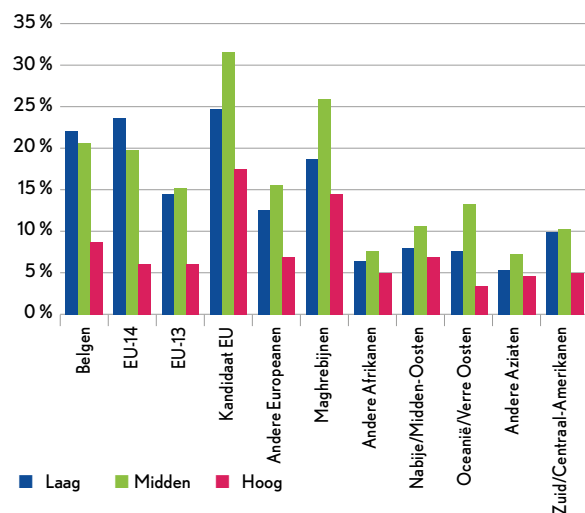
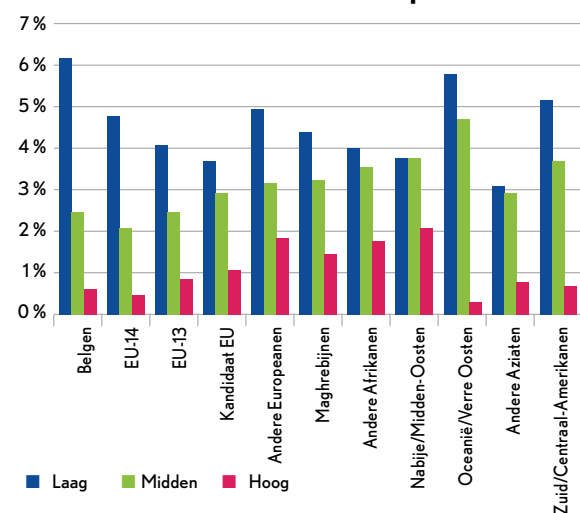
Grafiek 30: De inactiviteitsgraad van personen van 25 tot 64 jaar naar origine en opleidingsniveau (2014)

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Grafiek 31: Inactieven van 25 tot 64 jaar volgens origine en opleidingsniveau naar soort inactiviteit (2014)

Leefloon**Pensioen****Bruggpensioen****Rechtgevende kinderen voor kinderbijslag****Arbeidsongeschiktheid****Tegemoetkoming aan personen met een handicap**

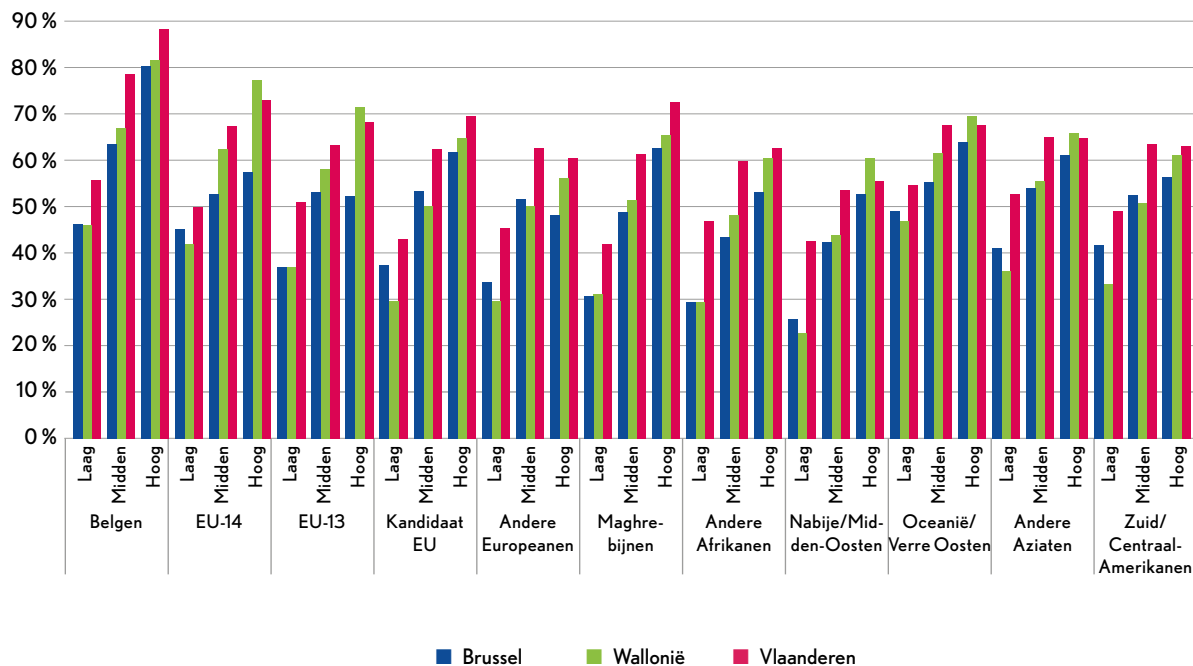
De toename van de werkgelegenheidsgraad gepaard aan het opleidingsniveau geldt onafhankelijk van **gender** voor alle origines in 2014. Voor hetzelfde opleidingsniveau blijft de werkgelegenheidsgraad van vrouwen wel steeds lager dan die van mannen. Enkel in het geval van de EU-14 en andere Afrikaanse origine is de werkgelegenheidsgraad vrijwel gelijk bij hoogopgeleiden, en bij laagopgeleide Zuid/Centraal-Amerikanen is de vrouwelijke werkgelegenheidsgraad zelfs iets hoger dan die van mannen. Die laatste groep bleek in de analyse van de sectoren oververtegenwoordigd in de sectoren die gebruik maken van dienstencheques. De werkgelegenheidskloof tussen mannen en vrouwen nam tussen 2008 en 2014 wel op alle opleidingsniveaus af (behalve bij laagopgeleiden uit Nabije/Midden-Oosten en hoogopgeleiden uit Oceanië/Verre Oosten). Doorgaans krimpt de genderwerkgelegenheidskloof wanneer het opleidingsniveau toeneemt, behalve in het geval van de origines andere Europeanen, andere Aziaten, Oceanië/Verre Oosten en Zuid/Centraal-Amerikanen. Bij de EU-13 bleef de genderkloof stabiel, ondanks de toename van het opleidingsniveau. Bij mannen nam de werkgelegenheidsgraad toe bij hoogopgeleiden van alle origines, en nam hij af bij laagopgeleiden van alle origines behalve de andere Europeanen. Bij vrouwen van niet-Belgische origine zijn er tussen 2008 en 2014 op alle opleidingsniveaus en voor alle origines toenames van de werkgelegenheidsgraad en afnames van de werkloosheidsgraad.

In de drie **gewesten** zijn de werkgelegenheidsgraden van hoog- en middengeschoolden het hoogst bij de personen met Belgische origine. Dat is ook het geval voor de laagopgeleiden in Vlaanderen. In Brussel en Wallonië zijn het echter de personen met origine Oceanië/Verre Oosten die de hoogste werkgelegenheidsgraad hebben onder de laagopgeleiden. In Brussel is de werkgelegenheidsgraad uitgesproken laag voor de laagopgeleiden van andere Afrikaanse en Midden-Oosterse origine (minder dan 30%). De Maghrebijnse werkgelegenheidsgraad in Brussel is met 30,7% amper beter. Bij de Brusselse hoogopgeleiden scoort de Maghrebijn-

se origine echter samen met Oceanië/Verre Oosten het best. De werkgelegenheidsgraad van Brusselse hoogopgeleiden uit de EU-14 is dan weer zeer zwak tegenover de andere gewesten, maar dat wordt verklaard door het feit dat een groot aandeel van deze personen voor de Europese Instellingen werkt en bijgevolg ten onrechte bij de inactieven wordt meegeteld. Bij de vreemde origines in Vlaanderen hebben de hoogopgeleiden uit de EU-14 en de Maghreb de hoogste werkgelegenheidsgraden, terwijl de werkgelegenheidsgraden er aanzienlijk laag zijn voor laagopgeleiden uit de Maghreb, de andere Europese origine en het Nabije/Midden-Oosten. In Wallonië ten slotte zijn het de laagopgeleiden van Nabije/Midden-Oosterse origine die de laagste werkgelegenheidsgraden hebben, en de hoogopgeleiden uit de EU-14 en -13 na de Belgische origine de hoogste.

Voor alle origines is de werkgelegenheidskloof tussen laag- en hoogopgeleiden het grootst in Wallonië. En in de drie gewesten is die kloof het meest uitgesproken voor de personen van Belgische en Maghrebijnse origine. De werkgelegenheidsgraden van hoogopgeleiden zijn tussen 2008 en 2014 voor alle origines gestegen in alle gewesten (met uitzondering van EU-13 en Nabije/Midden-Oosten in Brussel). De evoluties doorheen de geanalyseerde jaren zijn minder eenduidig in het geval van de midden- en laagopgeleiden. In het geval van de Belgische origine gingen de werkgelegenheidsgraden van die groepen er wat op achteruit in de drie gewesten. Tegelijk waren er echter enkele grote toenames in Brussel voor de hoogopgeleiden met kandidaat EU-origine; in Wallonië voor de Zuid/Centraal-Amerikaanse origine; in Vlaanderen voor de laag- en middenopgeleiden van andere Europese origine. De werkgelegenheidsgraad daalde dan weer in het geval van de laagopgeleiden van alle andere origines in Brussel en Wallonië, maar steeg voor gemiddeld geschoolden van alle origines in Vlaanderen (behalve origines EU-13 en België) en Brussel (behalve origines Nabije/Midden-Oosten en andere Aziaten). Men dient dus rekening te houden met verschillen per gewest.

Grafiek 32: De werkgelegenheidsgraad van personen van 20 tot 64 jaar naar origine en opleidingsniveau, per regio (2014)

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Het algemene beeld wanneer we de verschillende **leeftijdsklassen** kruisen met de opleidingsniveaus is dat de werkgelegenheidsgraad van jonge (20-29) en oudere (55-64 jaar) laagopgeleiden zeer laag is voor alle origines, en in het bijzonder voor de jonge andere Afrikanen, jongeren met origines Nabije/Midden-Oosten en Maghreb, en ouderen uit de kandidaat EU en Maghreb. Voor jongeren en ouderen neemt de werkgelegenheidsgraad wel duidelijk toe met de stijging van het diplomaniveau. Voor de middengroep (30-54 jaar) is de werkgelegenheidsgraad daarentegen iets hoger voor de middengeschoolden dan de hoogopgeleiden met de origines EU-13, andere Europeanen, Nabije/Midden-Oosten, Oceanië/Verre Oosten, andere Aziaten en Zuid/Centraal-Amerika. Bijzonder hoog is de werkgelegenheidsgraad van hoogopgeleide personen van Belgische origine tussen 30 en 54: 90,9%.

Zorgwekkend is dat de werkgelegenheidsgraad van laagopgeleide jongeren van alle origines en middengeschoolde jongeren van Belgische,

EU, andere Europese, Nabije/Midden-Oosterse en Oceanische/Verre Oosterse herkomst gedaald is tussen 2008 en 2014. De werkloosheidsgraad van deze groep (laagopgeleiden van 20-29 jaar) steeg in die periode voor de origines EU-13, andere Europeanen, andere Afrikanen, Nabije/Midden-Oosten, Oceanië/Verre Oosten en andere Aziaten. De werkgelegenheidsgraad van hoogopgeleide jongeren nam in dezelfde periode toe.

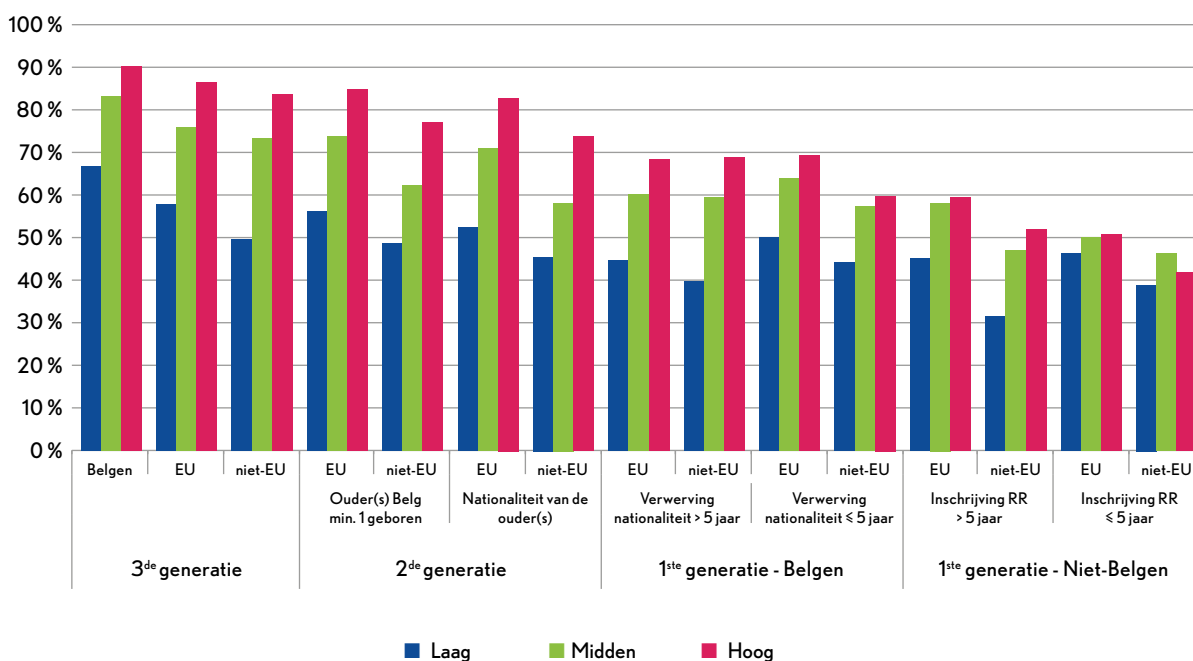
Het is moeilijk om duidelijke lijnen te vinden in de samenhang van het opleidingsniveau en de arbeidsmarktparticipatie wanneer we kijken naar de **migratieachtergrond** van personen. Voor hoogopgeleiden geldt voor alle origines dat de werkgelegenheidsgraad hoger is voor de tweede generatie dan voor de eerste. De werkgelegenheidsgraad is opvallend laag voor hoogopgeleide eerste generatie migranten van Nabije/Midden-Oosterse origine die 5 jaar of minder geleden de nationaliteit verwierven of werden ingeschreven in het Rijksregister. Deze hoogopgeleide migranten die 5 jaar of minder

geleden de nationaliteit verworven of werden ingeschreven in het Rijksregister, hebben bovendien hogere werkloosheidsgraden dan gemiddeld opgeleide migranten van de tweede generatie en zelfs laagopgeleiden van de derde generatie. Deze categorieën van migratieachtergrond blijken dus een nog grotere rem te vormen dan het opleidingsniveau.

Bij de middengeschoolden hebben de eerste generaties Belgen met origine andere Afrikanen, Nabije/Midden-Oosten, Oceanië/Verre Oosten, andere Aziaten en Zuid/Centraal-Amerika,

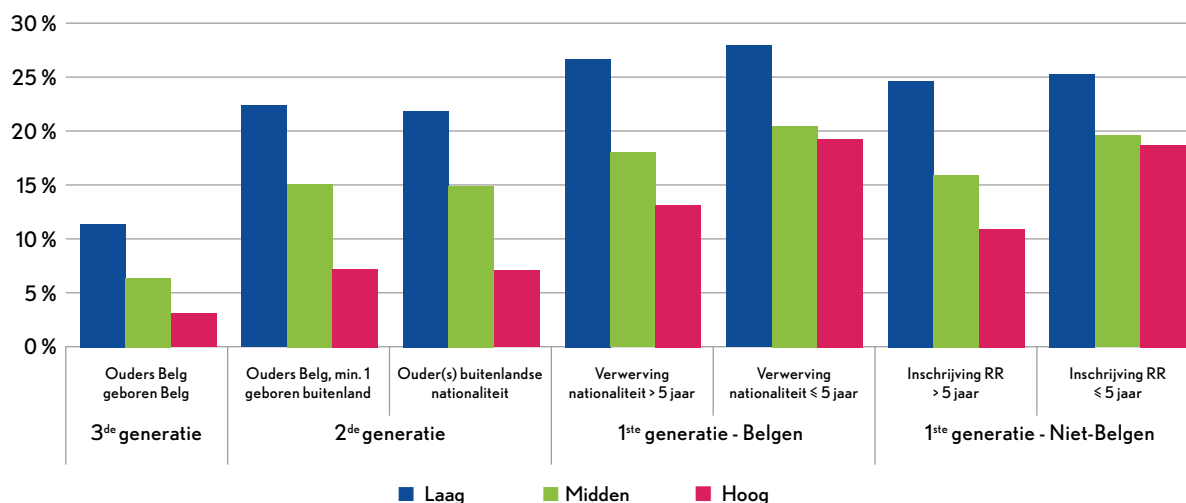
hogere werkgelegenheidsgraden dan de andere generaties. Dat geldt ook voor Maghrebijnen die langer dan 5 jaar de nationaliteit bezitten. Bij de laagopgeleiden heeft in de meerderheid van de vreemde origines de eerste generatie die korter dan 5 jaar de nationaliteit bezit een hogere werkgelegenheidsgraad dan het totaal. De werkloosheidsgraden van de laagopgeleiden die meer of minder dan 5 jaar ingeschreven zijn in het Rijksregister, zijn ook iets lager dan die van de overige laagopgeleiden uit de eerste generatie.

Grafiek 33: De werkgelegenheidsgraad van personen van 25 tot 64 jaar naar migratieachtergrond en opleidingsniveau (2014)

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Grafiek 34: De werkloosheidsgraad van personen van 25 tot 64 jaar naar migratieachtergrond en opleidingsniveau (2014)

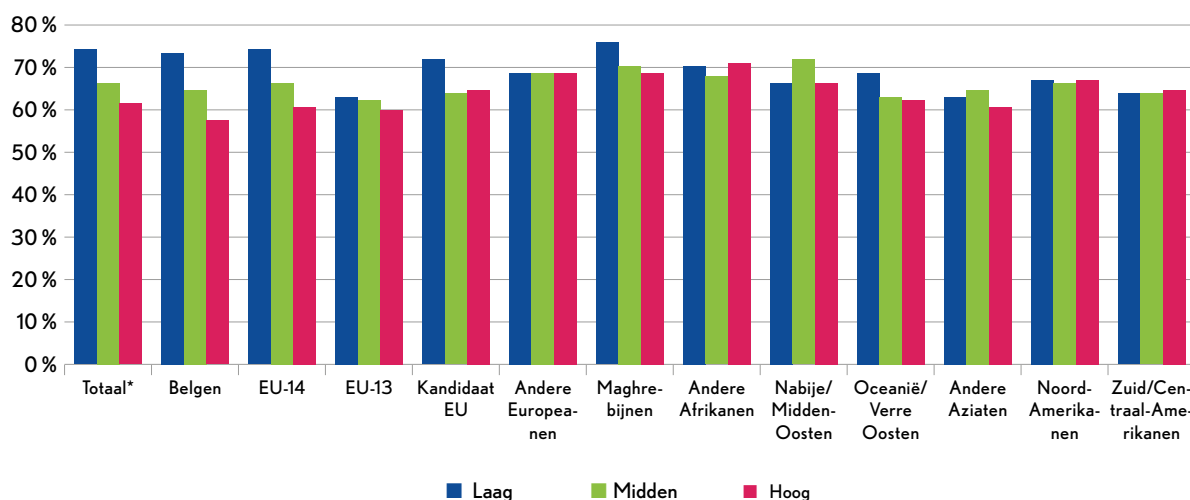

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Wanneer we kijken naar het aandeel langdurig werklozen (meer dan een jaar werkzoekend), dan zien we dat de verschillen tussen de origines onderling kleiner zijn dan de verschillen tussen de opleidingsniveaus. Voor het totaal geldt dat hoe hoger het opleidingsniveau is, hoe kleiner het aandeel werklozen dat langer dan een jaar zonder job zit. Dat komt vooral scherp tot uiting bij de personen van Belgische origine, waar er

een verschil van 16 procentpunten is tussen de aandelen langdurig werklozen bij de laag- en bij de hoogopgeleiden. In een aantal gevallen is het aandeel quasi gelijk voor de drie opleidingsniveaus (de origines andere Europeanen, andere Afrikanen, Noord- en Zuid/Centraal-Amerika) of hebben de middengediplomeerden een groter aandeel langdurig werklozen (origines Nabije/Midden-Oosten en andere Aziaten).

Grafiek 35: Het aandeel langdurig werklozen in het totaal aantal werklozen per origine, volgens opleidingsniveau, 25-64 jaren, 2014

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

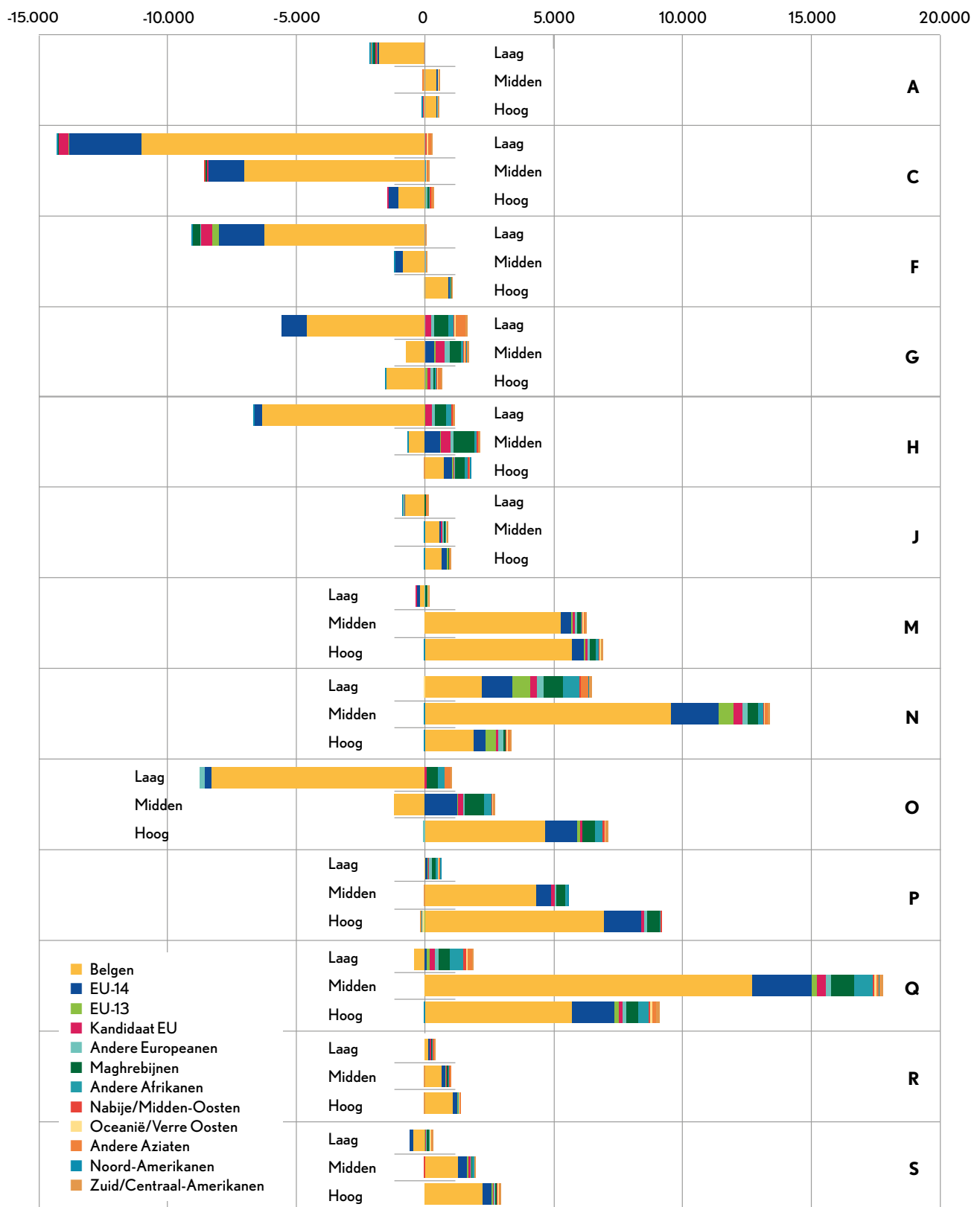
Er bestaat tevens een verband tussen het opleidingsniveau en de **sectoren (NACE)** waarin personen tewerkgesteld worden. We vinden zowel de laag- als de middengeschoolden in 2014 het vaakst terug in de sector openbaar bestuur (O84), wat tevens de belangrijkste sector is wanneer we de volledige beroepsbevolking bekijken. Dat is hoofdzakelijk te wijten aan de personen van Belgische en andere Afrikaanse origine en de middengeschoolden van Maghrebijnse origine. Laaggeschoolden met origines EU-13, kandidaat EU, andere Europeanen, Maghreb, Zuid/Centraal-Amerika zijn oververtegenwoordigd in N81 (gebouwen en landschapsverzorging). De laaggeschoolden met origine Nabije/Midden-Oosten, Oceanië/Verre Oosten en andere Aziaten zien we vooral terug in eet- en drinkgelegenheden (I56). De laag/middengeschoolden met origine EU-14 en Noord-Amerika en de middengeschoolden uit de EU-13, kandidaat EU, andere Europeanen, Nabije/Midden-Oosten en Zuid/Centraal-Amerika werken vooral in de detailhandel (G47).

Tot dusver zijn er dus geen grote verrassingen, aangezien het bovenstaand beeld overeenkomt met de sectoren die sterk vertegenwoordigd waren in het totaal van de werkenden. De hooggeschoolden per origine vinden we echter in iets andere sectoren terug. Hoogopgeleiden werken over het algemeen vaker in het onderwijs (P85). We vinden hier het grootste deel van de hoogopgeleide werknemers voor de Belgische en Europese (EU-14 en -13, kandidaat EU en andere Europeanen) origine terug, en tevens voor de hoogopgeleide Maghrebijnen,

Oceaniërs, Noord- en Zuid-Amerikanen. Hoogopgeleide andere Afrikanen werken het vaakst in openbare besturen (O84). Van de grote activiteitssectoren (met meer dan 100.000 personen, zie supra) bevat N81 (diensten) het grootste aandeel laagopgeleide werknemers. Dit is dan ook een sector waarbinnen we een groot aantal ondernemingen vinden die gebruik maken van het systeem van dienstencheques. De sectoren waar we veel hoogopgeleiden terugvinden, komen overigens in grote lijnen overeen met die met een hoog aandeel hoge lonen (vooral C19-olieindustrie, C21-farmaceutische industrie, C26-informatica, D35-elektriciteit, afdelingen J tot en met M-communicatie, financiën, vastgoed en vrije beroepen- en P85-onderwijs). Analooch zijn de sectoren met relatief veel laaggeschoolden ook degene waar de lonen vaker laag zijn (A2 en A3-bosbouw en visserij, N81-Diensten in verband met gebouwen, en in mindere mate H49-vervoer).

Uit de netto-evolutie van de werkgelegenheid per sector blijkt zeer scherp dat er in de periode 2011-2014 veel werkgelegenheid voor laaggeschoolden verdween, en er jobs voor midden- en hooggeschoolden bijkwamen. Midden- en hooggeschoolden van alle origines deelden in die toename. In een aantal sectoren (G-handel, H-transport en Q-gezondheidszorg) waren het vooral de aantallen laaggeschoolden met Belgische origine(en EU-14) die afnamen, terwijl de netto-evolutie van de andere origines voor die sector positief bleef. Ook hier gaat het om sectoren met relatief lage lonen.

Grafiek 36: Netto-evolutie van de werkgelegenheid (2011-2014) volgens sector en origine, per opleidingsniveau³⁵

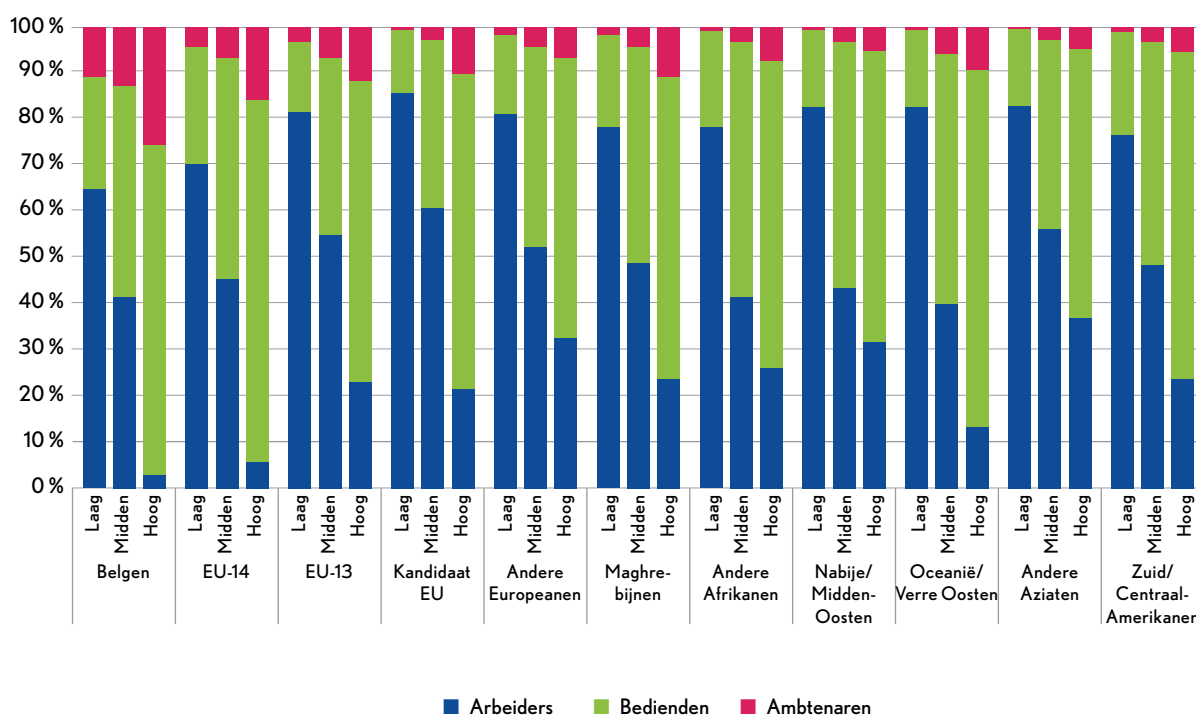
Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

³⁵ De sectoren waarin de verschillen tussen de netto-evoluties zeer klein zijn (zie supra, grafiek 22), werden niet opgenomen in de grafiek.

Wanneer we kijken naar de **types contracten** (arbeiders, bedienden en ambtenaren) van de loontrekkenden per opleidingsniveau, dan blijkt dat laaggeschoolden van elke origine veel vaker tewerkgesteld zijn als arbeider, dan de midden- en hogeschoolden. Bij de kandidaat EU-origine is dit het meest uitgesproken: hier is bijna 86% van de laaggeschoolde loontrekkenden arbeider en slechts 13,5% bediende. Bij de personen van Belgische origine is het aandeel arbeiders veel kleiner (64,9%), al is het bij de Noord-Amerikanen nog lager (52%). Tegelijk

heeft de Belgische origine veruit het kleinste aandeel arbeiders bij de hogeschoolden, slechts 2,9% (en samen met de EU-14 en de Noord-Amerikanen de hoogste aandelen laaggeschoolden in het statuut van bediende). Hogeschoolden met origines andere Europeanen, andere Afrikanen, Nabije/Midden-Oosten en andere Aziaten werken daarentegen veel vaker in het statuut arbeider, wat suggereert dat ze mogelijk niet steeds in functies belanden waar ze ten volle hun competenties kunnen inzetten.

Grafiek 37: Aandeel van de tewerkgestelde loontrekkenden per origine volgens type van overeenkomst en opleidingsniveau, 2014

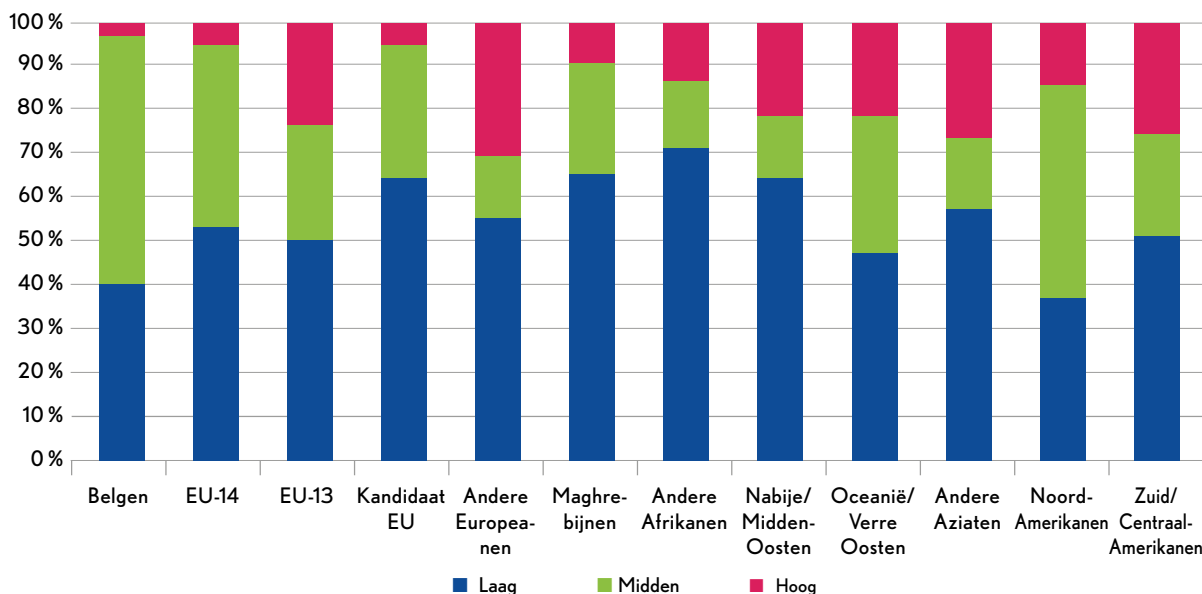

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Personen die werken in de **dienstenchequesector** zijn over het algemeen vaker laagopgeleid, maar er zijn grote verschillen tussen de origines wat betreft de samenstelling van deze groep. Bij de Belgische, de Noord-Amerikaan-

se en de EU-14-origine zien we een zeer groot aandeel middengeschoolden. Bij de EU-13, andere Europeanen, andere Aziaten en Zuid/Centraal-Amerikanen zien we relatief grote aandelen hoogopgeleiden.

Grafiek 38: Verdeling van de vrouwelijke loontrekkenden in het systeem van de dienstencheques volgens opleidingsniveau, per origine (2014)

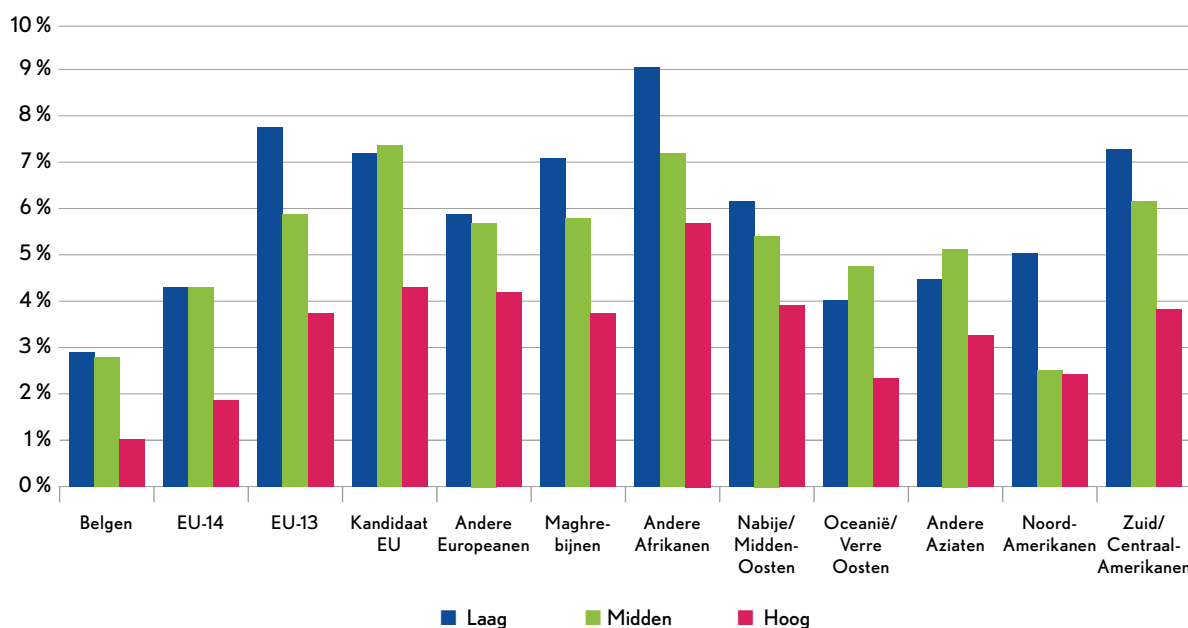

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

In het geval van het uitzendwerk zien we een wat gelijkaardigere verdeling van de opleidingsniveaus bij de verschillende originegroepen. Ongeacht de origine, neemt het aandeel **uitzendkrachten** onder werknemers af met de toename van hun opleidingsniveau. Dit geldt vooral tussen een gemiddeld en hoog oplei-

dingsniveau. Bij de laag- en middengediplomeerden zijn er enkele gevallen waar de aandelen uitzendkrachten bijna gelijk zijn, met name binnen de origines EU-14, Belgen, kandidaat EU, andere Europeanen, Oceanië/Verre Oosten en andere Aziaten.

Grafiek 39: Aandelen loontrekkenden in de uitzendsector per opleidingsniveau en origine (2014)

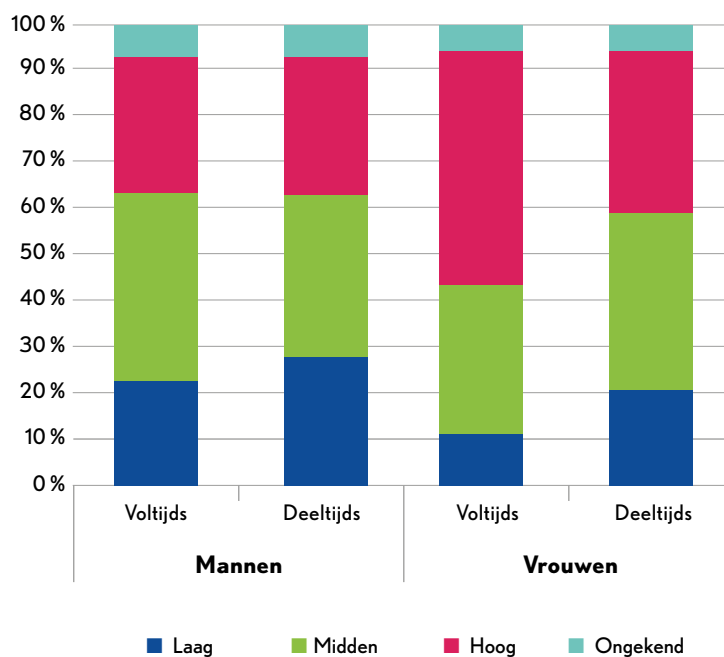

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Hoewel een hogere opleiding doorgaans samengaat met een hoger loonniveau, zijn de loonniveaus lager voor de middengeschoolden met een niet-Europese origine dan voor de andere, en ook de hogeschoolden met niet-Europese origines hebben lagere lonen dan andere hogeschoolden. Weinig verrassend wordt het aandeel positieve **loontransities** groter naargelang het opleidingsniveau toeneemt. Wel opvallend is dat in het geval van de laag- en middengeschoolden, personen met Belgische en EU-14-origine lagere aandelen positieve transitie hebben dan de overige origines (uitgezonderd de kandidaat EU). Dit is mogelijk een indicatie dat zij vanaf het begin starten op een loonniveau dat overeenkomt met hun kwalificaties, terwijl de anderen lager starten en zich eerst moeten bewijzen. Dit is niet het geval bij de hogeschoolden, waar de verschillen tussen de origines erg klein zijn. Het lijkt er dus alleszins op dat een hoog diploma toegang geeft tot dezelfde groeimogelijkheden los van origine, althans voor de periode 2009-2014.

De analyse van het opleidingsniveau levert tevens een opmerkelijke vaststelling op wanneer we kijken naar de verdeling tussen **deeltijds** en **voltijds** werkenden. Van de vrouwen die in 2014 voltijds werkten, bezit 50% een hoog diploma. Dat aandeel is veel hoger dan bij mannen (zowel voltijds als deeltijds werkenden) en bij deeltijds werkende vrouwen (met aandelen tussen 30 en 35%). Het zijn vooral de laaggeschoolden die we in veel beperktere mate terugvinden bij voltijds werkenden. De vaststelling dat een hoog opleidingsniveau voor vrouwen gepaard gaat met een hoger aandeel voltijds werkenden geldt bovendien voor alle origines. Ter illustratie: het laagste percentage hoogopgeleide vrouwen dat voltijds werkt van de verschillende origines is 51%, terwijl het hoogste percentage voltijds werkenden bij de gemiddeld opgeleide vrouwen 50% bedraagt, en bij de laagopgeleiden zelfs slechts 39%. Opleidingsniveau lijkt voor vrouwen dus tevens doorslaggevend dan origine bij de verdeling tussen voltijds of deeltijdse tewerkstelling.

Grafiek 40: Verdeling van de opleidingsniveaus over voltijdse en deeltijdse banen per geslacht, 2014

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

3. HUISHOUDENTYPE

In de vorige editie van de Monitoring werd er nog geen uitgebreide analyse gemaakt van de samenhang tussen de positie van personen binnen een bepaald huishoudentype en hun arbeidsmarktparticipatie.³⁶ In dit hoofdstuk gaan we in detail in op de arbeidsmarktomstandigheden van personen naargelang hun gezinssituatie. We maken hierbij gebruik van de variabele LIPRO-positie, die werd bepaald op basis van de LIPRO-typologie van de huishoudens (Lifestyle Projections, ontwikkeld door het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut). De variabele werd ontwikkeld door het Datawarehouse in samenwerking met het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudie (CBGS).³⁷

Er zijn eerst en vooral grote verschillen in de werkgelegenheids-, werkloosheids- en inactiviteitsgraden van personen in verschillende gezinssituaties.³⁸ Voor het totaal van alle origines zijn het de personen die deel uitmaken van een koppel met kind(eren) die zowel de hoogste werkgelegenheidsgraad hebben als de laagste werkloosheids- en inactiviteitsgraad. De categorieën kinderen – zowel kinderen wonend in eenoudergezinnen als zij die wonen bij een koppel – hebben weinig verrassend over het algemeen de laagste werkgelegenheidsgraad, daar ze tevens een hoge inactiviteitsgraad hebben (ze studeren bijvoorbeeld nog en hebben de ouderlijke woonst nog niet verlaten). De werkgelegenheidsgraad van kinderen daalde bovendien tussen 2008 en 2014 nog ongeveer 8 procentpunten, terwijl hun inactiviteitsgraad in dezelfde periode steeg. Dat heeft onder meer te maken met het gegeven dat jongeren er in periode van economische crisis voor kiezen om langer te studeren en langer thuis te blijven. De hoogste werkloosheidsgraad zien we doorgaans bij het gezinstype ‘hoofd eenoudergezin’, maar deze werkloosheidsgraad is wel sterk gedaald sinds 2008. De werkloosheidsgraad van alleenstaanden

zonder kinderen bleef daarentegen stabiel op een hoog niveau en kwam bijgevolg in 2014 op dezelfde hoogte als de ‘hoofden eenoudergezin’. Twee opvallende uitzonderingen op het algemene beeld zien we bij de Maghrebijnse origine, waar de paren zonder kinderen de hoogste werkgelegenheidsgraad hebben, en bij de kandidaat EU-origine waar de werkgelegenheidsgraad in 2008, 2009 en 2010 het hoogst was voor kinderen wonend bij een koppel.

Er treden nog sterkere discrepanties op de voorgrond wanneer we de gezinstypes kruisen met **gender**. Bij de origines met de hoogste werkloosheidsgraden (zijnde de kandidaat EU-landen en de Maghreb) is er ook de grootste werkloosheidskloof tussen vrouwen en mannen die met partner en kind(eren) samenwonen (een kloof van tegen de 30 procentpunten).

De werkgelegenheidsgraad van mannen in een paar met kind(eren) bedroeg in 2014 82,2% (zelfs bijna 90% voor de samenwonende vaders van Belgische origine), voor vrouwen uit die categorie was dat slechts 71,1% (82,3% voor de Belgische moeders). Bij mannen kent dit gezinstype voor alle origines de hoogste werkgelegenheidsgraad (uitgezonderd de Oceaniërs in 2009, 2011 en 2012). Voor vrouwen is dat in verschillende groepen niet het geval, met name voor de EU-13, kandidaat EU, Nabije/Midden-Oosten, Oceanië/Verre Oosten en andere Aziaten. En de werkgelegenheidsgraad bij Maghrebijnse vrouwen in een koppel met kind(eren) is zelfs de op één na laagste van de gezinstypes.

De werkgelegenheidskloof tussen alleenstaande mannen en vrouwen met origine EU-13, andere Europeanen en andere Afrikanen is bijna onbestaande. Voor alleenstaande Oceanische vrouwen sinds 2008 en alleenstaande Maghre-

³⁶ De gezinssituatie werd enkel gekruist met de tewerkstellingstijd (voltijds of deeltijds) per geslacht. Zie hoofdstuk 2.6 van de *Socio-economische Monitoring*, FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, 2015.

³⁷ Meer informatie over deze variabele kan gevonden worden op de website van de KSZ: <https://www.ksz-bcss.fgov.be/nl/dwh/variabledetail/rijks-en-ksz-register/Variables/lipro-positie>.

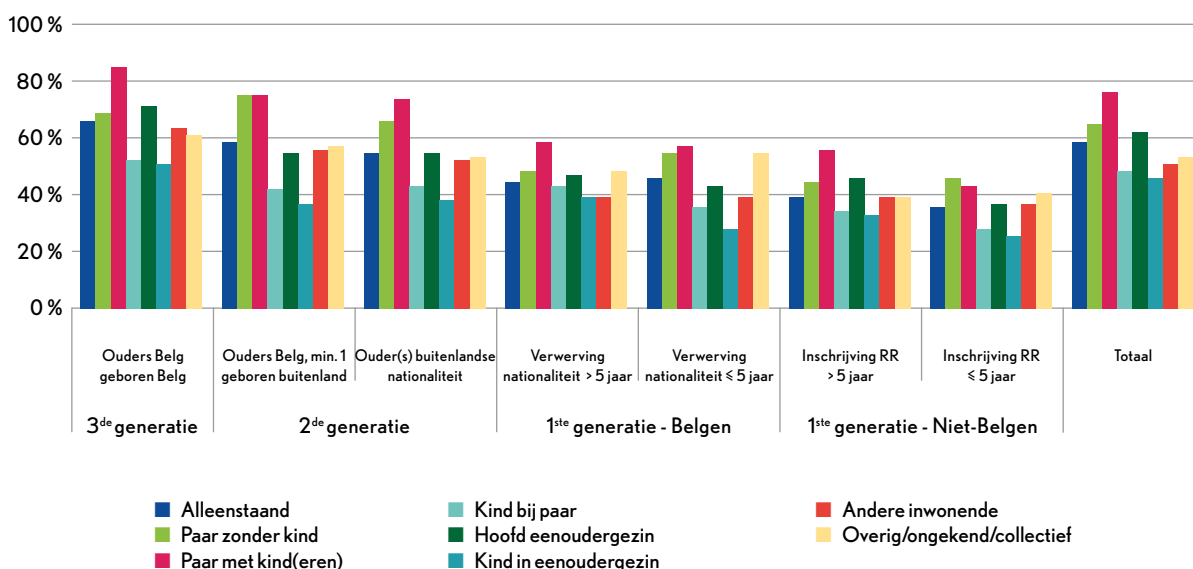
³⁸ Let wel, het gaat in de drie gevallen om populaties van andere leeftijdsklassen, zoals in de inleiding werd vermeld.

bijnse, andere Aziatische en Zuid-Amerikaanse vrouwen sinds 2010 is de werkgelegenheidsgraad zelfs hoger dan voor hun mannelijke tegenhangers. Idem voor Maghrebijnse vrouwen die inwonend kind in een eenoudergezin zijn.

Het algemene beeld van de vrouwelijke werkgelegenheidsgraad dient nog iets te worden bijgesteld wanneer we de jonge vrouwen (20-29 jaar) afzonderlijk bekijken. Jonge vrouwen in een paar zonder kinderen hebben doorgaans een hogere werkgelegenheidsgraad dan het nationaal niveau. Ook alleenstaande vrouwen van Maghrebijnse en kandidaat EU-oorsprong hebben een werkgelegenheidsgraad die duidelijk hoger is dan voor het totaal. De alleenstaande Maghrebijnse jonge vrouwen in Vlaanderen kennen zelfs de hoogste werkgelegenheidsgraad binnen hun leeftijdsklasse en origine, hoger dan hun mannelijke tegenhangers dus.

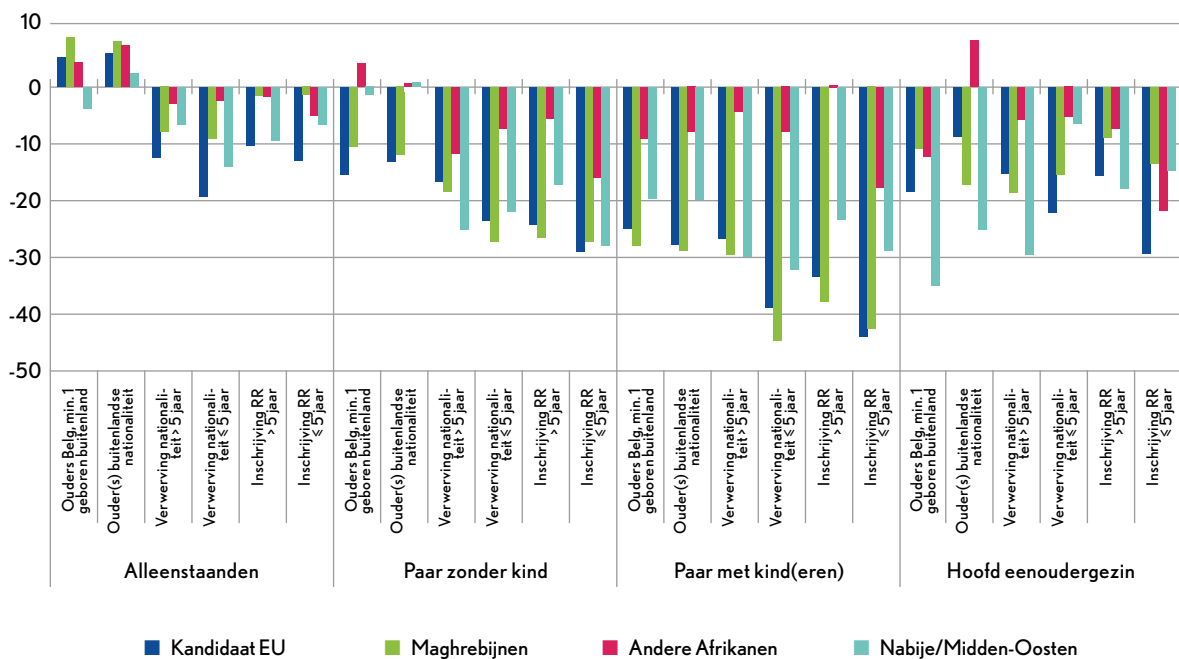
Samengevat lijkt het kostwinnersmodel dus vooral de kop op te steken wanneer mannen en vrouwen gaan samenwonen, en nog sterker wanneer er een of meer kind(eren) bijkomen. De werkgelegenheidskloof tussen mannen en vrouwen is bovendien veel groter voor recent gemigreerden. Dit blijkt opnieuw het sterkst bij de Maghrebijnse en kandidaat EU-origines, met verschillen tussen mannen en vrouwen van meer dan 40 procentpunten voor personen die 5 jaar of minder ingeschreven zijn in het Rijksregister. Terwijl alleenstaande vrouwen van de tweede generatie uit die twee origines zelfs een hogere werkgelegenheidsgraad hebben dan hun mannelijke tegenhangers, is de kloof veel groter wanneer ze deel uitmaken van een koppel, en nog uitgesprokener wanneer er ook kinderen zijn. Voor de eerste generaties van deze twee origines is de kloof zeer groot in alle gezinstypes.

Grafiek 41: Werkgelegenheidsgraad van personen van 20 tot 64 jaar naar migratieachtergrond en gezinssituatie (2014)

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Grafiek 42: Kloof in werkgelegenheidsgraad tussen mannen en vrouwen volgens gezinstype en migratieachtergrond, in procentpunten (2014)

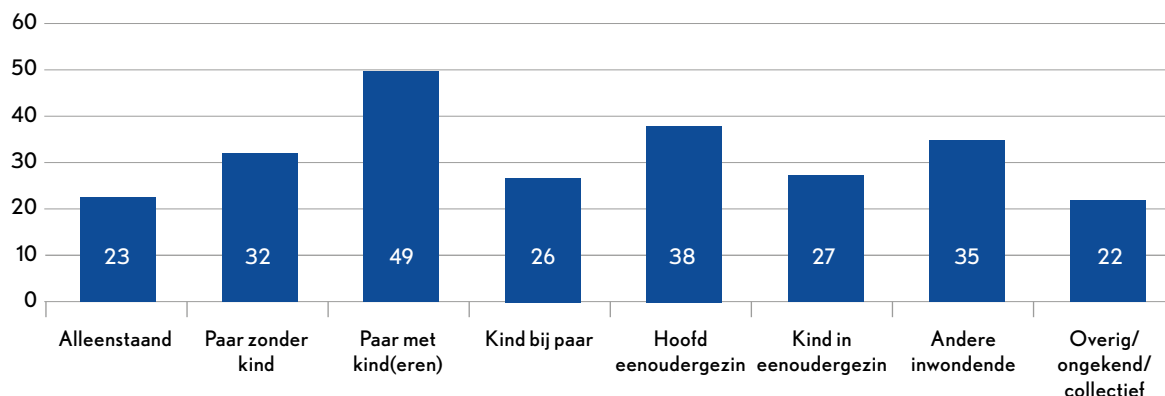
Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Ook in de drie **gewesten** zijn het telkens de koppels met kind(eren) die de hoogste werkgelegenheidsgraad hebben, behalve in Brussel waar het verschil tussen kinderloze koppels en koppels met kinderen verwaarloosbaar is (voor Vlamingen met Maghrebijnse origine is dat laatste ook het geval). Uitgesplitst per origine zijn er nog enkele afwijkingen van het patroon in sommige jaren, maar daar de cijfers op gewestelijk niveau erg klein worden gaan we hier niet dieper op in.

De genderkloof die we eerder al zagen in de deelname aan **deeltijds of voltijds werk** wordt nog duidelijker wanneer we kruisen met gezinstype. In het geval van mannen zijn er slechts

kleine verschillen in de deelname aan deeltijds werk naargelang gezinssituatie. Bij vrouwen zien we echter zowel grote verschillen tussen vrouwen onderling als in de kloof met mannen in dezelfde gezinssituatie. De kloof tussen het aandeel van mannen en vrouwen dat voltijds werkt, is in 2014 het grootst bij de personen in een koppel met kind(eren). De kloof bedraagt hier 49 procentpunten, met 87% van de mannen die voltijds werken tegenover 38% van de vrouwen. Ook voor koppels zonder kinderen is de kloof aanzienlijk (32 procentpunten), maar kleiner dan voor de hoofden van eenoudergezinnen (38 procentpunten) en overige inwonende personen (35 procentpunten).

Grafiek 43: Kloof tussen aandelen mannelijke en vrouwelijke voltijds werkenden per gezinstype, in procentpunten, 2014

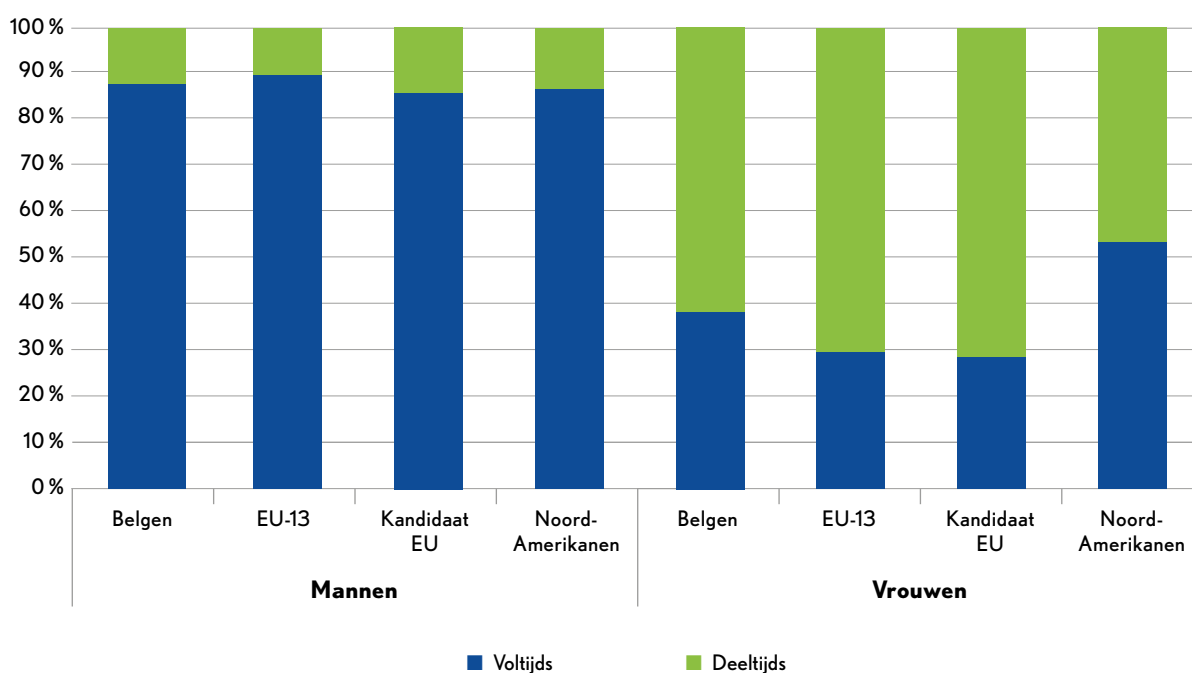

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Wanneer we de koppels met kind(eren) bekijken per origine, zien we dat de verdeling van mannen over voltijdse en deeltijdse banen weinig varieert. Bij de vrouwen is de situatie daarentegen divers. In het bijzonder zien we dat mannen van EU-13 oorsprong meer dan de overige originen fulltime werken (net geen 90%), terwijl het

percentage vrouwen dat voltijds werkt binnen deze origine slechts 30% bedraagt. Enkel de vrouwen uit kandidaat lidstaten werken nog iets minder vaak voltijds. In het geval van de deeltijds werkenden uit eenoudergezinnen is 95% vrouw, en slechts 5% man.

Grafiek 44: Verdeling in % tussen mannen en vrouwen in koppels met kind(eren) over de voltijdse en deeltijdse banen per origine, 2014

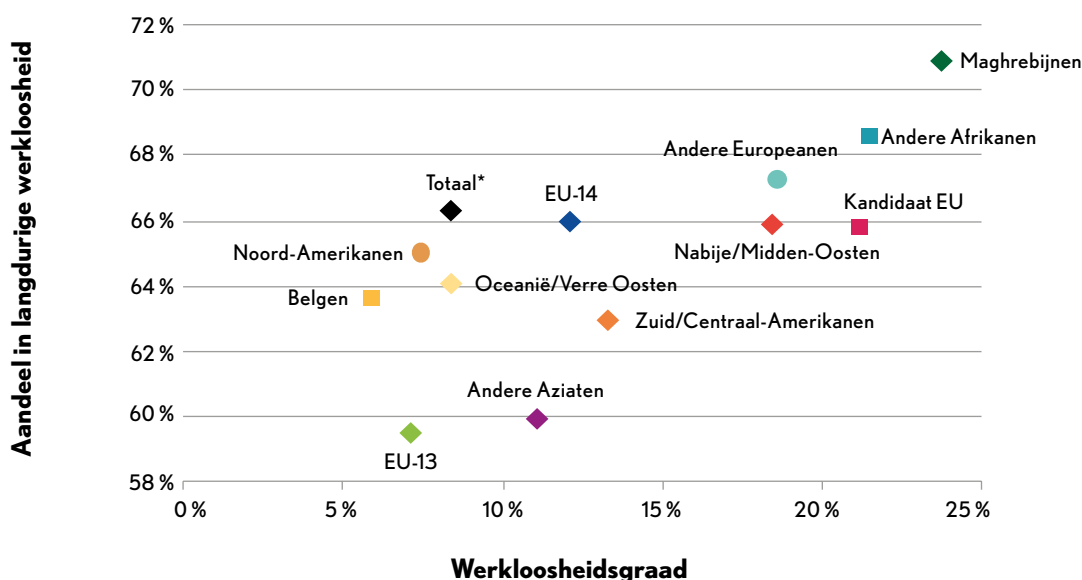
Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

4. ARBEIDSMARKTSITUATIE PER ORIGINE IN 2014

Hieronder volgt een overzicht van de arbeidsmarktpositie van elke van de verschillende origines in 2014. De profielkenmerken per ori-

gine zijn te vinden in de tabellen onderaan dit hoofdstuk.

Grafiek 45: Werkloosheidsgraad en aandeel in de langdurige werkloosheid bij werklozen in 2014 naar origine

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

4.1. Belgische origine

Hoewel de werkgelegenheids- en werkloosheidsgraad licht afnamen tussen 2008 en 2014, bleven de profielkenmerken van de werkenden en werklozen van Belgische origine nagenoeg stabiel. Ten opzichte van de vreemde origines zijn er bij de personen van Belgische origine vrij veel jonge (20-29 jaar) en oudere (55-64 jaar) werklozen, en bovengemiddeld veel ouderen zijn langdurig werkloos (langer dan een jaar werkzoekend). Het aandeel zeer langdurig werklozen (langer dan 60 maanden werkzoekend) is uitgesproken hoog. Van de werklozen van Belgische origine bevindt zich een relatief klein aandeel in Brussel. Bij de Belgische origine valt ook de vrij hoge uitstroom uit de hoogste lonen op, en de beperkte instroom in de laagste salarisdecielen (zie supra). De relatief grote stabiliteit van de lonen (veel neutrale transitie) en een al bij al nog steeds aanzienlijk aandeel positieve transitie zorgt uiteindelijk voor een lichte

krimp in de lage lonen en een groei van de hoge. Samengevat geldt dus dat de personen van Belgische origine, zeker in Brussel, het merendeel van de stabiele, relatief goedbetaalde banen innemen. We zagen echter dat binnen deze groep nog grote verschillen bestaan wanneer we het opleidingsniveau in rekening brengen. De situatie van laagopgeleiden met Belgische origine op de arbeidsmarkt is op verschillende vlakken verslechterd tussen 2008 en 2014.

4.2. EU-14-origine

Ook bij de personen met een EU-14 achtergrond zien we relatief grote aandelen jongere en oudere werklozen ten opzichte van de andere origines. De kenmerken van zowel de werkenden als de werklozen in deze origine gelijken over het algemeen vrij sterk op die van de groep met Belgische origine, met bovendien een hoog aandeel zeer langdurig werklozen (meer dan 60 maanden werkzoekend). De origine EU-14 kent

ook een grote groep inactieven, maar het is belangrijk om daarbij rekening te houden met het vermoeden dat er veel Europese ambtenaren onterecht in die categorie besloten zijn. Hetzelfde geldt in mindere mate voor de EU-13-origine. Van de EU-14 werklozen bevindt er zich een groter dan gemiddeld aandeel in Wallonië en een kleiner deel in Vlaanderen.

4.3. EU-13-origine

In de beroepsbevolking met EU-13-origine zijn veel personen korter dan 5 jaar ingeschreven in het Rijksregister. Ze zijn dus recent gemigreerd en daarmee samenhangend is voor een groot aandeel van hen het opleidingsniveau ongekend en zien we binnen de werkzoekenden in deze groep slechts een gering aandeel langdurig werklozen.³⁹ De werkgelegenheidsgraad is bij de EU-13-origine het hoogst voor de eerste generatie die minder dan 5 jaar Belg is en de sterkste toename van de werkgelegenheidsgraad tussen 2008 en 2014 deed zich voor bij de recente immigranten (minder dan 5 jaar op Belgische bodem). De verdeling over de loonniveaus wijkt sterk af ten opzichte van de overige origines. Het aandeel personen in de laagste loondecilen nam merkbaar toe tussen 2008 en 2014 (+11,3 procentpunten), het sterkst tijdens 2008 en 2011. Dit kan deels verklaard worden door de afschaffing van de verplichting om een arbeidskaart te hebben, waardoor er personen zichtbaar zijn geworden in de cijfers die mogelijk ook al daarvoor aan lage lonen hier aan het werk waren. Het aandeel hoge salarissen nam gevoelig af (-6,3 procentpunten). Daarnaast zagen we bovendien dat de genderloonkloof zeer groot is in de groep EU-13. Het is zelfs de enige origine waarin de loonkloof gegroeid is tussen 2008 en 2014 (+5,3 procentpunten). De afwijkende verdeling van de lonen hangt sterk samen met het feit dat we bij deze origine de mannen veelal terugvinden in de relatief goed betaalde bouwsector, meestal als zelfstandige, en de vrouwen in de slecht betaalde schoonmaaksector en de beroepen waar er gebruik wordt gemaakt van dienstencheques.

4.4. Kandidaat EU-lidstaat origine

De kandidaat EU-origine combineert een eerder lage werkgelegenheidsgraad met een hoge werkloosheidsgraad. De werkgelegenheidskloof tussen vrouwen en mannen is hier de hoogste (een verschil van 22,6 procentpunten in 2014). Deze origine kent een hoog aandeel jongere en laaggeschoolde werklozen, vooral bij de langdurig werklozen; en onder de werklozen zien we relatief veel derde generatie migranten. Ook zien we een hoger dan gemiddeld aantal samenwonenden met kinderen bij de werklozen, wat dus doet vrezen dat er hier een hoog risico bestaat op kans- en generatie-armoede. De genderloonkloof is relatief groot bij de personen uit kandidaat EU-landen.

4.5. Andere Europese origine

De personen van andere Europese origine hebben een vrij gemiddelde arbeidsmarktpositie. Het opleidingsniveau is voor een groot aantal personen ongekend, wat opnieuw samenhangt met het feit dat er veel personen slechts recent de nationaliteit verwierven of recent immigreerden (minder dan 5 jaar). De werkgelegenheidsgraad van de andere Europeanen is relatief hoog. Hij steeg bovendien uitgesproken sterk in het geval van de hoogopgeleiden, maar ook licht bij de laagopgeleiden. We zagen hierboven dat dit laatste in geen enkele andere origine het geval was.

4.6. Maghrebijnse origine

De situatie van personen uit de Maghreb op de arbeidsmarkt bleef uitgesproken slecht in recente jaren. De werkgelegenheidsgraad (44,3%) nam slechts zeer matig toe sinds 2008 en de groep combineert de hoogste werkloosheidsgraad (23,7%) van alle origines met het hoogste aandeel langdurig werklozen (70,8% van de werklozen, en 25,5% is zeer langdurig werkloos). De meesten van de Maghrebijnse werklozen bevinden zich in Brussel. Onder de werklozen bevindt zich ook een niet ge-

³⁹ Voor de verdeling van de origines naar opleidingsniveau: zie het hoofdstuk over opleidingsniveaus (van dit rapport).

ring aantal hoogopgeleiden, derde generatie migranten en (net zoals bij de kandidaat EU-origine) een relatief groot aandeel samenwonenden met kind(eren).

4.7. Andere Afrikaanse origine

De andere Afrikanen kennen net als de Maghrebijnen zowel een hoge werkloosheidsgraad (21,5%) als een hoog aandeel langdurig werklozen (68,5%). En de werkgelegenheidsgraad is nog iets lager (42,5%) dan die van de Maghrebijnen (weliswaar iets hoger dan die van de personen uit het Nabije/Midden-Oosten). Onder de langdurig werklozen zijn er relatief weinig jongeren en ouderen in vergelijking met de andere origines; en er zijn meer alleenstaande werklozen en hoofden van eenoudergezinnen. De werkgelegenheidskloof tussen vrouwen en mannen is voor alle gezinstypes relatief klein bij deze origine, en is zelfs in het voordeel van de vrouwen in het geval van de alleenstaande ouders (zie supra).

4.8. Nabije/Midden-Oosterse origine

De groep Nabije/Midden-Oosten kent zowel voor mannen als vrouwen de laagste werkgelegenheidsgraad (op de Noord-Amerikanen na, maar daar zijn de cijfers zoals gezegd zeer onzeker). De werkgelegenheidsgraad nam bovendien nog af tussen 2008 en 2014. Zowel onder de werkenden als de werklozen zijn er opmerkelijk veel mannen, en weinig jongeren en ouderen. Voorts valt het op dat een groter aandeel van de werklozen zich in Vlaanderen bevindt en alleenstaand is, dan bij het totaal. De werkgelegenheidsgraad van de alleenstaanden van Midden-Oosterse origine kende een opmerkelijke daling tussen 2009 en 2010 (-10,6 procentpunten). Vervolgens is deze opnieuw licht gestegen, maar het niveau van 2009 werd voorlopig verre van bereikt.

4.9. Oceaniërs/Verre Oosterse origine

Bij de groep Oceanië/Verre Oosten springt vooral de situatie van 55+'ers in het oog. Terwijl de werkgelegenheidsgraad in deze leeftijdsklasse matig toenam tussen 2008 en 2014, verdubbelde de werkloosheidsgraad bijna. Net zoals bij de vorige origine, vinden we een groot deel van die werklozen in Vlaanderen. Bovengemiddeld veel van hen zijn hoogopgeleid en verworven minder dan 5 jaar voor 2014 de nationaliteit.

4.10. Andere Aziatische origine

De andere Aziaten op de arbeidsmarkt hebben een weinig uitgesproken profiel. Zowel de werkenden als de werklozen bevinden zich vooral in Vlaanderen, en het aandeel laaggeschoolden is relatief groot. De ratio langdurig werklozen is samen met die van de EU-13-origine de laagste. Wat wel opmerkelijk is voor deze origine, is de enorme toename van het aantal (en aandeel) personen in de drie laagste loondecilen. Die hoge instroom in de lage salarissen wordt weliswaar verzacht door een beperkte uitstroom uit hoge salarissen en een vrij sterk aandeel positieve loontransities.

4.11. Zuid/Centraal-Amerikaanse origine

De Zuid/Centraal-Amerikaanse werkenden vertonen weinig opvallende karakteristieken, maar bij de werklozen valt het hoge aandeel vrouwen en hoofden van eenoudergezinnen op. De langdurige werkloosheid is ook hier vrij beperkt.

4.12. Noord-Amerikaanse origine

In het geval van de personen van Noord-Amerikaanse origine dient men er rekening mee te houden dat het om een zeer klein aantal gaat, met bovendien relatief veel ontbrekende gegevens. Zowel de werkgelegenheidsgraad als de werkloosheidsgraad van deze origine is zeer laag, maar een groot deel van de inactieven is vermoedelijk tewerkgesteld bij internationale organisaties zoals de NAVO. Voorts zien we in deze groep doorheen de hele bestudeerde periode een blijvend groot aandeel hoge tot zeer hoge lonen, wat samenhangt met hun hoge opleidingsniveau.

5. PROFIELKENMERKEN WERKENDEN EN WERKLOZEN, PER ORIGINE, 2014

Tabel 11: Profielkenmerken werkenden per origine, 2014

20-64			Belgen					EU-14				EU-13					
			Laag	Midden	Hoog	Ongekend	Totaal	Laag	Midden	Hoog	Ongekend	Totaal	Laag	Midden	Hoog	Ongekend	Totaal
Werkenden	Aandeel	Bevolking	510.783	1.212.649	1.250.540	54.266	3.028.238	105.480	160.344	129.539	72.839	468.202	12.247	13.165	14.008	68.130	107.550
			16,9%	40,0%	41,3%	1,8%	100,0%	22,5%	34,2%	27,7%	15,6%	100,0%	11,4%	12,2%	13,0%	63,3%	100,0%
Aandeel			983.821	1.619.672	1.455.601	91.814	4.150.908	236.358	253.943	181.540	184.527	856.368	27.650	21.931	21.657	111.504	182.742
			23,7%	39,0%	35,1%	2,2%	100,0%	27,6%	29,7%	21,2%	21,5%	100,0%	15,1%	12,0%	11,9%	61,0%	100,0%
Werkgelegenheidsgraad			51,9%	74,9%	85,9%	59,1%	73,0%	44,6%	63,1%	71,4%	39,5%	54,7%	44,3%	60,0%	64,7%	61,1%	58,9%
Geslacht	Mannen		55,7%	53,5%	44,1%	60,1%	50,9%	54,2%	50,7%	42,4%	53,1%	50,4%	48,3%	47,1%	30,9%	51,2%	47,9%
	Vrouwen	Werkenden	62,8%	55,9%	44,6%	65,7%	52,6%	60,6%	53,8%	42,4%	59,5%	53,1%	51,3%	49,2%	32,5%	55,9%	51,5%
		Werkenden	44,3%	46,5%	55,9%	39,9%	49,1%	45,8%	49,3%	57,6%	46,9%	49,6%	51,7%	52,9%	69,1%	48,8%	52,1%
		Werkenden	37,2%	44,1%	55,4%	34,3%	47,4%	39,4%	46,2%	57,6%	40,5%	46,9%	48,7%	50,8%	67,5%	44,1%	48,5%
Leeftijd	20-29		23,5%	24,1%	16,6%	8,8%	21,0%	24,1%	29,2%	19,7%	25,4%	25,0%	31,6%	30,1%	17,9%	26,3%	26,5%
	30-54	Werkenden	14,2%	21,4%	16,4%	6,0%	17,8%	17,3%	26,2%	20,1%	21,7%	21,8%	25,6%	25,9%	17,9%	24,1%	23,7%
		Werkenden	45,6%	60,2%	67,5%	60,3%	59,3%	59,3%	46,8%	57,6%	67,1%	61,8%	57,5%	51,8%	56,1%	68,6%	67,1%
		Werkenden	61,7%	67,2%	71,4%	70,8%	68,1%	61,7%	64,5%	70,2%	69,4%	66,1%	62,7%	64,3%	70,8%	70,2%	68,7%
		Werkenden	31,0%	15,7%	15,9%	30,9%	19,7%	29,1%	13,2%	13,3%	12,8%	17,5%	16,6%	13,8%	13,5%	6,6%	9,8%
		Werkenden	24,0%	11,3%	12,3%	23,2%	14,1%	21,6%	9,3%	9,8%	8,9%	12,1%	11,8%	9,8%	11,3%	5,6%	7,6%
Woonplaats	Brussel		3,4%	2,7%	6,0%	7,5%	4,1%	11,3%	9,5%	22,9%	36,5%	18,7%	17,6%	12,5%	28,3%	46,3%	35,8%
		Werkenden	3,0%	2,3%	5,7%	7,8%	3,9%	11,4%	7,9%	18,4%	37,5%	16,2%	14,7%	11,1%	22,9%	44,6%	34,2%
	Wallonië		36,0%	28,6%	28,2%	39,7%	30,5%	58,7%	56,0%	45,7%	29,7%	48,9%	29,7%	37,9%	31,1%	11,3%	19,6%
		Werkenden	32,0%	25,6%	26,8%	35,7%	27,3%	55,1%	55,3%	49,5%	27,2%	49,3%	24,8%	36,6%	34,4%	9,9%	18,1%
	Vlaanderen		60,6%	68,7%	65,7%	52,7%	65,4%	30,0%	34,5%	31,5%	33,7%	32,4%	52,6%	49,6%	40,5%	42,3%	44,6%
Migratie-achtergrond		Werkenden	65,1%	72,2%	67,6%	56,5%	68,8%	33,4%	36,8%	32,2%	35,2%	34,5%	60,5%	52,3%	42,8%	45,5%	47,7%
		Werkenden	510.783	1.212.649	1.250.540	54.266	3.028.238	103.897	158.666	128.375	72.643	463.581	12.100	13.029	13.911	68.110	107.150
		Ouders Belg geboren Belg	100%	100%	100%	100%	100%										
		Ouders Belg min 1 geboren buitenland						19,2%	29,8%	29,6%	2,6%	23,1%	19,0%	40,4%	35,5%	0,5%	12,0%
		Ouder(s) buitenlandse nationaliteit						27,3%	35,2%	31,7%	4,1%	27,6%	6,7%	7,5%	4,1%	0,1%	2,3%
		Verwerving nationaliteit >5jaar						6,1%	3,9%	3,5%	1,1%	3,8%	8,1%	14,4%	16,0%	0,3%	5,0%
		Verwerving nationaliteit <=5jaar						3,4%	2,1%	1,6%	1,6%	2,2%	11,7%	11,2%	12,7%	5,0%	7,5%
		Inschrijving RR >5jaar						37,5%	25,7%	24,5%	17,9%	26,8%	10,4%	5,8%	4,6%	3,1%	4,4%
		Inschrijving RR <=5jaar						6,6%	3,4%	9,1%	72,7%	16,6%	44,1%	20,6%	27,0%	91,0%	68,8%
		Totaal	983.821	1.619.672	1.455.601	91.814	4.150.908	232.638	251.164	179.972	184.103	847.877	27.210	21.640	21.516	111.437	181.803
		Ouders Belg geboren Belg	100%	100%	100%	100%	100%										
		Ouders Belg min 1 geboren buitenland						18,7%	27,3%	25,2%	1,8%	18,9%	20,1%	37,5%	28,4%	0,5%	11,2%
		Ouder(s) buitenlandse nationaliteit						27,1%	33,2%	27,6%	3,3%	23,9%	7,8%	8,1%	3,5%	0,2%	2,7%
		Verwerving nationaliteit >5jaar						6,2%	4,1%	3,5%	1,0%	3,9%	7,9%	14,7%	16,0%	0,4%	5,1%
		Verwerving nationaliteit <=5jaar						3,3%	2,1%	1,6%	1,1%	2,1%	10,0%	10,6%	12,2%	4,1%	6,7%
		Inschrijving RR >5jaar						37,9%	28,5%	29,3%	19,3%	29,2%	12,1%	6,2%	6,1%	3,7%	5,5%
	Inschrijving RR <=5jaar						6,9%	4,9%	12,8%	73,4%	22,0%	42,2%	22,9%	33,8%	91,0%	68,8%	

Tabel 11: Profielkenmerken werkenden per origine, 2014

	20-64	Kandidaat EU					Andere Europeanen					Maghrebiënen				
		Laag	Midden	Hoog	Ongekend	Totaal	Laag	Midden	Hoog	Ongekend	Totaal	Laag	Midden	Hoog	Ongekend	Totaal
Werkenden		25.868	24.149	7.786	9.842	67.645	11.332	9.195	10.802	13.018	44.347	42.189	45.207	28.287	23.228	138.911
Aandeel		38,2%	35,7%	11,5%	14,5%	100,0%	25,6%	20,7%	24,4%	29,4%	100,0%	30,4%	32,5%	20,4%	16,7%	100,0%
Bevolking		67.135	41.767	11.743	26.265	146.910	28.681	16.159	19.062	41.089	104.991	121.383	83.468	42.762	66.114	313.727
Aandeel		45,7%	28,4%	8,0%	17,9%	100,0%	27,3%	15,4%	18,2%	39,1%	100,0%	38,7%	26,6%	13,6%	21,1%	100,0%
Werkgelegenheidsgraad		38,5%	57,8%	66,3%	37,5%	46,0%	39,5%	56,9%	56,7%	31,7%	42,2%	34,8%	54,2%	66,1%	35,1%	44,3%
Geslacht	Mannen	52,9%	51,8%	47,1%	51,3%	51,8%	52,6%	51,2%	33,5%	45,4%	46,1%	54,0%	52,3%	52,3%	47,0%	51,8%
	Vrouwen	67,9%	59,8%	49,3%	76,1%	64,1%	57,5%	54,8%	36,0%	54,6%	50,9%	67,2%	59,3%	55,8%	73,2%	63,3%
Leeftijd	20-29	47,1%	48,2%	52,9%	48,7%	48,2%	47,4%	48,8%	66,5%	54,6%	53,9%	46,0%	47,7%	47,7%	53,0%	48,2%
	30-54	32,1%	40,2%	50,7%	23,9%	35,5%	42,5%	45,2%	64,0%	45,4%	49,1%	32,8%	40,7%	44,2%	26,8%	36,7%
Woonplaats	20-29	24,9%	35,6%	24,4%	25,8%	28,1%	33,4%	44,6%	13,6%	21,7%	26,9%	26,1%	33,4%	17,3%	19,5%	25,4%
	30-54	23,8%	34,0%	23,6%	18,6%	26,7%	25,4%	39,5%	14,1%	14,3%	22,3%	20,8%	29,7%	16,7%	10,9%	21,2%
Woonplaats	55-64	60,7%	61,6%	70,4%	64,2%	62,4%	54,3%	46,7%	73,0%	68,3%	62,0%	57,8%	62,7%	77,0%	70,0%	64,3%
	Brussel	70,9%	64,6%	73,2%	78,0%	69,9%	66,3%	54,1%	75,8%	79,0%	69,8%	70,2%	67,6%	78,5%	83,7%	73,3%
Migratie-achtergrond	Werkenden	14,4%	2,8%	5,2%	9,9%	9,6%	12,3%	8,7%	13,4%	10,0%	11,0%	16,2%	3,9%	5,6%	10,5%	10,3%
	Werkenden	5,2%	1,5%	3,2%	3,4%	3,4%	8,3%	6,3%	10,0%	6,7%	7,9%	9,0%	2,7%	4,8%	5,4%	5,5%
Migratie-achtergrond	Werkenden	22,8%	18,7%	25,9%	29,0%	23,0%	16,3%	17,7%	21,9%	32,9%	24,0%	43,5%	39,8%	45,0%	48,7%	43,8%
	Werkenden	22,1%	17,3%	24,1%	27,9%	21,5%	14,0%	16,1%	18,6%	25,1%	18,8%	38,4%	35,8%	42,6%	47,5%	39,9%
Migratie-achtergrond	Werkenden	23,2%	23,0%	25,4%	21,1%	22,9%	25,4%	29,5%	25,2%	23,9%	25,4%	21,3%	22,1%	27,0%	23,6%	22,8%
	Werkenden	17,8%	20,0%	24,7%	17,0%	19,3%	19,0%	25,9%	25,0%	19,8%	22,1%	19%	21,0%	26,7%	23,3%	22,0%
Migratie-achtergrond	Werkenden	54,0%	58,3%	48,7%	49,9%	54,1%	58,3%	52,9%	52,9%	43,1%	50,5%	35,2%	38,1%	28,0%	27,7%	33,4%
	Werkenden	60,1%	62,7%	51,2%	55,1%	59,3%	67,0%	58,1%	56,4%	55,1%	59,1%	42,5%	43,2%	30,7%	29,3%	38,1%
Migratie-achtergrond	Werkenden	25.822	24.088	7.752	9.837	67.499	11.279	9.122	10.749	13.011	44.161	41.992	44.817	28.116	23.183	138.108
	Werkenden	20,1%	43,3%	40,2%	3,1%	28,2%	8,7%	22,6%	16,6%	0,8%	11,2%	19,6%	41,8%	32,1%	3,2%	26,6%
Migratie-achtergrond	Werkenden	12,2%	21,4%	16,5%	2,5%	14,6%	3,8%	7,2%	5,5%	0,7%	4,0%	11,0%	20,9%	15,1%	2,3%	13,6%
	Werkenden	30,3%	22,4%	22,7%	9,1%	23,5%	16,4%	24,8%	14,7%	2,7%	13,7%	23,7%	19,5%	21,9%	7,9%	19,3%
Migratie-achtergrond	Werkenden	20,7%	8,6%	12,6%	36,0%	17,7%	37,4%	29,3%	36,9%	40,7%	36,6%	24,1%	11,4%	19,7%	38,7%	21,6%
	Werkenden	8,7%	3,2%	2,4%	9,7%	6,1%	19,9%	11,1%	11,9%	17,2%	15,3%	6,7%	3,8%	2,7%	5,0%	4,7%
Migratie-achtergrond	Werkenden	8,0%	1,2%	5,6%	39,6%	9,9%	13,8%	5,0%	14,5%	37,9%	19,2%	14,9%	2,6%	8,4%	42,8%	14,3%
	Werkenden	67,020	41.658	11.697	26.244	146.619	28.533	16.043	18.991	41.066	104.633	120.888	82.800	42.515	65.978	312.181
Migratie-achtergrond	Werkenden	18,5%	41,9%	36,3%	2,4%	23,7%	8,4%	20,3%	11,6%	0,5%	7,7%	20,5%	40,8%	28,4%	2,4%	23,1%
	Werkenden	10,5%	21,0%	15,2%	1,8%	12,3%	3,8%	7,2%	4,1%	0,4%	3,0%	10,7%	20,8%	13,5%	1,7%	11,9%
Migratie-achtergrond	Werkenden	31,8%	22,6%	22,3%	7,9%	24,1%	13,4%	22,5%	12,9%	1,5%	10,1%	23,0%	18,7%	20,5%	6,4%	18,0%
	Werkenden	19,6%	9,0%	14,2%	26,4%	17,4%	35,7%	31,4%	37,3%	23,6%	30,6%	22,3%	11,4%	21,3%	29,2%	20,7%
Migratie-achtergrond	Werkenden	11,7%	4,1%	3,4%	9,9%	8,5%	20,2%	12,3%	13,2%	14,1%	15,3%	9,9%	4,9%	3,5%	5,8%	6,8%
	Werkenden	7,9%	1,4%	8,7%	51,7%	14,0%	18,4%	6,4%	21,0%	59,7%	33,3%	13,7%	3,3%	12,9%	54,5%	19,4%

Tabel 11: Profielkenmerken werkenden per origine, 2014

20-64		Andere Afrikanen				Nabije/Midden-Oosten				Oceanis/Verre Oosten						
		Laag	Midden	Hoog	Ongekend	Totaal	Laag	Midden	Hoog	Ongekend	Totaal	Laag	Midden	Hoog	Ongekend	Totaal
Werkenden		15.704	13.636	16.535	15.884	61.759	3.434	2.659	4.836	4.606	15.535	3.533	4.030	5.497	7.446	20.506
	Aandeel	25,4%	22,1%	26,8%	25,7%	100,0%	22,1%	17,1%	31,1%	29,6%	100,0%	17,2%	19,7%	26,8%	36,3%	100,0%
Bevolking		43.042	27.051	28.318	46.869	145.280	9.697	5.514	8.728	17.278	41.217	6.806	6.313	8.183	20.188	41.490
	Aandeel	29,6%	18,6%	19,5%	32,3%	100,0%	23,5%	13,4%	21,2%	41,9%	100,0%	16,4%	15,2%	19,7%	48,7%	100,0%
Werkgelegenheidsgraad		36,5%	50,4%	58,4%	33,9%	42,5%	35,4%	48,2%	55,4%	26,7%	37,7%	51,9%	63,8%	67,2%	36,9%	49,4%
	Geslacht															
Leeftijd	Mannen	45,0%	46,0%	51,7%	50,5%	48,2%	66,7%	57,2%	59,1%	62,0%	61,8%	54,2%	41,6%	33,0%	51,9%	47,0%
	Vrouwen	47,0%	46,6%	51,3%	55,8%	50,3%	78,2%	65,9%	64,9%	78,2%	71,9%	60,0%	44,9%	36,0%	62,8%	51,6%
		55,0%	54,0%	48,3%	49,5%	51,8%	33,3%	42,8%	40,9%	38,0%	38,2%	45,8%	58,4%	67,0%	48,1%	53,0%
	Werkenden	53,0%	53,4%	48,7%	44,2%	49,7%	21,8%	34,1%	35,1%	21,8%	28,1%	40,0%	55,1%	64,0%	37,2%	48,4%
	20-29	37,4%	41,5%	13,8%	28,5%	30,7%	34,0%	40,2%	13,6%	27,9%	27,9%	29,3%	30,7%	15,2%	29,8%	27,0%
Woonplaats	30-54	24,1%	32,6%	13,2%	14,1%	20,5%	25,2%	32,1%	12,6%	15,3%	19,5%	20,4%	25,9%	15,2%	19,7%	19,8%
		55,7%	53,1%	75,2%	65,4%	62,1%	58,1%	49,4%	73,4%	65,0%	63,1%	59,7%	61,6%	76,5%	65,5%	66,1%
	Werkenden	70,3%	62,6%	77,4%	81,0%	73,3%	68,8%	58,5%	74,1%	79,7%	71,9%	69,5%	67,5%	78,4%	75,7%	73,7%
	55-64	6,9%	5,4%	11,0%	6,1%	7,2%	8,0%	10,4%	13,0%	7,0%	9,0%	11,0%	7,7%	8,3%	4,7%	6,9%
	Werkenden	5,6%	4,8%	9,4%	4,9%	6,3%	6,1%	9,4%	13,3%	5,0%	8,5%	10,1%	6,6%	6,5%	4,6%	6,5%
Migratie-achtergrond	Brussel	29,8%	31,6%	36,7%	36,9%	33,8%	24,4%	30,7%	34,2%	35,0%	31,8%	14,2%	15,3%	22,3%	35,9%	26,5%
	Werkenden	24,1%	27,3%	33,4%	33,0%	29,6%	17,7%	26,9%	32,5%	31,0%	27,8%	13,4%	13,3%	21,2%	24,4%	19,5%
	Wallonië	29,9%	36,4%	32,5%	30,9%	32,0%	15,5%	19,0%	17,9%	15,3%	16,4%	24,7%	30,0%	23,9%	13,5%	19,9%
	Werkenden	24,1%	34,8%	33,6%	26,9%	29,8%	10,0%	17,3%	19,6%	10,6%	14,4%	22,3%	28,9%	24,8%	19,3%	23,2%
	Vlaanderen	40,3%	32,0%	30,8%	32,2%	34,3%	60,1%	50,3%	47,8%	49,7%	51,8%	61,1%	54,7%	53,8%	50,6%	53,6%
Migratie-achtergrond	Werkenden	51,8%	37,9%	33,0%	40,2%	40,7%	72,3%	55,8%	47,9%	58,4%	57,8%	64,3%	57,8%	54,0%	56,4%	57,4%
		15,642	13.502	16.354	15.842	61.340	3.425	2.642	4.806	4.595	15.468	3.525	4.007	5.480	7.443	20.455
	Ouders Belg geboren Belg															
	Ouders Belg min 1 geboren buitenland	4,6%	12,6%	9,1%	0,5%	6,5%	6,8%	22,5%	18,4%	1,2%	11,4%	4,6%	10,7%	9,5%	0,4%	5,6%
	Ouder(s) buitenlandse nationaliteit	2,0%	4,6%	3,5%	0,3%	2,5%	1,9%	3,6%	3,0%	0,5%	2,1%	1,5%	3,1%	2,4%	0,3%	1,6%
	Verwerving nationaliteit >5jaar	17,1%	33,4%	31,6%	5,3%	21,5%	17,7%	40,8%	37,7%	6,9%	24,6%	29,5%	64,4%	47,7%	3,6%	31,8%
	Verwerving nationaliteit <=5jaar	36,3%	31,0%	33,4%	40,5%	35,4%	34,9%	22,0%	23,2%	33,8%	28,7%	26,8%	11,4%	15,1%	15,6%	16,6%
	Inschrijving RR >5jaar	8,6%	5,9%	6,3%	9,6%	7,7%	9,1%	6,2%	4,4%	9,2%	7,2%	10,2%	7,8%	10,7%	9,2%	9,5%
	Inschrijving RR <=5jaar	31,4%	12,6%	16,0%	43,7%	26,3%	29,7%	4,9%	13,3%	48,4%	25,9%	27,4%	2,5%	14,7%	71,0%	35,0%
	Totaal	42.834	26.788	28.048	46.779	144.449	9.675	5.479	8.681	17.251	41.086	6.791	6.278	8.158	20.184	41.411
Migratie-achtergrond	Ouders Belg geboren Belg															
	Ouders Belg min 1 geboren buitenland	7,6%	13,3%	7,5%	0,6%	6,4%	11,2%	25,7%	14,0%	1,8%	9,8%	9,7%	13,0%	8,2%	0,5%	5,4%
	Ouder(s) buitenlandse nationaliteit	3,4%	5,0%	3,0%	0,4%	2,7%	2,5%	4,2%	2,3%	0,6%	1,9%	2,6%	3,7%	2,0%	0,3%	1,5%
	Verwerving nationaliteit >5jaar	15,6%	30,2%	27,9%	3,4%	16,8%	14,9%	36,1%	30,4%	3,6%	16,3%	28,4%	60,3%	42,0%	2,4%	23,3%
	Verwerving nationaliteit <=5jaar	30,5%	29,7%	31,7%	23,4%	28,3%	28,9%	21,0%	24,2%	19,0%	22,7%	23,5%	11,6%	15,1%	8,5%	12,7%
Migratie-achtergrond	Inschrijving RR >5jaar	9,3%	6,9%	7,4%	8,5%	8,2%	8,7%	6,4%	5,0%	6,6%	6,8%	9,6%	8,2%	11,8%	5,8%	8,0%
	Inschrijving RR <=5jaar	33,7%	14,8%	22,5%	63,7%	37,7%	33,7%	6,6%	24,2%	68,3%	42,6%	26,2%	3,2%	20,8%	82,6%	49,1%

Tabel 11: Profielkenmerken werkenden per origine, 2014

		Andere Aziaten					Noord-Amerikanen					Zuid/Centraal-Amerikanen				
		Laag	Midden	Hoog	Ongekend	Totaal	Laag	Midden	Hoog	Ongekend	Totaal	Laag	Midden	Hoog	Ongekend	Totaal
Werkenden		8.688	5.593	6.656	8.563	29.500	384	920	1.786	1.692	4.782	3.481	4.169	5.148	7.528	20.326
Aandeel		29,5%	19,0%	22,6%	29,0%	100,0%	8,0%	19,2%	37,3%	35,4%	100,0%	17,1%	20,5%	25,3%	37,0%	100,0%
Bevolking		18.212	9.290	10.411	22.392	60.305	1.070	1.708	2.844	8.520	14.142	7.946	7.296	8.534	15.405	39.181
Aandeel		30,2%	15,4%	17,3%	37,1%	100,0%	7,6%	12,1%	20,1%	60,2%	100,0%	20,3%	18,6%	21,8%	39,3%	100,0%
Werkgelegenheidsgraad		47,7%	60,2%	63,9%	38,2%	48,9%	35,9%	53,9%	62,8%	19,9%	33,8%	43,8%	57,1%	60,3%	48,9%	51,9%
Geslacht	Mannen	53,2%	48,0%	40,3%	44,9%	47,1%	55,1%	49,4%	43,4%	47,8%	47,6%	43,7%	44,5%	34,6%	38,0%	39,6%
	Vrouwen	56,2%	51,6%	42,2%	52,5%	51,1%	62,5%	56,4%	44,5%	56,1%	52,3%	43,1%	45,6%	37,0%	39,4%	40,7%
		46,8%	52,0%	59,7%	55,1%	52,9%	44,9%	50,6%	56,6%	52,2%	52,4%	56,3%	55,5%	65,4%	62,0%	60,4%
		43,8%	48,4%	57,8%	47,5%	48,9%	37,5%	43,6%	55,5%	43,9%	47,7%	56,9%	54,4%	63,0%	60,6%	59,3%
Leeftijd	20-29	37,1%	39,5%	15,9%	28,3%	30,5%	46,4%	37,0%	12,5%	33,4%	30,6%	39,8%	40,3%	15,0%	23,0%	27,9%
		28,6%	33,9%	15,3%	17,2%	23,3%	26,8%	29,6%	12,0%	18,6%	18,9%	28,0%	34,5%	15,5%	12,6%	20,5%
	30-54	52,4%	48,5%	70,1%	65,7%	59,8%	35,9%	49,0%	66,5%	56,4%	56,0%	50,6%	52,1%	74,0%	70,7%	63,9%
		62,9%	56,4%	73,4%	77,2%	68,2%	51,6%	58,4%	69,4%	72,5%	66,9%	63,7%	59,2%	75,6%	82,0%	72,6%
	55-64	10,6%	12,0%	14,0%	6,0%	9,7%	17,7%	14,0%	21,0%	10,2%	13,4%	9,6%	7,5%	11,0%	6,4%	8,3%
		8,5%	9,8%	11,3%	5,5%	8,5%	21,6%	12,1%	18,5%	8,9%	14,1%	8,4%	6,3%	8,9%	5,4%	7,0%
Woonplaats	Brussel	20,0%	24,1%	27,2%	29,8%	25,5%	12,0%	13,1%	30,2%	37,5%	31,1%	30,9%	28,2%	35,4%	48,3%	38,2%
		17,2%	21,6%	26,0%	27,9%	23,1%	10,9%	11,0%	28,4%	41,5%	28,3%	29,3%	25,9%	33,1%	53,8%	38,7%
	Wallonië	16,2%	21,8%	20,0%	14,2%	17,0%	34,8%	30,1%	25,7%	27,6%	28,1%	18,8%	25,6%	22,3%	15,4%	19,5%
		12,2%	20,1%	20,6%	11,7%	15,5%	31,0%	30,1%	26,9%	16,8%	24,3%	14,2%	22,7%	22,6%	11,8%	17,2%
	Vlaanderen	63,9%	54,1%	52,8%	56,0%	57,5%	53,3%	56,8%	44,1%	34,9%	40,8%	50,4%	46,2%	42,3%	36,3%	42,3%
		70,6%	58,4%	53,4%	60,4%	61,4%	58,1%	58,9%	44,7%	41,7%	47,4%	56,5%	51,4%	44,3%	34,4%	44,2%
Migratie-achtergrond	Werkenden	8.677	5.573	6.635	8.556	29.441	353	892	1.756	1.686	4.687	3.469	4.143	5.116	7.526	20.254
	Ouders Belg geboren Belg															
	Ouders Belg min 1 geboren buitenland	5,4%	23,1%	21,6%	0,7%	11,0%	29,2%	35,2%	18,5%	1,2%	16,2%	6,1%	14,0%	14,4%	0,5%	7,7%
	Ouder(s) buitenlandse nationaliteit	1,2%	3,1%	2,1%	0,2%	1,5%	25,8%	25,4%	14,0%	1,4%	12,5%	2,7%	4,4%	3,3%	0,2%	2,3%
	Verwerving nationaliteit >5jaar	23,7%	44,8%	34,2%	5,0%	24,6%	9,1%	12,6%	13,1%	1,1%	8,4%	24,3%	42,9%	29,7%	2,6%	21,4%
	Verwerving nationaliteit <=5jaar	30,6%	19,5%	21,4%	33,0%	27,1%	7,6%	6,6%	16,7%	9,1%	11,4%	30,2%	24,4%	29,1%	23,5%	26,2%
	Inschrijving RR >5jaar	8,9%	5,9%	5,0%	9,0%	7,5%	22,1%	17,8%	25,7%	11,3%	18,8%	6,9%	5,4%	4,5%	4,6%	5,1%
	Inschrijving RR <=5jaar	30,3%	3,6%	15,8%	52,1%	28,3%	6,2%	2,4%	12,1%	75,9%	32,8%	29,8%	8,9%	18,9%	68,6%	37,2%
	Totaal	18.186	9.259	10.386	22.378	60.209	1.007	1.662	2.797	8.507	13.973	7.909	7.250	8.490	15.394	39.043
	Ouders Belg geboren Belg															
	Ouders Belg min 1 geboren buitenland	8,6%	25,0%	17,8%	0,8%	9,8%	30,1%	33,0%	14,5%	1,4%	9,8%	10,2%	15,4%	11,6%	0,8%	7,8%
	Ouder(s) buitenlandse nationaliteit	1,8%	3,6%	1,7%	0,2%	1,5%	30,6%	25,5%	12,4%	2,3%	9,1%	3,5%	4,8%	2,9%	0,4%	2,4%
	Verwerving nationaliteit >5jaar	22,3%	42,6%	31,9%	3,5%	20,1%	7,1%	10,7%	12,2%	0,5%	4,6%	24,0%	40,6%	27,1%	2,5%	19,3%
	Verwerving nationaliteit <=5jaar	27,6%	18,9%	22,4%	22,1%	23,3%	5,9%	6,8%	15,9%	3,3%	6,4%	26,0%	22,3%	28,7%	17,6%	22,6%
	Inschrijving RR >5jaar	8,4%	6,0%	5,6%	6,3%	6,7%	20,4%	21,1%	27,4%	8,7%	14,7%	7,6%	5,6%	5,0%	4,6%	5,5%
	Inschrijving RR <=5jaar	31,4%	3,9%	20,5%	67,1%	38,6%	6,1%	2,9%	17,6%	83,8%	55,4%	28,7%	11,3%	24,7%	74,0%	42,5%

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Tabel 12: Profielkenmerken werklozen per origine, 2014

20-64		Belgen		EU-14		EU-13		Kandidaat EU		Andere Europeanen		Maghrebijnen		
		minder dan 1 jaar	1 jaar of meer	minder dan 1 jaar	1 jaar of meer	minder dan 1 jaar	1 jaar of meer	minder dan 1 jaar	1 jaar of meer	minder dan 1 jaar	1 jaar of meer			
Aantal werklozen		69008	120.593	22.032	42.681	3.333	4.891	6.270	12.051	3.332	6.851	12.669	30.831	
Aandeel		36,40%	63,60%	34,05%	65,95%	40,53%	59,47%	34,22%	65,78%	32,72%	67,28%	29,12%	70,88%	
Werkloosheidsgraad		5,9%		12,1%		7,1%		21,3%		18,7%		23,8%		
Verdeling naar profielkenmerken														
Geslacht	Mannen	50,9%	51,4%	51,7%	52,9%	48,4%	47,8%	54,0%	56,3%	52,3%	55,5%	55,2%	61,2%	
	Vrouwen	49,1%	48,6%	48,3%	47,1%	51,6%	52,2%	46,0%	43,7%	47,7%	44,5%	44,8%	38,8%	
Totaal		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
Leeftijd	20-29 jaar	40,9%	18,0%	40,3%	19,7%	34,9%	16,9%	39,3%	21,6%	35,4%	19,5%	36,6%	17,9%	
	30-54 jaar	53,3%	53,5%	54,9%	55,6%	60,5%	61,9%	59,0%	64,6%	59,8%	65,0%	61,3%	69,0%	
	55-64 jaar	5,9%	28,4%	4,9%	24,7%	4,6%	21,2%	1,6%	13,7%	4,9%	15,6%	2,2%	13,1%	
	Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
Woonplaats	Brussel	5,1%	8,2%	14,0%	19,5%	21,6%	27,2%	23,7%	35,2%	16,7%	24,9%	43,0%	56,5%	
	Wallonië	44,2%	52,1%	58,7%	62,3%	26,6%	37,1%	23,9%	28,8%	26,0%	30,2%	23,8%	22,3%	
	Vlaanderen	50,7%	39,7%	27,3%	18,2%	51,7%	35,7%	52,4%	36,1%	57,4%	45,0%	33,2%	21,2%	
	Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
Opleidingsniveau	Laag	28,6%	40,0%	34,2%	45,0%	34,1%	37,7%	48,2%	57,7%	41,1%	41,0%	41,5%	49,0%	
	Midden	47,2%	42,4%	40,5%	35,2%	26,7%	26,3%	36,5%	29,0%	22,7%	18,3%	35,2%	30,0%	
	Hoog	24,2%	17,5%	20,3%	15,5%	20,3%	20,3%	7,8%	7,3%	21,0%	22,8%	13,2%	11,9%	
	Ongekend	0,1%	0,1%	5,0%	4,3%	18,8%	15,7%	7,4%	6,1%	15,2%	18,0%	10,1%	9,2%	
Totaal		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
Migratieachtergrond		3 ^{de} generatie	100,0%		100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	
		2 ^{de} generatie	Ouders Belg geboren		100,0%	0,0%	18,5%	21,2%	32,2%	20,6%	7,6%	6,8%	32,1%	20,9%
			Ouders Belg min 1 geboren buitenland		0,0%	0,0%	24,9%	7,3%	15,5%	13,2%	2,8%	3,4%	15,9%	13,4%
		1 ^{ste} generatie	Ouder(s) buitenlandse nationaliteit		0,0%	0,0%	2,2%	6,1%	17,7%	30,4%	9,3%	14,6%	11,0%	22,3%
			Verwerving nationaliteit > 5 jaar		0,0%	0,0%	1,8%	2,6%	17,4%	17,8%	41,7%	45,5%	18,4%	23,4%
Verwerving nationaliteit <= 5 jaar			0,0%	0,0%	22,8%	8,3%	7,0%	10,9%	18,4%	19,0%	7,1%	9,8%		
Totaal		Inschrijving RR > 5 jaar		0,0%	0,0%	52,9%	31,7%	10,3%	7,2%	20,2%	10,7%	15,4%	10,1%	
		Inschrijving RR <= 5 jaar		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
Werkloosheidsduur														
0-2 maanden		8,5%		7,6%		9,3%		7,6%		7,4%		6,2%		
3-5 maanden		14,2%		12,8%		14,7%		11,5%		11,5%		10,3%		
6-11 maanden		13,7%		13,6%		16,5%		15,1%		13,8%		12,5%		
12-23 maanden		18,3%		19,0%		22,0%		20,8%		23,1%		19,0%		
24-59 maanden		20,9%		22,6%		21,3%		23,4%		27,4%		26,4%		
≥60 maanden		24,4%		24,3%		16,1%		21,6%		16,8%		25,5%		
Gezinsituatie														
Alleenstaand		28,3%		27,6%		23,1%		15,3%		21,2%		25,1%		
Paar zonder kind		16,8%		13,8%		15,0%		7,9%		8,9%		6,6%		
Paar met kind(eren)		23,3%		27,4%		33,3%		47,0%		41,5%		41,4%		
Kind bij paar		10,1%		9,3%		6,1%		11,3%		6,9%		8,8%		
Hoofd eenoudergezin		10,6%		11,4%		10,9%		9,9%		14,0%		10,9%		
Kind in eenoudergezin		6,8%		6,2%		3,8%		4,1%		3,4%		4,0%		
Andere inwonende		1,3%		1,5%		2,8%		2,4%		1,8%		0,9%		
Overig/ongekend/collectief		2,7%		2,9%		5,0%		2,1%		2,1%		2,2%		

Tabel 12: Profielkenmerken werklozen per origine, 2014

20-64		Andere Afrikanen		Nabije/ Midden-Oosten		Oceanië/ Verre Oosten		Andere Aziaten		Noord-Amerikanen		Zuid/Centraal- Amerikanen		Totaal*	
		minder dan 1 jaar	1 jaar of meer	minder dan 1 jaar	1 jaar of meer	minder dan 1 jaar	1 jaar of meer	minder dan 1 jaar	1 jaar of meer	minder dan 1 jaar	1 jaar of meer	minder dan 1 jaar	1 jaar of meer	minder dan 1 jaar	1 jaar of meer
Aantal werklozen		5.332	11.624	1.208	2.329	677	1.207	1.494	2.230	134	249	1.160	1.971	133.066	261.383
Aandeel		31,45%	68,55%	34,15%	65,85%	35,93%	64,07%	40,12%	59,88%	34,99%	65,01%	37,05%	62,95%	33,73%	66,27%
Werkloosheidsgraad		21,5%		18,5%		8,4%		11,2%		7,4%		13,3%		8,4%	
Verdeling naar profielkenmerken															
Geslacht	Mannen	50,0%	56,0%	70,7%	69,6%	47,9%	49,6%	60,4%	58,8%	48,5%	49,0%	40,5%	45,5%	51,6%	52,9%
	Vrouwen	50,0%	44,0%	29,3%	30,4%	52,1%	50,4%	39,6%	41,2%	51,5%	51,0%	59,5%	54,5%	48,4%	47,1%
	Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Leeftijd	20-29 jaar	31,3%	15,6%	28,2%	14,6%	26,0%	12,1%	39,2%	17,6%	37,3%	17,3%	30,1%	17,1%	38,5%	17,3%
	30-54 jaar	65,4%	72,4%	68,4%	73,1%	68,5%	73,6%	57,3%	60,5%	61,2%	59,8%	66,0%	66,8%	56,0%	56,5%
	55-64 jaar	3,3%	12,0%	3,4%	12,4%	5,5%	14,3%	3,5%	21,8%	1,5%	22,9%	3,9%	16,1%	5,6%	26,2%
Totaal		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Woonplaats	Brussel	33,6%	43,6%	23,1%	38,6%	15,4%	22,3%	21,6%	35,2%	23,1%	33,3%	35,7%	47,3%	13,7%	20,5%
	Wallonië	29,5%	29,7%	12,7%	15,3%	26,4%	28,6%	16,0%	20,9%	35,1%	28,1%	22,0%	23,4%	41,3%	46,0%
	Vlaanderen	36,9%	26,7%	64,2%	46,1%	58,2%	49,1%	62,4%	43,9%	41,8%	38,6%	42,3%	29,3%	44,9%	33,4%
	Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Laag	35,7%	36,4%	36,2%	35,7%	34,7%	41,3%	45,9%	46,6%	16,4%	15,7%	27,7%	27,1%	33,3%	43,6%
Opleidingsniveau	Midden	24,3%	21,8%	17,1%	19,3%	26,6%	23,7%	21,6%	22,6%	28,4%	25,7%	28,2%	26,3%	41,3%	36,0%
	Hoog	20,1%	22,5%	26,2%	26,7%	31,0%	28,6%	20,0%	20,5%	46,3%	50,6%	26,7%	29,1%	21,0%	16,2%
	Ongekend	19,9%	19,3%	20,6%	18,3%	7,7%	6,5%	12,5%	10,3%	9,0%	8,0%	17,4%	17,5%	4,4%	4,2%
	Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	3 ^{de} generatie	0,0%		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	54,4%
Migratieachtergrond	2 ^{de} generatie	6,8%	4,1%	9,3%	6,0%	7,4%	5,6%	14,3%	9,5%	28,6%	15,5%	8,6%	6,3%	10,7%	8,3%
	Ouder(s) buitenlandse nationaliteit	2,7%	2,1%	2,2%	1,9%	2,8%	1,0%	1,2%	1,6%	20,3%	22,2%	3,0%	2,0%	8,0%	7,6%
	1 ^{ste} generatie	16,6%	22,3%	13,7%	26,3%	42,0%	41,7%	20,2%	39,0%	7,5%	12,6%	24,4%	32,6%	4,3%	8,2%
Totaal		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Werkloosheidsduur															
0-2 maanden		6,8%		7,0%		8,3%		8,9%		8,6%		8,0%		7,7%	
3-5 maanden		11,5%		11,5%		14,2%		16,1%		15,7%		14,0%		12,7%	
6-11 maanden		13,2%		15,6%		13,4%		15,1%		10,7%		15,1%		13,3%	
12-23 maanden		21,7%		22,6%		20,6%		19,8%		23,0%		22,4%		18,8%	
24-59 maanden		28,7%		26,2%		22,8%		21,3%		23,2%		25,1%		22,6%	
≥60 maanden		18,1%		17,0%		20,6%		18,7%		18,8%		15,5%		24,9%	
Gezinssituatie															
Alleenstaand		31,9%		34,7%		26,5%		26,7%		25,6%		25,7%		27,5%	
Paar zonder kind		5,9%		7,5%		11,4%		10,6%		15,4%		11,5%		14,5%	
Paar met kind(eren)		29,9%		38,1%		38,5%		37,1%		30,0%		30,5%		28,2%	
Kind bij paar		2,9%		3,7%		5,5%		6,9%		8,9%		5,5%		8,7%	
Hoofd eenoudergezin		21,4%		9,8%		11,0%		9,6%		8,1%		17,7%		11,4%	
Kind in eenoudergezin		3,3%		2,6%		2,9%		3,2%		5,7%		4,4%		5,7%	
Andere inwonende		1,2%		0,7%		2,1%		1,7%		2,9%		1,6%		1,4%	
Overig/ongekend/collectief		3,6%		2,8%		2,1%		4,3%		3,4%		3,2%		2,7%	

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

3

JONGEREN IN BEROEPSINSCHAKELINGSTIJD

TRAJECT VAN DE JONGEREN DIE ZIJN INGESCHREVEN VOOR EEN BEROEPSINSCHAKELINGSTIJD

Sinds 1 januari 2012 moeten jongeren die hun studies hebben beëindigd, ongeacht hun leeftijd, een beroepsinschakelingstijd van 310 dagen (zondagen niet inbegrepen, dus ongeveer een jaar) doorlopen. Als ze aan het einde van deze periode geen werk hebben en voldoen aan een aantal voorwaarden¹, kunnen ze inschakelingsuitkeringen genieten.

In dit hoofdstuk zullen we de kenmerken onderzoeken van deze jongeren die zich inschrijven als werkzoekenden. Daarvoor hebben we de groep jongeren van 18 tot 29 jaar geselecteerd die tijdens het trimester dat wordt onderzocht, zijn ingeschreven voor een beroepsinschakelingstijd, waarbij er wordt nagegaan of ze tijdens de 4 voorafgaande trimesters niet waren ingeschreven. Op die manier zijn we er zeker van dat het om een nieuwe inschrijving gaat. We kunnen er echter niet zeker van zijn dat ze zich hebben ingeschreven zodra ze hun studies beëindigd of opgegeven hebben. Ze kunnen immers een tijd

hebben gewerkt of inactief zijn geweest, vooral eer ze zich hebben ingeschreven (vrijwilligerswerk in het buitenland, hervatting van de studies na een werkperiode,...) of zelfs meer dan een jaar eerder begonnen zijn aan een inschakelingstijd die om verscheidene redenen onderbroken werd (bijvoorbeeld tijdens de periode waarin ze een beroepsopleiding in een onderneming zouden hebben gevolgd).

De tweede etappe bestaat erin het traject van deze jongeren te analyseren na hun inschrijving voor een inschakelingstijd. We beschikken voor elk van hen over de socio-economische toestand op de laatste dag van elk trimester dat volgt op de inschrijving over een totale periode van een jaar. Opgelet: aangezien het gaat om de toestand op de laatste dag van elk trimester, is het mogelijk dat bepaalde banen van korte duur aan onze aandacht ontsnappen (bijvoorbeeld een tewerkstellingsperiode van 16 januari tot 15 maart).

¹ Voor meer informatie betreffende de toegangsvoorwaarden: www.rva.be/nl/documentatie/infoblad/t35.

1. BESCHRIJVING VAN DE POPULATIE JONGEREN DIE ZICH ALS WERKZOEKENDEN INSCHRIJVEN VOOR EEN INSCHAKELINGSTIJD

Tabel 13: Verdeling van de ingeschreven jongeren van 18 tot 29 jaar volgens origine, per trimester

	2012				2013			
	TRIM 1	TRIM 2	TRIM 3	TRIM 4	TRIM 1	TRIM 2	TRIM 3	TRIM 4
TOTAAL	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
AANTAL*	16.915	47.852	88.475	60.354	15.686	48.247	89.533	61.477
Belgen	60,3 %	56,6 %	64,7 %	59,1 %	60,2 %	57,3 %	65,1 %	60,0 %
EU-14	14,4 %	16,1 %	14,5 %	16,0 %	14,1 %	16,2 %	14,6 %	15,6 %
EU-13	1,7 %	1,6 %	1,3 %	1,6 %	1,7 %	1,7 %	1,4 %	1,7 %
Kandidaat EU	3,3 %	3,8 %	3,1 %	3,6 %	3,3 %	3,7 %	3,0 %	3,5 %
Andere Europeanen	2,0 %	2,1 %	1,6 %	2,0 %	2,1 %	2,1 %	1,7 %	2,0 %
Maghrebijnen	7,4 %	8,4 %	6,4 %	7,6 %	7,5 %	8,1 %	6,2 %	7,5 %
Andere Afrikanen	4,9 %	5,2 %	3,6 %	4,4 %	4,7 %	4,7 %	3,1 %	3,8 %
Nabije/Midden-Oosten	0,8 %	0,7 %	0,5 %	0,6 %	0,7 %	0,6 %	0,5 %	0,6 %
Oceanië/Verre Oosten	0,5 %	0,5 %	0,4 %	0,4 %	0,5 %	0,4 %	0,4 %	0,4 %
Andere Aziaten	1,1 %	1,1 %	0,9 %	1,2 %	1,4 %	1,3 %	1,0 %	1,2 %
Zuid/Centraal-Amerikanen	1,1 %	0,9 %	0,7 %	0,8 %	1,0 %	0,9 %	0,7 %	0,8 %

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Het aantal jongeren dat zich inschrijft als werkzoekende en een inschakelingstijd doorloopt, laat een seizoenseffect optekenen dat aansluit bij het ritme van het schooljaar. Zo stellen we vast dat als 214.000 jongeren van 18 tot 29 in 2013 en 215.000 in 2014 zich hebben ingeschreven als werkzoekenden, dit vooral is gebeurd in het derde (ongeveer 89.000) en vierde trimester (ongeveer 61.000) van die jaren. Een groot aantal van deze jongeren schrijft zich immers in zodra hun studies beëindigd zijn (ongeacht of deze studies werden bekroond met een diploma dan wel of ze de begonnen studies hebben opgegeven).

Gemiddeld 60% van deze nieuwe werkzoekenden is van Belgische afkomst, 15% is afkomstig uit de EU-14, 7% is van Maghrebijnse afkomst, 4% is afkomstig uit een ander Afrikaans land en 3% is afkomstig uit een land dat kandidaat is om toe te treden tot de EU. De andere origines maken telkens minder dan 2% uit van het totaal van deze jongeren.

Om zoveel mogelijk relevante informatie te gebruiken, gegeven de omvang van de steekproef, en om de grootst mogelijke verhouding te bekomen van jongeren die zijn ingeschreven zodra ze hun studies beëindigen in verhouding tot diegenen die een ander traject hebben afgelegd voorafgaande aan de inschrijving, zullen we ons vanaf nu concentreren op de gegevens van het 3de trimester van 2013. Laten we beginnen met de demografische kenmerken te onderzoeken van deze bevolkingscategorie.

De volgende tabel stelt voor elke origine de verdeling per gewest voor van de jongeren van 18 tot 29 jaar die zich als werkzoekenden inschrijven voor een beroepsinschakelingstijd in het 3de trimester 2013. De tabel vergelijkt die regionale verdeling met de totale verdeling in 2013 van de jongeren van 18 tot 29 jaar in functie van het gewest, om te bepalen of deze twee laatste verschillen vertonen.

Tabel 14: Verdeling van de jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3de trimester van 2013 volgens origine en gewest

	Brussel		Wallonië		Vlaanderen	
	Inschake- lingstijd	Totale bevolking	Inschake- lingstijd	Totale bevolking	Inschake- lingstijd	Totale bevolking
TOTAAL*	11,4%	12,3%	41,1%	32,7%	47,6%	55,0%
Belgen	4,2%	4,1%	39,0%	31,4%	56,8%	64,5%
EU-14	13,2%	18,4%	61,6%	49,7%	25,3%	31,9%
EU-13	29,7%	35,2%	36,1%	18,7%	34,2%	46,1%
Kandidaat EU	24,5%	22,4%	26,3%	22,9%	49,2%	54,7%
Andere Europeanen	20,5%	23,1%	36,5%	24,9%	43,0%	52,0%
Maghrebijnen	46,7%	43,4%	24,6%	22,1%	28,7%	34,5%
Andere Afrikanen	37,4%	32,4%	41,4%	33,6%	21,3%	34,0%
Nabije/Midden-Oosten	41,2%	30,5%	27,1%	16,7%	31,7%	52,8%
Oceanië/Verre Oosten	16,4%	22,0%	35,7%	20,8%	47,9%	57,2%
Andere Aziaten	28,3%	22,7%	28,5%	18,0%	43,1%	59,3%
Zuid/Centraal-Amerikanen	37,9%	33,5%	27,0%	23,3%	35,2%	43,2%

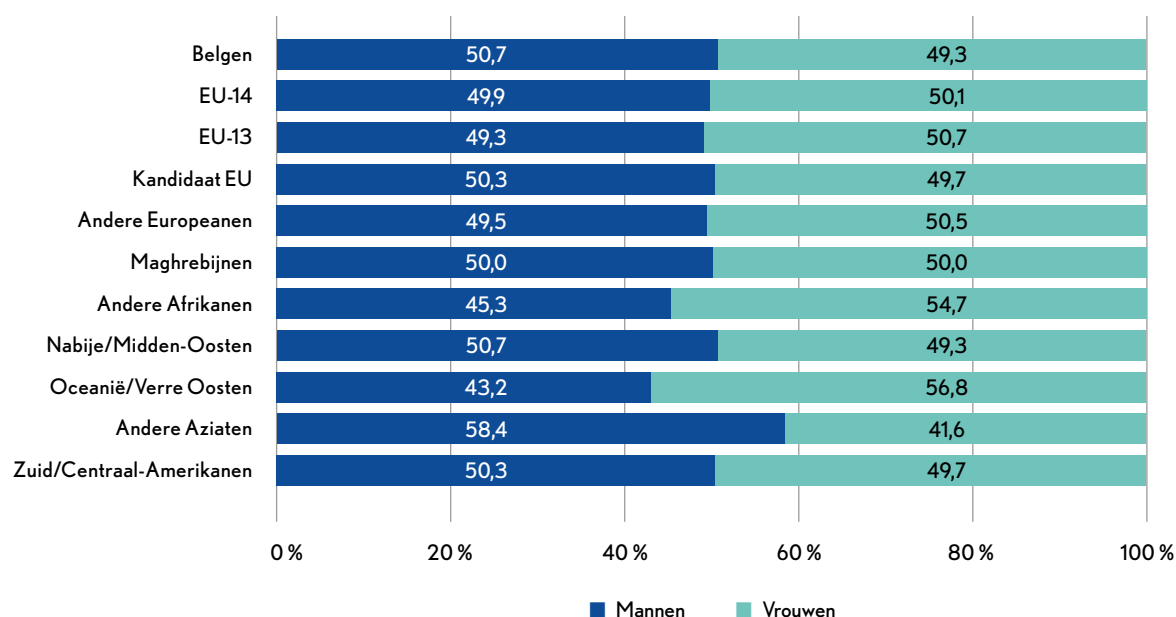
* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De personen die nieuw worden ingeschreven als werkzoekenden, zijn oververtegenwoordigd in het Waalse Gewest in verhouding tot de totale bevolking en ondervertegenwoordigd in het Vlaamse Gewest. Deze vaststelling klopt voor alle origines. In Brussel is de situatie minder

duidelijk en varieert ze meer in functie van de afkomst. Alleen de personen die afkomstig zijn uit de EU-14, de EU-13, een ander Europees land en Oceanië/Verre Oosten, zijn ondervertegenwoordigd in verhouding tot de totale bevolking.

Grafiek 46: Verdeling van de jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3de trimester van 2013 volgens origine en geslacht

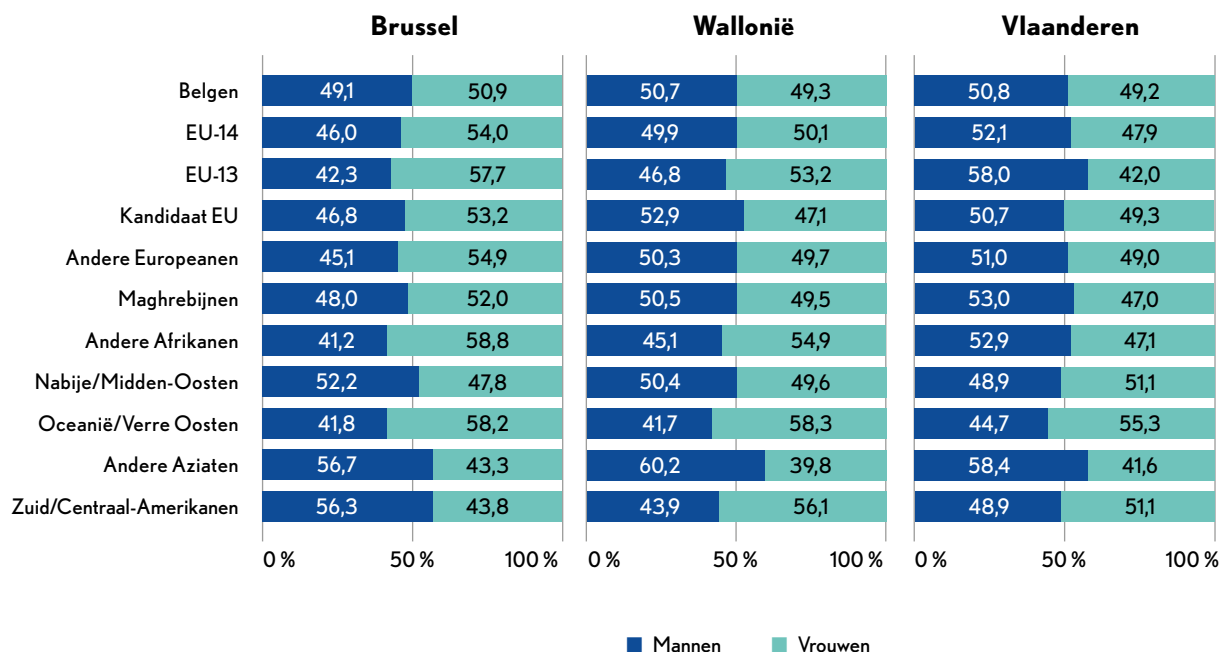

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De verdeling per geslacht loopt nagenoeg gelijk met de verdeling per geslacht van de 18 tot 29-jarigen in de totale bevolking die over het algemeen vrij evenwichtig is, met uitzondering van enkele origines. Er springen echter twee uitzonderingen in het oog: de verdeling van de personen van andere Afrikaanse afkomst onder wie de vrouwen oververtegenwoordigd zijn in de inschrijvingen als werkzoekenden (54,7%, hoewel deze vrouwen 51,9% van de totale bevolking uitmaken) en omgekeerd zijn de personen die afkomstig zijn uit het Nabije of Midden-Oosten er evenwichtiger verdeeld, terwijl de mannen er oververtegenwoordigd zijn in de totale bevolking (57,6%).²

We stellen echter vast dat de opvallende stabiliteit van de personen in de populatie die afkomstig zijn uit de EU-13, niet bevestigd wordt wanneer de gegevens per gewest worden uitgesplitst. Deze laatste groep bestaat immers vaker uit vrouwen in het Brusselse Gewest (57,7%) en uit mannen in het Vlaamse Gewest (58%). De grootste proportie van vrouwen van andere Afrikaanse afkomst die over het hele land wordt vastgesteld, wordt bevestigd in het Brusselse en Waalse Gewest, maar niet in het Vlaamse Gewest. De gelijkheid tussen mannen en vrouwen die afkomstig zijn uit Zuid/Centraal-Amerika wordt ten slotte bevestigd in het Vlaamse Gewest, maar de grotere verhouding van vrouwen van deze afkomst in het Waalse Gewest wordt gecompenseerd door de grotere verhouding van mannen in het Brusselse Gewest.

Grafiek 47: Verdeling van de jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3de trimester 2013 volgens origine, gewest en geslacht

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

² Zie gegevens in bijlage.

Tabel 15: Verdeling van de jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3de trimester 2013 volgens origine en leeftijd

	18-19 jaar	20-24 jaar	25-29 jaar
TOTAAL*	23,7%	64,7%	11,6%
Belgen	22,8%	67,2%	9,9%
EU-14	25,3%	62,7%	12,0%
EU-13	26,8%	56,0%	17,2%
Kandidaat EU	32,1%	59,7%	8,2%
Andere Europeanen	26,6%	59,3%	14,1%
Maghrebijnen	23,3%	59,8%	16,9%
Andere Afrikanen	16,2%	55,1%	28,7%
Nabije/Midden-Oosten	14,8%	55,8%	29,4%
Oceanië/Verre Oosten	11,9%	62,2%	25,9%
Andere Aziaten	25,2%	57,4%	17,4%
Zuid/Centraal-Amerikanen	21,0%	60,3%	18,8%

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De meeste (64,7%) van de ingeschreven jongeren zijn tussen de 20 en 24 jaar oud, iets minder dan een kwart is 18 of 19 jaar oud en slechts 11,6% is ouder. We stellen echter vast dat de personen die afkomstig zijn uit de kandidaat EU-landen, verhoudingsgewijs talrijker zijn om zich in te schrijven vóór hun 20ste verjaardag (bijna een

derde). Dat terwijl bij de oudere werkzoekenden (25-29 jaar) de proportie van personen die afkomstig zijn uit het Nabije/Midden-Oosten, Oceanië/het Verre Oosten en de andere Afrikaanse landen, groter is in vergelijking tot de andere origines.

Tabel 16: Verdeling van de jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3de trimester 2013 volgens origine, gewest en leeftijd

	Brussel			Wallonië			Vlaanderen		
	18-19 jaar	20-24 jaar	25-29 jaar	18-19 jaar	20-24 jaar	25-29 jaar	18-19 jaar	20-24 jaar	25-29 jaar
TOTAAL*	17,8%	57,6%	24,6%	23,2%	65,7%	11,1%	25,5%	65,5%	9,0%
Belgen	14,2%	60,0%	25,8%	22,7%	67,3%	10,0%	23,6%	67,7%	8,7%
EU-14	17,3%	54,0%	28,6%	25,2%	65,6%	9,2%	29,8%	59,9%	10,3%
EU-13	15,1%	56,0%	28,8%	24,0%	60,9%	15,2%	39,9%	50,8%	9,3%
Kandidaat EU	28,9%	60,0%	11,2%	22,9%	66,4%	10,7%	38,7%	55,9%	5,3%
Andere Europeanen	17,5%	60,4%	22,1%	24,5%	60,3%	15,2%	32,7%	58,0%	9,3%
Maghrebijnen	19,8%	60,8%	19,4%	20,5%	57,8%	21,7%	31,5%	60,0%	8,5%
Andere Afrikanen	16,4%	50,7%	32,9%	13,5%	57,2%	29,3%	20,9%	58,8%	20,2%
Nabije/Midden-Oosten	10,7%	49,4%	39,9%	14,5%	59,0%	26,5%	20,4%	61,3%	18,2%
Andere Aziaten	18,5%	54,7%	26,8%	19,1%	62,5%	18,4%	33,6%	55,8%	10,6%
Zuid/Centraal-Amerikanen	15,4%	59,2%	25,4%	17,5%	64,9%	17,5%	29,6%	57,8%	12,6%

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Deze globale tendens verschilt echter in functie van het gewest. In Brussel is de proportie van de personen die zich nieuw inschrijven, immers groter bij de ouderen dan het nationale gemiddelde (vooral bij de personen van Belgische afkomst (+15,9 procentpunten in vergelijking met de personen van dezelfde afkomst in heel België) en EU-14 (+16,6 procentpunten)), terwijl ze

jonger zijn in het Vlaamse gewest (vooral de personen van EU-13-origine: +13,1 procentpunten). De jonge werkzoekenden die afkomstig zijn uit een land dat kandidaat is om toe te treden tot de EU, die oververtegenwoordigd zijn op nationaal niveau, zijn inderdaad oververtegenwoordigd in Brussel en het Vlaamse Gewest, maar deze lijn trekt zich niet door in het Waalse Gewest.

Tabel 17: Verdeling van de jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3de trimester 2013 volgens origine en opleidingsniveau

	Laag	Midden	Hoog
TOTAAL*	17,8 %	43,8 %	38,4 %
Belgen	12,8 %	42,5 %	44,7 %
EU-14	20,7 %	45,8 %	33,4 %
EU-13	33,6 %	41,3 %	25,1 %
Kandidaat EU	31,9 %	55,2 %	12,8 %
Andere Europeanen	33,0 %	47,3 %	19,8 %
Maghrebijnen	33,2 %	47,5 %	19,3 %
Andere Afrikanen	36,2 %	41,7 %	22,0 %
Nabije/Midden-Oosten	25,3 %	41,2 %	33,5 %
Oceanië/Verre Oosten	14,2 %	43,7 %	42,1 %
Andere Aziaten	39,1 %	39,7 %	21,2 %
Zuid/Centraal-Amerikanen	29,8 %	45,7 %	24,6 %

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Doorgaans hebben meer jongeren een gemiddeld opleidingsniveau dan een hoog of een laag opleidingsniveau, alle origines inbegrepen. Ten slotte vallen enkele origines op door hun aandeel laagopgeleiden (zijnde de andere Aziatische landen, andere Afrikaanse landen,

EU-13, Maghreblanden, andere Europese landen, kandidaat EU-lidstaten), terwijl de personen van Belgische origine of uit Oceanië/Verre Oosten gemiddeld een hoger opleidingsniveau hebben op het moment van inschrijving als werkzoekende.

Tabel 18: Verdeling van de jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3de trimester 2013 volgens origine, gewest en opleidingsniveau

	Brussel			Wallonië			Vlaanderen		
	Laag	Midden	Hoog	Laag	Midden	Hoog	Laag	Midden	Hoog
TOTAAL*	26,1%	37,3%	36,6%	20,9%	44,8%	34,2%	13,4%	44,3%	42,3%
Belgen	13,6%	29,9%	56,5%	17,5%	44,0%	38,5%	9,5%	42,4%	48,1%
EU-14	18,9%	31,7%	49,3%	21,8%	47,5%	30,7%	19,0%	48,5%	32,4%
EU-13	39,1%	31,5%	29,4%	26,0%	45,4%	28,6%	37,6%	43,9%	18,5%
Kandidaat EU	35,9%	50,0%	14,1%	29,0%	54,7%	16,3%	31,5%	58,0%	10,5%
Andere Europeanen	34,2%	37,5%	28,4%	34,0%	45,9%	20,2%	31,6%	52,6%	15,8%
Maghrebijnen	33,4%	45,9%	20,7%	34,0%	43,8%	22,2%	32,3%	53,0%	14,8%
Andere Afrikanen	37,8%	37,8%	24,5%	37,7%	41,3%	21,0%	31,4%	48,4%	20,2%
Nabije/Midden-Oosten	19,0%	41,5%	39,5%	27,6%	31,6%	40,8%	30,6%	47,8%	21,6%
Andere Aziaten	40,8%	32,2%	27,0%	41,8%	35,9%	22,4%	36,5%	46,2%	17,3%
Zuid/Centraal-Amerikanen	31,0%	41,8%	27,2%	28,0%	43,9%	28,0%	29,9%	50,7%	19,5%

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Dit beeld vertoont opnieuw verschillen per gewest. In Brussel dienen de personen van Belgische origine, de EU-14 en een ander Europees land zich veel vaker dan het nationaal gemiddelde aan met een hoog opleidingsniveau (respectievelijk +11,8, +15,9 en +8,6 procentpunten). In het Waalse Gewest beschikken de personen met origine in het Nabije/Midden-Oosten vaker over een hoger diploma (hoewel de verschillen minder groot zijn, +7,3 procentpunten), terwijl de personen van Belgische afkomst vaker een

laag opleidingsniveau hebben (+4,7 procentpunten). Ten slotte stelt men in het Vlaamse Gewest vast dat de personen die afkomstig zijn van buiten de EU, vaker middelmatig geschoold zijn dan het gemiddelde met alle regio's inbegrepen, en dat de personen die afkomstig zijn uit het Nabije/Midden-Oosten en de EU-13, vaker een laag opleidingsniveau hebben (respectievelijk +5,3 en +4 procentpunten), terwijl de personen van Belgische afkomst regelmatig een hoog diploma hebben (+3,4 procentpunten).

Tabel 19: Verdeling van de jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3de trimester 2013 volgens origine en migratieachtergrond

	Ouders Belg, min. 1 geboren buitenland	Ouder(s) buitenlandse nationaliteit	Verwerving nationaliteit > 5 jaar	Verwerving nationaliteit ≤ 5 jaar	Inschrijving RR > 5 jaar	Inschrijving RR ≤ 5 jaar
EU-14	38,9%	40,6%	0,6%	0,9%	10,1%	8,9%
EU-13	36,1%	4,7%	6,0%	9,3%	6,9%	36,9%
Kandidaat EU	61,8%	20,0%	3,4%	6,5%	3,0%	5,3%
Andere Europeanen	17,6%	5,7%	7,8%	34,9%	16,8%	17,1%
Maghrebijnen	55,9%	19,5%	2,9%	6,9%	1,9%	12,9%
Andere Afrikanen	18,6%	5,3%	12,8%	22,0%	3,7%	37,5%
Nabije/Midden-Oosten	34,7%	5,8%	7,2%	15,5%	5,8%	31,0%
Oceanië/Verre Oosten	26,2%	7,1%	38,4%	8,6%	:	17,9%
Andere Aziaten	34,1%	5,2%	10,1%	15,9%	4,2%	30,5%
Zuid/Centraal-Amerikanen	24,5%	6,4%	20,7%	19,4%	3,0%	26,1%

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Er bestaat een algemene oververtegenwoordiging van de jongeren van 18 tot 29 jaar van de 2de generatie die zich inschrijven als werkzoekenden in verhouding tot hun aandeel in de totale bevolking³, vooral bij diegenen wier ouders de Belgische nationaliteit hebben. Dit is vooral het geval voor de jongeren die afkomstig zijn uit de EU-13 (36,1%, tegenover slechts 13,8% in de totale bevolking). Daartegenover zijn diegenen die sinds 5 jaar of minder zijn ingeschreven in het

Rijksregister ondervertegenwoordigd, vooral de personen die afkomstig zijn uit een land van de EU-13 (36,9% tegenover 74,3%), Oceanië/Verre Oosten (17,9% tegenover 53,1%) en de andere Europese landen (17,1% tegenover 38,2%). De personen met origine in Oceanië/Verre Oosten die sinds meer dan 5 jaar de Belgische nationaliteit hebben, zijn ook oververtegenwoordigd (38,4% tegenover 17,5%).

³ Zie gegevens in bijlage.

2. TRAJECT OP DE ARBEIDSMARKT VAN DE JONGEREN DIE EEN INSCHAKELINGSTIJD DOORLOPEN

In dit deel zullen we het traject van de jongeren volgen vanaf hun inschrijving als werkzoekenden, om na te gaan in welke mate ze toegang hebben tot werk.

Vooraleer de analyse aan te vatten, is het noodzakelijk om een aantal aspecten te begrijpen van de nomenclatuur van de socio-economische positie. De werkloosheidscategorieën hebben betrekking op alle vormen van werkloosheid met uitkeringen, met inbegrip van de inschakelingsuitkeringen. In deze laatste onderverdeling zullen we de jongeren vinden die zijn ingeschreven voor een inschakelingstijd, die afwijken van de regel dat men de wachttijd gedurende 310 dagen moet doorlopen zoals diegenen die een opleiding in het kader van alternerend leren hebben beëindigd.⁴

Alle jongeren die een inschakelingstijd doorlopen en die nog niet het recht hebben uitkeringen te ontvangen (werkloosheids- of inschakelingsuitkeringen), worden dan verdeeld in de verscheidene inactiviteitscategorieën. De be-

langrijksten zijn de begunstigten van de kinderbijslag. Het feit dat men kinderbijslag ontvangt, kan immers onder voorwaarden behouden blijven voor kinderen jonger dan 25 jaar die niet meer onderworpen zijn aan de leerplicht tijdens de beroepsinschakelingstijd. Een andere reeks jongeren kan deel uitmaken van de categorie van gerechtigden op een leefloon. Er bevindt zich ten slotte immers een groot deel in de categorie 'anderen', de categorie van de inactieven zonder inkomen.

We mogen evenmin vergeten dat de gegevens die hier onderzocht worden, slechts een weergave zijn van de toestand op de laatste dag van het trimester en dat eventuele korte werkperiodes tussen twee vergelijkingspunten helemaal niet in aanmerking worden genomen.

Als we de situatie onderzoeken van de personen die nieuw worden ingeschreven voor een beroepsinschakelingstijd vanaf het trimester dat volgt op de inschrijving, dan krijgen we de volgende verdeling.

Tabel 20: Traject van de jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3de trimester van 2013 volgens hun statuut in het 4de trimester 2013 en hun origine⁵

	Werkend	Totale vergoede werklozen	Inactief	waarvan kinderbijslag	waarvan leefloon	waarvan andere
Belgen	45,1%	6,7%	48,2%	30,1%	2,4%	14,5%
EU-14	33,9%	9,9%	56,1%	32,0%	4,6%	18,2%
EU-13	25,3%	6,9%	67,8%	30,9%	11,4%	24,2%
Kandidaat EU	25,7%	13,9%	60,4%	36,5%	6,4%	16,2%
Andere Europeanen	22,9%	9,4%	67,7%	26,8%	19,9%	19,8%
Maghrebijnen	24,1%	12,3%	63,7%	28,5%	12,5%	21,5%
Andere Afrikanen	17,0%	6,9%	76,1%	17,3%	30,1%	27,8%
Nabije/Midden-Oosten	22,9%	5,6%	71,5%	19,7%	26,6%	23,8%
Oceanië/Verre Oosten	35,1%	6,5%	58,3%	23,5%	7,7%	26,2%
Andere Aziaten	26,2%	5,6%	68,2%	23,3%	22,1%	22,4%
Zuid/Centraal-Amerikanen	27,4%	6,9%	65,6%	27,6%	10,7%	26,0%

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

⁴ Voor meer informatie betreffende deze uitzonderingen: www.rva.be/nl/documentatie/infoblad/t35.

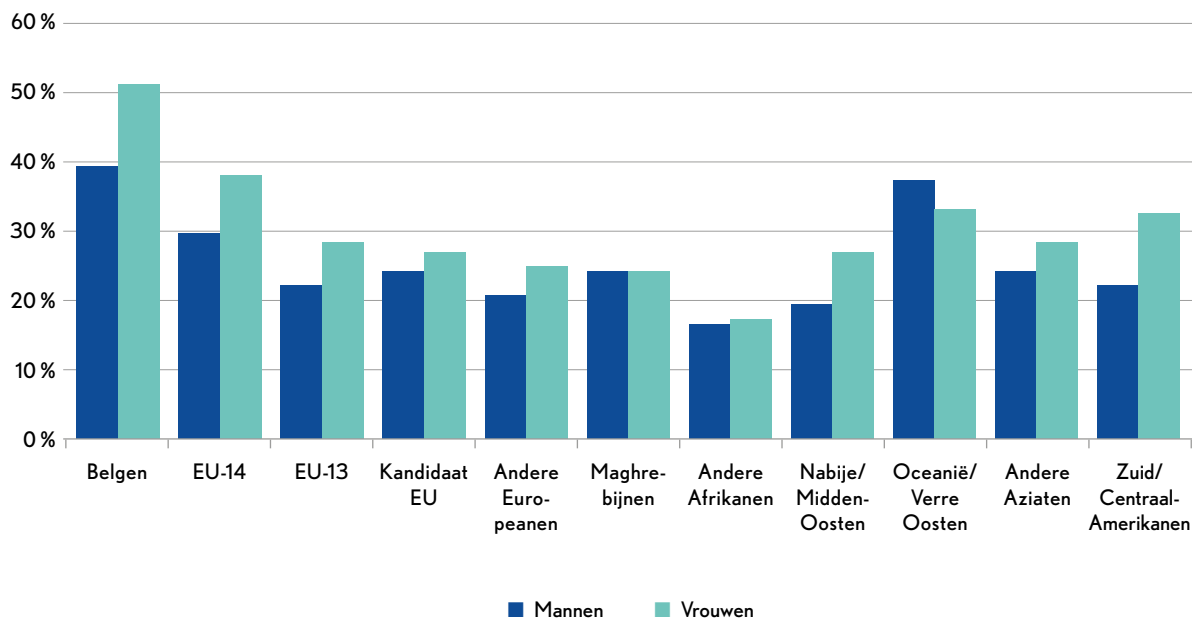
⁵ Voor de definities van de verschillende statuten: zie hoofdstuk 2.

Minder dan de helft van de jongeren heeft een baan gevonden na het 1ste trimester van de inschakelingstijd. Dit geldt voor 45,1% van de personen van Belgische afkomst en voor 23% tot 30% van de meeste andere origines. Voor de personen van andere Afrikaanse afkomst ligt dit percentage nog lager: voor 17% van hen leidt het traject tot een baan. Het percentage personen van de laatstgenoemde groep dat kinderbijslag ontvangt, ligt veel minder hoog (17,3%) dan de 36,5% voor de personen die afkomstig zijn uit een kandidaat EU-land. Ze zijn dus sterk vertegenwoordigd in de categorie van personen die een leefloon krijgen (30,1%). De personen die afkomstig zijn uit het Nabije/Midden-Oosten zitten in een gelijkaardige situatie. Deze verschillende situaties staan in verband met de leeftijd van de betrokkenen. Want zoals al vermeld in het eerste deel, zijn de personen van andere Afrikaanse en Nabije/Midden-Oosterse origine die zich nieuw als werklozen laten

registreren, oververtegenwoordigd bij de groep ouder dan 25 jaar en hebben ze dus geen toegang tot de kinderbijslag van zodra ze 25 jaar of ouder zijn. Zo is ook de proportie personen die afkomstig zijn uit een kandidaat EU-land, gemiddeld groter bij de personen jonger dan 25 jaar in vergelijking met de andere origines. Het is dus logisch dat ze in grotere mate terug te vinden zijn in de categorie van personen die kinderbijslag ontvangen.

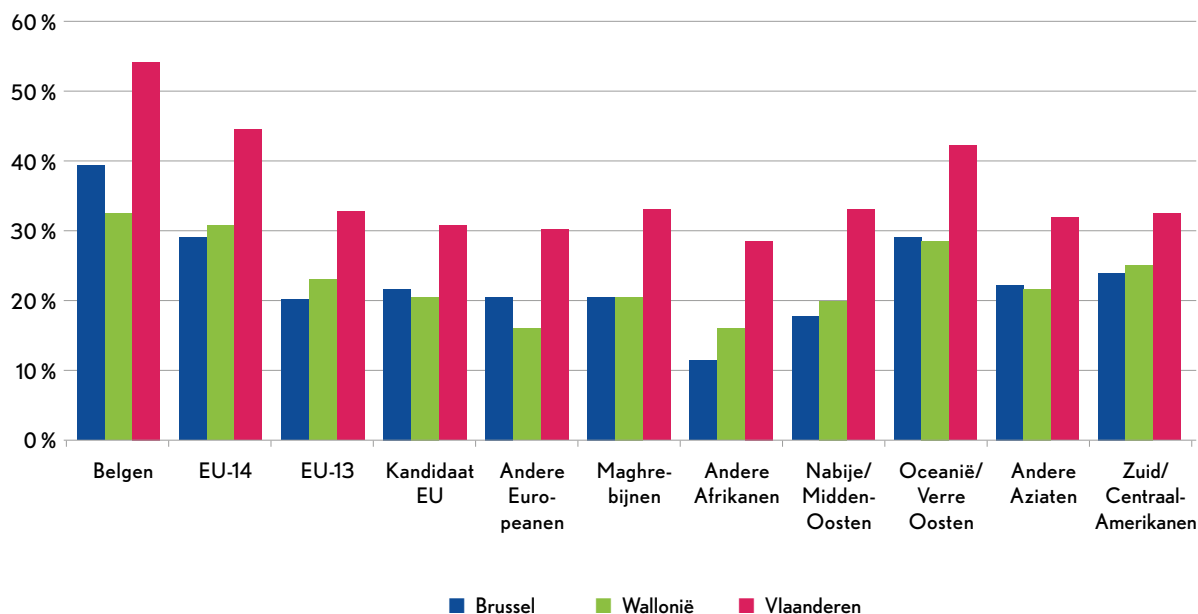
De personen die men het vaakst terugvindt in de categorie van de werkzoekenden die een trimester later werkloosheidsuitkeringen ontvangen (veel vroeger dan de 310 normale dagen – hetzij omdat de duur van hun wachttijd verminderd werd, hetzij omdat ze al gewerkt hebben vóór hun inschrijving), zijn diegenen die afkomstig zijn uit een kandidaat EU-land (13,9%) of een Maghrebland (12,3%).

Grafiek 48: Jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3de trimester van 2013 en die aan het werk zijn in het 4de trimester van 2013 volgens origine en geslacht

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Grafiek 49: Jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3de trimester van 2013 en die aan het werk zijn in het 4de trimester van 2013 volgens origine en gewest

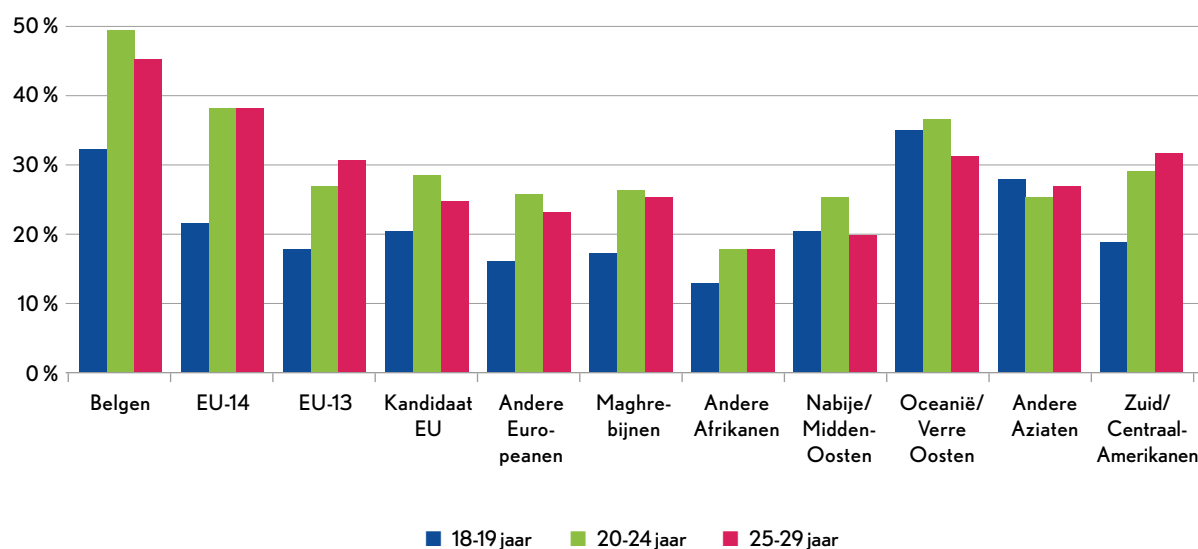

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De personen die snel werk vinden, zijn vaker vrouwen en de kloof is bijzonder groot voor de personen van Belgische afkomst (51% voor de vrouwen, 39,4% voor de mannen). Enkel mannen met origine Oceanië/Verre Oosten hebben proportioneel meer kans om werk te vinden dan de vrouwen.

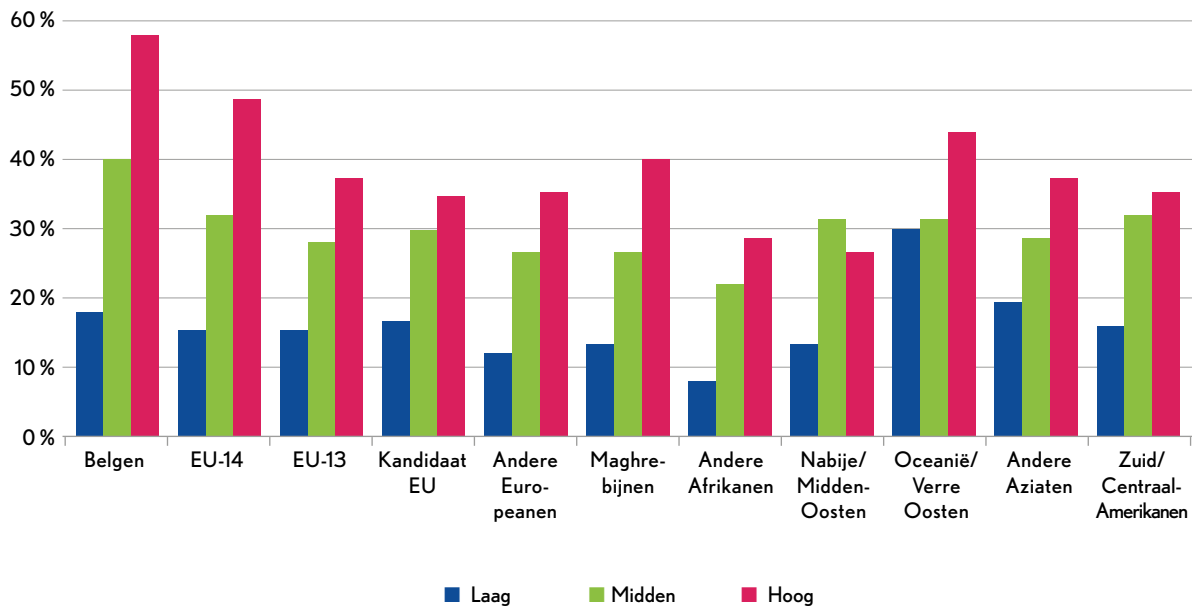
In het Vlaamse Gewest vinden de jongeren in beroepsinschakelingstijd het vaakst werk snel na hun inschrijving voor de inschakelingstijd; de kloof is ook hier het meest opvallend voor de personen van Belgische afkomst.

Grafiek 50: Jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3de trimester 2013 en aan het werk zijn in het 4de trimester 2013 volgens origine en leeftijdsklasse

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Grafiek 51: Jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3de trimester 2013 en aan het werk zijn in het 4de trimester 2013 volgens origine en opleidingsniveau

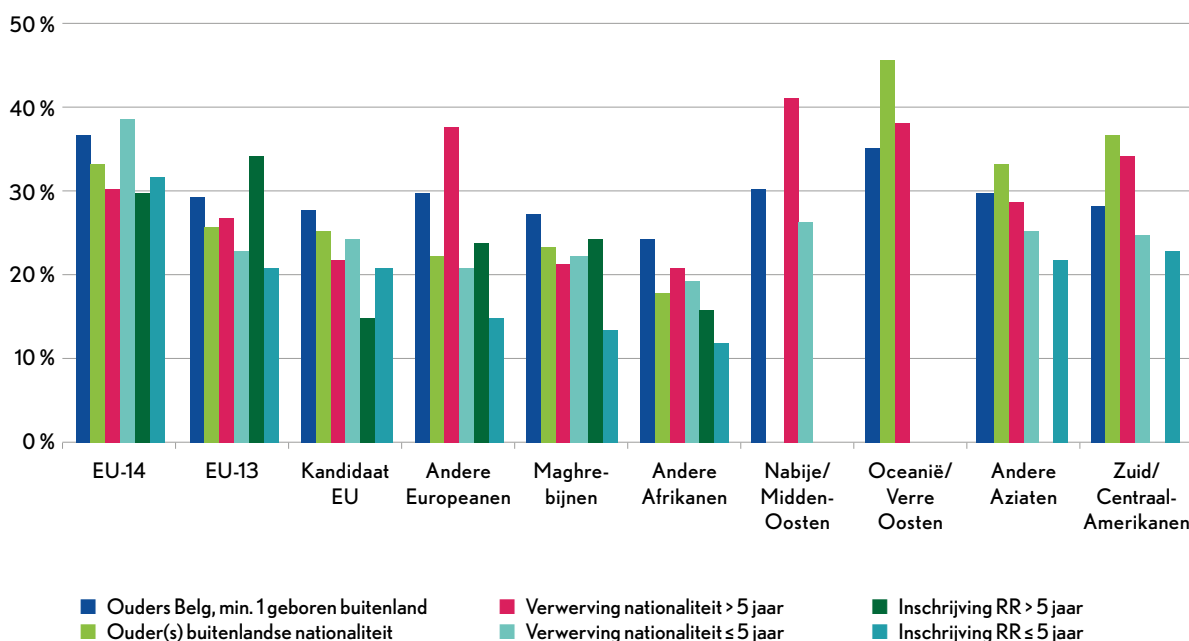

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De zeer jonge personen van 18 tot 19 jaar die een inschakelingstijd volgen, zijn diegenen die het het moeilijkst hebben om werk te vinden; dit is waarschijnlijk het gevolg van hun lager opleidingsniveau. Het zijn opnieuw de personen van Belgische afkomst (17,3 procentpunten verschil met de 20 tot 24-jarigen) die de grootste kloof laten optekenen, samen met de personen die afkomstig zijn uit een land van de EU-14 (verschil met de 20 tot 24-jarigen bedraagt 16,5 procentpunten). Aan de andere kant is de proportie van mensen tussen 20-24 jaar en 25-29 jaar die werk vinden min of meer gelijk voor alle origines.

Vervolgens zien we duidelijk dat het feit dat men snel een eerste baan vindt, voor de meeste origines verbonden is aan het opleidingsniveau: hoe hoger het opleidingsniveau, hoe meer personen aan het werk zijn na een trimester in inschakelingstijd. Ondanks alles vindt 29,5% van de personen die afkomstig zijn uit Oceanië/Verre Oosten met een laag opleidingsniveau toch werk (en 35% in de categorie 18-19 jaar). We herinneren er echter aan dat er weinig opsplitsingen per leeftijdsklasse en opleidingsniveau zijn voor deze afkomst, wat een impact kan hebben op de resultaten.

Grafiek 52: Jongeren van 18 tot 29 jaar die in het 3de trimester van 2013 zijn ingeschreven en aan het werk zijn in het 4^e trimester van 2013, volgens origine en migratieachtergrond

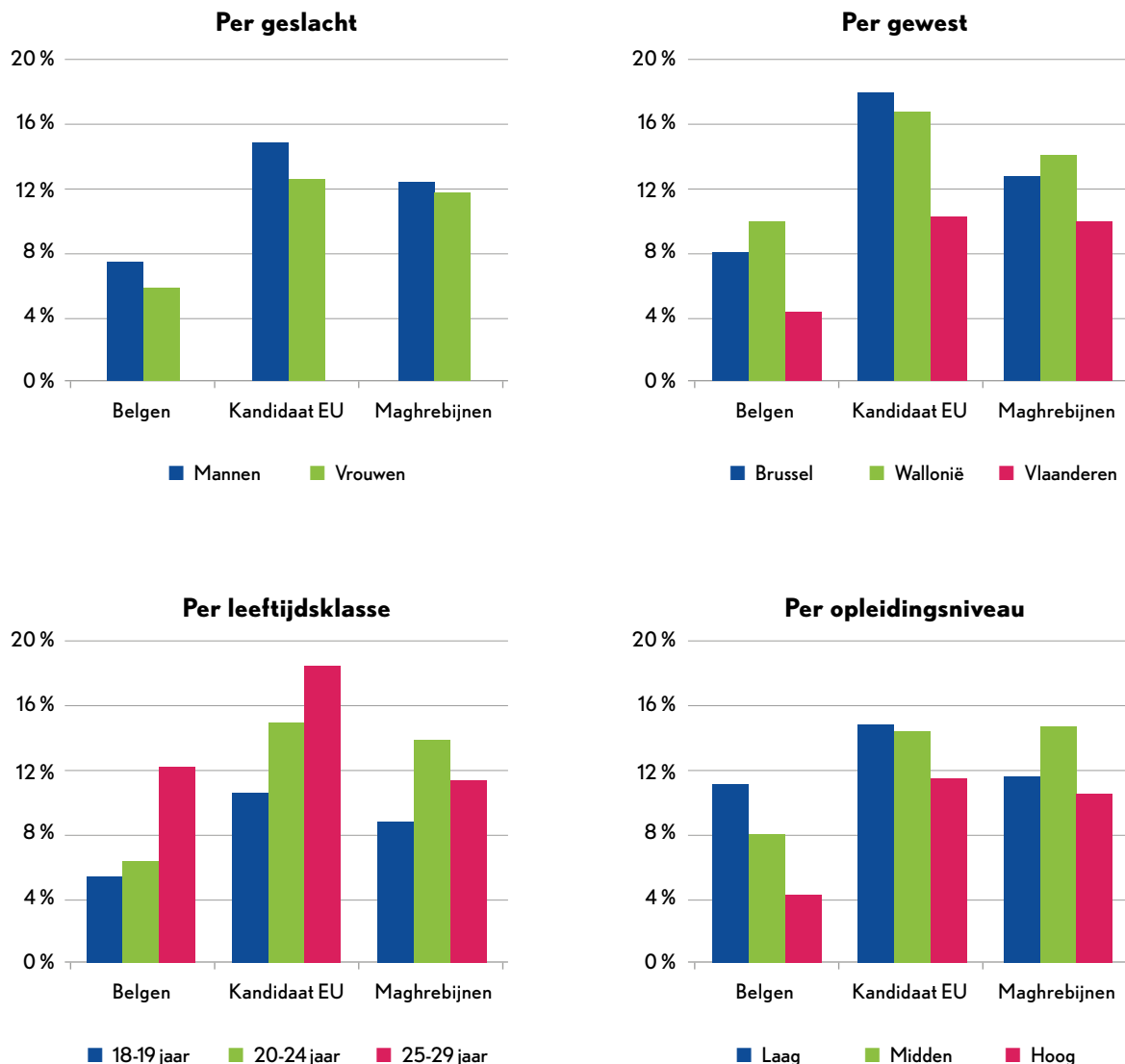
Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Ten slotte toont de analyse van de trajecten die leiden naar werk tijdens het eerste trimester dat volgt op de inschrijving in een beroepsinschakelingstijd volgens migratieachtergrond, ons aan dat het feit dat men sinds meer dan 5 jaar de Belgische nationaliteit heeft, een belangrijke impact heeft voor sommige origines zoals meer bepaald de personen die afkomstig zijn uit een ander Europees land en het Nabije/Midden-Oosten. Omwille van de kleine aantallen achter deze

percentages kunnen we echter geen overhaaste conclusies trekken uit deze resultaten.

Het is ook omwille van het kleine aantal personen in bepaalde categorieën dat we geen volledige analyse per demografisch kenmerk van de andere trajecten over een trimester zullen uitvoeren. We kunnen wel enkele origines onderzoeken die voldoende vertegenwoordigd zijn en die opvallende resultaten opleveren.

Grafiek 53: Jongeren met origines Belg, kandidaat EU en Maghreb van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3de trimester van 2013 en werkloosheidsuitkeringen ontvangen in het 4de trimester 2013, per geslacht, gewest, leeftijdsklasse en opleidingsniveau

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De mannen die afkomstig zijn uit een kandidaat EU-land en de Maghreblanden, ontvangen net zoals de personen van Belgische afkomst vaker werkloosheidsuitkeringen in het 4de trimester van 2013 dan de vrouwen van dezelfde afkomst. Er bestaan echter enkele verschillen per gewest: de personen van Belgische en Maghrebijnse afkomst zijn oververtegenwoordigd in het Waalse Gewest, terwijl de personen die afkomstig zijn van een land dat kandidaat is om toe te treden tot de EU, oververtegenwoordigd zijn in Brussel. Deze drie origines zijn daarentegen ondervertegenwoordigd in het Vlaamse Gewest. De proportie van personen van Belgische afkomst en van landen die kandidaat zijn om toe te treden tot de EU, die 25 tot 29 jaar oud zijn en

een werkloosheidsuitkering hebben, is groter dan die van de andere leeftijdsgroepen, terwijl de proportie van personen van Maghrebijnse afkomst van 20-24 jaar oud, groter is dan die van de andere leeftijdsgroepen. Ten slotte is de correlatie tussen het onderwijsniveau en de toegang tot werkloosheidsuitkeringen omgekeerd in vergelijking met die waargenomen voor de toegang tot werk voor personen van Belgische oorsprong en van een kandidaat EU-land: hoe hoger het opleidingsniveau, hoe lager het aantal mensen dat een werkloosheidsuitkering ontvangt in het 4de trimester. Deze correlatie is niet geverifieerd voor mensen van Maghrebijnse oorsprong.

Nu zullen we het traject op langere termijn volgen van deze jongeren die zijn ingeschreven

als jonge werkzoekenden van het 3de trimester 2013, met name één jaar later.

Tabel 21: Traject van de jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3e trimester 2013 volgens hun statuut in het 3e trimester 2014 en hun origine

	Werkend	Totale vergoede werklozen	Inactief	waarvan kinderbijslag	waarvan leefloon	waarvan andere
Belgen	61,9%	13,5%	24,6%	6,4%	1,6%	13,9%
EU-14	47,9%	19,0%	33,1%	7,2%	2,9%	19,5%
EU-13	40,6%	14,9%	44,6%	6,4%	7,6%	27,7%
Kandidaat EU	41,8%	22,8%	35,4%	8,1%	3,4%	20,9%
Andere Europeanen	37,3%	16,7%	46,1%	5,7%	12,2%	24,9%
Maghrebijnen	35,8%	20,9%	43,3%	7,6%	7,6%	25,0%
Andere Afrikanen	26,3%	13,6%	60,1%	6,4%	24,7%	26,9%
Nabije/Midden-Oosten	36,1%	10,2%	53,7%	4,9%	21,1%	25,5%
Oceanië/Verre Oosten	53,6%	11,9%	34,5%	6,8%	5,4%	20,5%
Andere Aziaten	40,2%	10,9%	48,7%	6,0%	14,6%	26,1%
Zuid/Centraal-Amerikanen	37,5%	8,7%	53,8%	9,8%	7,4%	32,3%

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

We stellen vast dat slechts weinigen onder hen nog kinderbijslag ontvangen (-23,2 procentpunten in vergelijking met tabel 20)⁶ en dat het aandeel begunstigden van een leefloon eveneens verminderd is. Deze daling vertaalt zich enerzijds in een stijging van het aantal personen dat aan het werk is (gemiddeld +15,8 procentpunten, duidelijker voor de personen van Belgische afkomst en van Oceanië/Verre Oosten, maar duidelijk minder voor de personen die afkomstig zijn van een ander Afrikaans land, +9,3 procentpunten) en anderzijds in een stijging van de vergoede werkloosheid (gemiddeld +6,8 procentpunten). Deze laatste overgang van kinderbijslag of sociale uitkeringen naar de vergoede

werkloosheid (vooral inschakelingsuitkeringen) is het gevolg van het feit dat een grote meerderheid van jongeren hun beroepsinschakelingstijd beëindigd hebben en dus – als ze geen werk hebben gevonden – inschakelingsuitkeringen ontvangen. De overblijvende personen in de categorieën van begunstigden van kinderbijslag zouden dus logischerwijze personen jonger dan 25 jaar moeten zijn van wie de inschakelingsperiode verlengd werd of die hun studies hervat hebben.

De verdelingen per geslacht, gewest, leeftijds-klasse en opleidingsniveau leiden tot dezelfde conclusies als die van de voorgaande grafieken.

6 Zie gegevens in bijlage.

3. DUUR VAN DE ZOEKTOCHT NAAR EEN EERSTE BAAN EN LANGDURIGE WERKLOOSHEID

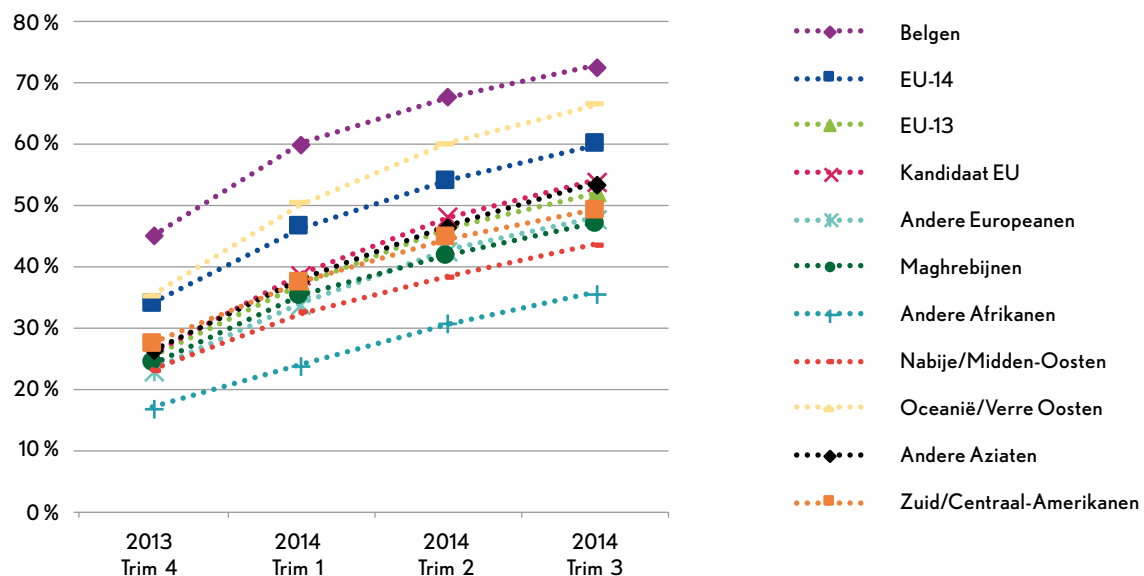
In het eerste deel zullen we ons specifiek interesseren voor de duur: het aantal trimesters dat jongeren nodig hebben om een baan te vinden (als loontrekkende of zelfstandige) na hun inschrijving en de verhouding jongeren die nog geen baan hebben gevonden aan het einde van hun inschakelingstijd van één jaar.

Ter herinnering, het is mogelijk dat een deel van deze jongeren al een baan had vóór de inschrijving voor de beroepsinschakelingstijd of zelfs tijdens deze periode en dat deze informatie niet zichtbaar is in deze gegevens.

Onderstaande grafiek geeft het percentage van jongeren weer die zijn begonnen aan een inschakelingstijd in het 3de trimester 2013 en die ten

minste één baan hebben gevonden tijdens één van de volgende trimesters. Het resultaat voor het 3de trimester van 2014 verschilt van de eerste kolom van de voorgaande tabel, aangezien in die tabel alleen de jongeren zijn opgenomen die op die datum aan het werk zijn, terwijl in onderstaande grafiek ook de jongeren zijn opgenomen die al een baan hebben gehad tijdens één van de vorige trimesters, ongeacht het feit of ze in het 3de trimester 2014 al dan niet nog aan het werk waren. Zo kunnen we vaststellen hoeveel jongeren een eerste werkervaring hebben gehad tijdens het afgelopen jaar (met de nuances die zijn vervat in bovenstaande paragraaf); een eerste ervaring is vaak noodzakelijk om andere mogelijkheden te krijgen.

Grafiek 54: Jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3de trimester 2013 en die een eerste baan hebben gehad tussen het 3de trimester 2013 en het 3de trimester 2014 volgens origine

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Gemiddeld stijgt het percentage jongeren dat na inschrijving als werkzoekende werk vindt ongeveer op dezelfde manier voor alle origines over het verloop van de trimesters.

We zien dadelijk dat de personen van Belgische origine, die het hoogste percentage (45%) jongeren hebben die een baan vinden in het eerste

trimester na hun registratie als werkzoekenden, hun situatie trimester na trimester blijven verbeteren (+27,6 procentpunten in totaal). Aan het einde van het 3de trimester 2014 hadden bijna 3 op 4 personen van Belgische afkomst werk gevonden. De personen die afkomstig zijn van Oceanië/Verre Oosten, die een lager percentage jongeren hebben dat in het eerste trimester

(35%) werkzaam is, tonen een grotere toename dan die van Belgische afkomst (+31,3 procentpunten). De andere origines, die een minder hoog percentage jongeren hebben die in het eerste trimester na hun registratie als werkzoekenden werk vinden, kennen een gelijkaardige groei over het verloop van de trimesters (tussen 23 en 28 procentpunten verbetering), met uitzondering van de personen die afkomstig zijn uit Zuid/Centraal-Amerika (+21,6 procentpunten), het Nabije/Midden-Oosten (+20,6 procentpunten) en de andere Afrikaanse landen (+18,6 procentpunten). Vooral de situatie van deze laatsten is alarmerend, aangezien zeer weinigen onder hen een baan vinden in het 1ste trimester en daardoor de kloof met de andere origines groter wordt.

Op basis van de beschikbare gegevens kunnen er twee indicatoren meer ontwikkeld worden. De eerste is een indicator inzake de 'mediane duur' tussen de inschrijving in een inschakelingstijd en het bemachtigen van een baan. Die wordt als volgt berekend: tijdens elk trimester

wordt het percentage van personen opgemeten die een werkervaring hebben verworven – zoals hierboven toegelicht. Vervolgens wordt vastgesteld in welk trimester men 50% van de personen bereikt en dit voor elke afkomst. Op die manier kunnen we deze indicator, die we 'startbaan' zullen noemen (met alle voorbehoud dat al werd vermeld) als volgt interpreteren: een duur van 6 maanden betekent dat 50% van de personen ten minste één baan heeft gevonden tijdens het 1ste en/of 2de trimester dat volgt op de inschrijving (dat is ten hoogste 6 maanden). De andere indicator is het percentage jongeren dat na 12 maanden, zijnde de normale duur van de beroepsinschakelingstijd, nog steeds geen beroepsactiviteit heeft uitgeoefend (met uitzondering van de eventuele korte werkperiodes die niet zichtbaar zijn in de loop van een trimester). We zullen deze indicator 'langdurig werkloos' noemen, want hij omvat eventueel jongeren die niet zijn ingeschreven als werkzoekenden, maar die hun studies hebben hervat of de arbeidsmarkt hebben verlaten.

Tabel 22: Mediane duur van de zoektocht naar een eerste baan sinds de inschrijving en het percentage langdurige werkloosheid bij jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3^e trimester 2013, volgens origine

	Startbaan	Langdurig werkloos
Belgen	6 maanden	27,3%
EU-14	9 maanden	40,2%
EU-13	12 maanden	48,1%
Kandidaat EU	12 maanden	46,2%
Andere Europeanen	> 12 maanden	52,2%
Maghrebijnen	> 12 maanden	53,0%
Andere Afrikanen	> 12 maanden	64,4%
Nabije/Midden-Oosten	> 12 maanden	56,5%
Oceanië/Verre Oosten	6 maanden	33,6%
Andere Aziaten	12 maanden	46,5%
Zuid/Centraal-Amerikanen	> 12 maanden	50,9%

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De helft van de personen van Belgische afkomst en van de personen afkomstig uit Oceanië/Verre Oosten had minstens 6 maanden tijd nodig om een eerste job te vinden na hun inschrijving voor een inschakelingstijd. De personen die afkomstig zijn uit een EU-14-land hadden 3 maanden meer nodig, terwijl de helft van de personen die afkomstig zijn uit een land van de EU-13, van een kandidaat EU-land of een ander Aziatisch

land nog net werk hebben gevonden aan het einde van hun inschakelingstijd van 12 maanden. De vijf andere origines hebben deze doelstelling niet gehaald. Meer dan 50% van deze laatsten heeft bijgevolg nog geen werk na 12 maanden en het zijn de personen van andere Afrikaanse afkomst die het hoogste percentage optekenen (64,4%).

Tabel 23: Mediane duur van de zoektocht naar een eerste baan sinds de inschrijving en het percentage langdurige werkloosheid bij de jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3de trimester 2013, volgens origine en gewest

	Startbaan			Langdurig werkloos		
	Brussel	Wallonië	Vlaanderen	Brussel	Wallonië	Vlaanderen
Belgen	6 maanden	9 maanden	3 maanden	35,0%	41,0%	17,2%
EU-14	12 maanden	9 maanden	6 maanden	44,6%	44,2%	28,1%
EU-13	> 12 maanden	> 12 maanden	9 maanden	58,8%	54,5%	32,0%
Kandidaat EU	> 12 maanden	> 12 maanden	9 maanden	55,0%	59,6%	34,6%
Andere Europeanen	> 12 maanden	> 12 maanden	9 maanden	60,4%	66,9%	35,8%
Maghrebijnen	> 12 maanden	> 12 maanden	9 maanden	58,2%	59,9%	38,5%
Andere Afrikanen	> 12 maanden	> 12 maanden	12 maanden	70,8%	66,6%	48,8%
Nabije/Midden-Oosten	> 12 maanden	> 12 maanden	9 maanden	65,2%	59,0%	43,1%
Oceanië/Verre Oosten	12 maanden	9 maanden	6 maanden	41,8%	41,7%	24,8%
Andere Aziaten	> 12 maanden	> 12 maanden	9 maanden	54,7%	55,5%	35,1%
Zuid/Centraal-Amerikanen	> 12 maanden	> 12 maanden	9 maanden	56,3%	56,7%	40,8%

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

In elke regio wordt een vergelijkbare verdeling als die van het hele land geconstateerd, zij het met een paar nuances. De tabel per gewest toont ons dat de jongeren, ongeacht de afkomst, sneller werk vinden in Vlaanderen dan elders. Vlaanderen heeft ook minder langdurig werklozen, voor alle origines samen, in vergelijking met andere regio's. Vooral de personen van Belgische afkomst hebben slechts één trimester nodig, totdat de helft van hen een beroepsactiviteit uitgevoerd heeft of nog steeds uitvoert. In elk gewest kunnen we hetzelfde vaststellen als voor het hele land, op enkele nuances na. De perso-

nen die afkomstig zijn uit een ander Afrikaans land bevinden zich in de moeilijkste situatie in het Brusselse Gewest met een recordpercentage van 70,8% van de personen zonder werk na 12 maanden, maar ook met een zeer hoog percentage in het Waalse Gewest (66,6%). De personen die afkomstig zijn uit een ander Europees land, bevinden zich in het Waalse Gewest in een gelijkaardige situatie (66,9%); hetzelfde geldt voor de personen die afkomstig zijn uit het Nabije/Midden-Oosten, opnieuw in Brussel (65,2%).

Tabel 24: Mediane duur van de zoektocht naar een eerste baan sinds de inschrijving en het percentage langdurige werkloosheid bij jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3de trimester 2013, volgens origine en geslacht

	Startbaan		Langdurig werkloos	
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
Belgen	6 maanden	3 maanden	30,8%	23,6%
EU-14	9 maanden	6 maanden	43,0%	37,4%
EU-13	> 12 maanden	12 maanden	50,8%	45,4%
Kandidaat EU	12 maanden	12 maanden	44,7%	47,7%
Andere Europeanen	> 12 maanden	> 12 maanden	52,5%	51,9%
Maghrebijnen	> 12 maanden	> 12 maanden	52,0%	54,0%
Andere Afrikanen	> 12 maanden	> 12 maanden	62,9%	65,6%
Nabije/Midden-Oosten	> 12 maanden	> 12 maanden	58,4%	54,5%
Oceanië/Verre Oosten	6 maanden	6 maanden	31,0%	35,6%
Andere Aziaten	12 maanden	12 maanden	46,9%	45,8%
Zuid/Centraal-Amerikanen	> 12 maanden	> 12 maanden	51,4%	50,5%

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De vrouwen van Belgische, EU-14 en EU-13-origine zijn minder vertegenwoordigd bij de langdurig werkzoekenden dan mannen. Bovendien hebben ze een minder lange mediane duur, wat betekent dat 50% van hen sneller werk vindt dan hun mannelijke tegenhangers. Wat de andere origines betreft, zijn het alleen de vrouwen die afkomstig zijn uit een kandidaat EU-land, een Maghrebland, een ander Afrikaans land of Oceanië/Verre Oosten die talrijker werkloos

blijven na een jaar dan de mannen van dezelfde afkomst. Personen uit een ander Afrikaans land en het Nabije/Midden-Oosten hebben het hoogste percentage langdurig werklozen, met weinig verschil tussen mannen en vrouwen: 65,6% van de vrouwen heeft geen werkervaring aan het einde van de inschakelingstijd, vergeleken met 62,9% voor mannen bij personen uit een ander Afrikaans land.

Tabel 25: Mediane duur van de zoektocht naar een eerste baan sinds de inschrijving en het percentage langdurige werkloosheid bij jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3de trimester 2013, volgens origine en leeftijdsklasse

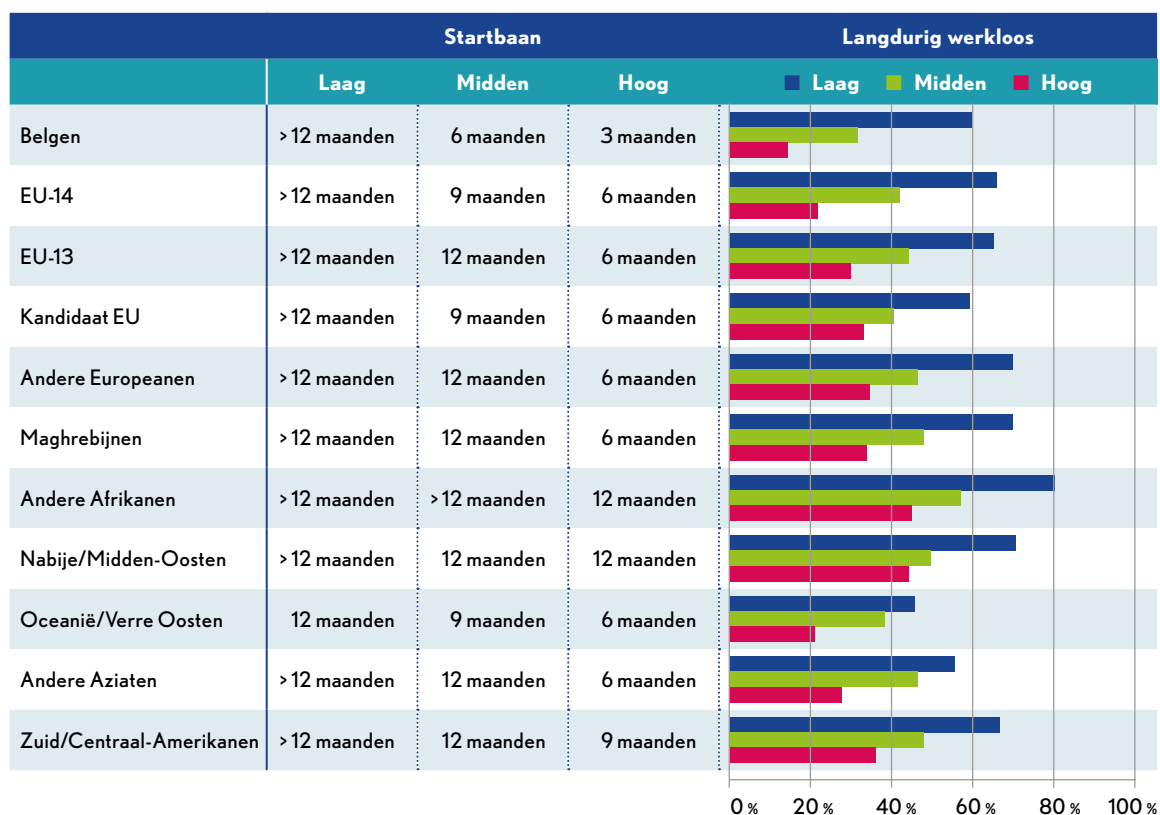
	Startbaan			Langdurig werkloos		
	18-19 jaar	20-24 jaar	25-29 jaar	18-19 jaar	20-24 jaar	25-29 jaar
Belgen	9 maanden	6 maanden	6 maanden	40,7%	23,1%	24,5%
EU-14	> 12 maanden	6 maanden	6 maanden	55,5%	35,4%	32,6%
EU-13	> 12 maanden	12 maanden	9 maanden	57,0%	45,0%	44,1%
Kandidaat EU	> 12 maanden	9 maanden	12 maanden	52,1%	43,0%	46,2%
Andere Europeanen	> 12 maanden	12 maanden	> 12 maanden	61,4%	47,8%	53,6%
Maghrebijnen	> 12 maanden	12 maanden	> 12 maanden	65,0%	48,3%	52,9%
Andere Afrikanen	> 12 maanden	> 12 maanden	> 12 maanden	73,7%	62,4%	63,0%
Nabije/Midden-Oosten	> 12 maanden	> 12 maanden	> 12 maanden	64,1%	51,5%	62,2%
Oceanië/Verre Oosten	9 maanden	6 maanden	6 maanden	35,0%	31,6%	37,9%
Andere Aziaten	12 maanden	12 maanden	12 maanden	45,1%	46,2%	49,4%
Zuid/Centraal-Amerikanen	> 12 maanden	> 12 maanden	9 maanden	63,2%	50,5%	38,7%

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Ongeacht de afkomst doen de jongeren van 18-19 jaar er vaak langer over om een eerste baan te vinden dan de personen van de andere leeftijdsgroepen. Alleen de personen van Belgische afkomst, van Oceanië/Verre Oosten of andere Aziatische landen zijn in de meerderheid om ten minste één baan te bemachtigen tijdens het jaar van hun inschakelingstijd. Nogmaals, de personen die afkomstig zijn uit een ander Afrikaans land vallen op door het zeer hoge percentage van 73,7% van de zeer jonge mensen zonder werk op het einde van hun beroepsinschakelingstijd, terwijl dit percentage voor de jongeren

die afkomstig zijn uit Oceanië/Verre Oosten slechts 35,0% bedraagt, met andere woorden een kloof van 38,7 procentpunten. Dit verschil is minder duidelijk tussen de 20 tot 24-jarigen en de 25 tot 29-jarigen. We stellen vast dat de kloof in het bijzonder groot is voor wat betreft de personen die afkomstig zijn uit het Nabije/Midden-Oosten, onder wie de jongeren van 20 tot 24 jaar veel minder getroffen zijn door het feit dat ze geen baan hebben na een jaar dan de groep van 25 tot 29-jarigen, hoewel dit percentage één van de hoogste blijft (51,5% tegen 62,2%).

Tabel 26: Mediane duur van de zoektocht naar een eerste baan sinds de inschrijving en het percentage langdurige werkloosheid bij jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3de trimester 2013, volgens origine en opleidingsniveau

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Het verband tussen het opleidingsniveau en het vermogen om snel werk te vinden is hier onbetwistbaar. Hoe lager de personen geschoold zijn, hoe meer kans ze hebben om zich onder de langdurig werklozen te bevinden. De jongeren met een laag opleidingsniveau hebben zoveel moeite om een werkervaring te verwerven tijdens hun inschakelingstijd dat meer dan 50% van hen nog steeds geen baan heeft aan het einde van hun wachttijd, ongeacht hun afkomst, behalve de personen die afkomstig zijn uit Oceanië/Verre Oosten. Met een hoger opleidingsniveau vindt de helft van de personen van alle origines echter werk binnen de 12 maanden. De personen die afkomstig zijn uit de andere Afrikaanse landen

en het Nabije/Midden-Oosten doen het nog steeds het slechtst, en het hoogst opgetekende percentage heeft betrekking op de laagopgeleide personen die afkomstig zijn uit een ander Afrikaans land (bijna 80%).

Het aantal personen is niet groot genoeg om de gegevens over de duur van de zoektocht naar een eerste baan die zijn opgesplitst per migratieachtergrond, betrouwbaar en anoniem te gebruiken, maar de gegevens over de personen die langdurig werkloos zijn, kunnen wel betrouwbaar en anoniem worden gebruikt, met uitzondering van enkele categorieën.

Tabel 27: Langdurig werklozen bij jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3de trimester 2013, volgens origine en migratieachtergrond

	Ouders Belg min 1 geboren buitenland	Ouder(s) buitenlandse nationaliteit	Verwerving nationaliteit > 5 jaar	Verwerving nationaliteit ≤ 5 jaar	Inschrijving RR > 5 jaar	Inschrijving RR ≤ 5 jaar
EU-14	37,4%	40,7%	41,1%	33,3%	44,0%	46,0%
EU-13	43,4%	53,4%	37,8%	43,9%	52,4%	53,8%
Kandidaat EU	43,1%	48,1%	48,4%	47,1%	57,3%	63,6%
Andere Europeanen	43,2%	47,7%	35,9%	54,2%	52,8%	66,4%
Maghrebijnen	47,9%	54,3%	59,5%	57,6%	61,3%	68,1%
Andere Afrikanen	55,9%	60,5%	55,0%	61,2%	66,7%	74,0%
Nabije/Midden-Oosten	46,0%	56,0%	41,9%	47,8%	:	79,9%
Oceanië/Verre Oosten	30,7%	:	31,0%	37,9%	:	46,7%
Andere Aziaten	39,1%	45,7%	42,2%	54,2%	62,2%	50,7%
Zuid/Centraal-Amerikanen	48,7%	47,5%	40,0%	50,8%	57,9%	61,6%

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Het blijkt dat jongeren met Belgische ouders of diegenen die zelf meer dan 5 jaar geleden de nationaliteit hebben verkregen, minder kans hebben om langdurig werkloos te zijn. Dit geldt met name voor personen uit de EU-13 en een ander Europees land. De personen die afkomstig zijn uit een ander Afrikaans land en het Nabije/Midden-Oosten, die al werden geïdentificeerd als personen die moeilijkheden hebben om een

baan te vinden tijdens hun beroepsinschakelingstijd, ondervinden vooral problemen wanneer ze slechts sinds 5 jaar of minder zijn ingeschreven in het Rijksregister. Voor één keer zijn het deze allerlaatsten die in het oog springen met haast 80% personen die aan het einde van de beroepsinschakelingstijd nog steeds geen baan hebben.

4

DE OPENBARE SECTOR

DE OPENBARE SECTOR

De bevolkingsgroep die voor dit hoofdstuk in aanmerking wordt genomen, omvat uitsluitend de personen die in de openbare sector werkten in het 4de kwartaal van de jaren 2011 tot 2014. Deze selectie werd gemaakt op basis van de variabele 'secemp' van Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming¹, waardoor er een onderscheid kan worden gemaakt tussen de privésector en de openbare sector (met inbegrip van de onderwijssector). Dankzij deze variabele is het mogelijk om de openbare sector in zijn geheel te bestuderen en blijft de analyse niet beperkt tot de sectoren NACE O (Openbaar bestuur) en P (Onderwijs) zoals we later zullen zien, nadat we eerst de kenmerken van deze werknemers onder de loep hebben genomen.

In 2011 werd een hervorming van de aangifte voor het personeel van de openbare diensten geïntroduceerd (de zogenaamde Capelo-hervorming). Daar deze hervorming een weerslag had op de aantallen werkgevers en werknemers in de openbare sector, zal dit hoofdstuk – in tegenstelling tot de andere delen van dit rapport – geen gegevens van voor 2011 analyseren, om een breuk in de reeks te vermijden.²

Van alle werknemers die in de openbare sector werken, is in 2014 76,6% van Belgische origine, 8,4% afkomstig uit een EU-14-land, 2,7% van Maghrebijnse origine en 1,4% afkomstig uit een

ander Afrikaans land. De andere origines vertegenwoordigen minder dan een procent van de personen die voor de openbare sector werken. Deze percentages zijn relatief stabiel gebleven tussen 2011 en 2014. De sterkste toename valt toe te schrijven aan de personen afkomstig uit een EU-14-land, van wie het aandeel is gestegen met 0,8 procentpunt.

De oververtegenwoordiging van personen van Belgische origine is deels te verklaren door hun demografisch overwicht in de totale bevolking, maar vloeit ook voort – zoals vermeld in het vorige rapport – uit een “voorgeschiedenis van een restrictief aanwervingsbeleid tegenover personen met een buitenlandse nationaliteit en meer in het bijzonder de niet-Europese nationaliteiten. De wetgeving van de regionale overheden is de laatste jaren geëvolueerd en vertoont meer openheid voor het toestaan van verschillende nationaliteiten onder de sollicitanten. Er zal wel een zekere tijd nodig zijn om het percentage van de bevolking van Belgische origine te zien dalen in dit type van overeenkomst”.³

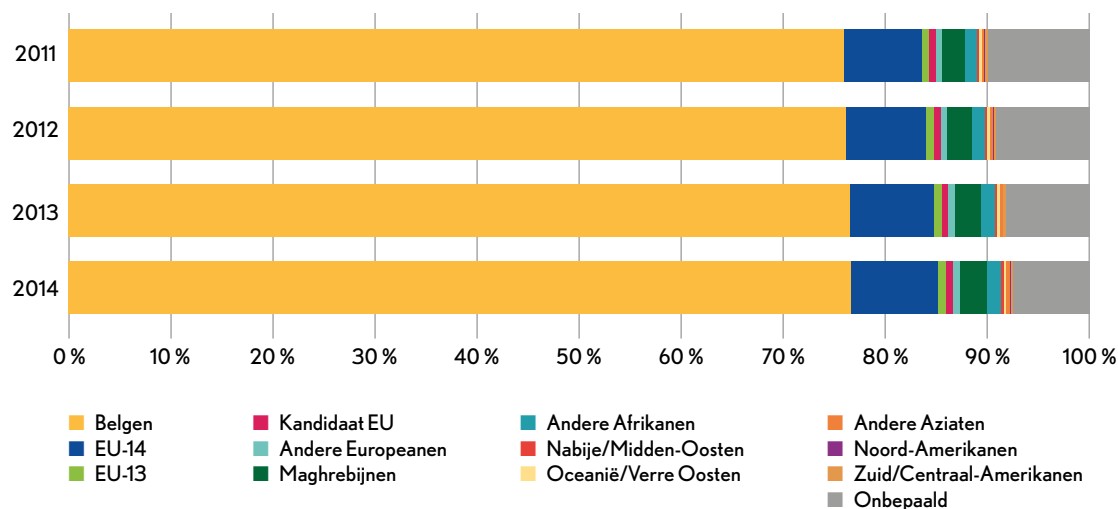
Voor een grotere zichtbaarheid van wat er binnen elke origine gebeurt, hebben we voor het vervolg van dit hoofdstuk gekozen voor een ander gezichtspunt: dat van de verhoudingen binnen elke origine.

1 Meer details vind je in de documentatie beschikbaar op de website van de KSZ, <https://dwh-live.bcss.fgov.be/nl/dwh/variabledetail/rijksdienst-voor-sociale-zekerheid/Variables/sector-1.html>.

2 Voor meer details, zie: https://www.rsz.fgov.be/nl/statistieken#Over_de_publieke_sector_en_de_Capelohervorming_vanaf_2011.

3 Zie p. 90 van de *Socio-economische Monitoring*, FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, 2015.

Grafiek 55: Verdeling van de personen van 18 tot 64 jaar die werkzaam zijn in de openbare sector, volgens origine (2011 - 2014)

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Wanneer we het aandeel van deze werknemers bekijken ten opzichte van de volledige werkende bevolking, stellen we vast dat niet minder dan 24% onder hen werkt in de openbare sector en dat dit cijfer stabiel is gebleven tussen 2011 en 2014. De personen van Belgische origine, afkomstig uit een ander Afrikaans land, Noord-Amerika, de Maghreb en een EU-

14-land zijn het sterkst vertegenwoordigd in deze sector. Over heel België hebben enkel de personen van Belgische origine een lichtjes hoger aandeel dan het gemiddelde. De personen afkomstig uit een EU-13-land en met andere Aziatische origine zijn ruimschoots ondervertegenwoordigd.

Tabel 28: Aandeel van de werknemers in de openbare sector van 18 tot 64 jaar volgens origine in functie van alle werknemers tussen 18 en 64 jaar (2011-2014)

	2011		2012		2013		2014	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
TOTAAL*	1.036.399	24,0%	1.034.064	24,0%	1.031.221	24,0%	1.027.569	23,7%
Belgen	786.551	26,0%	786.739	26,0%	789.047	26,0%	787.419	25,9%
EU-14	79.240	17,7%	81.906	18,1%	84.481	18,4%	86.764	18,4%
EU-13	7.524	9,0%	7.712	8,3%	7.932	8,0%	8.255	7,6%
Kandidaat EU	6.323	9,9%	6.747	10,4%	6.990	10,6%	7.355	10,7%
Andere Europeanen	6.448	16,2%	6.541	15,9%	6.607	15,5%	6.735	15,0%
Maghrebijnen	23.561	18,6%	25.154	19,2%	26.233	19,6%	27.553	19,7%
Andere Afrikanen	12.106	22,4%	12.956	23,0%	13.443	23,0%	14.052	22,6%
Nabije/Midden-Oosten	2.145	16,3%	2.378	16,8%	2.493	16,9%	2.625	16,8%
Oceanië/Verre Oosten	2.546	14,2%	2.607	13,9%	2.690	13,7%	2.723	13,2%
Andere Aziaten	2.639	10,5%	2.878	10,6%	3.155	11,1%	3.304	11,0%
Noord-Amerikanen	891	19,5%	965	20,7%	984	20,8%	988	20,6%
Zuid/Centraal-Amerikanen	2.656	15,0%	2.762	14,7%	2.864	14,6%	3.001	14,7%

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Bij dezelfde analyse per gewest, stellen we vast dat Wallonië voor alle origines hogere percentages overheidspersoneel heeft dan de twee andere gewesten, uitgezonderd de personen van Maghrebijnse origine, die – in aandeel – talrijker zijn in Brussel dan in Wallonië. De personen met Belgische, Maghrebijnse of andere Afrikaanse origine zijn oververtegenwoordigd in de openbare sector in Brussel, terwijl in Vlaanderen en

Wallonië enkel de personen van Belgische origine er oververtegenwoordigd zijn. Vlaanderen heeft lagere percentages dan het Belgische totaal; het verschil is het grootst voor de personen van andere Afrikaanse origine (-6,9 procentpunten), met uitzondering van de personen uit het Nabije/Midden-Oosten die 0,1 procentpunten hoger scoren dan het Belgische gemiddelde.

Tabel 29: Aandeel van de werknemers van de openbare sector van 18 tot 64 jaar per gewest volgens origine, in functie van het totaal aantal werknemers van 18 tot 64 jaar uit diezelfde gewesten (2014)

	Brussel		Wallonië		Vlaanderen	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
TOTAAL*	79.560	21,5%	372.104	29,5%	575.905	21,4%
Belgen	35.714	30,3%	269.073	32,3%	482.632	23,1%
EU-14	12.389	16,3%	52.040	22,4%	22.335	13,7%
EU-13	1.488	4,0%	3.923	20,1%	2.844	5,5%
Kandidaat EU	1.904	13,0%	1.614	12,3%	3.837	9,4%
Andere Europeanen	1.328	15,8%	2.021	20,4%	3.386	12,8%
Maghrebijnen	13.329	23,9%	6.675	21,8%	7.549	14,1%
Andere Afrikanen	4.724	25,8%	5.346	28,9%	3.982	15,7%
Nabije/Midden-Oosten	654	15,1%	437	19,4%	1.534	16,9%
Oceanië/Verre Oosten	455	11,4%	799	16,7%	1.469	12,4%
Andere Aziaten	653	9,5%	669	14,5%	1.982	10,7%
Noord-Amerikanen	284	20,9%	271	23,2%	433	19,0%
Zuid/Centraal-Amerikanen	1.041	13,2%	733	20,9%	1.227	13,5%

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Wanneer we de verdeling analyseren van enkel de werknemers uit de openbare sector in functie van het gewest waar ze wonen (en niet ten opzichte van de totale werkende bevolking), stellen we vast dat de meesten onder hen uit Vlaanderen komen (56,0% in 2014). Dat is in het bijzonder het geval voor de personen van Belgische origine (61,3%) en de personen afkomstig uit een ander Aziatisch land (60%), het Nabije/Midden-Oosten (58,4%), Oceanië/Verre Oosten (53,9%), een kandidaat EU-land (52,2%) en een ander Europees land (50,3%). De personen afkomstig uit een EU-14-land wonen voornamelijk in Wallonië (60,0%). De personen van Maghrebijnse origine leven vooral in Brussel (48,4%) en zijn er duidelijk oververte-

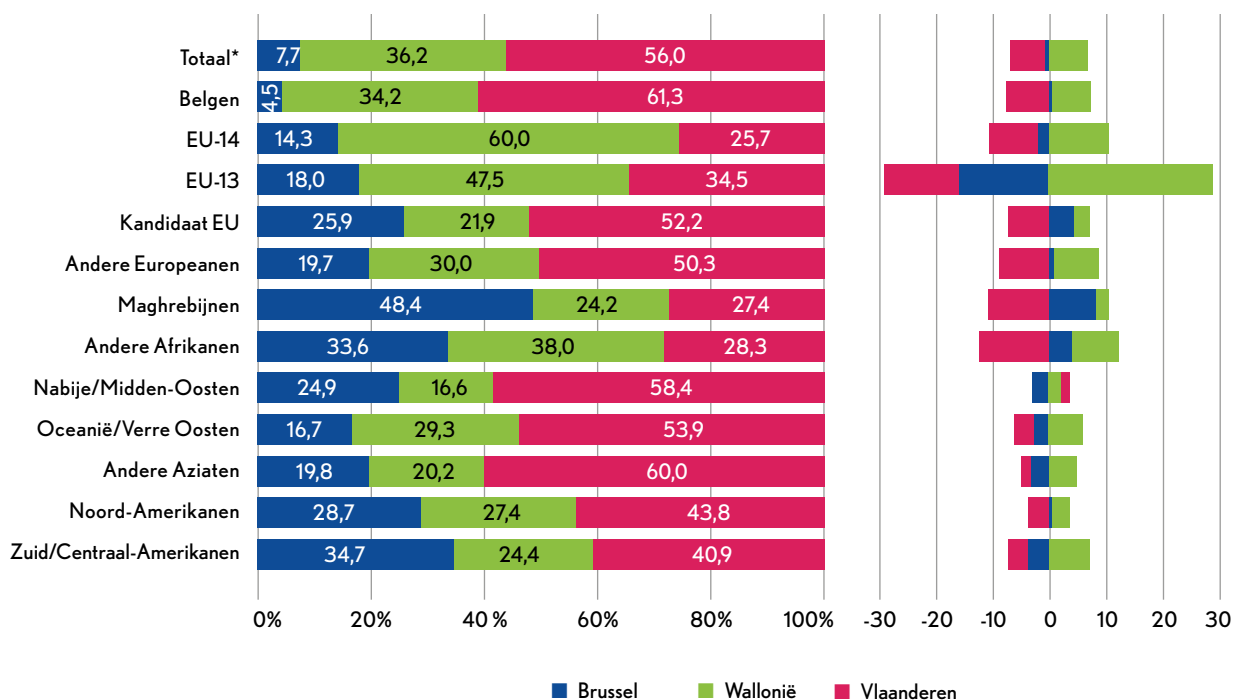
genwoordigd ten opzichte van de Brusselse populatie werkzaam in de openbare sector.

Wanneer we de regionale verdeling van het overheidspersoneel vergelijken met de regionale verdeling van het totaal aantal werkenden van 18 tot 64 jaar, stellen we vast dat Wallonië (voor alle origines samen) oververtegenwoordigd is in de bestudeerde sector. Dit geldt met name voor mensen met origine in een EU-13-land (+29,5 procentpunten) en een EU-14-land (+10,7 procentpunten). Vlaanderen is ondervertegenwoordigd, voornamelijk voor personen met origine EU-13 (-13,3 procentpunten), andere Afrikaanse landen (-12,4 procentpunten) en Maghreb (-10,8 procentpunten). Wat het

Brusselse Gewest betreft, is de beoordeling genuanceerd; personen uit de Maghreb zijn licht oververtegenwoordigd (+8,5 procentpunten) en die uit de EU-13 ondervertegenwoordigd

(-16,2 procentpunten). Aangezien de gegevens voor internationale instellingen niet volledig zijn in de KSZ, kunnen onze analyses prematuur zijn, in het bijzonder voor het Brusselse Gewest.

Grafieken 56 en 57: (linkerkant) Verdeling van de werknemers uit de openbare sector van 18 tot 64 jaar per gewest, volgens origine (2014) - (rechterkant) Kloof tussen de regionale verdeling van werknemers uit de openbare sector van 18 tot 64 jaar en de regionale verdeling van het totaal aantal werkenden van 18 tot 64 jaar, per gewest, volgens origine en in procentpunten (2014)

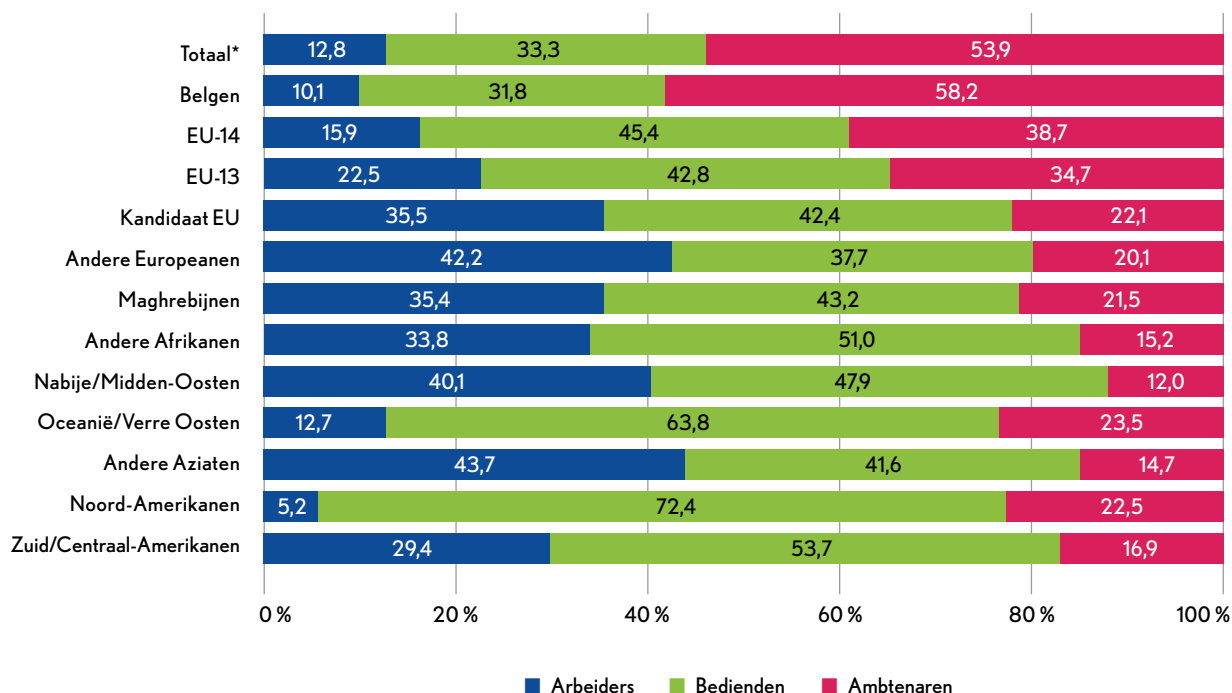
* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De analyse onderscheidt drie types overeenkomsten: de statutaire 'ambtenaren', de contractuele 'arbeiders', de contractuele 'bedienden'. Uit deze analyse leren we dat enkel de personen van Belgische origine voornamelijk (58,2%) als ambtenaar werken. Dit percentage zakt naar zowat 35% voor de personen afkomstig uit de EU-14 en de EU-13. Voor de niet-EU-origines situeert het percentage ambtenaren zich tussen 12 en 24%. Behalve voor de personen van Belgische origine, andere Europeanen en andere Aziaten, worden de werknemers uit de

openbare sector van de andere origines vaker in dienst genomen als bediende. Die vaststelling is nog meer uitgesproken voor de personen afkomstig uit Oceanië/Verre-Oosten, andere Afrikaanse landen en Noord-Amerika en Zuid/Centraal-Amerika, die hoofdzakelijk worden aangenomen met dit type overeenkomst. De personen afkomstig uit een ander Europees land en een ander Aziatisch land hebben licht grotere percentages arbeiders. Ongeacht het type overeenkomst, zijn de percentages relatief stabiel gebleven tussen 2011 en 2014.

Grafiek 58: Verdeling van de werknemers van de openbare sector van 18 tot 64 jaar per type overeenkomst, volgens origine (2014)

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Met uitzondering van de personen van Belgische origine, worden de Brusselse werknemers het vaakst in dienst genomen als bediende. Dat is ook het geval in Wallonië, met uitzondering van de personen van Belgische origine, EU-14 en EU-13 die talrijker zijn onder de ambtenaren. In Vlaanderen is, afgezien van de personen van Belgische origine (58,8% van de ambtenaren) en afkomstig uit een ander Aziatisch land, het

Nabije/Midden-Oosten en een ander Europees land (respectievelijk 56,5%, 52,3% en 49,8% van de arbeiders), het aandeel bedienden tevens het belangrijkste. Men moet echter voorzichtig zijn bij de interpretatie van de cijfers in de onderstaande tabel, met name voor bepaalde origines waarvoor de waargenomen aantallen zeer klein zijn.

Tabel 30: Verdeling van de werknemers uit de openbare sector van 18 tot 64 jaar per gewest en type overeenkomst, volgens origine (2014)

	Brussel			Wallonië			Vlaanderen		
	Arbeiders	Bedienden	Ambtenaren	Arbeiders	Bedienden	Ambtenaren	Arbeiders	Bedienden	Ambtenaren
TOTAAL*	17,8 %	45,9 %	36,3 %	13,0 %	32,9 %	54,0 %	11,9 %	31,8 %	56,3 %
Belgen	7,5 %	41,5 %	51,0 %	10,8 %	31,3 %	57,9 %	9,9 %	31,3 %	58,8 %
EU-14	13,8 %	59,2 %	27,0 %	16,8 %	41,5 %	41,7 %	14,9 %	46,7 %	38,4 %
EU-13	26,8 %	52,0 %	21,2 %	16,6 %	38,6 %	44,9 %	28,4 %	43,8 %	27,8 %
Kandidaat EU	38,5 %	42,2 %	19,3 %	33,6 %	43,7 %	22,6 %	34,7 %	41,9 %	23,4 %
Andere Europeanen	37,0 %	44,1 %	19,0 %	33,1 %	36,9 %	30,0 %	49,8 %	35,6 %	14,6 %
Maghrebijnen	38,3 %	43,8 %	17,9 %	29,9 %	43,4 %	26,7 %	35,0 %	41,8 %	23,2 %
Andere Afrikanen	32,7 %	56,4 %	10,8 %	30,2 %	48,4 %	21,4 %	39,9 %	48,1 %	12,0 %
Nabije/Midden-Oosten	23,5 %	61,2 %	15,3 %	22,0 %	54,2 %	23,8 %	52,3 %	40,4 %	7,3 %
Oceanië/Verre Oosten	8,6 %	70,1 %	21,3 %	11,4 %	55,8 %	32,8 %	14,8 %	66,2 %	19,1 %
Andere Aziaten	28,6 %	52,7 %	18,7 %	20,6 %	50,5 %	28,8 %	56,5 %	34,9 %	8,6 %
Noord-Amerikanen	:	86,3 %	:	9,2 %	56,1 %	34,7 %	:	73,4 %	:
Zuid/Centraal-Amerikanen	30,3 %	55,0 %	14,7 %	23,5 %	49,9 %	26,6 %	32,3 %	54,8 %	13,0 %

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Behalve bij de personen afkomstig uit de Maghreb en het Nabije/Midden-Oosten, zijn het merendeel van de werknemers uit de openbare sector vrouwen, met de hoogste aandelen voor de vrouwen afkomstig uit een EU-13-land en Zuid- of Centraal-Amerikanen (respectievelijk 62,6% en 62% in 2014). Dankzij een stijging met 5,3 procentpunten tussen 2011 en 2014 is het aandeel mannen afkomstig uit een ander Aziatisch land nagenoeg gelijk aan dat van de vrouwen van dezelfde origine (49,5% mannen tegenover 50,5% vrouwen in 2014). Dit is de grootste stijging voor de periode die bestudeerd werd. De andere aandelen zijn relatief stabiel gebleven (van +0,8 procentpunt voor de mannen afkomstig uit het Nabije/Midden-Oosten naar -1,3 procentpunt voor de mannen van Belgische origine).⁴

Wat de regionale verdeling van de geslachten betreft, ligt het aandeel van de mannen in Brussel lichtjes hoger dan in de andere regio's (41,4% in Vlaanderen, 43,4% in Wallonië en 47,2% in Brussel). Het aandeel van de vrouwen blijft het grootst in de openbare sector; behalve te Brus-

sel waar ze numeriek in de minderheid zijn in geval van personen afkomstig uit een kandidaat EU-land (46,0%), de Maghreb (40,6%), het Nabije/Midden-Oosten (41,9%) en een ander Aziatisch land (49,5%). In Wallonië is, net als in heel België, het aandeel van de mannen groter dan dat van de vrouwen, maar uitsluitend voor de personen afkomstig uit de Maghreb-landen en uit het Nabije/Midden-Oosten (respectievelijk 50,5% en 52,2% mannen). En in Vlaanderen ligt het aandeel mannen hoger dan dat van de vrouwen, maar uitsluitend voor de personen afkomstig uit het Nabije/Midden-Oosten en uit een ander Aziatisch land (respectievelijk 65,4% en 50,8% mannen).

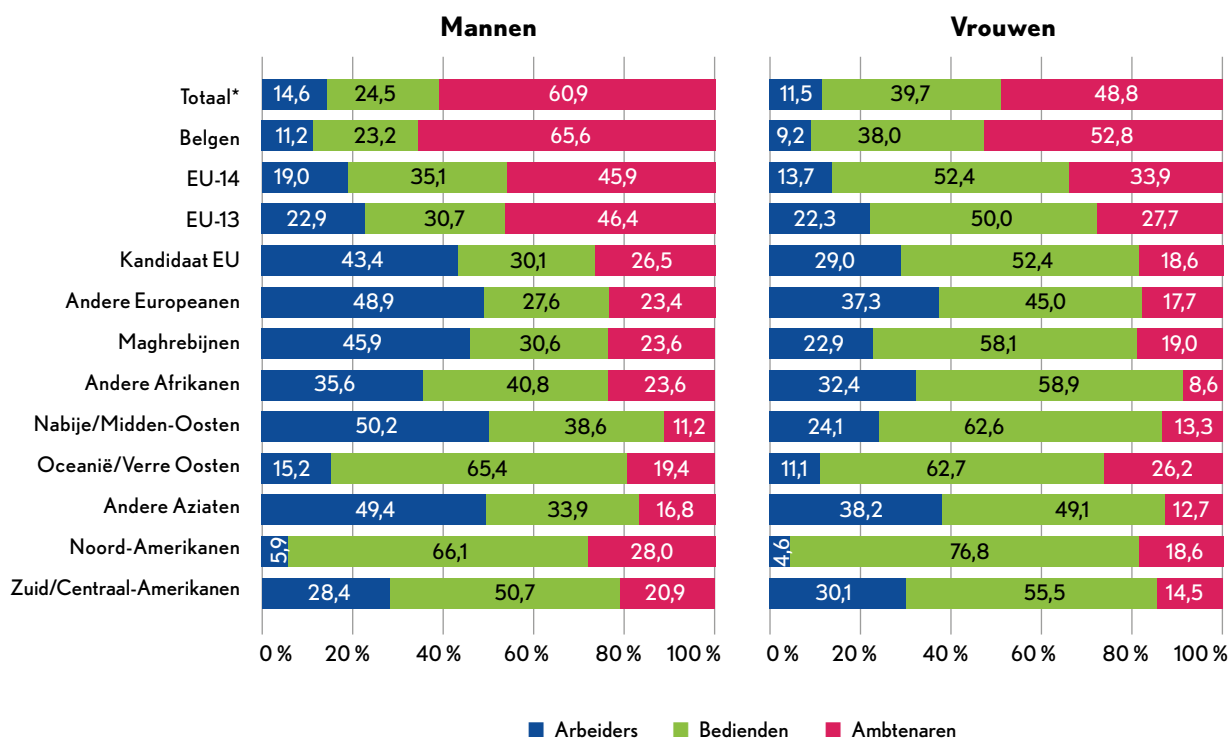
De vaststelling dat vrouwen numeriek in de meerderheid zijn, klopt ongeacht welk gewest, maar ook ongeacht het type arbeidsovereenkomst, hoewel dat meer uitgesproken is bij de bedienden (gemiddeld 68,6% vrouwen, en dit percentage zakt nooit onder de 50%-grens ongeacht de origine of het jaar dat bestudeerd wordt). De situatie lijkt evenwichtiger bij de arbeiders (51,5%) en de ambtenaren (52,0%).

4 Voor meer details: zie de gegevens in bijlage.

Als we dieper ingaan op de analyse per geslacht, stellen we vast dat gemiddeld de mannen van Belgische origine, EU-14 en EU-13 het vaakst werken als ambtenaar, de mannen afkomstig uit een ander Aziatisch land, Oceanië/Verre Oosten en Noord- en Zuid/Centraal-Amerikanen

vaker in dienst worden genomen als bediende en de mannen van andere origines als arbeider. De vrouwen zijn het vaakst bediende, behalve die van Belgische origine die voor het grootste deel ambtenaar zijn.

Grafiek 59: Verdeling van de werknemers van de openbare sector van 18 tot 64 jaar per geslacht en type overeenkomst, volgens origine (2014)

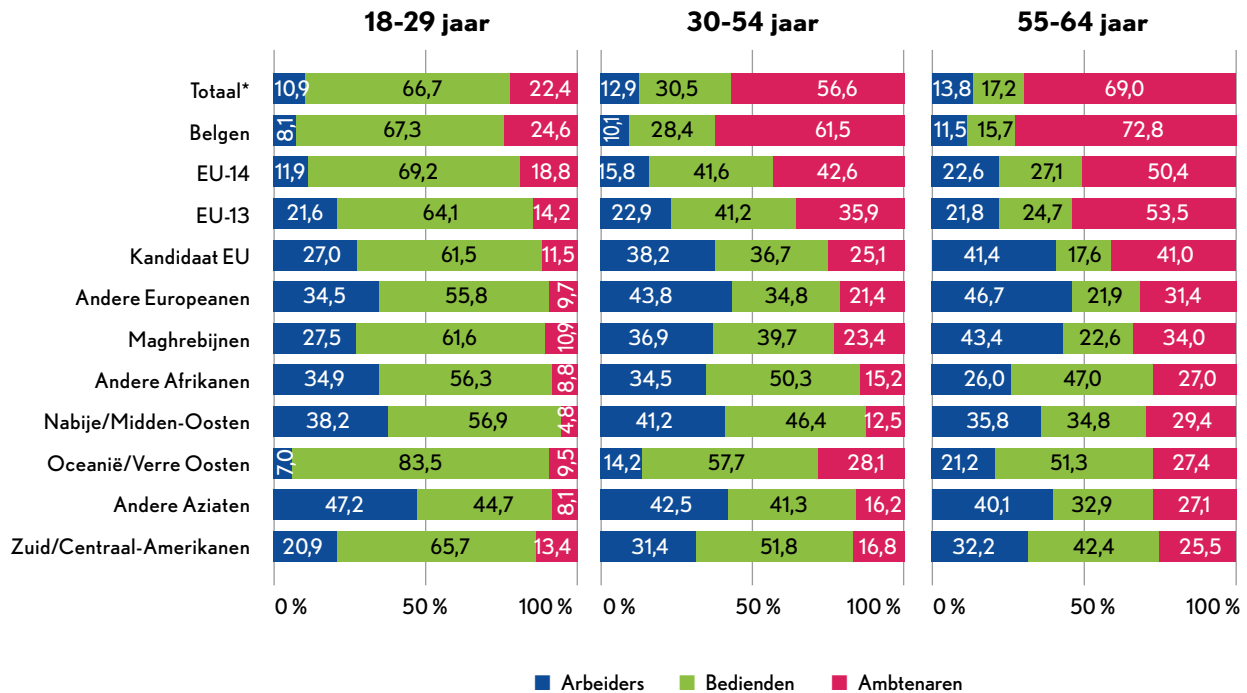
* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De analyse van het type arbeidsovereenkomsten in functie van de leeftijd, toont aan dat het merendeel van de 18 tot 29-jarigen, voor alle origines, werkt als bediende, met uitzondering van de personen afkomstig uit een ander Aziatisch land waar het aandeel jongeren onder de arbeiders hoger ligt. Het percentage personen uit deze leeftijdsgroep afkomstig uit het Nabije/Midden-Oosten, een ander Afrikaans land en een ander Europees land ligt ook hoger bij de arbeiders. De 30 tot 54-jarigen zijn ook vaker bediende, behalve voor de personen van Belgische origine en uit de EU-14 die een groter aandeel ambtenaren hebben en de personen afkomstig uit een ander Europees, ander Aziatisch of kandidaat EU-land waar het aandeel

arbeiders hoger ligt. De 55 tot 64-jarigen daarentegen zijn meer verdeeld over de verschillende werknemerscategorieën. De personen uit deze leeftijdsgroep van Belgische, EU-14 en EU-13-origine zijn in meerderheid ambtenaar. De personen afkomstig uit een ander Afrikaans land, Oceanië/Verre Oosten en Noord- en Zuid/Centraal-Amerikanen zijn vaker bediende en de personen afkomstig uit een kandidaat EU of ander Europees land, de Maghreb, het Nabije/Midden-Oosten en een ander Aziatisch land tellen een groter percentage arbeiders. Vanwege de kleine aantallen dient men echter voorzichtig te zijn bij de interpretatie van de cijfers hieronder, zeker wat de jongeren betreft.

Grafiek 60: Verdeling van de werknemers uit de openbare sector van 18 tot 64 jaar per leeftijdsgroep en type overeenkomst, volgens origine (2014)

* inclusief onbepaald

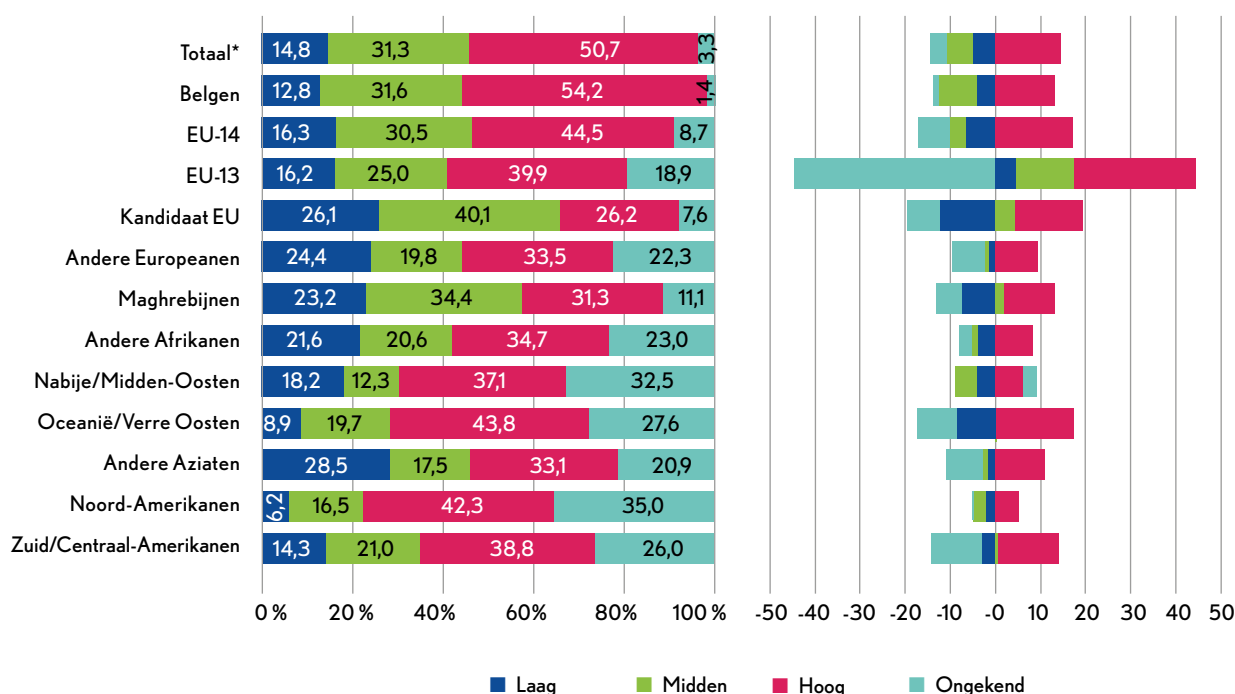
Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

In 2014 hebben gemiddeld 50,7% van de personen die werken in de openbare sector een hoog diplomaniveau. Binnen dit type diploma's is het aandeel van personen van Belgische origine en van de personen afkomstig uit een EU-14-land het grootst (respectievelijk 54,2% en 44,5%). De personen afkomstig uit een kandidaat EU-land en uit de Maghreb zijn ondervertegenwoordigd binnen de hoogopgeleiden (respectievelijk 26,2% en 31,3%). Daarentegen hebben de personen van deze twee origines het hoogste aandeel binnen de middengeschoolden (respectievelijk 40,1% en 34,4%). Binnen deze diploma-categorie hebben de personen afkomstig uit het Nabije/Midden-Oosten en de Noord-Amerikanen de laagste percentages (respectievelijk 12,3% en 16,5%), maar dat wordt vermoedelijk verklaard door de hoge percentages ongeken-de diploma's (respectievelijk 32,5% en 35,0%); in tegenstelling tot de personen afkomstig uit België, een kandidaat EU-land en een land uit de EU-14 waar slechts 1,4%, 7,6% en 8,7% een diploma hebben van het niveau ongekend. Onder de laaggeschoolden zijn de aandelen van de

personen afkomstig uit een ander Aziatisch land en uit een kandidaat EU-land het hoogst (respectievelijk 28,5% en 26,1%) en het laagst bij de personen afkomstig uit Noord-Amerika en Oceanië/Verre-Oosten (respectievelijk 6,2% en 8,9%), maar dit kan opnieuw verklaard worden door het grote aandeel ongeken-de opleidingsniveaus voor deze twee origines.

Vergeleken met alle werknemers in het land hebben de werknemers uit de overheidssector hogere aandelen hooggeschoolde werknemers (tussen 5,2 procentpunten hoger voor werknemers met Noord-Amerikaanse origine en 26,9 procentpunten hoger voor personen met EU-13-origine) en kleinere aandelen personen met een laag of ongekend opleidingsniveau. De situatie is genuanceerder voor de middengeschoolden. Personen met dit opleidingsniveau met origines EU-13, kandidaat EU en, in mindere mate de Maghreb, Oceanië/Verre Oosten en Zuid/Centraal-Amerika zijn verhoudingsgewijs talrijker in de overheidssector.

Grafieken 61 en 62: (linkerkant) Verdeling van de werknemers uit de openbare sector van 18 tot 64 jaar per opleidingsniveau, volgens origine (2014) - (rechterkant) Kloof tussen de verdeling van werknemers uit de openbare sector van 18 tot 64 jaar volgens opleidingsniveau en de verdeling van het totaal aantal werkenden van 18 tot 64 jaar volgens opleidingsniveau, volgens origine en in procentpunten (2014)

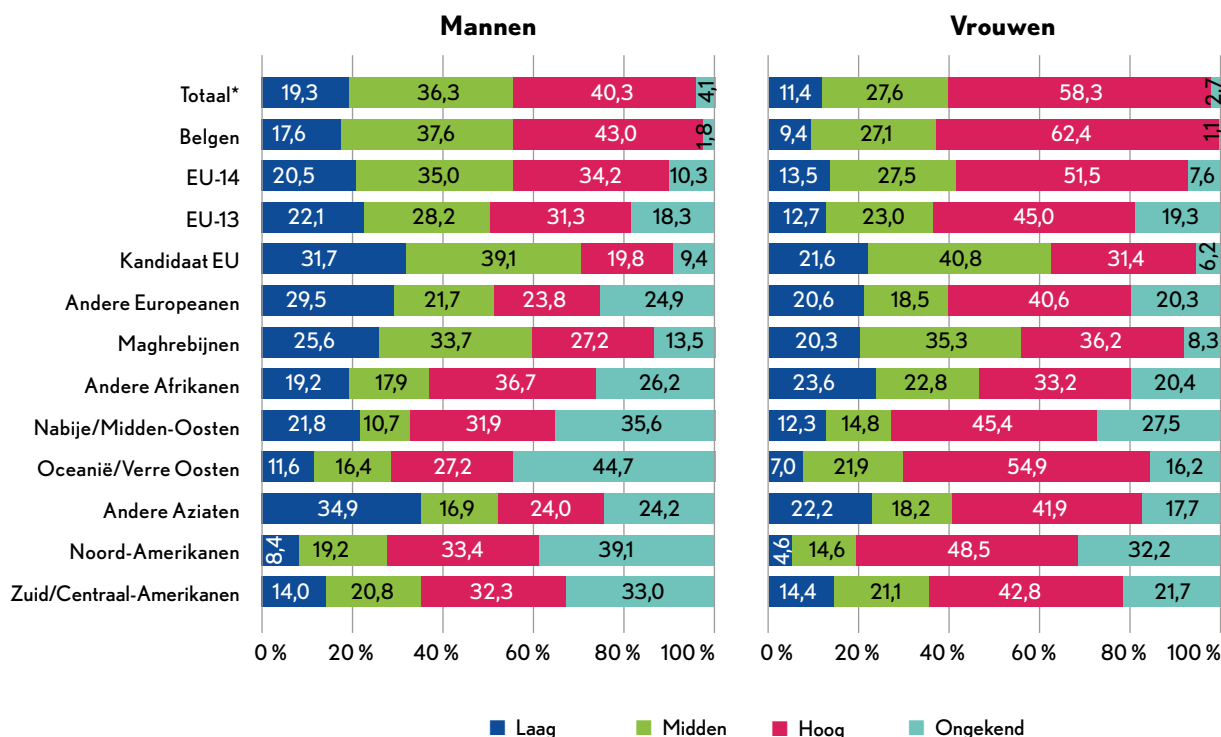
* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De verhouding mannen binnen de laaggeschoolden is lichtjes groter dan dat van de vrouwen, behalve voor de personen van Afrikaanse origine en Zuid/Centraal-Amerikanen (waar het percentage mannen in 2014 respectievelijk slechts 38,8% en 37,4% bedraagt). De situatie is minder eenduidig voor de middengeschoolden, waar de vrouwen in mindere mate te vinden zijn bij de personen van Belgische, Maghrebijnse en Nabije/Midden-Oosterse origine. Bij de hooggeschoolden zijn de vrouwen proportioneel beschouwd talrijker, behalve bij de personen uit het Nabije/Midden-Oosten waar het aandeel mannen groter is. Voor alle kwalificatieniveaus zijn de percentages relatief stabiel gebleven tussen 2011 en 2014.

Als we de analyse per geslacht in detail bekijken, stellen we vast dat de vrouwen vaker een hoger kwalificatieniveau hebben, met uitzondering van de vrouwen afkomstig uit een kandidaat EU-land waar het percentage gemiddeld geschoolden hoger ligt. Er is meer diversiteit in de kwalificatieniveaus van de mannen. De percentages van diegenen van Belgische origine, EU-13 en andere Afrikanen liggen licht hoger bij de hooggeschoolden. De analyse dient alleszins genuanceerd te worden vanwege het hoge aandeel ongekende diploma's voor bepaalde origines. De mannen afkomstig uit een EU-14-land, een kandidaat EU-land en de Maghreb hebben de hoogste percentages bij de gemiddeld geschoolden. De mannen afkomstig uit een ander Europees land en uit een ander Afrikaans land hebben de hoogste percentages bij de laaggeschoolden.

Grafiek 63: Verdeling van de werknemers uit de openbare sector van 18 tot 64 jaar per geslacht en opleidingsniveau, volgens origine (2014)

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Het merendeel van de laaggeschoolden wordt in dienst genomen als arbeider, met de hoogste percentages voor de personen uit het Nabije/Midden-Oosten (82,6%) en uit een ander Aziatisch land (79,9%). Van de personen met Belgische origine die dit type diploma hebben, is 48,3% ambtenaar. De gemiddeld en hooggeschoolden worden het vaakst aangesteld als bediende, behalve de personen van Belgische origine die vaker in dienst worden genomen als ambtenaar en de gemiddeld geschoolde personen afkomstig uit een EU-13-land die ook een hoger percentage ambtenaren tellen.

De analyse volgens migratieachtergrond toont een duidelijke ongelijkheid in functie van de origines. Zo heeft de tweede generatie personen afkomstig uit een EU-14-land, een kandidaat EU-land en de Maghreb grotere aandelen dan de 1ste

generatie binnen de personen die in de openbare sector werken. Personen met EU-13-origine hebben bijna gelijke aandelen voor personen uit de 1ste en de 2de generatie. Voor alle andere origines is het daarentegen de eerste generatie die de hoogste aandelen heeft. Meer specifiek, bij de personen met origine in een ander Europees land, een ander Afrikaans land, Oceanië/Verre-Oosten en Zuid/Centraal-Amerika zijn het de personen die sinds vijf jaar of minder de nationaliteit hebben verkregen voor de twee eerste groepen en sinds meer dan 5 jaar voor de twee andere, die het vaakst in deze sector werken. Bij de personen afkomstig uit het Nabije/Midden-Oosten, een ander Aziatisch land en Noord-Amerika liggen de cijfers het hoogst bij de personen die recentelijk werden ingeschreven in het Rijksregister.

Tabel 31: Verdeling van de werknemers uit de openbare sector van 18 tot 64 jaar per origine en migratieachtergrond (2014)

	Ouders Belg, min. 1 geboren buitenland	Ouder(s) buitenlandse nationaliteit	Verwerving nationaliteit > 5 jaar	Verwerving nationaliteit ≤ 5 jaar	Inschrijving RR > 5 jaar	Inschrijving RR ≤ 5 jaar
TOTAAL*	28,9%	23,4%	13,2%	10,6%	11,3%	12,6%
EU-14	31,5%	35,0%	5,3%	1,9%	16,7%	9,6%
EU-13	41,8%	8,0%	13,3%	11,0%	5,3%	20,5%
Kandidaat EU	38,0%	19,4%	23,8%	11,5%	3,1%	4,2%
Andere Europeanen	18,3%	6,6%	14,1%	31,3%	12,3%	17,4%
Maghrebijnen	33,4%	17,5%	20,9%	16,9%	3,5%	7,9%
Andere Afrikanen	6,5%	2,5%	25,5%	35,3%	7,3%	22,9%
Nabije/Midden-Oosten	13,0%	2,1%	19,1%	21,4%	4,8%	39,6%
Oceanië/Verre Oosten	6,3%	2,0%	49,4%	6,4%	4,3%	31,5%
Andere Aziaten	16,7%	1,8%	27,9%	18,6%	4,5%	30,4%
Noord-Amerikanen	18,5%	14,8%	9,9%	11,4%	12,7%	32,6%
Zuid/Centraal-Amerikanen	10,7%	3,0%	30,9%	28,6%	4,3%	22,6%

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Zoals aangegeven in de inleiding van dit hoofdstuk, hebben we voor deze studie de openbare sector in zijn geheel bekeken. We gaan nu deze sector analyseren per bedrijfssector (NACE); voornamelijk per afdeling van de NACE, dit betekent de NACE's met een letter maar ook de NACE-afdelingen met twee cijfers die het best vertegenwoordigd zijn in de openbare sector. Tussen 2011 en 2014 behoorde er geen enkele werknemer uit de openbare sector tot de NACE's A (Landbouw, bosbouw en visserij), B (Winning van delfstoffen) en T (Huishoudens

als werkgever). De NACE's O (Openbaar bestuur) en P (Onderwijs) zijn, vanzelfsprekend, de belangrijkste NACE's met respectievelijk en voor de volledige bestudeerde bevolkingsgroep percentages van 45,0% en 34,2%. Volgens NACE H (Vervoer en opslag), en meer in het bijzonder NACE H49 (Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen) en Q (Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening), en meer in het bijzonder NACE Q86 (Menselijke gezondheidszorg).

Tabel 32: Verdeling van de werknemers in de openbare sector van 18 tot 64 jaar voor de sterkst vertegenwoordigde sectoren in de openbare sector, volgens origine (2014)

	H		H49		O		P		Q		Q86		Andere NACE	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
TOTAAL*	84.000	8,2%	55.803	5,4%	462.719	45,0%	351.804	34,2%	68.303	6,6%	63.724	6,2%	60.743	5,9%
Belgen	62.293	7,9%	40.514	5,1%	346.793	44,0%	282.500	35,9%	50.289	6,4%	46.849	5,9%	45.544	5,8%
EU-14	6.490	7,5%	4.661	5,4%	37.398	43,1%	29.707	34,2%	7.075	8,2%	6.635	7,6%	6.094	7,0%
EU-13	488	5,9%	343	4,2%	3.937	47,7%	2.466	29,9%	808	9,8%	760	9,2%	556	6,7%
Kandidaat EU	901	12,3%	597	8,1%	3.569	48,5%	1.980	26,9%	579	7,9%	553	7,5%	326	4,4%
Andere Europeanen	337	5,0%	206	3,1%	3.754	55,7%	1.866	27,7%	443	6,6%	412	6,1%	335	5,0%
Maghrebijnen	4.612	16,7%	3.826	13,9%	13.424	48,7%	5.973	21,7%	2.077	7,5%	1.979	7,2%	1.467	5,3%
Andere Afrikanen	899	6,4%	438	3,1%	8.918	63,5%	1.796	12,8%	1.831	13,0%	1.710	12,2%	608	4,3%
Nabije/Midden-Oosten	113	4,3%	68	2,6%	1.382	52,6%	772	29,4%	200	7,6%	193	7,3%	158	6,0%
Oceanië/Verre Oosten	88	3,2%	46	1,7%	920	33,8%	1.341	49,2%	163	6,0%	149	5,5%	211	7,7%
Andere Aziaten	174	5,3%	101	3,1%	1.818	55,0%	776	23,5%	227	6,9%	211	6,4%	309	9,4%
Noord-Amerikanen	29	2,9%	15	1,5%	207	21,0%	601	60,8%	46	4,7%	43	4,4%	105	10,6%
Zuid/Centraal-Amerikanen	143	4,8%	82	2,7%	1.340	44,7%	1.038	34,6%	252	8,4%	247	8,2%	228	7,6%

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Bij de analyse van diezelfde NACE's volgens origine, merken we op dat de personen afkomstig uit een kandidaat EU-land en uit de Maghreb in verhouding tot het nationaal gemiddelde oververtegenwoordigd zijn in de NACE H (Vervoer en opslag) alsook in de afdeling H49 (Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen). In verband met de NACE O (Openbaar bestuur) kunnen we vaststellen dat, afgezien van de personen met origine Belg, EU-14, Oceanië/Verre-Oosten en Noord- en Zuid/Centraal-Amerika, de andere origines ten opzichte van het totaal van het overheidspersoneel oververtegenwoordigd zijn. De personen met een andere Afrikaanse origine zijn er ruimschoots oververtegenwoordigd (63,5%), net zoals voor NACE Q (Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening), en meer in het bijzonder de afdeling Q86 (Menselijke gezondheidszorg), voor welke zij een percentage hebben dat bijna tweemaal hoger ligt dan het gemiddelde; in tegenstelling tot NACE P (Onderwijs) waarin ze ondervertegenwoordigd zijn, met een percentage van 12,8%, het laagste van deze NACE. De personen afkomstig uit Oceanië/Verre-Oosten en Noord-Amerika, die minder grote aandelen hebben in NACE O (met respectievelijk 33,9% en 21,0%), hebben hogere percentages dan de

personen van Belgische origine en de hoogste van NACE P (respectievelijk 49,2% en 60,8%).

De andere NACE zijn afzonderlijk in zeer geringe mate vertegenwoordigd in de openbare sector. Als men ze samentelt, zijn de personen met andere Aziatische en Noord-Amerikaanse origine oververtegenwoordigd.

Uit de analyse van de sectoren volgens geslacht komt naar voor dat de mannen proportioneel meer dan de vrouwen aanwezig zijn in NACE H (Vervoer en opslag) alsook in de afdeling H49 (Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen), met respectievelijk 15,4% en 11,1% voor de mannen tegenover 2,8% en 1,2% voor de vrouwen. Zij hebben ook de hoogste percentages voor NACE O (Openbaar bestuur), behalve bij de personen uit de Maghreb, een ander Afrikaans land, Oceanië/Verre-Oosten en Zuid/Centraal-Amerika waar de vrouwen de hogere percentages hebben. Daarentegen is het zo dat, daar waar de vrouwen proportioneel gezien talrijker zijn dan de mannen in NACE P (Onderwijs), de mannen afkomstig uit een ander Afrikaans land, Oceanië/Verre-Oosten en Zuid/Centraal-Amerika hogere cijfers vertegenwoordigen dan die van de vrouwen. In verband

met NACE Q (Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening) en de afdeling Q86 (Menselijke gezondheidszorg) zijn de vrouwen er nog steeds talrijker.

De openbare sector is ook onderverdeeld in verschillende beleidsniveaus. De gegevens in de Datawarehouse voor deze variabele⁵ komen van de RSZ en de RSZPPO.⁶ Voor de gegevens afkomstig van deze instelling, was het niet mogelijk om precies in kaart te brengen welk gewest of gemeenschap de werkgever was. Zo weten wij bijvoorbeeld dat een werknemer in dienst wordt genomen door een gemeenschap, maar weten we niet of het gaat om de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap of de Duitstalige Gemeenschap. Wij hebben de gegevens dus opgesplitst en ze 'Gewesten APL' en 'Gemeenschappen APL' genoemd.

In 2014 waren de voornaamste inrichtende machten van de openbare sector de gemeenten (31,4%), het Vlaamse Gewest/de Vlaamse Gemeenschap (25,2%), de federale diensten (21,2%) en de Franse Gemeenschap (14,3%). Deze percentages zijn zeer stabiel gebleven tussen 2011 en 2014, behalve voor het federale niveau (-1,7 procentpunt) en voor het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap (+0,8 procentpunt).

Hoewel het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest slechts 1,2% van alle werknemers uit de openbare sector tewerkstelt, werkt er 10,9% overheidspersoneel van Maghrebijnse origine. Daarentegen behoort het aandeel van deze personen in het Vlaamse Gewest en de Vlaam-

se Gemeenschap tot de laagste (7,9%) samen met dat van de personen met andere Afrikaanse origine (4,0%). Het hoogste percentage voor deze groep is dat van de personen afkomstig uit Oceanië/Verre-Oosten (34,2%); dit aandeel is bovendien het grootste voor deze origine. Alle andere origines werken vaker voor de gemeenten; met de hoogste cijfers voor de personen afkomstig uit een ander Afrikaans land (60,8%), het Nabije/Midden-Oosten (50,8%), een ander Europees land (49,7%) en een ander Aziatisch land (48,4%).

De analyse volgens geslacht toont aan dat de mannen in de meerderheid zijn op federaal niveau (behalve bij de personen afkomstig uit Oceanië/Verre-Oosten), bij het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, het Waalse Gewest (behalve de personen uit de EU-13, een ander Europees land en uit Oceanië/Verre-Oosten) en in de PPO-regio's. De vrouwen zijn dus in de meerderheid op de andere beleidsniveaus; behalve in het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap, voor de personen afkomstig uit het Nabije/Midden-Oosten; in de Franse Gemeenschap, voor de personen met andere Afrikaanse origine; voor de personen afkomstig uit het Nabije/Midden-Oosten en een ander Aziatisch land die werken voor de gemeentes; voor de personen afkomstig uit een kandidaat EU-land, de Maghreb en een ander Aziatisch land in dienst genomen door de internationale instellingen en voor de personen uit het Nabije/Midden-Oosten die als werkgever een 'bijzonder geval'⁷ hebben. Maar de verschillen zijn soms vrijwel verwaarloosbaar.

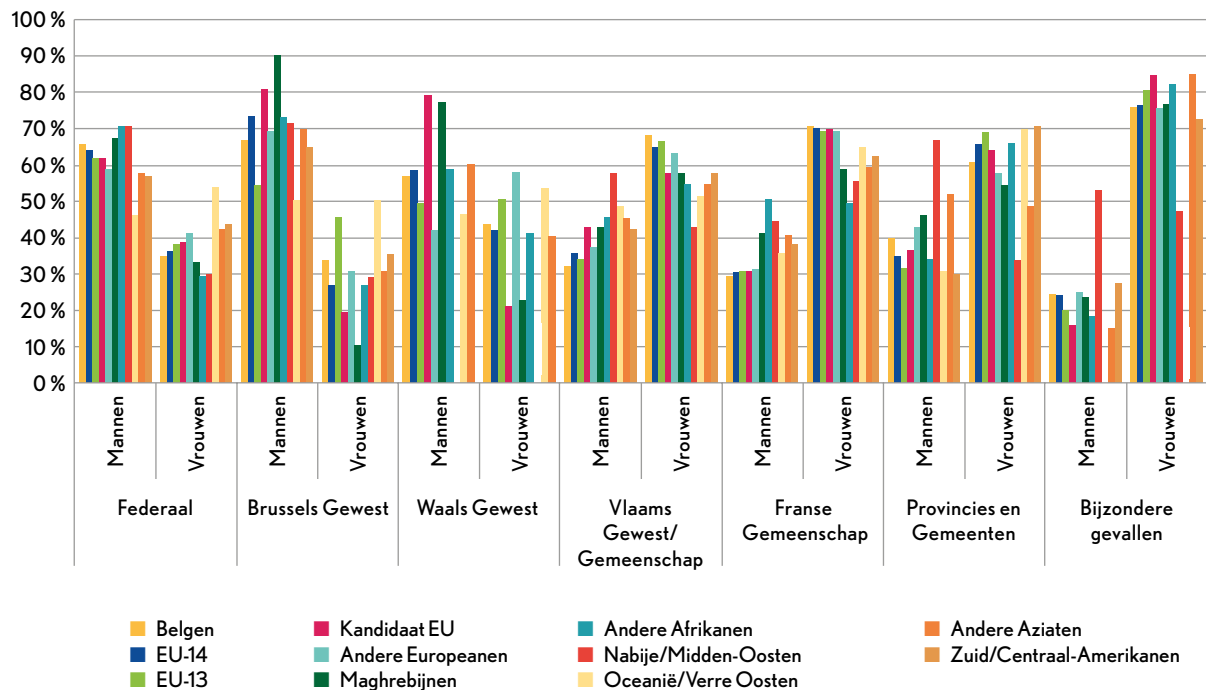
5 Meer details vind je in de informatie beschikbaar op de website van de KSZ, <https://dwh-live.bcass.fgov.be/nl/dwh/variabledetail/rijksdienst-voor-sociale-zekerheid/Variables/inrichtende-macht-1.html>.

6 Op 1 januari 2015 zijn de Rijksdienst voor sociale zekerheid van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten (RSZPPO) en de Dienst voor de Overzeese Sociale Zekerheid (DOSZ) gefusioneerd en vormen zij nu de Dienst voor de Bijzondere Socialezekerheidsstelsels (DIBISS). Sinds 1 januari 2017 heeft de Rijksdienst voor sociale zekerheid (RSZ) bovendien een groot deel van de opdrachten van de Dienst voor de Bijzondere Socialezekerheidsstelsels (DIBISS) overgenomen.

7 Die 'Bijzondere gevallen' kunnen zijn:

- de inrichtende machten van het onderwijs, die ten opzichte van de sociale zekerheid geen werkgevers van bestuurlijk en onderwijspersoneel zijn, maar uitsluitend werkgevers van technisch en arbeiderpersoneel;
- de parlementaire medewerkers. Deze categorie omvat de leden van een Parlement in de hoedanigheid van werkgever van parlementaire medewerkers. Deze parlementairen hebben een bijzonder sociaal statuut en worden niet beschouwd als werknemers van de parlementaire instellingen waar ze zetelen;
- de adviesraden en bijzondere diensten. Deze categorie omvat een aantal instellingen die nergens anders mogen worden ondergebracht.

Grafiek 64: Verdeling van de werknemers uit de openbare sector van 18 tot 64 jaar per beleidsniveau en geslacht, volgens origine (2014)*

* voor bepaalde origines en beleidsniveaus zijn de gegevens vertrouwelijk

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Wat de types arbeidsovereenkomsten betreft, worden de personen het vaakst in dienst genomen op federaal niveau als ambtenaar, behalve voor de personen afkomstig uit een kandidaat EU-land bij wie het aandeel bedienden hoger ligt. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest stelt hoofdzakelijk arbeiders tewerk met een sterke oververtegenwoordiging van personen met origines kandidaat EU, Maghreb en Nabije/Midden-Oosten. Afgezien van de personen afkomstig uit een kandidaat EU-land en de Maghreb (die in verhouding vaker arbeider zijn), worden de werknemers uit het Waalse Gewest vaker aangeworven als bediende; net zoals de werknemers uit het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap (uitgezonderd de personen van Belgische origine die voor het merendeel amb-

tenaar zijn), van de Franse Gemeenschap (met uitzondering van de personen van Belgische origine en de personen uit de EU-14 en de EU-13 die voornamelijk ambtenaar zijn) en de internationale instellingen. De lage waargenomen aantallen voor bepaalde origines laten echter niet toe om betrouwbare interpretaties te geven. Ook de personen die voor de gemeenten werken, worden vaker aangesteld als bediende, behalve de personen van Belgische origine die een hoger percentage ambtenaren tellen en de personen uit een kandidaat EU of ander Europees land, het Nabije/Midden-Oosten en een ander Aziatisch of Zuid/Centraal-Amerikaans land die hogere percentages (of een meerderheid) arbeiders tellen.

Grafiek 65: Verdeling van de werknemers van de openbare sector van 18 tot 64 jaar per beleidsniveau en type overeenkomst, volgens origine (2014)*

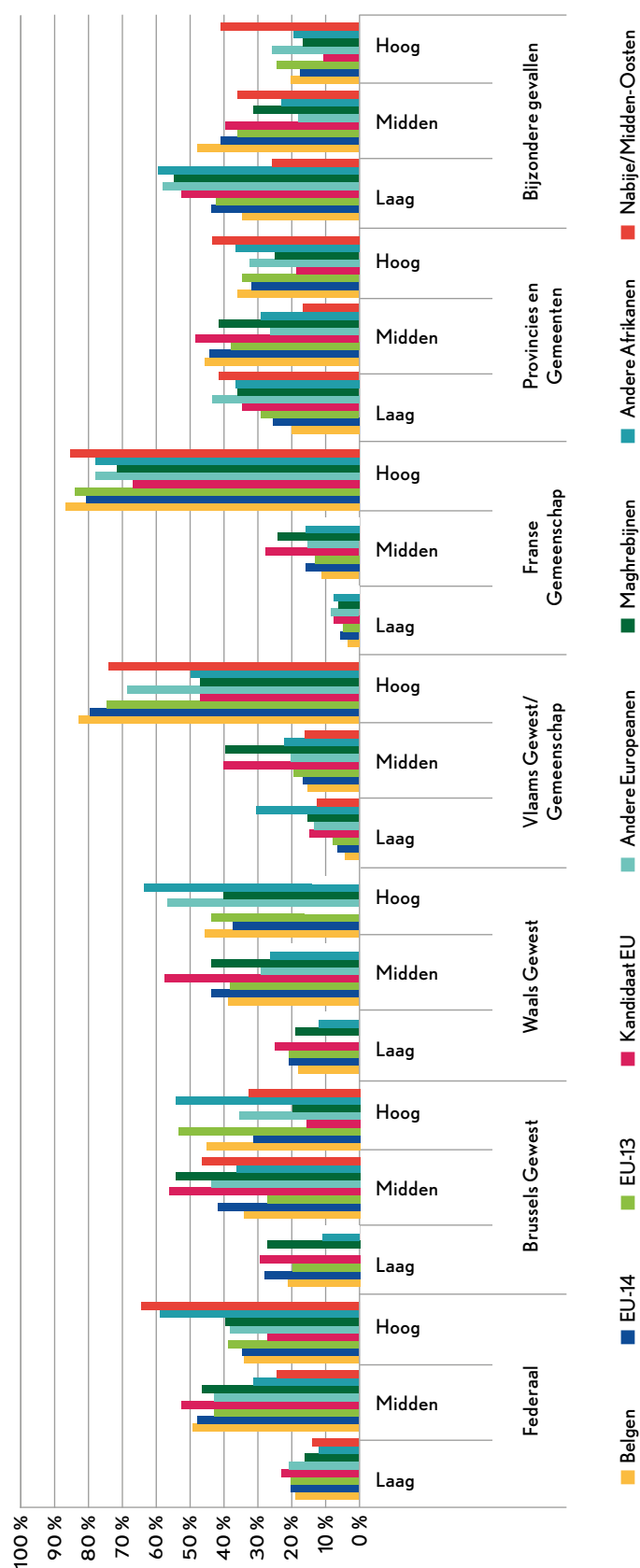
* voor bepaalde origines en beleidsniveaus zijn de gegevens vertrouwelijk

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkten Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Wat betreft het opleidingsniveau zijn ten slotte de personen in dienst genomen op federaal niveau en in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest het vaakst middengeskoold, terwijl het Waalse Gewest, het Vlaamse Gewest/Gemeenschap en de internationale instellingen een grote mate hooggeschoolden tewerkstellen. De overgrote meerderheid (81,1%) van de werknemers van de Franse Gemeenschap zijn hooggeschoold. De personen aangeworven door de gemeenten hebben een hoger aandeel middengeskoolden, uitgezonderd de personen met de origi-

nes andere Europeanen, andere Afrikanen en andere Aziaten die proportioneel gezien lager geschoold zijn. De 'bijzondere gevallen' ten slotte, nemen hetzij laaggeschoolde, hetzij middengeskoolden in dienst (maar enkel de personen van Belgische of Oceanische/Verre-Oosterse origine hebben hogere percentages voor dit type diploma dan voor de andere) of hebben een ongekend diploma (zowat 40% van de personen uit de EU-13, het Nabije/Midden-Oosten en Zuid/Centraal-Amerika).

Grafiek 66: Verdeling van de werknemers uit de openbare sector van 18 tot 64 jaar per beleidsniveau en opleidingsniveau, volgens origine (2014)*

* voor bepaalde origines en beleidsniveaus zijn de gegevens vertrouwelijk

Bron: Datawarehousedatamarkt en sociale bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

5

INTEGRATIE OP DE ARBEIDSMARKT EN VERBLIJFSREDENEN

ANALYSE VAN DE VERBLIJFSREDENEN IN FUNCTIE VAN DE AANKOMST VAN DE PERSONEN OP HET BELGISCH GRONDGEBIED IN 2010 EN 2013

INLEIDING

Voor het eerst konden we de variabele ‘verblijfsreden’ gebruiken en deze toetsen aan enkele andere meer conventionele variabelen (afkomst, geslacht, gewest, enzovoort) van de Socio-economische Monitoring. Deze nieuwe variabele is rechtstreeks afkomstig uit het Rijksregister (RR), via het ‘IT_202’¹, die de verblijfsreden van een persoon aangeeft wanneer die zijn verblijfsvergunning krijgt. Deze informatie over de verblijfsreden is niet nieuw, maar ze moet pas sinds maart 2008 in het RR worden ingebracht. Bovendien is onder andere volgens de documentatie van de KSZ de betrouwbaarheid van deze informatie niet optimaal gedurende de eerste jaren. Daarom wordt deze informatie uitsluitend gebruikt vanaf het jaar 2010.

Elke vreemdeling die langer dan drie maanden legaal in België verblijft, wordt geregistreerd met een ‘reden van verblijf’ (of IT_202) in het Rijksregister. Deze ‘verblijfsreden’ komt overeen met de door de Belgische autoriteiten afgegeven verblijfsvergunning die de persoon de toestemming verleent om in België te verblijven.² Bijvoorbeeld, als het gaat om een persoon met vreemde nationaliteit van wie de ouders in België wonen, zal deze afstammeling als reden van verblijf ‘gezinshereniging’ hebben. Een persoon die het vluchtelingenstatuut heeft verkregen na

het indienen van asiel, zal als verblijfsreden ‘asiel en diverse bescherming’ hebben. (Men dient er echter rekening mee te houden dat asielzoekers geen ‘reden van verblijf’ hebben omdat ze nog een procedure doorlopen en dus nog geen vluchtelingenstatuut of subsidiaire bescherming krijgen. Asielzoekers worden daarom niet in de volgende analyse opgenomen.) De ‘reden van verblijf’ is dus een administratieve categorie die door de gemeentelijke werknemers wordt verwerkt, in functie van de reden waarom de Belgische autoriteiten de verblijfsvergunning hebben afgeleverd. Dit komt niet noodzakelijk overeen met de persoonlijke redenen die een individu motiveren om in België te verblijven. De voorwaarden voor het verlenen van een verblijfsvergunning variëren afhankelijk van of de buitenlander afkomstig is uit de EU of niet. Voor Belgische burgers wordt er geen verblijfsreden ingeschreven in het Rijksregister.

De informatie over het ‘IT_202’ van het RR wordt gespecificeerd in de online documentatie van het Rijksregister³ en onderverdeeld in negen grote categorieën: gezinshereniging, samenwonen en adoptie; asiel en diverse bescherming; regularisatie; werknemer; student; langdurig ingezetene; vreemdeling die een bijzonder statuut geniet; andere redenen en een

1 IT staat voor ‘informatietype’.

2 Er dient ook te worden vermeld dat er een kloof van een aantal maanden of jaren kan zitten tussen de inschrijving in het Rijksregister en de afgifte van de verblijfsvergunning met de verblijfsreden. Bijvoorbeeld: dit is vaker het geval voor een persoon die binnen het vierde kwartaal van het jaar aankomt op het grondgebied (dat wil zeggen, zich inschrijft in het RR) dan in het eerste kwartaal; of om een bepaalde reden, zoals die van asielzoekers die vanwege de lange procedures niet steeds een verblijfsvergunning in verband met asiel krijgen, maar mogelijk een heel andere reden het volgende jaar of zelfs later.

3 Deze documentatie kan worden geraadpleegd via de link: www.ibz.rrn.fgov.be/nl/rijksregister/reglementering/onderrichtingen/lijst-van-de-informatietypes.

zogenaamde voorlopige categorie. Elk van deze categorieën omvat vele subcategorieën, ongeveer vijftig in totaal. Voor deze analyse werden

deze negen categorieën onderverdeeld in zes passende categorieën, die hierna kort worden beschreven.

1. DE HERWERKTE CATEGORIEËN VAN IT_202: ENKELE DETAILS

1.1. Gezinshereniging - samenwonen - adoptie

In deze categorie vinden we alle personen wier gezinsherenigingsprocedure afgelopen is. Zij kunnen herenigd zijn met een Belgische staatsburger of met een buitenlander (EU of niet-EU) woonachtig in België. Gezinshereniging is vandaag alleen mogelijk voor echtgenoten/partners, afstammelingen en in sommige gevallen voor andere bloedverwanten.⁴ Het is ook mogelijk de personen te onderscheiden die een voorlopige toelating krijgen op basis van samenwonen of met het oog op een adoptie.

1.2. Asiel en diverse bescherming

De personen met vluchtelingenstatuut, een subsidiaire beschermingsstatus, een zogenaamde tijdelijke bescherming⁵ en het statuut van slachtoffer van mensenhandel worden in deze categorie ondergebracht. De NBMV (niet-begeleide minderjarige vreemdelingen)⁶ en de personen die door geen enkele staat ter wereld als één van hun onderdanen worden beschouwd (staatlozen) zitten ook in deze groep.

1.3. Regularisatie

Hier gaat het om alle personen die een regularisatie van hun verblijfsrecht genieten op basis van

Art. 9 en het vroegere derde lid (humanitair), 9 bis (uitzonderlijke omstandigheden) en 9 ter (medische redenen). Er kan een vierde categorie worden onderscheiden, maar deze zal van weinig nut zijn voor deze analyse; het gaat om personen die om een verblijfsregularisatie gevraagd hebben en die daadwerkelijk in België verbleven op 1 oktober 1999.⁷

1.4. Werknemer

In deze categorie bevinden zich alle personen die als verblijfsreden verkregen dat ze een beroepsactiviteit als loontrekkende of zelfstandige uitvoeren. Deze categorie omvat tevens:

- › De EU-onderdanen zonder werk die werkzoekend zijn (het gaat bij deze verblijfsreden om 6,3% van de nieuwe ingeschrevenen in het RR in 2010 en 7,9% van de nieuwe ingeschrevenen in 2013).
- › Bovendien hebben we ook de personen opgenomen met niet-EU-nationaliteit die langdurig verblijven in een andere lidstaat en die in België een economische activiteit komen uitvoeren als loontrekkende of zelfstandige (0,2% van de nieuwe ingeschrevenen in het RR in zowel 2010 als 2013 binnen deze verblijfsreden).
- › Ten slotte de personen die werken in internationale instellingen met zetel op het Bel-

⁴ Zie wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

⁵ Vreemdelingen die deel uitmaken van de groepen die zijn beschreven in de beslissing van de Raad van de Europese Unie naar aanleiding van een massale toestroom van ontheemden naar de lidstaten van de EU en dit met toepassing van de richtlijn 2001/55/CE van deze Raad. Zie artikel 61/2 e.v. van de wet van 15 december 1980.

⁶ Die zijn uitgesloten van de analyse, aangezien onze doelgroep start op de leeftijd van meerderjarigheid in België: 18 jaar.

⁷ Dat wil zeggen 11 jaar vóór onze eerste selectie van subgroep. Bovendien werd in 2009 een nieuwe en grootscheepse campagne gelanceerd.

gisch grondgebied alsook de personen die ze ten laste hebben, zoals de SHAPE⁸ of de NAVO⁹ (1,1% van de nieuwe ingeschrevenen in het RR in 2010 en 1,3% in 2013 binnen deze verblijfsreden).

In de oorspronkelijke nomenclatuur waren deze drie laatste subcategorieën afzonderlijk opgenomen onder andere redenen. Voor deze analyse hebben we ze ondergebracht onder de reden 'werk'.

1.5. Student

Naast de studenten met EU-, niet-EU- of Zwitserse nationaliteit, omvat deze categorie de personen die langdurig verblijven in een andere lidstaat en die naar België komen om te studeren of een opleiding te volgen. Ze moeten hun cursus volgen in private of openbare instellingen die worden erkend of gefinancierd door de overheid.

1.6. Andere redenen

Deze laatste categorie omvat al de volgende personen:

- › Niet-EU-onderdanen die houder zijn van een visum D dat een beperkt tijdelijk verblijf toekent;
- › Niet-EU-onderdanen met een verblijfsrecht dat wordt erkend door een internationaal verdrag. Het gaat meer bepaald om bepaalde bilaterale overeenkomsten;
- › Niet-EU-onderdanen of EU-onderdanen die voldoen aan de wettelijke voorwaarden om de Belgische nationaliteit te verwerven;
- › Niet-EU-onderdanen of EU-onderdanen die de Belgische nationaliteit hebben verloren door een huwelijk;
- › Gepensioneerde EU-onderdanen (vervroegd pensioen of ouderdomspensioen);
- › EU-onderdanen begunstigd van diensten: dit zijn personen die naar België komen om er van één of meer dienstverrichtingen die niet bestaat in de levering van een lichamelijk goed te kunnen genieten¹⁰;
- › EU-onderdanen die rentenieren: personen die over voldoende middelen beschikken om in hun behoeften te voorzien zonder te moeten werken en die zich in België komen vestigen;
- › EU-onderdanen met recht op voortgezet verblijf¹¹;
- › De niet-EU-onderdanen die de status van langdurige ingezetene hebben verworven in een Europees land en die naar België komen om andere redenen dan om er een economische activiteit als loontrekkende of zelfstandige uit te voeren of er studies of een beroepsopleiding te volgen;
- › Sommige onderdanen met een vreemde nationaliteit worden in deze subcategorieën ondergebracht, wanneer het niet mogelijk is hen een specifieke subcategorie toe te kennen en er toch door de autoriteiten is beslist de procedure te lanceren voor het vervaardigen van een basisdocument van de elektronische kaart voor vreemdelingen.

⁸ De volgende personen worden als ten laste beschouwd: de echtgenoten en de kinderen (Omzendbrief nr. 200 C 42/ SHAPE van 10 maart 1967 betreffende de vestiging van SHAPE in België. Formaliteiten voor inschrijving in de gemeentelijke registers en voor de afgifte van verblijfsvergunningen, toepasselijk op burgerlijk personeel van vreemde nationaliteit dat deel uitmaakt van SHAPE, alsmede op de personen ten laste van de militairen en van het burgerlijk personeel).

⁹ De volgende personen worden als ten laste beschouwd: de echtgenoten en de kinderen (Omzendbrief nr. 200 C 42/ NATO/1 van 21 mei 1968 betreffende de vestiging van de Internationale Militaire Staf (I.M.S.) van het Militair Comité van de NAVO in België. Formaliteiten voor inschrijving in de gemeentelijke registers en voor de afgifte van verblijfsvergunningen, toepasselijk op burgerlijk personeel van vreemde nationaliteit dat deel uitmaakt van de I.M.S., alsmede op de personen ten laste van de militairen en van het burgerlijk personeel).

¹⁰ Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen heeft geoordeeld dat toeristen, personen die medische verzorging krijgen en personen die zakenreizen ondernemen afnemers van diensten zijn.

¹¹ Gedurende de eerste drie maanden heeft elke burger van de EU het recht op het grondgebied van een andere lidstaat te verblijven zonder enige andere voorwaarde of formaliteit dan het bezit van een geldige identiteitskaart of een geldig paspoort.

- › De personen die over voldoende bestaansmiddelen¹² beschikken. Opmerking: deze laatste subcategorie is de belangrijkste binnen de ‘andere’ verblijfsredenen. Het is immers zo dat, bijvoorbeeld voor de personen

die in 2010 nieuw zijn ingeschreven in het RR, 81% van de ‘andere’ verblijfsredenen in deze subcategorie valt. Van die personen heeft 95,0% de origine EU-14 of -13.

2. DE SELECTIE VAN TWEE GROEPEN EN HET ANALYSEPERSPECTIEF

Voor de analyse hebben we twee groepen geselecteerd.

- › De personen die nieuw zijn ingeschreven in het RR in 2010 en een vergunning en verblijfsreden hebben gekregen in 2010 of later (uiterlijk tot 2016) en die van 2011 tot 2014 steeds waren ingeschreven in het RR. Als een groep personen meerdere verblijfsredenen heeft, hebben we de oudste ervan genomen en de socio-economische situatie bekeken (werk, werkloos, inactief) van deze personen in 2011 en 2014.
- › De tweede geselecteerde groep is die van personen die in 2013 werden ingeschreven, die een vergunning en verblijfsreden hebben ontvangen in 2013 of later (uiterlijk tot 2016) en die tot 2014 steeds waren inge-

schreven in het RR. Hier geldt ook de regel: als een groep personen meerdere verblijfsredenen heeft, bekijken we de oudste ervan. We hebben ook de socio-economische status bekeken (werk, werkloos, inactief) van deze personen in 2014.

Men moet er hier ook op wijzen dat één bepaalde categorie vreemdelingen die wettelijk in België verblijft geen deel zal uitmaken van de analyse: die van de asielzoekers. Ze staan ingeschreven in het wachtregister, hoewel hun asielaanvraag niet afgelopen is of ze geen verblijfsvergunning kregen op andere basis (regularisatie, gezinshereniging, enzovoort).¹³ Ook vreemdelingen die illegaal in België verblijven, maken geen deel uit van de analyse.

3. ANALYSE VAN DE PERSONEN DIE IN 2010 NIEUW ZIJN INGESCHREVEN IN HET RR VOLGENS DE VERBLIJFSREDENEN

Voor dit eerste deel onderzoeken we de personen die in 2010 nieuw werden ingeschreven in het RR en het in 2014 nog steeds waren. Het gaat dus niet om alle personen die in België zijn aangekomen in 2010: zo maken bijvoorbeeld de personen die op onregelmatige wijze zijn aangekomen in 2010 of diegenen die geen eerste verblijfsvergunning (en dus geen eerste verblijfsreden) bemachtigden, of dat pas na 2016 deden,

geen deel uit van de groep die wordt bestudeerd. Deze analyse omvat daarentegen wel de personen die zijn ingeschreven in het RR, maar die nog niet zijn geschrapt. Alle origines opgeteld, inbegrepen de ongekende, bestaat de groep die wordt geanalyseerd uit 43.438 personen. We zullen deze toestroom beginnen te analyseren in functie van de verschillende verblijfsredenen volgens leeftijd, gewest en geslacht om een to-

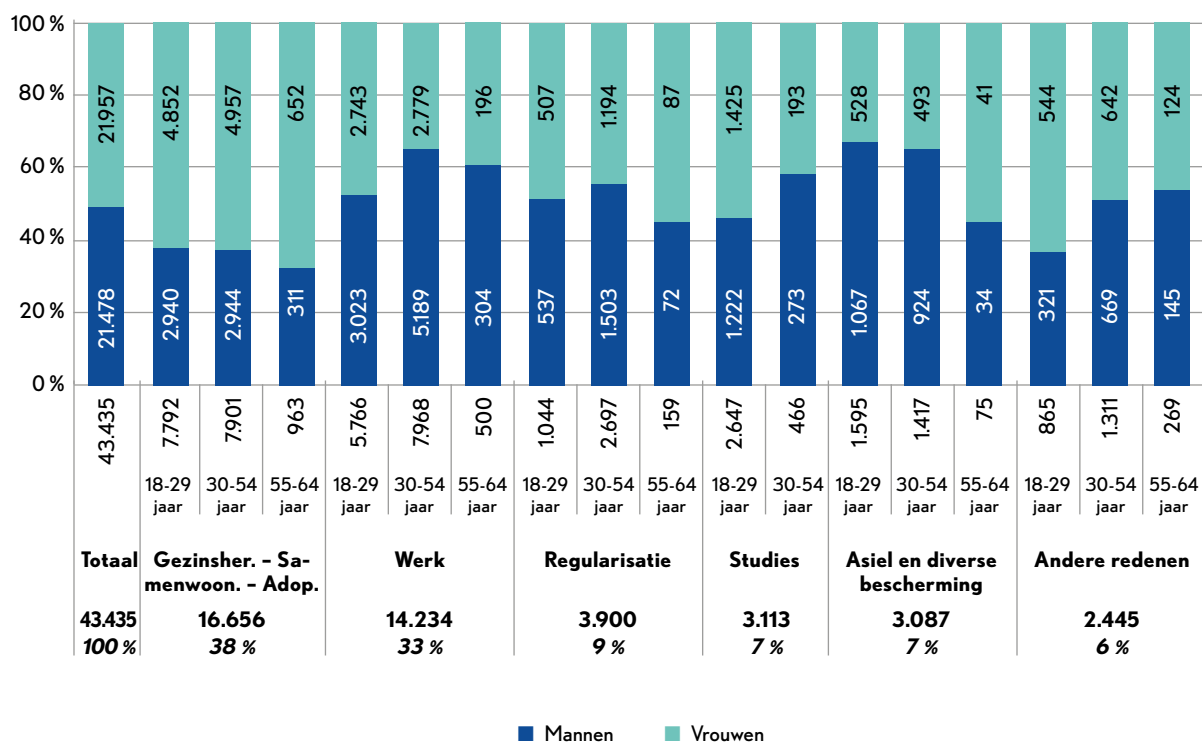
¹² Voor de EU-burgers die noch loontrekkenden noch zelfstandigen zijn en die meer dan 3 maanden in België willen blijven, bestaat de voorwaarde erin te beschikken over voldoende bestaansmiddelen, opdat ze niet ten laste moeten worden genomen door de sociale bijstand of een ziekteverzekering. Elke burger van de Unie verwerft het permanente verblijfsrecht in de onthaallidstaat, nadat hij/zij er gedurende een ononderbroken periode van vijf jaar wettelijk heeft verbleven. Voor een verblijf van minder dan 3 maanden moet de EU-burger zich geenszins melden bij de autoriteiten, als hij niet in een privéwoning gehuisvest is (hij moet alleen zijn identiteit kunnen bewijzen).

¹³ Er moet op gewezen worden dat een deel van hen niet noodzakelijk nog op een antwoord wacht, maar het land inmiddels heeft verlaten, zonder te zijn geschrapt uit het RR. Er wordt gewerkt aan oplossingen om deze onwettige aanwezigheid in het wachtregister ‘te corrigeren’.

taalbeeld te verkrijgen. Vervolgens zullen we de toestroom in functie van de (oudste) reden en de afkomst analyseren en daarna zullen we deze

laatste factoren combineren met de socio-economische positie van de groepen van individuen in het vierde trimester van het jaar 2011 en 2014.

Grafiek 67: Aantal personen die in 2010 nieuw zijn ingeschreven in het RR per verblijfsreden volgens leeftijd en geslacht, alle origines (inclusief onbepaald)

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

92,1% van deze personen heeft zijn eerste verblijfsvergunning/-reden gekregen tijdens de jaren 2010 of 2011. 7,9% heeft dit gekregen tussen 2012 en 2016. De rest (minder dan 0,1%, of 110 individuen) zijn personen die ze gekregen hebben vóór 2010. Het gaat ongetwijfeld om personen met een oudere verblijfsreden die geschrapt werden en daarna zijn teruggekomen naar het Belgische grondgebied.

In de bovenstaande grafiek zijn de verblijfsredenen op de horizontale as opgenomen in dalende orde. We stellen vast dat de eerste reden bij de afgifte van de verblijfsvergunning de gezinshereniging is (we laten voor het gemak hier de termen 'samenwonen' en 'adoptie' vallen) met bijna 17.000 personen. Het gaat verhoudingsgewijs om een jonge groep, aangezien de categorie 18-29 jaar haast even groot is als die van 30-54 jaar. Deze vaststelling zou ongetwijfeld

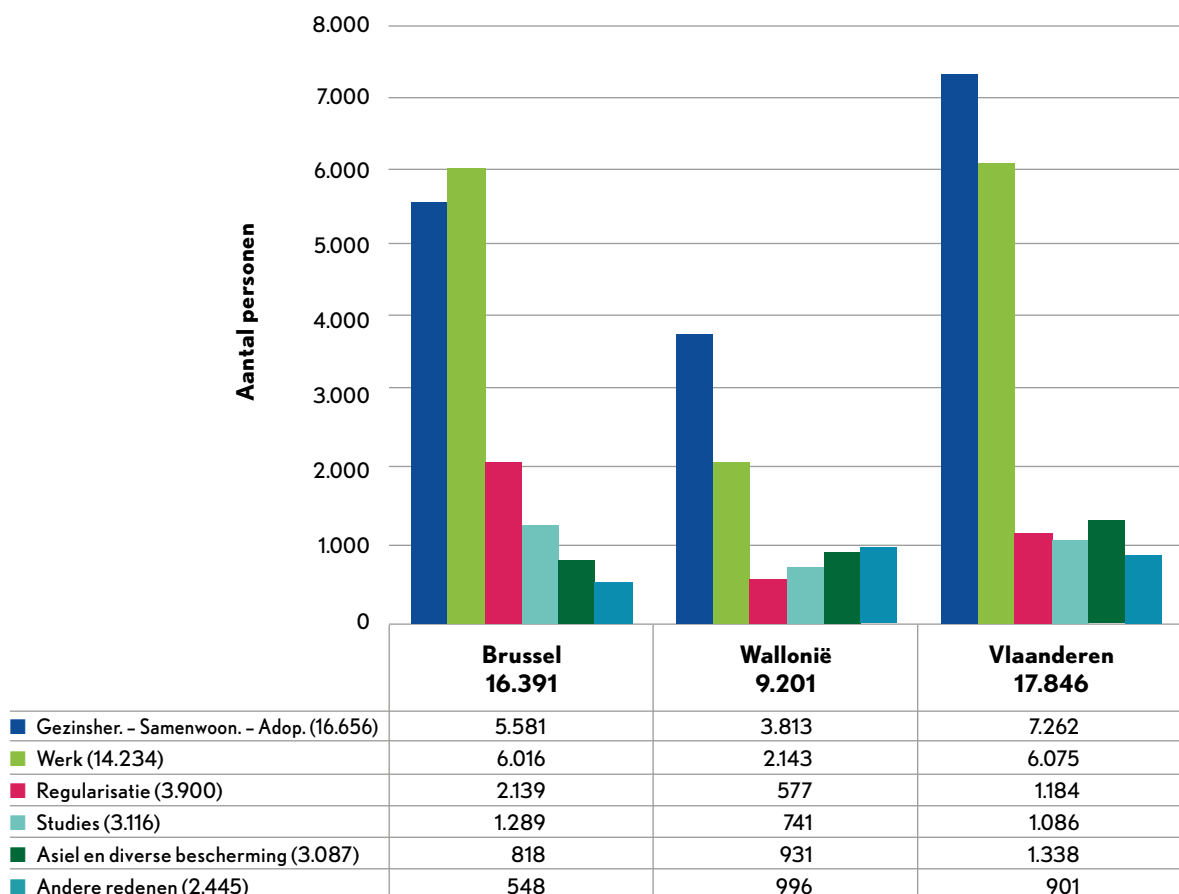
versterkt worden, als deze gegevens de personen jonger dan 18 jaar zouden omvatten, temeer daar de categorie 55-64 jaar sterk afneemt en niet eens 1/16^e van het totaal uitmaakt voor deze verblijfsredenen. We zien ook dat deze verblijfsredenen de meest 'vrouwelijke' reden is, want ze draagt voor alle leeftijdsklassen meer dan 60%. Voor de tweede belangrijkste verblijfsreden (in demografisch gewicht), met name werk, zijn de twee eerste leeftijdscategorieën eveneens sterk vertegenwoordigd, aangezien de oudsten slechts 1/28^e uitmaken van de populatie die naar België komt om te werken. Voor deze verblijfsredenen stellen we ook vast dat het percentage mannen, ongeacht de leeftijdscategorie, groter is dan dat voor de vrouwen. Het aandeel van mannen bereikt 65% bij de personen die tussen 30 en 54 jaar oud zijn. De vier overige redenen samen bereiken niet het aantal personen als de verblijfsreden werk. We wijzen er hier in het

bijzonder op dat de personen die om studiere-
denen komen, eerder (zeer) jong (en meestal
vrouw) zijn, want eens de leeftijd van 30 jaar
voorbij, maken ze nog slechts 15% uit (en zijn het
vaker mannen) in 2010. Ten slotte stellen we in
deze grafiek ook vast dat de groep die België om
bescherming/hulp vraagt, meestal (in 52% van
de gevallen) zeer jong (18-29 jaar) is en over-
wegend mannelijk: slechts 1/3^e van de personen
van 18 tot 29 jaar zijn vrouwen. De groep 30-54
jaar is bijna even talrijk en het aandeel vrouwen

is bijna gelijk aan dat van de jongste categorie.
De genderkloof krimpt in de hoogste leeftijdsca-
tegorie, al is het totale aantal daar wel duidelijk
kleiner (2% van het totaal voor dit motief).

Analysen we dezelfde groep (meer dan
43.000 individuen) in functie van de gewesten,
dan stellen we vast dat de verschillen niet zo
uitgesproken zijn, zoals onderstaande grafiek
aantoont.

**Grafiek 68: Aantal personen die in 2010 nieuw zijn ingeschreven in het RR per
verblijfsreden volgens het gewest waarin men woont (ongeacht de origine)**

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

We bekijken echter (zie grafiek en tabel hier-
boven) het bijzondere geval van Brussel dat on-
danks zijn demografisch gewicht van 10% van de
Belgische bevolking op 1 januari 2011, 38% van
de personen opvangt die in 2010 nieuw werden
ingeschreven in het RR (en, laatste herinnering,
nog steeds waren ingeschreven in 2014). Een
ander bijzonder fenomeen vanuit het standpunt

van de verblijfsreden te Brussel, is dat het groot-
ste deel van de toestroom betrekking heeft op
de reden 'werk' en pas daarna op gezinshereni-
ging, wat het omgekeerde is in de twee andere
gewesten van het land. In Wallonië maakt de
verblijfsreden 'werk' overigens slechts een beet-
je meer uit dan de helft van de personen met de
reden 'gezinshereniging'. Brussel heeft nog een

ander uniek aspect ten opzichte van de andere twee gewesten: de gevallen van regularisatie nemen er de derde plaats inzake belangrijkheid in. We stellen immers vast dat deze verblijfsredenen niet op zoveel personen betrekking heeft in Wallonië of Vlaanderen, respectievelijk 577 en 1.184 gevallen, terwijl Brussel 2.139 personen met deze reden telt. Wat deze tweede grafiek over dit thema betreft, stellen we tot slot vast dat Vlaanderen een zekere neiging heeft om begunstigen inzake hulp/bescherming door België te onthalen. Vlaanderen is immers het gewest waar deze reden het meest voorkomt, maar deze reden staat er toch slechts op de derde plaats qua demografisch belang.

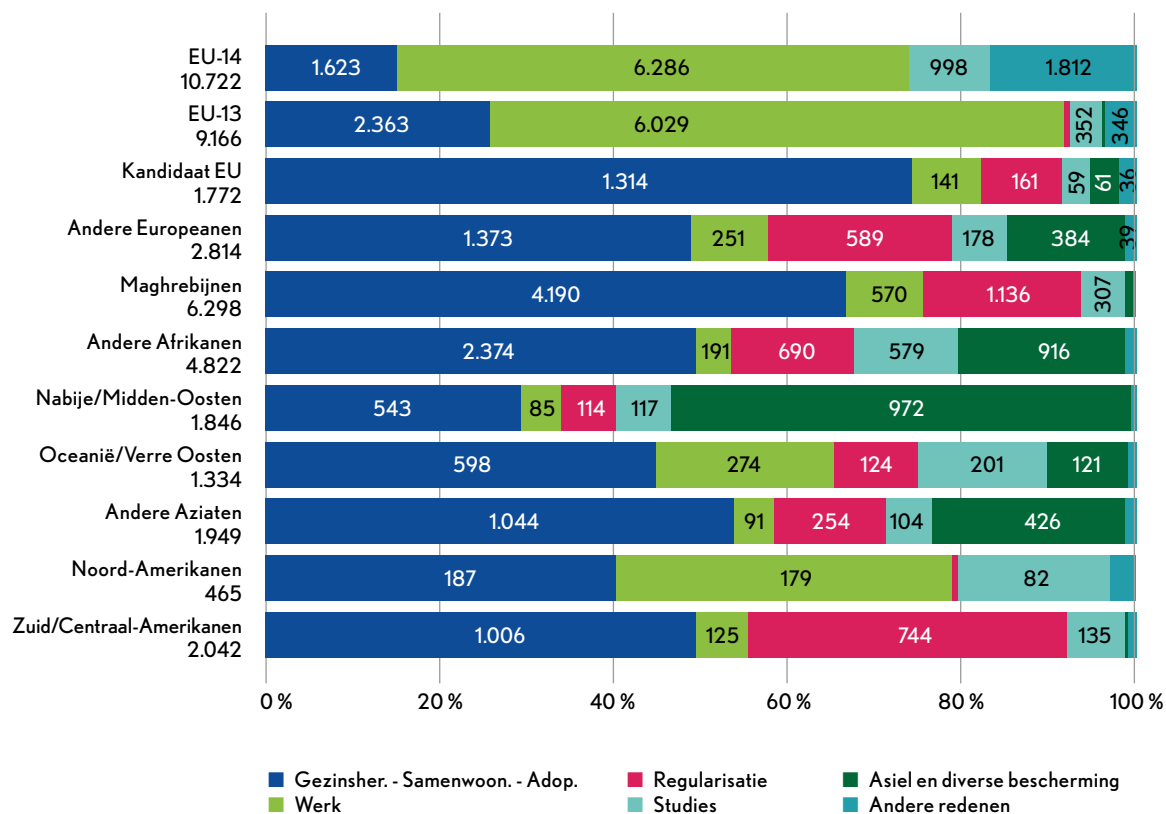
In de volgende grafiek analyseren we de verblijfsredenen volgens de afkomst van de personen die in 2010 nieuw zijn ingeschreven in het RR. Eerst en vooral blijkt dat de personen die afkomstig zijn uit de EU-14 en de EU-13 vaak (ongeveer 60%) de reden 'werk' opgeven. Dat is ook het geval voor de personen die afkomstig zijn uit Noord-Amerika en Oceanië/Verre Oosten, maar in aanzienlijk mindere mate, respectievelijk bijna 40% en 20%.

Ten tweede blijkt duidelijk dat de eerste reden in absolute aantallen van personen, namelijk de gezinshereniging, bij alle origines vaak voorkomt, maar in verschillende mate. We stellen immers vast dat 3/4e van de personen die afkomstig zijn uit een land dat kandidaat is om toe te treden tot de EU, 2/3e van de personen van Maghrebijnse afkomst en bijna één persoon op twee die af-

komstig is uit een ander Afrikaans land, een ander Europees land, een land van Oceanië of het Verre Oosten, een ander Aziatisch land of een land van Zuid/Centraal-Amerika deze eerste reden aanhaalt. Zo ook heeft 40% van de personen die afkomstig zijn uit Noord-Amerika, 29% van de personen die afkomstig zijn uit het Nabije/Midden-Oosten en 26% van de personen die afkomstig zijn uit een land van de EU-13 zijn verblijfsvergunning gekregen op basis van deze reden. Ten slotte en nog steeds voor wat deze reden betreft, stellen we vast dat de personen die afkomstig zijn uit de EU-14 daarin slechts voor 15% vertegenwoordigd zijn.

Ten derde, nog een opvallend punt: de personen die in 2010 nieuw zijn ingeschreven in het RR en afkomstig zijn uit een land in het Nabije/Midden-Oosten vallen voor 53% onder de reden 'asielen diverse bescherming'. Het is vooral sterk verbonden met de vraag om internationale bescherming, aangezien van 972 betrokken personen, 48% de status van vluchteling heeft gekregen en 51% een subsidiaire bescherming tussen 1 januari 2010 en 30 juni 2016. Deze percentages zijn niet verwonderlijk, als men weet dat landen als Irak en Afghanistan in 2010 en 2011 regelmatig deel uitmaken van de top 3 van de onderdanen die deze soorten bescherming krijgen in België. De gegevens van de KSZ bieden ons tevens de mogelijkheid vast te stellen dat 69% van hen deze bescherming of deze status uiterlijk op 31 december 2011 heeft gekregen, hetzij maximum twee jaar na hun inschrijving in het Rijksregister.

Grafiek 69: Aandelen van de verblijfsredenen die zijn opgetekend voor de personen die in 2010 nieuw zijn ingeschreven in het RR, per origine

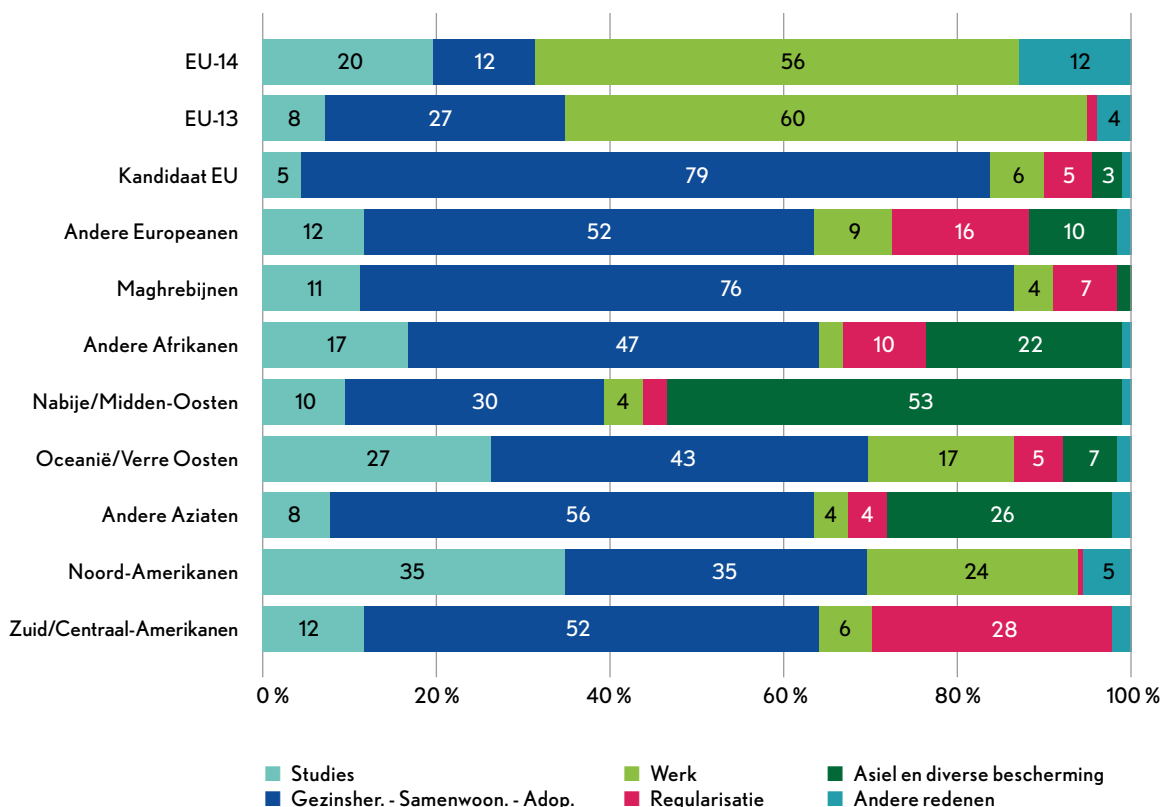

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Ten slotte stellen we ook vast dat de reden 'studie' betrekking heeft op een bepaald aantal personen (met name 3.116) en een niet verwaarloosbaar percentage inneemt onder de verblijfs-

redenen. Als men aan de hand van onderstaande grafiek de situatie analyseert, uitsluitend in de leeftijdsklasse 18-29 jaar, stelt men zelfs vast dat dit de tweede reden is bij meerdere origines.

Grafiek 70: Aandelen van personen van 18-29 jaar oud die sinds 2010 zijn ingeschreven in het RR volgens de verscheidene verblijfsredenen en per origine

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Dit is het geval voor personen die afkomstig zijn uit de EU-14 (met 20% van alle verblijfsredenen hetzij 921 personen) net zoals de personen die afkomstig zijn uit een land in Oceanië of het Verre Oosten (27% van de verblijfsredenen hetzij 154 jongeren) of uit de Maghreb (11% van de

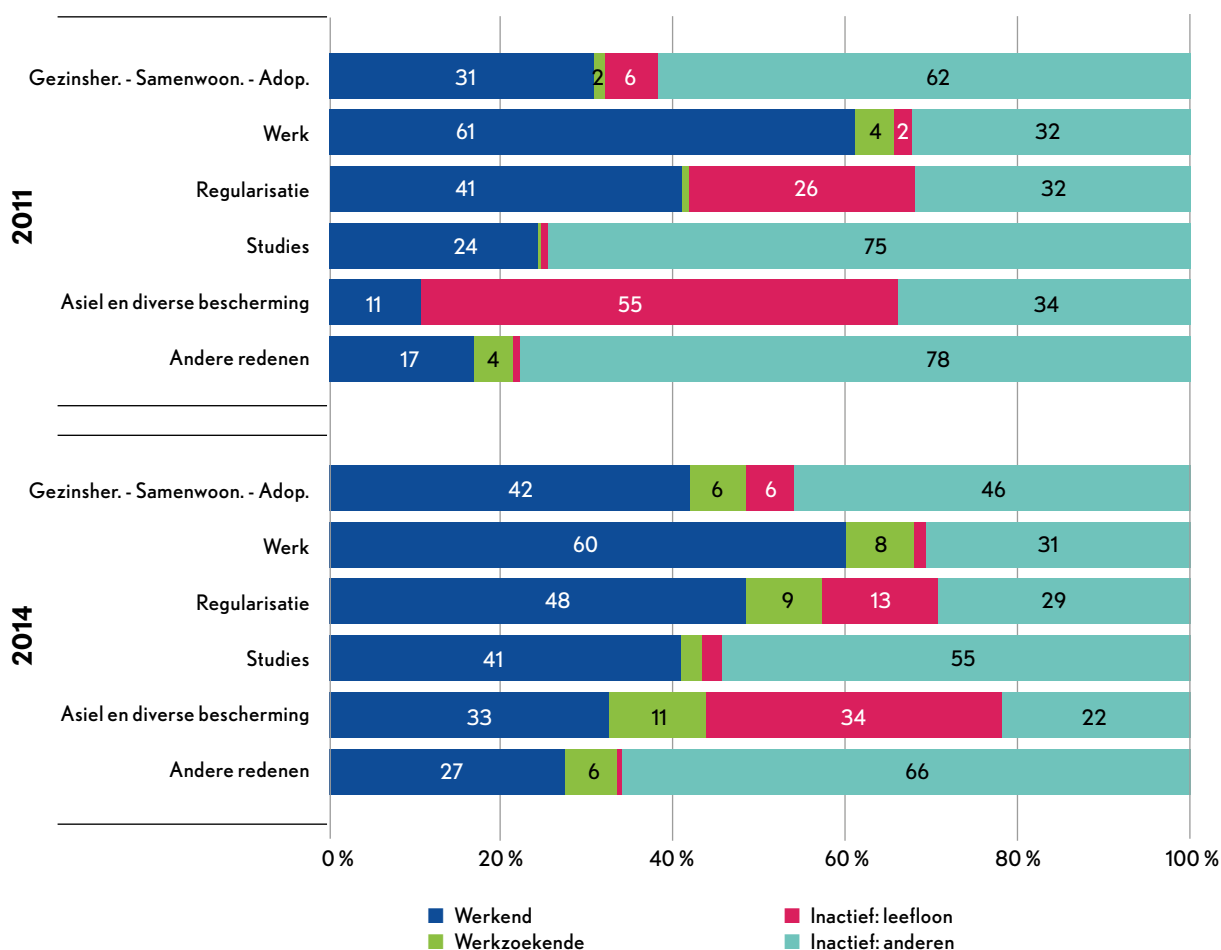
redenen hetzij 283 personen), maar de gezinshereniging ligt ver voorop (76% hetzij 1.876 personen). Ten slotte is het verhoudingsgewijs, op gelijke hoogte met de gezinshereniging, ook de eerste reden voor de personen die afkomstig zijn uit Noord-Amerika (35% hetzij 67 personen).

4. ANALYSE VAN DE PERSONEN DIE IN 2010 NIEUW ZIJN INGESCHREVEN IN HET RR VOLGENS DE VERBLIJFSREDEN EN DE SOCIO-ECONOMISCHE TOESTAND IN 2011 EN 2014

Met de volgende grafieken wilden we de socio-economische toestand van de personen beter kennen in functie van hun afkomst, hun geslacht en hun socio-economische status, met inbegrip van hun evolutie in de tijd (tussen 2011 en 2014) tussen vier statussen (werkend, werkzoekend, inactief-begunstigde van een leefloon, en andere inactieven). Onze analyse steunt op de vijf belangrijkste verblijfsredenen, namelijk de

gezinshereniging, het werk, de regularisaties, de studies, het asiel (en diverse bescherming). Vooraleer deze analyse te maken in functie van de verscheidene verblijfsredenen per afkomst, bieden onderstaande grafieken de mogelijkheid de aandelen personen te observeren in functie van hun socio-economische status in 2011 en 2014, volgens hun verblijfsreden en ongeacht de afkomst.

Grafiek 71: Aandelen van personen die in 2010 nieuw in het RR zijn ingeschreven in de verscheidene socio-economische statuten in 2011 (bovenste grafiek) en 2014 (onderste grafiek), volgens hun verblijfsreden

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

In 2011 nemen de werkende personen sterk gepolariseerde aandelen in wat betreft de verblijfsredenen en schommelen ze van 11% voor de reden 'asiel' tot 61% voor de reden 'werk'. In 2014 waren voor deze economische status de

kloven tussen verblijfsredenen minder groot, gezien de eerste bovengenoemde reden verdrievoudigt (33%) en de tweede vermindert met 1 procentpunt.

In 2011 zijn de aandelen van de status van werkzoekende bijna verwaarloosbaar onder alle verblijfsredenen, maar ze stijgen tot een waarde van ongeveer 10%¹⁴ in 2014 voor de personen die als verblijfsreden werk, regularisatie of asiel opgeven en situeren zich op 6% voor de personen met als reden gezinshereniging en de residuele categorie 'andere redenen'.

De status van inactieve leefloner is uitsluitend maar in betekenisvolle mate aanwezig, zowel in 2011 als in 2014, bij de personen wier verblijfsreden regularisatie of asiel¹⁵ is. Deze daalt echter

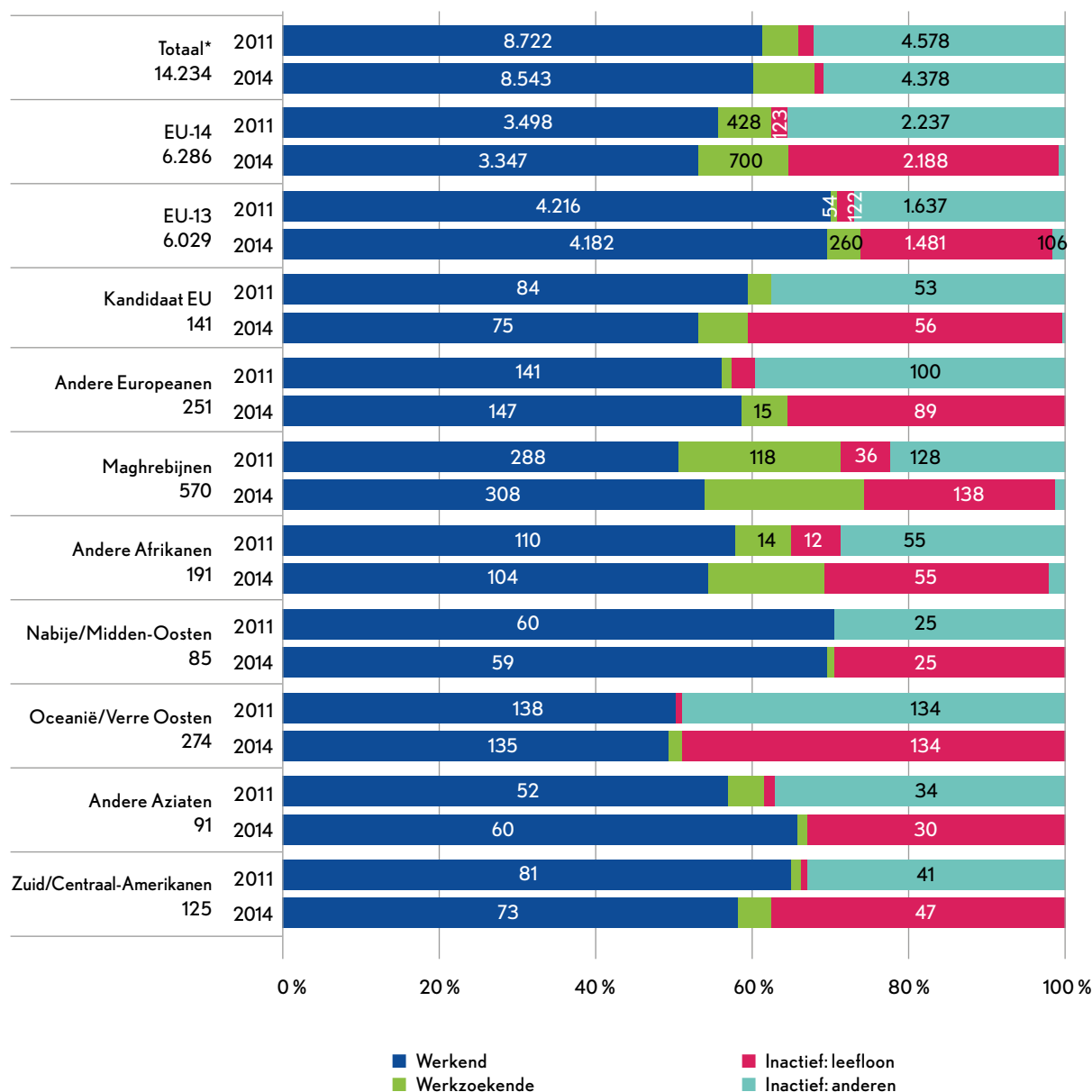
met 13 procentpunten voor de eerste groep (van 26 tot 13%) en met 21 procentpunten (van 55 tot 34%) voor de tweede groep over deze periode van 3 jaar. Ten slotte zijn voor de andere soorten inactiviteit net zoals de status van actieve personen in 2011, de percentages sterk ongelijk (van 32% voor de personen die werk¹⁶ of regularisatie als reden hebben tot 78% voor de redenen van de residuele categorie), maar hier dalen ze over drie jaar voor alle motieven. De sterkste dalingen zijn te vinden bij de personen die studie (-20 procentpunten) of gezinshereniging (-16 procentpunten) als verblijfsreden opgeven.

¹⁴ Deze situatie wordt deels verklaard door het feit dat deze personen bepaalde rechten verkrijgen, gezien de evolutie van hun verblijfssituatie (met inbegrip van de duur ervan) in België.

¹⁵ Idem.

¹⁶ Zoals hierboven en in voorgaande edities van de Monitoring al vermeld: omdat de gegevens van het Datawarehouse internationale ambtenaren onder de 'andere' sociaal-economische categorie plaatsen, verhogen de personen die voor de Europese Commissie, de NAVO of de SHAPE werken kunstmatig het aandeel inactieve mensen (zelfs als hun verblijfsreden werk is).

Grafiek 72: Verblifsreden 'Werk', volgens 4 socio-economische statuten in 2011 en 2014, per origine

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

In deze tweede grafiek betreffende de socio-economische statuten stellen we vast dat de meeste personen daadwerkelijk aan het werk zijn: ten minste 50% van hen en dat voor alle origines, uitgezonderd de personen van Noord-Amerikaanse afkomst (niet opgenomen in deze grafiek). Voor deze laatsten moet eraan

herinnerd worden dat een deel van hen actief is in internationale instellingen. Daarom worden ze opgenomen in de inactiviteitsstatuten, hoewel hun verblifsreden 'werk' is.¹⁷ Wat de evolutie betreft, stelt men vast dat het percentage van personen die aan het werk zijn, over het algemeen daalt tussen 2011 en 2014. Het daalt inderdaad

¹⁷ Daarom hebben we er de voorkeur aan gegeven deze afkomst hier en daar te schrappen uit de analyse van de verblifsredenen. In mindere mate lijden de personen die afkomstig zijn uit landen van de EU-14 en de EU-13 als werknemers van Europese instellingen onder dezelfde onderschatting. Meer informatie over deze vertekening van de analyse wordt verstrekt in de *Socio-economische Monitoring 2015*.

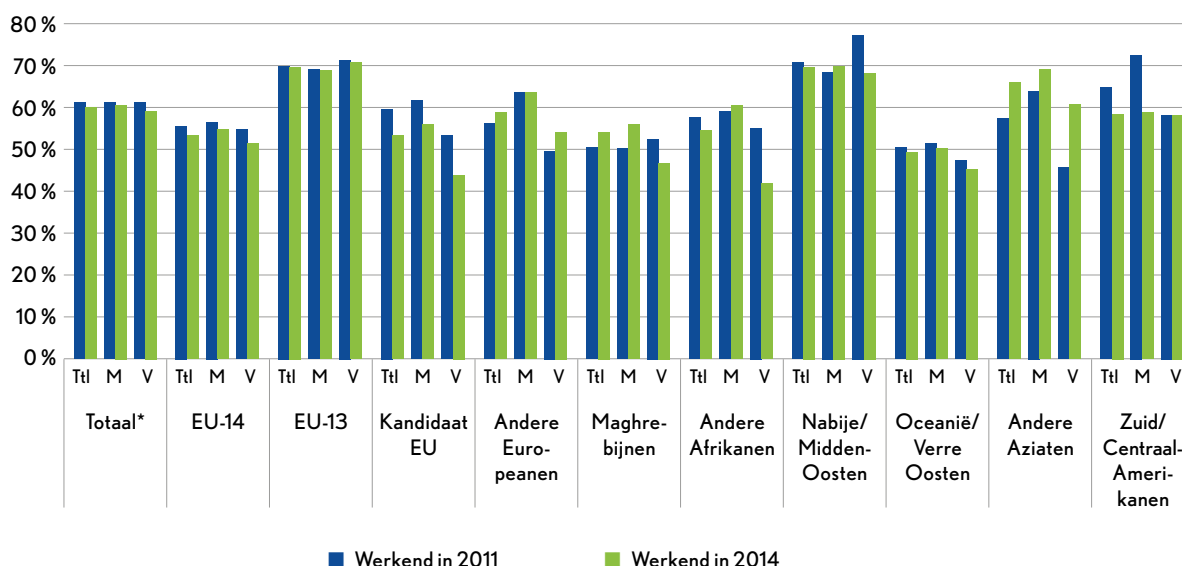
voor de personen die afkomstig zijn uit de EU-14, de EU-13, de kandidaat EU-landen, de andere Afrikaanse landen en Zuid/Centraal-Amerika. Slechts drie origines laten een positieve evolutie optekenen: de personen die afkomstig zijn uit een ander Europees land (+2 procentpunten), een Maghrebland (+4 procentpunten) en een ander Aziatisch land (+9 procentpunten). De personen die afkomstig zijn uit de Maghreb, laten zeker een stijgend percentage werkenden optekenen en hebben ook één van de laagste percentages van inactieve personen, slechts 20% van deze groep valt onder het statuut werkzoekende in 2011, maar ook in 2014.

Een ander opmerkelijk feit voor alle origines: er is meer dan waarschijnlijk een omslag van de status van inactieve in de brede zin (met uitzondering van de leefloners) in 2011 naar de status van inactieve begunstigde van het leefloon in 2014.¹⁸ Ten slotte kan men erop wijzen dat het percentage werkzoekenden in stijgende lijn is voor alle origines (behalve voor de personen die afkomstig zijn uit een ander Aziatisch land, voor

wie dit percentage daalt) tussen de twee jaren die geanalyseerd werden. Dit is vooral het geval voor de personen die afkomstig zijn uit een land van de EU-14, een kandidaat EU-lidstaat, een ander Europees land of een ander Afrikaans land, met stijgingen van respectievelijk 4, 4,5 en 7 procentpunten.

Als we deze informatie opsplitsen per geslacht en we ons alleen interesseren voor de percentages werkende personen in 2011 en 2014 (zie onderstaande grafiek) dan stellen we voor de vrouwen afkomstig uit een kandidaat EU en een ander Afrikaans land, enerzijds vast dat hun percentage werkenden laag is en anderzijds dat het voor mannen daalt tussen 2011 en 2014. Voor de personen afkomstig uit de EU zijn de verschillen tussen mannen en vrouwen klein, al zijn het enkel de personen die afkomstig zijn uit de EU-14 die een achteruitgang met 4 procentpunten laten optekenen tussen 2011 en 2014. De personen die afkomstig zijn uit Oceanië/Verre Oosten laten de kleinste verschillen inzake geslacht en in de tijd optekenen.

Grafiek 73: Verblijfsreden 'Werk', aandeel personen met de socio-economische status 'werkend' in 2011 en 2014 naar geslacht en origine

* inclusief onbepaald

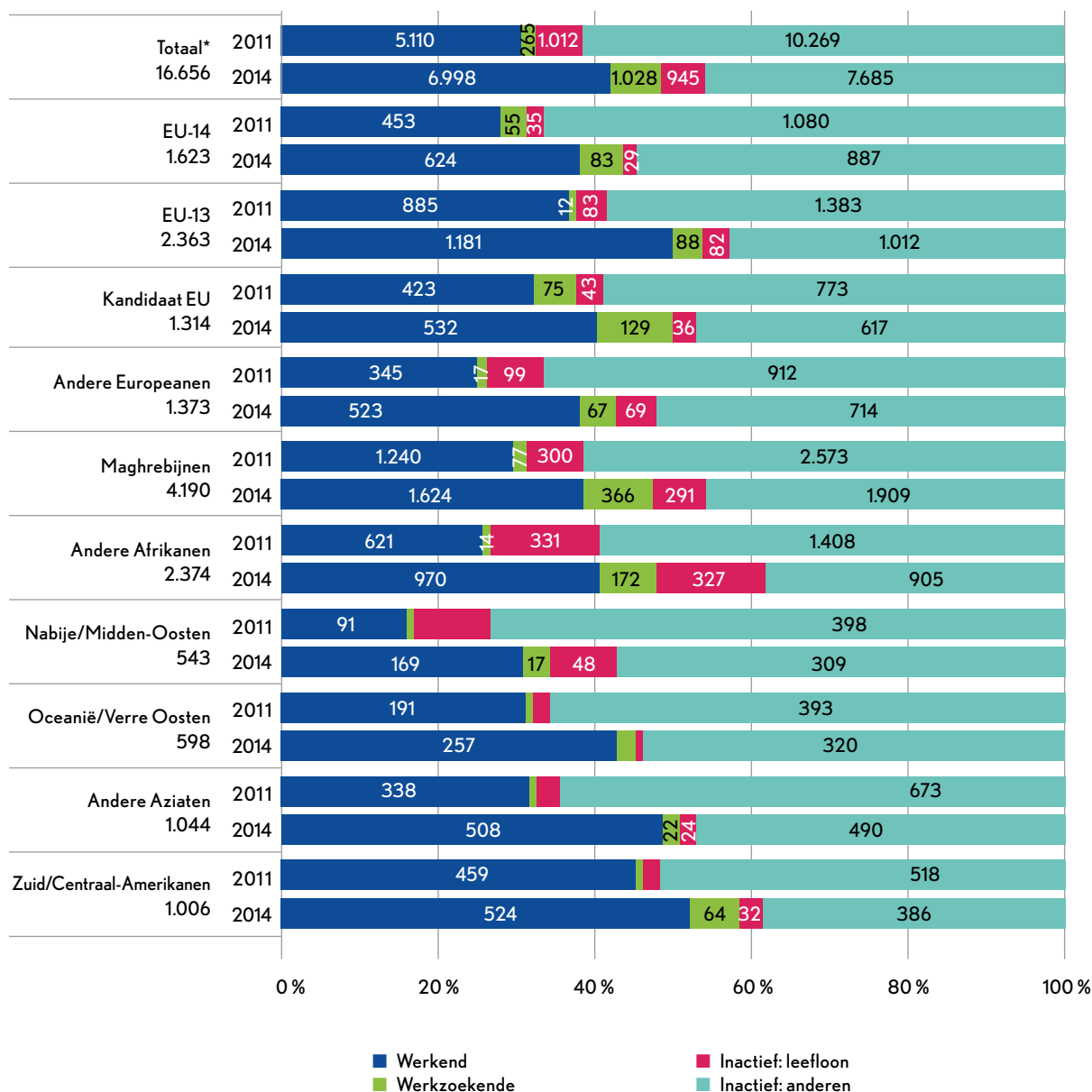
Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

18 Idem voetnoten 11 en 12.

Wanneer men zich interesseert voor de verblijfsreden 'gezinshereniging', is de situatie vrij duidelijk voor alle origines, als men de evolutie tussen 2011 en 2014 analyseert. Het aantal in-

actieven (afgezien van leefloners) daalt sterk (over het algemeen tussen -12 en -21 procentpunten) in 2014.

Grafiek 74: Verblijfsreden 'Gezinshereniging - samenwonen - adoptie', volgens 4 socio-economische statussen in 2011 en 2014, per origine

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Deze afname van de status van inactieve gebeurt niet ten gunste van de status van inactieve met een leefloon (zoals dit het geval lijkt te zijn voor de verblijfsreden werk), maar eerder van de status van werkzoekende (tussen +1 en +7 procent-

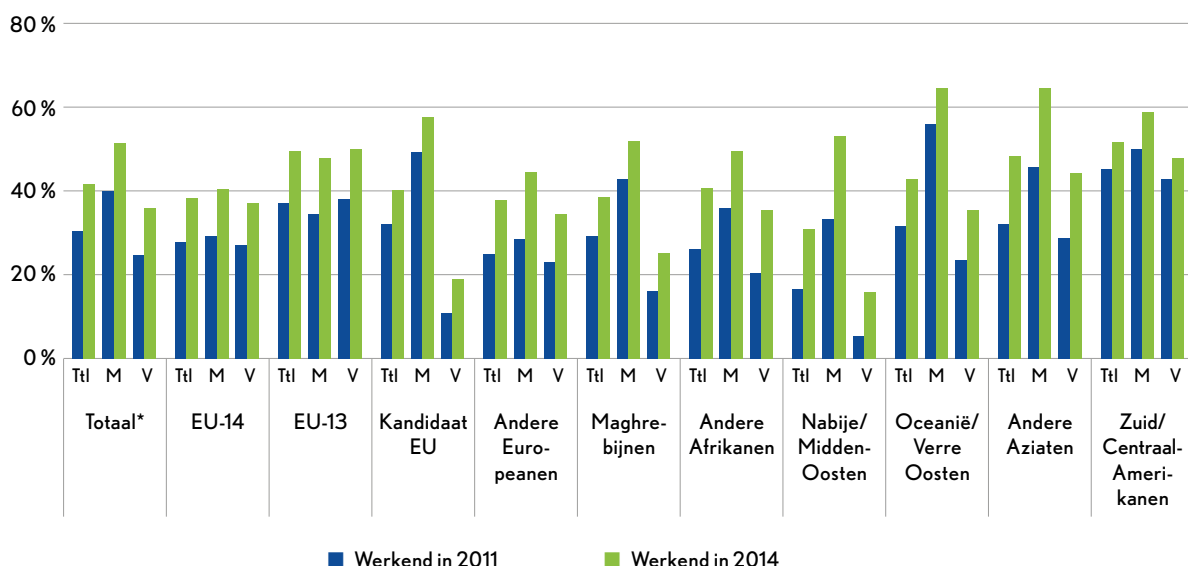
punten) en, in nog grotere mate, van de status werkende (tussen +4 en +16 procentpunten) in 2014. Dit gezegd zijnde, mag men niet vergeten dat het percentage werkende personen laag ligt (over het algemeen minder dan 40% in 2011)

en het percentage inactieve personen hoog is (over het algemeen meer dan 60% of zelfs 70% in 2011), zoals blijkt uit de bovenstaande grafiek. Ten slotte is het zo dat, hoewel de personen van Europese afkomst (EU-14 en EU-13) de twee grootste absolute aantallen hadden voor de reden werk, de grootste aantallen voor deze verblijfsredenen de personen van Afrikaanse afkomst zijn (Maghreb en andere Afrikaanse landen, respectievelijk 4.190 en 2.374 nieuwe inschrijvingen in het RR in 2010).

Als we deze informatie opsplitsen per geslacht en we ons uitsluitend interesseren voor de per-

centages van tewerkgestelde personen in 2011 en 2014 (zie onderstaande grafiek), stellen we meer bepaald vast dat de vrouwen die afkomstig zijn uit een kandidaat EU-land, uit de Maghreb, een ander Afrikaans land en uit een land van het Nabije/Midden-Oosten, veel lagere percentages dan de mannen laten optekenen. Een ander opvallend element: als we deze grafiek vergelijken met de bovenstaande grafiek voor de reden werk per geslacht, stellen we vast dat alle afkomsten, met inbegrip van de dimensie geslacht, een aanzienlijke vooruitgang laten optekenen in de socio-economische status 'werkend' tussen 2011 en 2014.

Grafiek 75: Verblijfsredenen 'Gezinshereniging - samenwonen - adoptie', aandeel personen in de socio-economische status 'werkend' in 2011 en 2014 volgens geslacht en origine

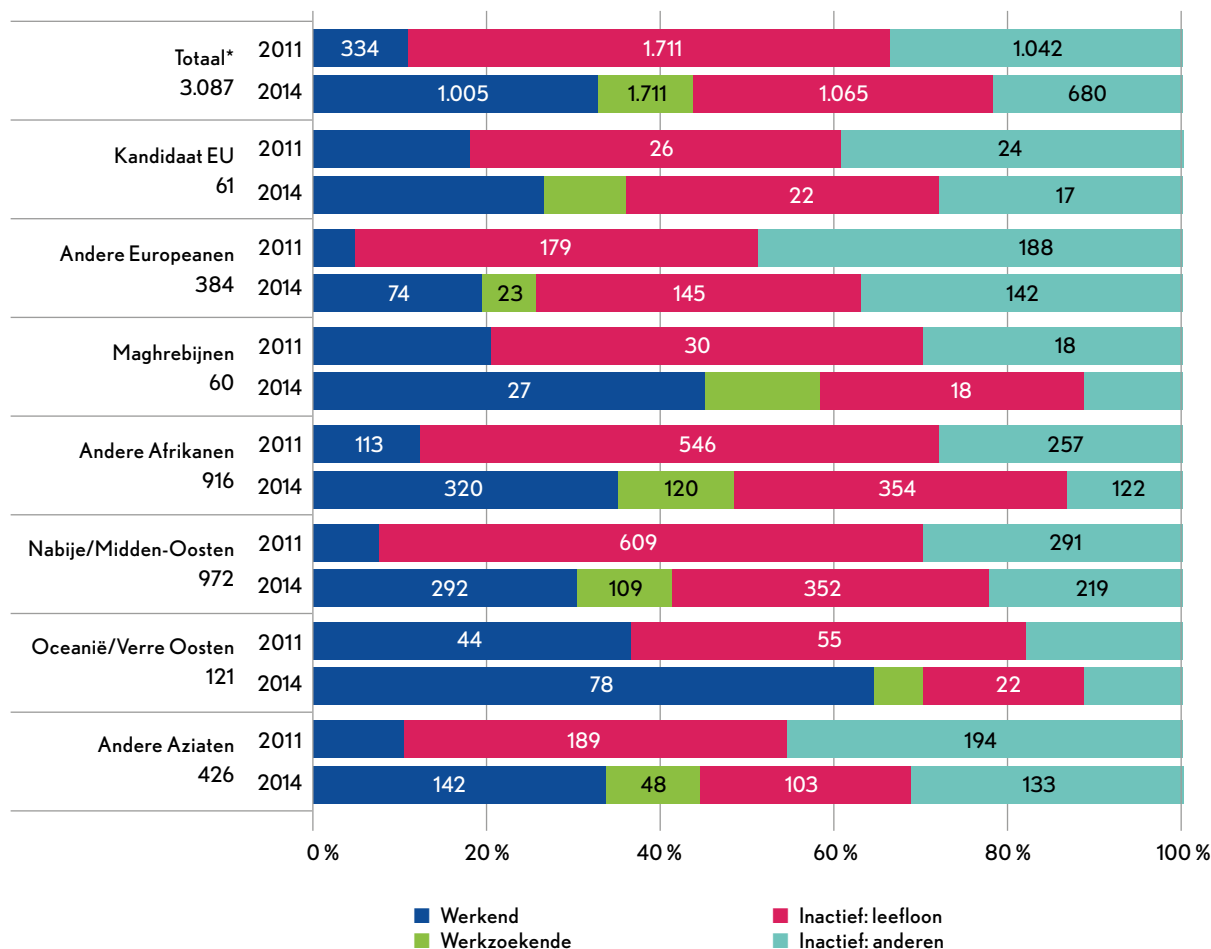
* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

We hebben ook voor de twee zelfde jaren de socio-economische status geanalyseerd van de personen die asiel of een bescherming hebben aangevraagd in België in 2010 (die het ter herinnering hebben gekregen tussen 2010 en 2016). Zoals we reeds wisten, liggen de aantallen veel

minder hoog dan voor de eerste twee geanalyseerde redenen. We hebben bovendien sommige origines geschrapt (EU-14, EU-13, de twee Amerikaanse origines), aangezien hun aantallen zeer laag of onbestaande zijn (zie onderstaande grafiek).

Grafiek 76: Verblijfsreden 'Asiel – diverse bescherming' volgens 4 socio-economische statussen in 2011 en 2014, per origine

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Eén van de elementen die benadrukt moeten worden voor 2011, is dat het percentage tewerkgestelde personen laag ligt. Afgezien van het maximum van 38% dat wordt bereikt door de personen die afkomstig zijn uit een land van Oceanië of het Verre Oosten, situeren de andere origines zich onder of op 20%. De percentages die verbonden zijn met de status van werkzoekende, zijn onbestaande in 2011 voor alle origines die zijn weergegeven in deze laatste grafiek. De percentages van 2014 tonen echter een sterke stijging van de werkenden binnen alle origines: van 8 procentpunten bij de personen die afkomstig zijn uit een kandidaat EU-land tot 28 procentpunten bij diegenen die afkomstig zijn uit Oceanië/Verre Oosten. Parallel hiermee stijgt het percentage van personen met de status

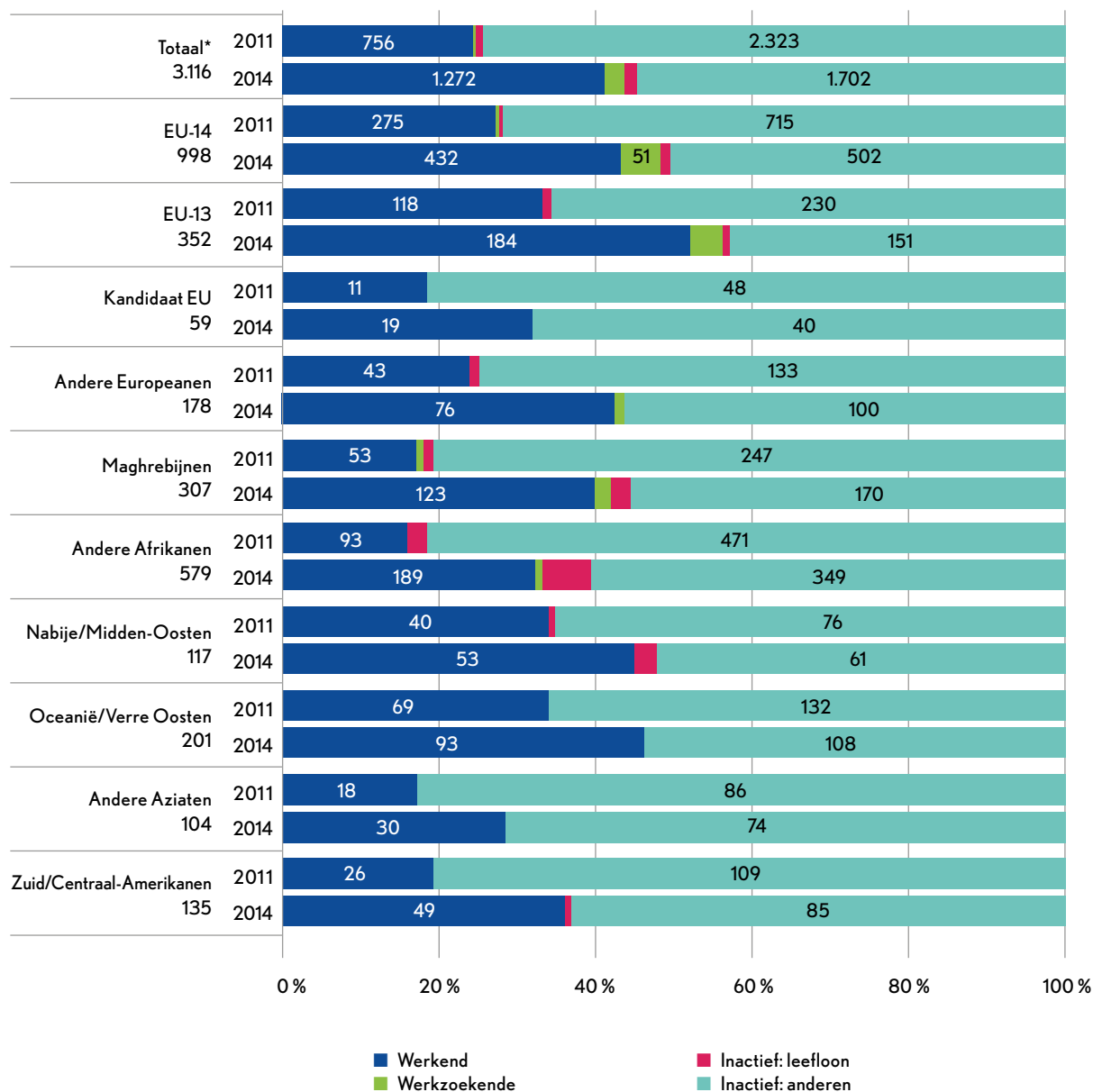
van werkzoekende ook, zij het in mindere mate: van 6 procentpunten bij de personen die afkomstig zijn van een ander Europees land of uit Oceanië/Verre Oosten tot 13 procentpunten bij de personen die afkomstig zijn uit een Afrikaans land (Maghreb en ander Afrikaans land). Daartegenover staat logischerwijs dat voor alle origines de percentages inactieven dalen, met name met 18 tot 38 procentpunten (de twee soorten inactiviteit opgeteld).

Wat de verblijfsreden studie betreft (zie onderstaande grafiek), daar situeren zich vele personen: tussen 12 procentpunten (voor twee afkomsten: Oceanië/Verre Oosten en andere Aziatische landen) en 24 procentpunten (Maghrebijnse origine) die tussen deze twee

jaren de status van inactieve gewisseld hebben voor de status 'werkend'.¹⁹ In fine is de analyse hier echter veel beperkter dan voor de andere redenen, want de huidige nomenclatuur van de socio-economische statussen die wordt gehan-

teerd door de KSZ, biedt ons op dit moment niet de mogelijkheid om de precieze aandelen van personen te bepalen die nog studeerden in 2011 en 2014.

Grafiek 77: Verblijfsredenen 'Studies', naar 4 socio-economische statussen in 2011 en 2014 volgens origine

* inclusief onbepaald

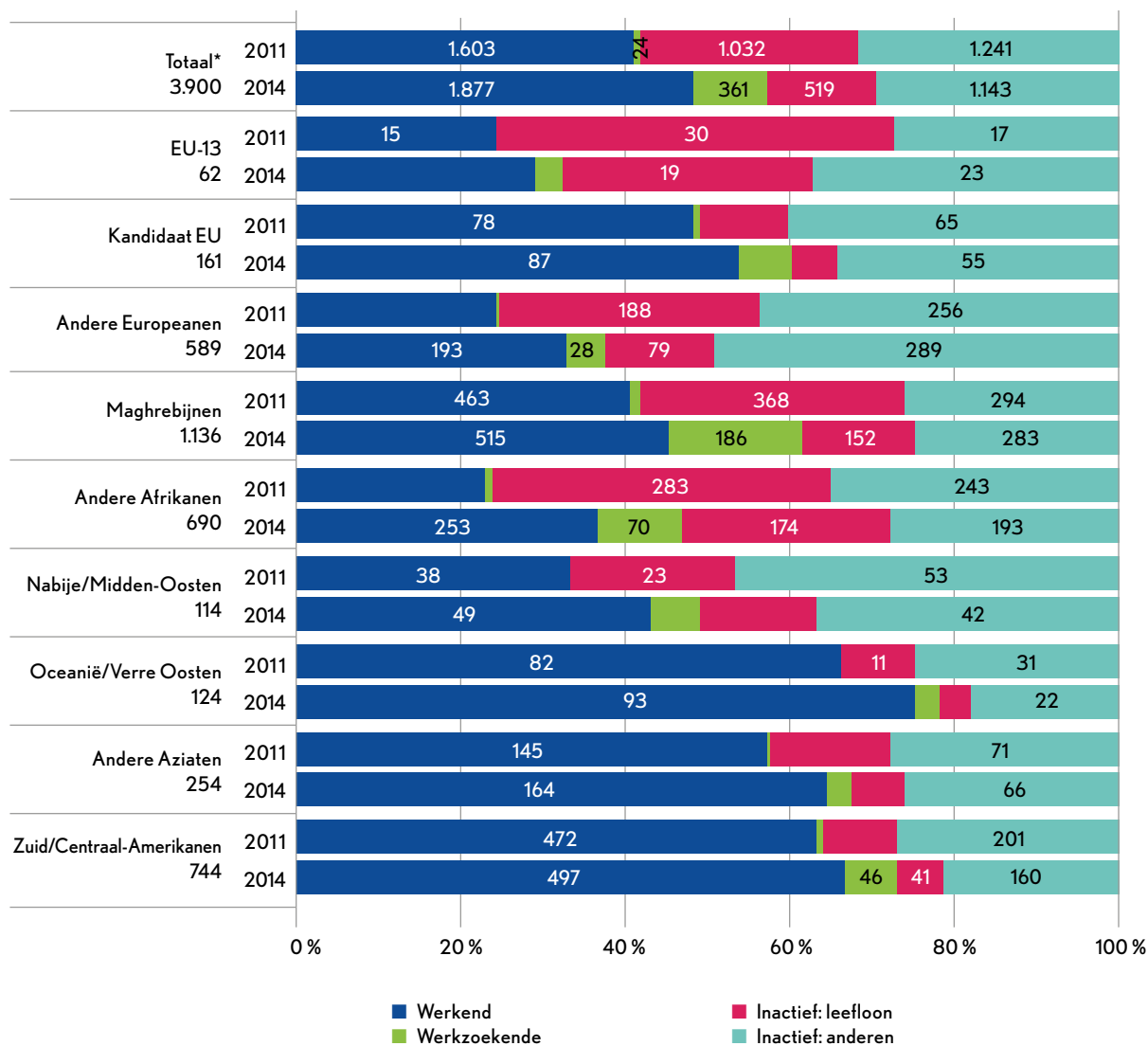
Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

¹⁹ Een student die de laatste dag van het 4^e trimester 2011 of 2014 werkt met een studentencontract, zal de socio-economische status van inactieve persoon hebben, wat niet het geval is als hij tewerkgesteld is onder een andere soort arbeidsovereenkomst of als hij een activiteit als zelfstandige uitoefent. In deze laatste gevallen zal hij de socio-economische status 'werkend' hebben.

Wat betreft de verblijfsreden regularisatie, stelt men grotere ongelijkheden vast per afkomst in

2011 dan voor de andere verblijfsredenen (zie onderstaande grafiek).

Grafiek 78: Verblijfsreden: 'Regularisatie', volgens 4 socio-economische statussen in 2011 en 2014 per origine

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Bepaalde origines (EU-13, andere Europese landen, andere Afrikaanse landen) zijn relatief zwak vertegenwoordigd in de socio-economische positie 'werkend' (minder dan 25%), terwijl andere (Oceanië/Verre Oosten, andere Aziatische landen, Zuid/Midden-Amerika) hogere percentages bereiken (respectievelijk 66, 57 en 63%). Nog steeds in 2011 bedraagt het percentage in de inactiviteit van deze drie laatste origines nooit meer dan 45% (34, 43 en 36%),

terwijl de percentages van de andere origines zich boven de 50% situeren en soms gelijk aan of hoger dan 75% zijn. Dit is het geval voor de personen die afkomstig zijn uit landen van de EU-13 of van een ander Afrikaans land (76%) en een ander Europees land (75%). Binnen de status inactiviteit schommelen de percentages die verbonden zijn met het leefloon ook sterk van de ene afkomst tot de andere. Om slechts de uiterste waarden te vermelden, zijn de personen die

afkomstig zijn uit een land van Oceanië/Verre Oosten en uit Zuid/Centraal-Amerika hierin voor 9% vertegenwoordigd, terwijl de personen die afkomstig zijn uit een ander Afrikaans land of de EU-13 er respectievelijk voor 41 en 48% in vertegenwoordigd zijn. De percentages van werkzoekende personen zijn voor 2011 haast verwaarloosbaar voor alle origines.

Wat de evolutie over drie jaar betreft, stelt men vast dat voor alle afkomsten het percentage van personen met de status inactiviteit afneemt en hun percentage toeneemt in de twee andere statussen, nl. 'werkend' (van 3 tot 13 procentpunten) en 'werkzoekende' (van 2 tot 15 procentpunten). De personen die afkomstig zijn uit een ander Afrikaans land, die het zwakste percentage van tewerkgestelde personen (23%) hadden in 2011, laten de grootste vooruitgang

(+13 procentpunten) voor deze status optekenen. Bovendien komt hun sterke daling in de inactiviteit tot uiting door een stijging met 10 procentpunten in de status van de werkzoekenden. In hetzelfde verband hebben de personen die afkomstig zijn uit de Maghreb het statuut inactiviteit met 20 procentpunten (tweede sterkste daling) verlaten, weliswaar om grotendeels onder het statuut werkzoekende terecht te komen, want hierin bedraagt de stijging van deze groep 15 procentpunten, de sterkste stijging onder de verscheidene origines. Binnen de inactiviteit kan men ook vaststellen dat voor alle origines het percentage leefloners daalt en bij sommige origines gaat het om een aanzienlijke daling (haast 20 procentpunten voor de personen die afkomstig zijn uit de EU-13, andere Europese landen en de Maghreb).

5. ANALYSE VAN DE PERSONEN DIE IN 2013 NIEUW WERDEN INGESCHREVEN IN HET RR VOLGENS DE VERBLIJFSREDEN

In 2013 werden 40.451 personen nieuw ingeschreven in het RR. 95,5% van deze personen hebben in de loop van 2013 of 2014 hun verblijfsvergunning/-reden gekregen. 3,3% van hen hebben die gekregen tussen 2015 en 2016. De rest, hetzij 1,2% (397 individuen), bestaat uit

personen die de vergunning vóór 2014 hadden gekregen. Het gaat ongetwijfeld om personen met een oudere verblijfsreden die werden geschrapt en vervolgens teruggekeerd zijn op Belgisch grondgebied.

Tabel 33: Aantal personen die nieuw werden ingeschreven in het RR in 2010 en 2013 volgens origine

	2010		2013		Evolutie 2010-2013	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Procentpunten
TOTAAL*	43.438	100 %	40.451	100%	-2.987	
EU-14	10.722	24,7 %	13.826	34,2 %	3.104	9,5
EU-13	9.166	21,1 %	9.385	23,2 %	219	2,1
Kandidaat EU	1.772	4,1 %	1.151	2,8 %	-621	-1,2
Andere Europeanen	2.814	6,5 %	1.974	4,9 %	-840	-1,6
Maghrebijnen	6.298	14,5 %	3.498	8,6 %	-2.800	-5,9
Andere Afrikanen	4.822	11,1 %	3.501	8,7 %	-1.321	-2,4
Nabije/Midden-Oosten	1.846	4,2 %	1.400	3,5 %	-446	-0,8
Oceanië/Verre Oosten	1.334	3,1 %	1.689	4,2 %	355	1,1
Andere Aziaten	1.949	4,5 %	1.582	3,9 %	-367	-0,6
Noord-Amerikanen	465	1,1 %	793	2,0 %	328	0,9
Zuid/Centraal-Amerikanen	2.042	4,7 %	1.486	3,7 %	-556	-1,0

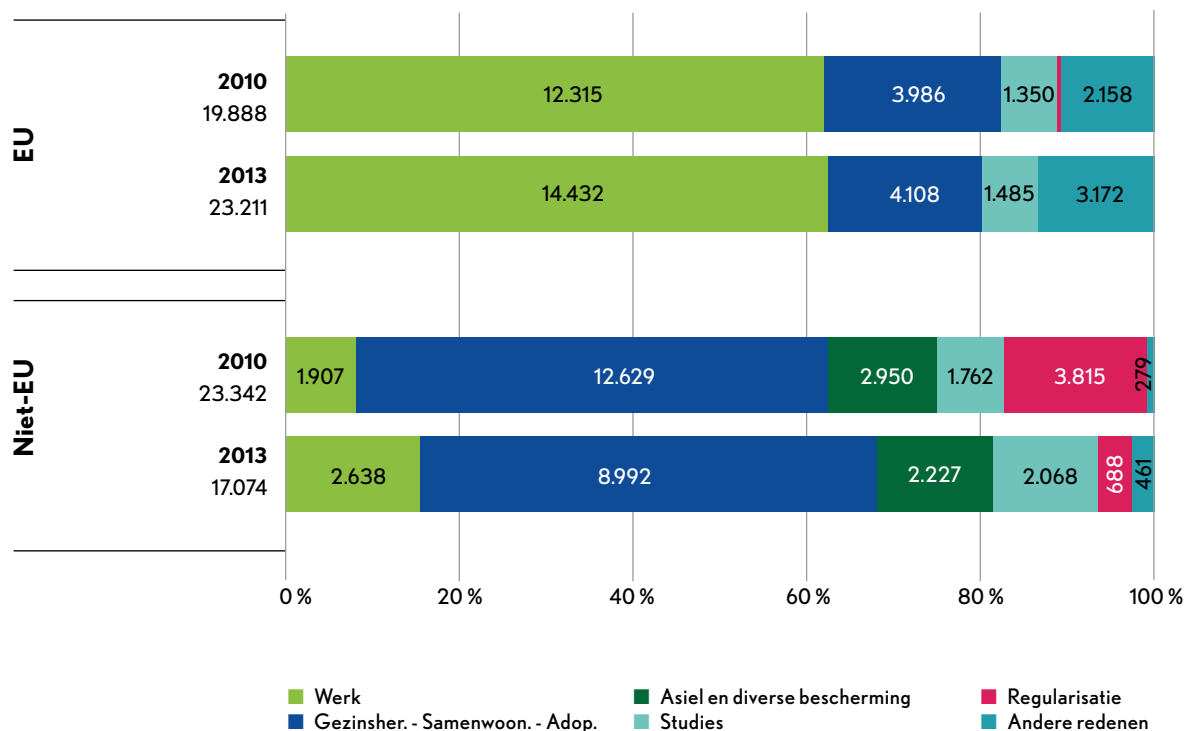
* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Tussen 2010 en 2013 is er een daling van het aantal nieuwe inschrijvingen met 2.987 personen. De personen die afkomstig zijn uit een land van de EU-14 en EU-13 zijn de twee belangrijkste groepen. Alleen de personen die afkomstig zijn uit de EU-14, de EU-13, Oceanië/Verre Oosten en Noord-Amerika hebben een stijging laten optekenen van hun aantallen en hun aandelen van het totale aantal nieuwe inschrijvingen. Het percentage van personen die afkomstig zijn uit een land van de EU-14 is het sterkst gestegen (+9,5 procentpunten). Bij de personen die afkomstig zijn uit de Maghreblanden werd de grootste daling van hun aandeel binnen de nieuwe inschrijvingen opgetekend (-5,9 procentpunten).

In 2013 ligt het percentage vrouwen duidelijk hoger dan het percentage mannen bij de personen die afkomstig zijn uit een ander Europees land (63,3% tegen 36,7%), uit Zuid/Centraal-Amerika (59,0% tegen 41,0%) en een ander Aziatisch land (56,5% tegen 43,5%). Het percentage mannen ligt duidelijk hoger dan het percentage vrouwen voor diegenen die afkomstig zijn uit het Nabije/Midden-Oosten (58,2% tegen 41,8%). Voor de andere origines is de verhouding tussen mannen en vrouwen vrij evenwichtig. Het is interessant vast te stellen dat het percentage mannen dat afkomstig is uit een kandidaat EU land en het Nabije/Midden-Oosten tussen 2010 en 2013 sterk is gedaald (-8 procentpunten).

Grafiek 79: Aantal personen dat nieuw werd ingeschreven in het RR in 2010 en 2013, volgens verblijfsredenen

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

De grafiek hierboven laat toe om de evolutie doorheen de tijd te bekijken van de aandelen van de verschillende motieven bij personen afkomstig uit EU- en uit niet-EU-landen. Voor personen uit de landen buiten de EU stellen we tussen 2010 en 2013 een significante daling vast van de redenen gezinshereniging (-3.637) en regularisatie (-3.127). In het geval van gezinshereniging is de afname een gevolg van de invoering van aanvullende voorwaarden en de beperkingen van het recht op gezinshereniging sinds september 2011.²⁰ De absolute aantallen namen voor voorgaande verblijfsredenen het sterkst af bij personen met origines Maghreb, andere Afrikaanse landen en kandidaat EU (respectievelijk met -1.713, -599 en -586 eenheden). De verblijfsredenen 'asiel en diverse bescherming' kende even-

eens een vermindering van het aantal personen dat dergelijke bescherming heeft ontvangen. Een even belangrijke vaststelling is de toename van de reden 'werk' bij zowel de personen afkomstig uit de EU (+2.117) en de niet-EU landen (+731). De analyse van deze evolutie per origine volgt verderop in dit hoofdstuk.

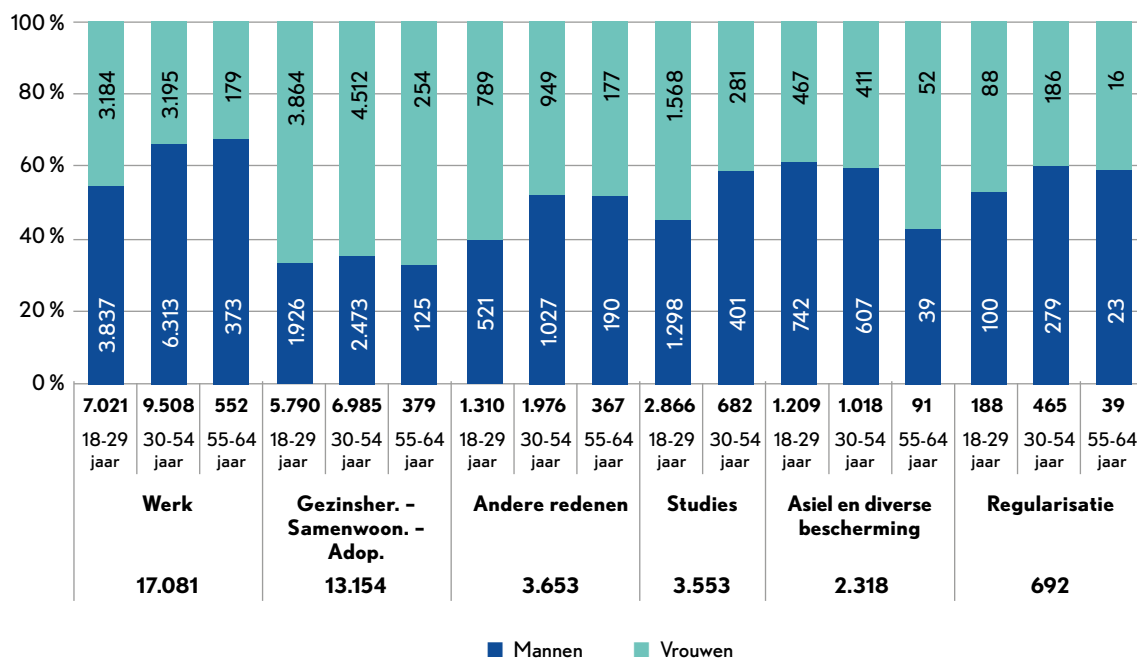
Als men kijkt naar het totale aantal personen dat nieuw is ingeschreven in het rijksregister in 2013, stelt men vast dat werk en gezinshereniging de grootste percentages van de verblijfsredenen uitmaken met respectievelijk 42,2% en 32,5%.

²⁰ De wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, verblijf, vestiging en verwijdering van vreemdelingen is op 8 juli 2011 gewijzigd. De nieuwe wet die op 22 september 2011 met onmiddellijke ingang in werking is getreden (ook op aanvragen die reeds in verwerking waren), introduceert aanvullende voorwaarden en beperkt het recht op gezinshereniging.

Onderstaande grafiek biedt ons de mogelijkheid vast te stellen dat de orde van belangrijkheid van de verscheidene redenen niet dezelfde is als diegene die werd vastgesteld voor de personen die in 2010 nieuw werden ingeschreven in het RR. Zo is, in tegenstelling tot de gegevens

van 2010, werk de eerste reden bij de afgifte van de verblijfsvergunning. In 2010 was het gezinshereniging die in 2013 de tweede reden wordt voor de afgifte van de verblijfsvergunning. De analyse in functie van het geslacht en de leeftijd blijft daarentegen dezelfde.

Grafiek 80: Aantal personen dat nieuw werd ingeschreven in het RR in 2013 per verblijfsreden volgens leeftijd en verdeling mannen-vrouwen, van alle origines (ook de ongekende)

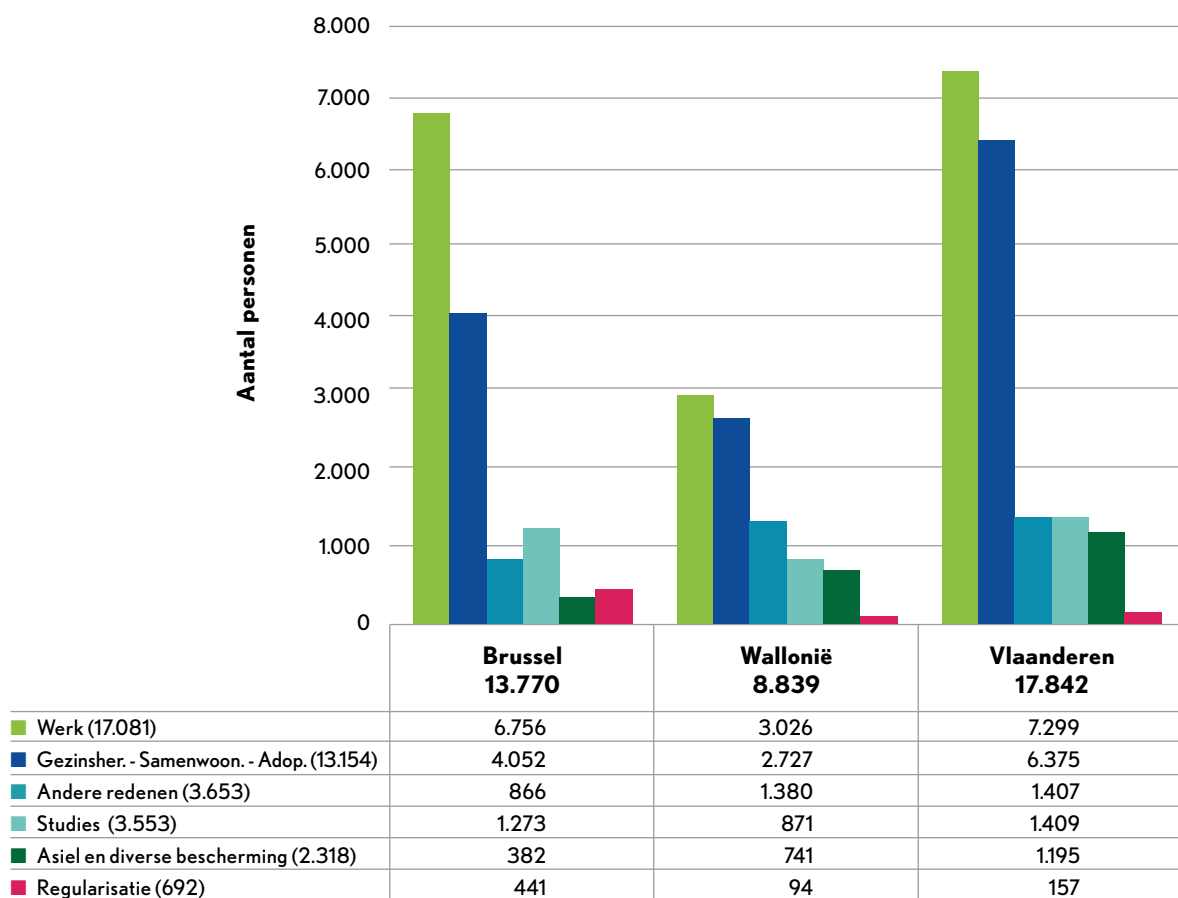

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Ook hier blijkt uit de onderstaande grafiek dat, in tegenstelling tot datgene wat men had vastgesteld op basis van de gegevens van 2010, de eerste verblijfsreden werk is voor de drie gewesten en niet meer uitsluitend voor het Brusselse Ge-

west. De tweede reden is ook dezelfde in de drie gewesten, namelijk gezinshereniging. En studenten is de derde reden in Brussel en Vlaanderen (maar in dit laatste gewest bijna op hetzelfde niveau als de 'andere redenen').

Grafiek 81: Aantal personen die in 2013 nieuw werden ingeschreven in het RR per verblijfsreden volgens het gewest

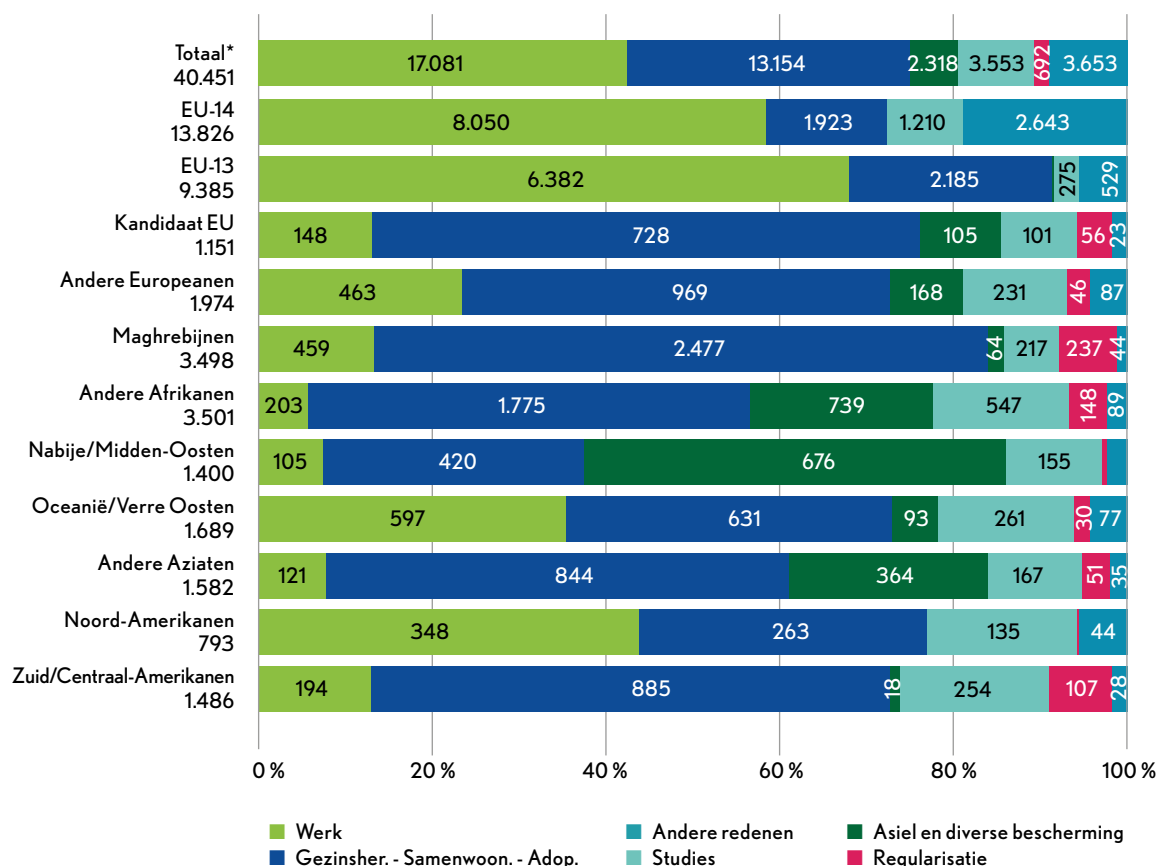
Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Zoals reeds werd vastgesteld in de gegevens van 2010, bestaan er grote verschillen inzake verblijfsredenen tussen de origines. Zo is voor de personen die afkomstig zijn uit de EU-14, EU-13 en Noord-Amerika werk de belangrijkste verblijfsreden met respectievelijk 58,2%, 68,0% en 43,9%. Voor de personen die afkomstig zijn uit het Nabije/Midden-Oosten²¹ is asiel en diverse bescherming de belangrijkste verblijfsreden en voor alle andere origines is dit de gezinshereniging. We stellen vast dat het aandeel gezinshereniging het grootst is bij de personen van Maghrebijnse afkomst (70,8%) en uit de kandidaat EU-landen (63,2%). Wanneer men per geslacht kijkt, kunnen dezelfde conclusies worden getrokken voor de origines EU-14, EU-

13 (werk) en het Nabije/Midden-Oosten (asiel en diverse bescherming), zowel voor mannen als voor vrouwen. Men moet voor de vrouwen die afkomstig zijn uit de EU-13 echter vaststellen dat het percentage van vrouwen die een verblijfsreden werk hebben, duidelijk lager is dan bij de mannen (50,9% tegenover 83,6%) en dat het percentage gezinshereniging niet verwaarloosbaar is (36,5%). Voor de mannen die afkomstig zijn uit Oceanië/Verre Oosten en een ander Europees land, is werk de belangrijkste verblijfsreden. Voor de mannen die afkomstig zijn uit een ander Aziatisch land, is asiel en diverse bescherming de belangrijkste reden. Voor mannen en vrouwen met overige origines is gezinshereniging de belangrijkste verblijfsreden.

²¹ In 2013 is Afghanistan het eerste land van herkomst voor asielzoekers in België. In dat jaar staan Syrië en Irak respectievelijk op de 5^e en 6^e plaats.

Grafiek 82: Verblifsredenen per origine voor de personen die in 2013 nieuw zijn ingeschreven in het RR

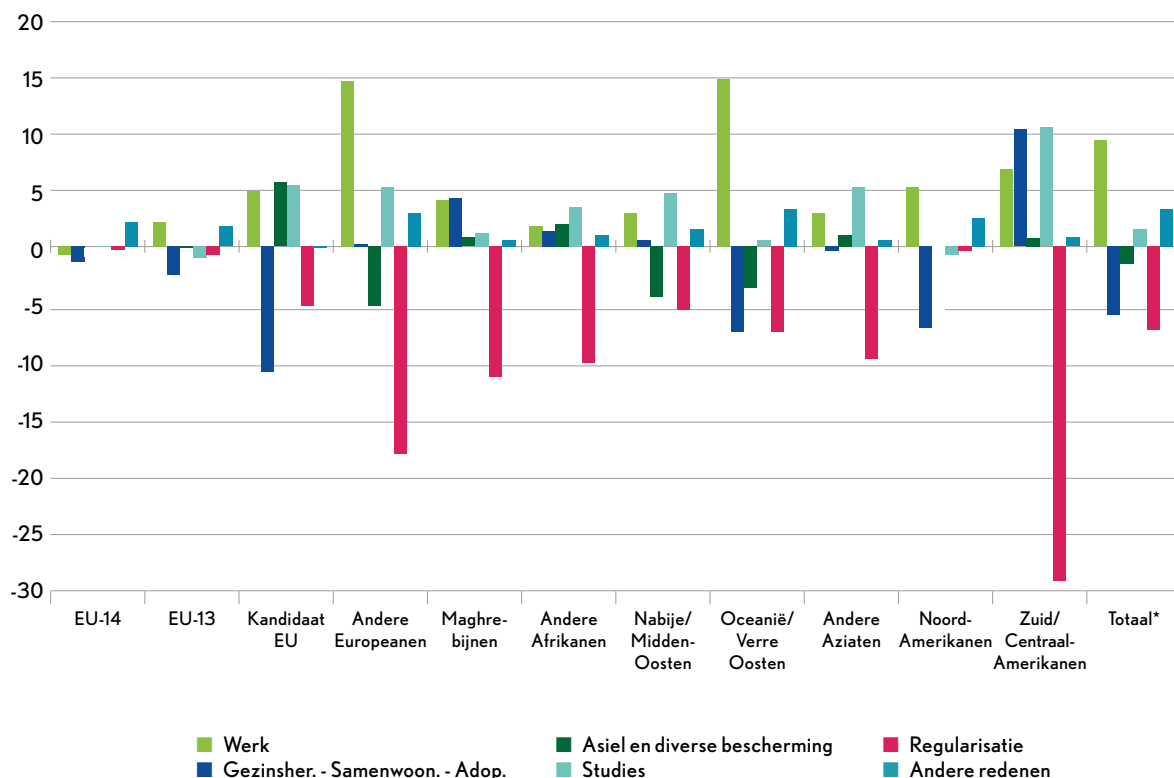
* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Onderstaande tabel toont aan dat werk en gezinshereniging tussen 2010 en 2013 de twee belangrijkste redenen van verblijf in België zijn. Voor alle origines samen stijgen de aandelen van de verblijfsredenen werk, andere redenen en studie (met respectievelijk 9,5, 3,4 en 1,6 procentpunten), terwijl de percentages voor de overige verblijfsredenen dalen (-7,3 procentpunten voor regularisatie, -5,8 punten voor gezinshereniging en -1,4 punt voor asiel en diverse bescherming). Het aandeel van het motief 'werk' stijgt voor alle origines het sterkst, met uitzondering van de EU-14; en de stijging is in het bijzonder groot voor de andere Europese landen (+14,5 procentpunten) en Oceanië/Ver-

re Oosten (+14,8 punten). Het aandeel van de reden 'asiel en diverse bescherming' stijgt voor de personen die afkomstig zijn uit een kandidaat EU-land (+5,7 punten) en de andere Afrikaanse landen (+2,1 punten); het daalt voor de personen die afkomstig zijn uit andere Europese landen (-5,1 punten), het Nabije/Midden-Oosten (-4,4 punten) en Oceanië/Verre Oosten (-3,6 punten). De verblijfsreden gezinshereniging neemt sterk af voor de personen die afkomstig zijn uit een kandidaat EU-land (-10,9 punten), Oceanië/Verre Oosten (-7,5 punten) en Noord-Amerika (-7,0 punten) en stijgt sterk voor de groep personen die afkomstig is uit Zuid/Centraal-Amerika (+10,3 punten).

Grafiek 83: Evolutie van het aandeel van elke reden tussen 2010 en 2013 (in procentpunten)

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

Terwijl het aandeel personen met het motief werk tussen 2010 en 2013 stijgt voor zowel mannen als vrouwen van gelijk welke origine (uitgezonderd mannen met origine EU-14 en vrouwen met origines EU-13 en het Nabije/Midden-Oosten), is de stijging in het bijzonder groot voor mannen die afkomstig zijn uit een ander Europees land (+26,0 procentpunten) en personen die afkomstig zijn uit Oceanië/Verre Oosten (+24,6 punten). Hoewel het aandeel met motief asiel en diverse bescherming gestegen is voor vrouwen die afkomstig zijn uit het Nabije/Midden-Oosten (+13,8 punten), is het gedaald voor de mannen van diezelfde origine (-12,8 punten)

en tevens voor de mannen die afkomstig zijn uit een ander Europees land (-7,2 punten). Voor de gezinshereniging is het interessant om op te merken dat het aandeel mannen van andere Europese origine met dit motief daalt met 7,1 procentpunten en voor diegenen die afkomstig zijn uit een ander Aziatisch land met 0,6 punten, terwijl het percentage stijgt voor de vrouwen van dezelfde origines met respectievelijk 4,4 en 3,7 punten. Voor de personen die afkomstig zijn uit het Nabije/Midden-Oosten, stelt men het omgekeerde vast: het percentage stijgt voor de mannen met 5,6 punten, terwijl het voor de vrouwen daalt met 13,2 punten.

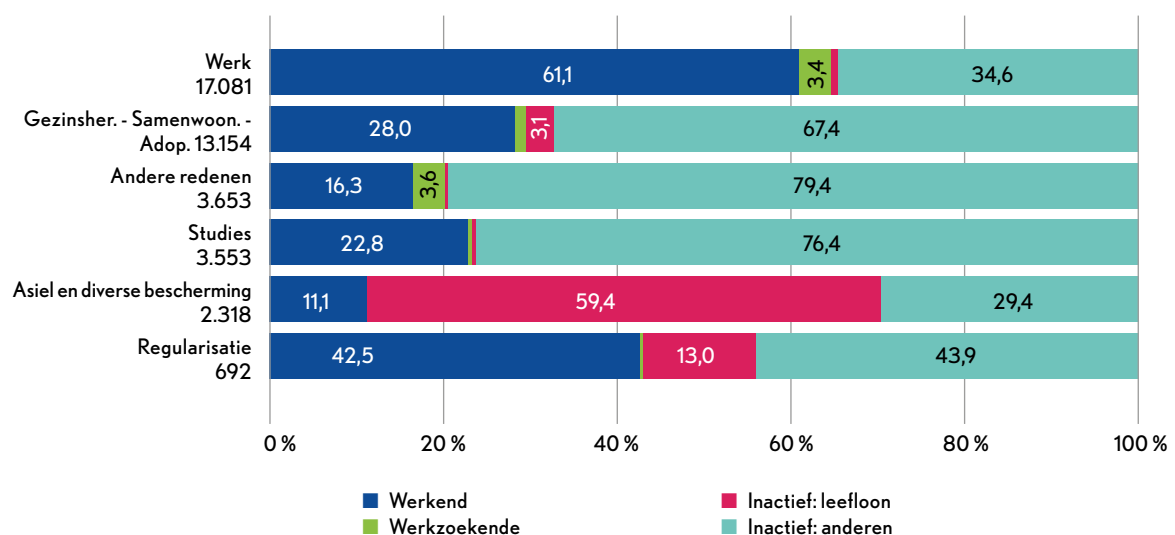
6. ANALYSE VAN DE PERSONEN DIE IN 2013 NIEUW WERDEN INGESCHREVEN IN HET RR VOLGENS DE VERBLIJFSREDEN EN DE SOCIO-ECONOMISCHE POSITIE IN 2014

Dit deel analyseert de socio-economische positie in het 4^e trimester van 2014 per verblijfsreden van de personen die in 2013 nieuw zijn ingeschreven in het RR.

Ten eerste stelt men vast dat van diegenen die als verblijfsreden 'werk' aanhalen, 61,1% aan het werk is tijdens het 4^e trimester 2014. 34,6% is inactief, 3,4% is werkzoekend en 0,9% ontvangt een leefloon. De personen die als verblijfsreden gezinshereniging, studies of andere redenen aanhalen, bevinden zich, in het 4^e trimester

2014, voornamelijk in het statuut 'inactiviteit' (tussen 67,4 en 79,4%). Diegenen die als reden asiel en diverse bescherming aanhalen, hebben vooral het statuut leefloon (59,4%). En ten slotte zijn de personen met regularisatie als reden hetzij aan het werk (42,5%) hetzij inactief (43,9%). Deze vaststellingen stroken met datgene wat werd vastgesteld bij de analyse van de socio-economische positie van de personen die in 2011 nieuw werden ingeschreven in het Rijksregister.

Grafiek 84: Socio-economische positie in het 4^e trimester van 2014 per verblijfsreden

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

6.1. Verblijfsreden: werk

Voor de meeste origines geldt dat de personen die werk als verblijfsreden opgeven, voornamelijk aan het werk zijn in het 4^e trimester 2014 (zie onderstaande grafiek). Het is interessant om vast te stellen dat de personen van Maghrebijnse afkomst met werk als motief een groter aandeel innemen in het statuut werkzoekend dan de andere origines. Ook de personen die afkomstig zijn uit Oceanië/Verre Oosten vallen op door hun percentage in de inactiviteit in het 4^e trimester van 2014. Hoewel de resultaten stroken met datgene dat werd vastgesteld bij de gegevens voor 2010, kunnen er toch enkele interessan-

te vaststellingen worden gemaakt: het aandeel werkenden bij de personen die afkomstig zijn uit Oceanië/Verre Oosten ligt in 2013 lager dan in 2010 en het percentage werkenden bij de personen met Maghrebijnse origine ligt veel hoger dan in 2010. Zo ligt ook het aandeel werkzoekenden bij de personen die afkomstig zijn uit de Maghreb en de andere Afrikaanse landen lager in 2013. Ten slotte is het aandeel inactieven veel groter in 2013 voor het merendeel van de origines.

Wanneer men de gegevens analyseert volgens het geslacht, trekken we dezelfde conclusies, hoewel het percentage werkende vrouwen la-

ger ligt dan bij de mannen, met uitzondering van de vrouwen van Maghrebijnse afkomst, de vrouwen uit Oceanië/Verre Oosten en Zuid/Centraal-Amerika, wier percentage werkenden hoger ligt dan dat van de mannen van dezelfde origine. Bij de meeste origines is het aandeel inactieven hoger bij vrouwen dan bij mannen. Ten slotte moet men erop wijzen dat het aandeel mannen van Maghrebijnse afkomst binnen de werkzoekenden hoger ligt dan dat bij de vrouwen (terwijl zowel de mannen als de vrouwen van deze groep de hoogste percentages werkzoekenden laten optekenen in vergelijking met de andere afkomsten).

6.2. Verblijfsreden: gezinshereniging

Bij alle origines zijn de personen met als motief gezinshereniging voornamelijk inactief in het 4^e trimester van 2014, met percentages van meer dan 60% in alle gevallen. De personen die afkomstig zijn uit de EU-13, Zuid/Centraal-Amerika en de andere Aziatische landen, laten hogere percentages werkenden optekenen dan de andere origines, zijnde meer dan 30%. De personen die afkomstig zijn uit een ander Afrikaans land en die als verblijfsreden gezinshereniging aanvoeren, ontvangen vaker dan de andere origines een leefloon in het 4^e trimester van 2014. Deze vaststellingen stroken met de vaststellingen die werden gedaan op basis van de gegevens voor 2010. Niettemin stellen we vast dat het aandeel werkenden in 2013 lager is voor bijna alle origines. Deze analyse is grotendeels dezelfde wanneer men de gegevens naar geslacht opsplijt. Over het algemeen is het percentage werkenden bij mannen beduidend hoger dan dat van de vrouwen, en het percentage inactieven is beduidend lager dan bij de vrouwen (met uitzondering van de personen die afkomstig zijn uit de EU-14 en de EU-13, waar de verschillen miniem zijn). Men moet er ook op wijzen dat het aandeel van de vrouwen afkomstig uit een ander Afrikaans land dat een leefloon ontvangt, dubbel zo hoog ligt als dat van mannen van dezelfde origine (14,2% tegenover 6,6%).

6.3. Verblijfsreden: asiel en diverse bescherming

Ter herinnering, de absolute aantallen liggen hier veel lager dan bij de twee eerste geanaly-

seerde verblijfsredenen. Voor bijna alle origines ontvangen de personen die asiel en diverse bescherming als reden hebben opgegeven voornamelijk een leefloon in het 4^e trimester van 2014. Het is interessant vast te stellen dat het aandeel bij de personen afkomstig uit andere Aziatische landen lager ligt dan dat van andere origines in het 4^e trimester van 2014. Deze analyse is dezelfde wanneer men de gegevens per geslacht bekijkt. Men moet echter vaststellen dat het aandeel werkende mannen doorgaans zeer laag is, maar toch nog hoger dan dat van de vrouwen. Het aandeel mannen met een leefloon is hoger dan dat van de vrouwen en het aandeel inactieven is beduidend lager bij de mannen dan bij de vrouwen.

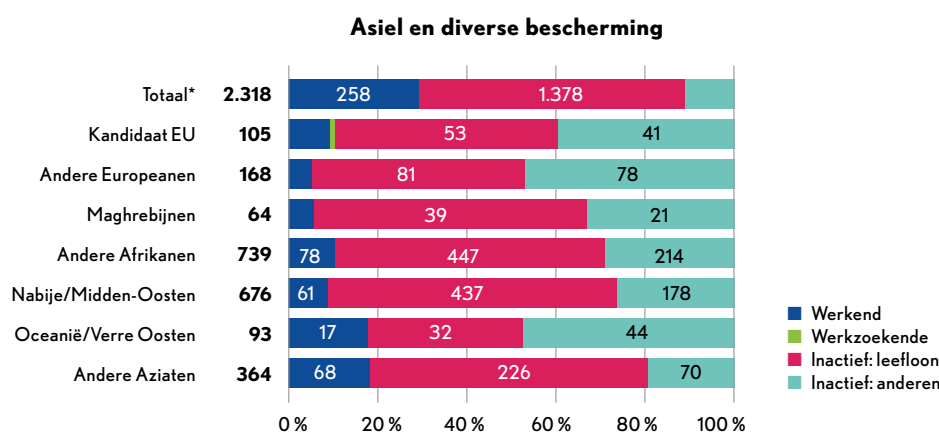
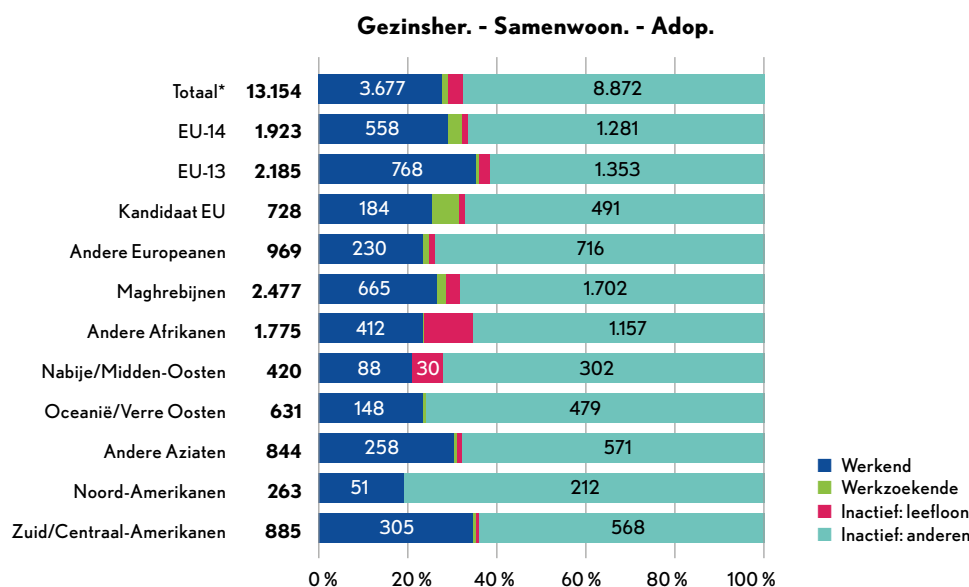
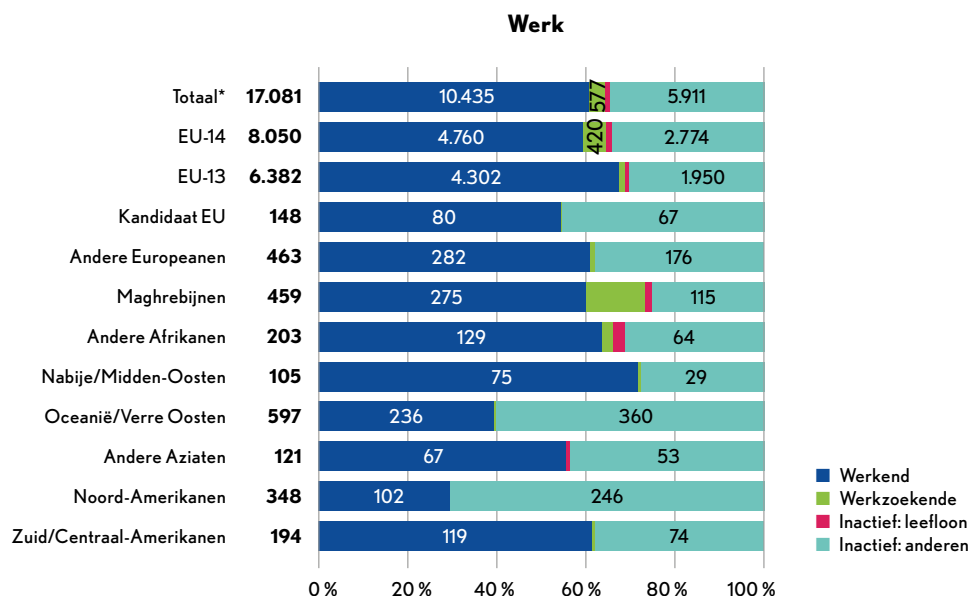
6.4. Verblijfsreden: studie

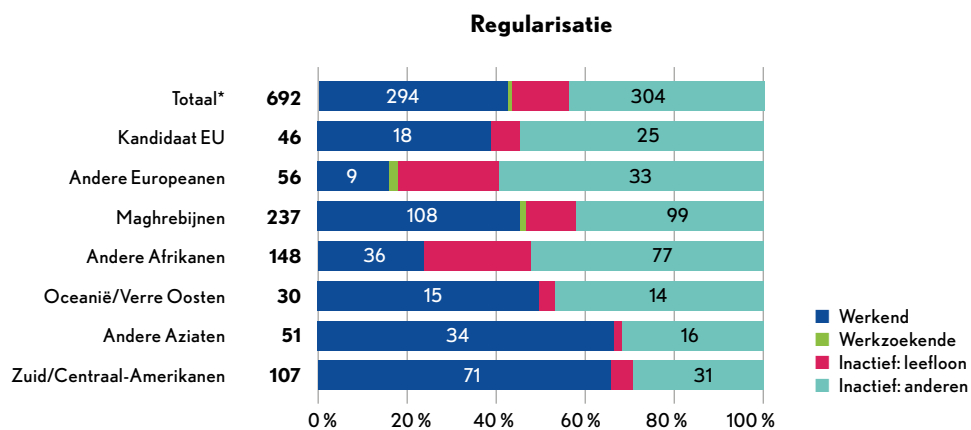
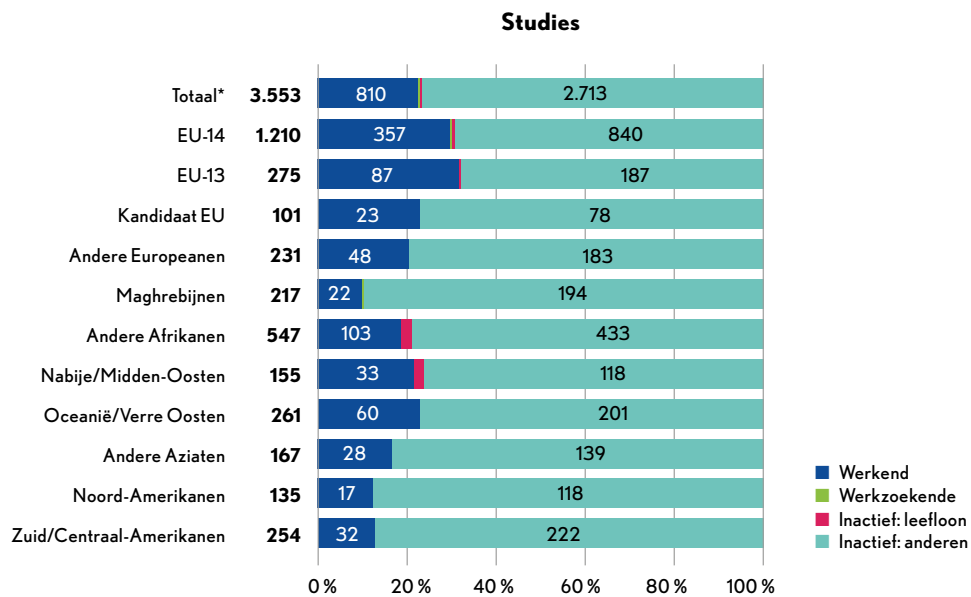
Voor alle afkomsten geldt dat de personen met de verblijfsreden studie voornamelijk inactief zijn in het 4^e trimester van 2014. Dezelfde vaststelling kan worden gemaakt op basis van de gegevens volgens het geslacht. Maar zoals reeds vastgesteld voor de andere verblijfsredenen die hierboven werden geanalyseerd, is het percentage mannen dat aan het werk is (dat ook hier zeer laag is), hoger dan dat van de vrouwen, terwijl het percentage inactieven lager is dan bij de vrouwen. Zoals vermeld in het deel betreffende personen die nieuw werden ingeschreven in het RR in 2010, is de analyse hier beperkter dan die van de overige motieven, omdat de nomenclatuur van de socio-economische posities die momenteel door de KSZ wordt gebruikt, ons niet toelaat te bepalen welke de precieze aandelen personen zijn die nog steeds studeren in 2014.

6.5. Verblijfsreden: regularisatie

De meeste origines met regularisatie als verblijfsreden, zijn voornamelijk inactief. De personen die afkomstig zijn uit de Maghreb onderscheiden zich door een percentage werkenden dat hoger ligt dan dat van de inactieven. De personen die afkomstig zijn uit een ander Afrikaans land onderscheiden zich dan weer door een betrekkelijk hoger aandeel van personen met het statuut van leefloner. Ook hier kunnen we dezelfde conclusies trekken uit de analyse per geslacht.

Grafiek 85: Socio-economische toestand vastgesteld in het 4^e trimester 2014 volgens de verblijfsreden per origine

* inclusief onbepaald

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, KSZ. Berekeningen en verwerking: FOD WASO

6

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

CONCLUSIES

1. LESSEN UIT DE MONITORING 2015

De Monitoring 2015 bouwde verder op het eerste rapport uit 2013 en was opgezet als gedetailleerde beschrijving van de arbeidsmarkt vanuit het oogpunt van de origine. Die beschrijving werd vervolgens samengelegd met wat vanuit andere bronnen over onze arbeidsmarkt in het algemeen en de positie van mensen met een niet-Belgische origine daarop in het bijzonder bekend is, en de analyses die met name, maar niet uitsluitend, door internationale instellingen op deze basis werden gemaakt. Vanuit die dubbele invalshoek werd een (tegensprekelijke) analyse gemaakt, die een verklaring tracht te bieden voor de in het rapport beschreven fenomenen en die vervolgens de opmaat vormde tot de beleidsaanbevelingen.

De analyse vertrekt van de onmiskenbare en in internationaal perspectief uitzonderlijk grote achterstandpositie van mensen van vreemde origine op onze arbeidsmarkt. Daarvoor kunnen twee groepen van redenen worden aangehaald:

- › De achterstandpositie van mensen van vreemde origine wordt verklaard door een aantal structurele kenmerken van onze arbeidsmarkt, die maken dat alle kansengroepen het hier moeilijk hebben, ook – maar niet alleen – mensen van vreemde origine. Die factoren verklaren ook mee waarom onze werkgelegenheidsgraad in het algemeen relatief laag is.
- › Daarnaast zijn er een aantal specifieke factoren die de situatie voor personen van vreemde origine nog moeilijker maken.

1.1. Alle kansengroepen integreren moeilijk op de Belgische arbeidsmarkt

Hoge drempels

De Belgische arbeidsmarkt is moeilijk toegankelijk. Omwille van de loonkosten en omwille van ons ontslagrecht zal een gemiddelde werkgever niet gemakkelijk tot een aanwerving overgaan, en daarbij bovendien kieskeurig zijn.¹ Laaggeschoolden, langdurig werklozen en ouderen komen zo maar moeilijk aan de bak. De drempel werkt ook langs de andere kant. Werk zoeken is niet altijd evident: werken brengt kosten mee, zoals kinderopvang en transport, en een baan voor een tweede verdiener in een gezin brengt vaak onvoldoende extra gezinsinkomen mee.

Geringe mobiliteit

Onze arbeidsmarkt is bovendien weinig mobiel. Mensen blijven langer dan in andere landen in dezelfde job, bij dezelfde werkgever, in dezelfde sector. Dat weegt op onze productiviteitsgroei, want de juiste vrouw of man komt hierdoor niet op de juiste plaats terecht. Het zorgt ook voor een arbeidsmarkt die weinig ruimte biedt voor nieuwe intreders.

Segmentatie

Onder meer omwille van de geringe mobiliteit, blijft onze arbeidsmarkt ook gesegmenteerd, met twee deelmarkten waartussen bewegingen beperkt blijven. De 'insiders' vinden werk op de primaire arbeidsmarkt, met stabiele banen,

¹ De Monitoring 2015 bevatte gegevens tot 2012, de Monitoring 2017 tot 2014 – ondertussen maakt de economische heropleving dat met name in sommige regio's en voor sommige jobs de Belgische werkgever zich noodgedwongen een stuk minder kieskeurig zal moeten opstellen ...

hoge lonen, erg goede statuten om de loopbaan te onderbreken en een bescherming tegen ontslag (zeker tegen collectief ontslag), die bij ons het sterkst is in de wereld. Als uiteindelijk dat ontslag onvermijdelijk is geworden, zoals tijdens de Grote Recessie in de industrie vaak het geval was, dan volgen relatief gunstige uittredestatuten en de automatische reflex dat werk zoeken - vooral ander werk zoeken - eigenlijk niet meer hoeft.

Zij die minder goed af zijn, de 'outsiders', vinden we terug op de secundaire markt: met banen van beperkte duur, lagere lonen, meer onzekerheid en minder goede opvangstatuten voor wie niet werkt, met strenge activeringsvoorwaarden. Dat is met name problematisch omdat die minder goede banen niet of onvoldoende als springplank naar beter werk functioneren.

Ongelijke onderwijskansen

Van die situatie zijn vooral laaggeschoolden het slachtoffer, en in die groep zijn mensen van vreemde origine oververtegenwoordigd. Omwille van specifieke redenen, die te maken hebben met thuistaal, met onvoldoende integratie in kinderopvang en kleuteronderwijs, met onvoldoende erkenning van diploma's ook. Maar vooral zijn mensen van vreemde origine mee het slachtoffer van een goed maar erg ongelijk presterend onderwijs zoals dat met name uit de PISA-enquête van de OESO naar voor komt.

1.2. Mensen van vreemde origine kampen met specifieke obstakels

Discriminatie

Discriminatie op de arbeidsmarkt is een belangrijk probleem, zoals de Diversiteitsbarometer Werk van Unia alsook de bij Unia binnenkomende meldingen, aantonen.² Kandidaten van Belgische origine worden systematisch beter

behandeld bij aanwerving en tijdens hun carrière. Doelbewust, vanuit een al dan niet impliciete stereotypering of als gevolg van indirecte discriminatie waarbij criteria worden gebruikt die op zich neutraal zijn, maar die een verschillende uitwerking hebben op verschillende groepen.³ Die discriminatie hangt samen met de hoge drempels op de arbeidsmarkt en de al vermelde kieskeurigheid van de werkgevers die daarmee correleert, maar komt ook voort uit een irrationele maar reële afkeur. Die kan het gevolg zijn van de vraag van de klant, de collega's, of het management zelf.

Naast de negatieve effecten van directe en individuele discriminatie speelt ook structurele ongelijkheid een rol in de minder goede positie van personen van vreemde origine op de Belgische arbeidsmarkt. De samenloop van ongelijkheden op verschillende domeinen van de samenleving (onderwijs, huisvesting, gezondheid,...) maakt dat personen van vreemde origine een hogere kans hebben om in een precare situatie terecht te komen, wat ook gevolgen meebrengt voor hun integratie op de arbeidsmarkt.

Overigens dreigt hier wel een vertekening: discriminatie is vaak meer zichtbaar in de sectoren waar meer mensen van vreemde origine werken, dan in die delen van de economie waar ze nauwelijks binnenraken – wat uiteraard niet betekent dat ze daar niet bestaat, integendeel. We mogen dus ook stellen dat dergelijke discriminerende processen zich zeker ook in het onderbewustzijn van de betrokken actoren afspelen. Het is in dat verband ook belangrijk om discriminatie te onderscheiden van – of juist te relateren aan – netwerkvorming: een ondernemer met alleen werknemers van een bepaalde origine (of een zelfstandige die een eerste aanwerving zoekt), die via informele kanalen op zoek gaat naar een nieuwe werkkraacht, maakt (bewust of onbewust, bedoeld of onbedoeld) een zeer grote kans om bij een bepaalde origine uit te komen.⁴

² Het domein 'werkgelegenheid' is het domein waarvoor Unia in 2016 het hoogste aantal dossiers heeft geopend. Zie Jaarverslag 2016 : Inclusie onder druk.

³ Een typisch voorbeeld is een lengtevereiste voor politieagenten, wat op zich genderneutraal is, maar toch maakt dat minder vrouwen zullen worden aangeworven.

⁴ De combinatie van het hoge aandeel zelfstandigen en het hoge aandeel in het gebruik van de doelgroepkorting "eerste aanwerving" bij de personen van Kandidaat EU-origine lijkt hierop te wijzen.

Reproductie van sociaal en cultureel kapitaal

In België groeien uitzonderlijk veel kinderen op in gezinnen waar niemand werkt. Een belangrijk deel van de personen van vreemde origine van de tweede generatie hebben ouders die geen hogere studies hebben gedaan, of die niet in ons land studeerden, en dat blijkt een obstakel voor een vlotte sociale mobiliteit. Inderdaad, het gebrek aan kennis van de werking van het onderwijs laat hen vaak niet toe om hun kinderen te ondersteunen in het Belgische onderwijssysteem, met de bekende 'waterval' tot gevolg. De combinatie daarvan met een onderwijssysteem waar de ongelijke kansen jongeren van vreemde origine nog sterker treffen dan de anderen, een arbeidsmarkt waarop het sowieso al moeilijk is om binnen te geraken, en de frustratie die samenhangt met de al aangehaalde achterstelling waarmee personen van vreemde origine ook op andere domeinen van de samenleving vaak worden geconfronteerd, leidt ertoe dat jongeren ontmoedigd worden. En dat weegt op hun onder-

wijsprestaties. Het sop lijkt dan vaak de kool niet waard, want welke inspanningen ook worden geleverd (met name op de schoolbanken), de integratie op de arbeidsmarkt blijft erg moeilijk en verloopt al te vaak via de minder goed betaalde banen, met minder goede arbeidsvoorwaarden. De betere banen, op de primaire arbeidsmarkt, blijven immers grotendeels voorbehouden voor personen van Belgische origine. En zo wordt een vicieuze cirkel gecreëerd.

Migratie- en integratiebeleid

Ten slotte is het lagere aandeel van personen van vreemde origine dat werkt ook een historisch gevolg van ons migratiebeleid, dat bepaalde welke originegroepen het sterkst vertegenwoordigd zijn en dat ook maakte dat de voorbije decennia migranten vooral met andere (het weze herhaald, volstrekt legitieme) motieven dan de arbeidsmarkt naar België kwamen. Dat roept met name vragen op over de efficiëntie van het gevoerde integratiebeleid, in het bijzonder wat de arbeidsmarkt betreft.

2. NIEUWE ELEMENTEN UIT DIT RAPPORT

Het voorliggende rapport, de Monitoring 2017, heeft niet de ambitie om de oefening van 2015 volledig over te doen. We verwerken de gegevens van twee bijkomende jaren (2013 en 2014), waarbij we kunnen opmerken dat de kwaliteit van de gegevens opnieuw toenam: het aantal 'ongekende' origines verminderde, vooral omdat de oudere cohorten de arbeidsmarkt verlaten. Daardoor konden we ook de leeftijdsgrens voor de analyse opschuiven.

De gegevens bevestigen de grote tendensen die we voor de voorgaande jaren vaststelden. We verleggen de leeftijdsgrens van de analyse en verwerken enkele extra variabelen. Daarnaast focussen we op enkele specifieke thema's. Zo krijgt de publieke sector extra aandacht. Bijna een vierde van de werkgelegenheid in ons land vinden we in deze sector terug, die ook een voorbeeldrol heeft in de samenleving. We vestigen ook bijzondere aandacht op de integratie

van jongeren en de samenhang tussen de reden van verblijf en de arbeidsmarktsituatie.

De belangrijkste innovatie is ongetwijfeld de integratie van de variabele 'opleiding' (met alle beperkingen die deze heeft, zie hoofdstuk 1), die één van de belangrijkste tekortkomingen in de eerste twee rapporten aanpakt. Voordien liet de afwezigheid van deze variabele toe om te veronderstellen dat de ongelijkheid op de arbeidsmarkt vooral met het opleidingsniveau samenhang, en dit rapport laat toe om deze hypothese op zijn waarde te beoordelen.

Ook het verblijfsmotief en de betere integratie van de variabele 'gezinstype' in het rapport leveren ten slotte nieuwe inzichten op.

De nieuwe informatie brengt er ons niet toe om de analyse die in de Monitoring 2015 werd gemaakt te herzien. Wel worden de vaststellingen

op bepaalde punten versterkt, terwijl op andere vlakken een nuance wordt aangebracht.

2.1. Onderwijs werkt, maar verklaart niet alles

Het grootste probleem van de Belgische arbeidsmarkt is de zeer moeilijke integratie van laaggeschoolden. De totale werkgelegenheidskloof tussen hoog- en laaggeschoolden (34,5 procentpunten) ligt hoger dan de kloof tussen de Belgen en elke andere originegroep, met uitzondering van de personen met een origine in het Nabije/Midden-Oosten (34,7 procentpunten) en in Noord-Amerika (41,2 procentpunten).⁵ Positief geformuleerd betekent dit dat onderwijs werkt als factor van arbeidsmarktintegratie. Het is niet de enige factor: ook bij gelijke scholing doen personen van Belgische origine het door de band genomen veel beter op de arbeidsmarkt dan anderen. Zo vinden we veel meer laaggeschoolden van Belgische origine in de hoogste looncategorieën dan laaggeschoolden van andere origines (12% tegenover bv. 4,2% voor de laaggeschoolden van Maghrebijnse origine) – en blijken recent ingeweken hoogopgeleide EU-burgers gemiddeld slechts ongeveer dezelfde werkgelegenheidskansen te hebben als laagopgeleiden van Belgische origine.

Maar scholing is wel een factor die aan belang wint: middengeschoolde jongeren van alle origines doen het beter dan laaggeschoolden van Belgische origine! Dat wijst overigens op een meer algemeen probleem bij de laaggeschoolden van Belgische origine, die hun positie in de voorbije jaren relatief zagen verslechteren (het banenverlies in de industrie, de handel, de transportsector en de publieke sector komt groten-deels voor hun rekening) en op een aantal indicatoren nu al minder goed scoren dan andere originegroepen: in tegenstelling tot die van laaggeschoolde nieuwkomers steeg hun werkgelegenheidsgraad in de voorbije jaren niet.

Laagopgeleide jongeren zijn overigens, ongeacht hun origine, de probleemgroep bij uitstek:

hun positie ging er tijdens de crisis sterk op achteruit, en ondanks de omvorming tot ‘beroepsinschakelingstijd’ blijft de eerste periode zonder uitkeringen voor hen toch vaak nog een ‘wacht-tijd’ op beter!

Het belang van onderwijs onderlijnt uiteraard nogmaals de vaststelling dat de verschillen in onderwijsprestaties naar origine in ons land in internationaal perspectief uitzonderlijk groot zijn. Zowel bij de groepen die hier al langer verblijven als bij nieuwkomers, maar ook bij de jongeren die vandaag ons onderwijs verlaten, zien we veel meer laaggeschoolden bij alle groepen van niet-Belgische origine, en met name bij de grote groepen met een herkomst in de Maghreb, in de kandidaat EU-landen en in de andere Afrikaanse landen. Al stellen we ook grote verschillen tussen de originegroepen vast (zie verder).

Dat is met name verontrustend voor de tweede generatie, met een hoog aandeel laagopgeleiden en (ondanks het feit dat ze hun hele onderwijsloopbaan in België doorbrachten) een zeer laag aandeel hoog opgeleiden bij enkele originegroepen. En net bij die tweede generatie maakt scholing het grootste verschil: hoogopgeleide jongeren van de tweede generatie doen het beter dan hun originegenoten van de eerste generatie, laagopgeleiden niet. Bovendien ent zich hierop de kwestie van de rolmodellen en van de structurele moeilijkheden om op de arbeidsmarkt te geraken die we al in herinnering brachten. Overigens moet daarbij ook de impact van de onderwijs traditie in herkomstlanden mee in rekening worden gebracht: in sommige landen (bijvoorbeeld de EU-13) is er een veel sterkere traditie van voortgezette studies dan in andere. Het ‘rolmodel’ ontstaat niet enkel hier.

De vaststelling dat laaggeschoolde jongeren van Belgische origine het op een aantal vlakken slechter doen dan hun leeftijdsgenoten van andere origines wijst er overigens mogelijk op dat personen van vreemde origine nog te vaak verkeerd georiënteerd worden in het onderwijs, waarbij sommige laaggeschoolde jonge-

⁵ Zoals in het rapport herhaaldelijk wordt vastgesteld, is dit een kleine groep waar bovendien het probleem dat werkgelegenheid bij internationale instellingen niet wordt gemeten sterk op de resultaten weegt.

ren van vreemde origine hun onderwijsachterstand sneller kunnen goedmaken. Ook het feit dat die jongeren van vreemde origine vaker doorstromen naar een hoger loondeciel dan de jongeren van Belgische origine kan wijzen op een onderschatting van hun competenties bij de aanwerving. Daarbij aansluitend vinden we ook aanwijzingen voor 'overkwalificatie': zo stellen we vast dat veel meer hooggeschoolden van niet-EU-origine in minder goed betalende sectoren terechtkomen dan hooggeschoolden van EU-origine. Ook al is 'overkwalificatie' erg moeilijk te meten (bijvoorbeeld omdat naast het niveau ook het domein van de studies een rol kan spelen, en ook omdat de sector uiteraard niet volstaat om iemands werkelijk beroep te kennen), dit wijst er toch op dat we er niet in slagen om ieders competentie in onze economie optimaal in te zetten.

Ten slotte past bij de bedenkingen omtrent onderwijs nog een kanttekening. De introductie van de variabele 'opleiding' betekent duidelijk een grote meerwaarde voor de Monitoring. Toch mag niet vergeten worden dat we voor grote groepen geen studieniveau terugvonden (61,0% van de EU-13-origine) en dat er binnen die groep wellicht grote verschillen zijn, bijvoorbeeld samenhangend met het gemiddeld studieniveau in de landen van herkomst – het zijn immers vooral de recente migranten voor wie geen studieniveau kon worden geïdentificeerd. Ook de klassieke opmerking dat het studieniveau niet alles zegt, en dat mensen hun talenten ook ontwikkelen buiten de schoolbanken, mag uiteraard niet uit het oog worden verloren. En tenslotte zegt het 'niveau' van de studie niet alles: op de arbeidsmarkt zijn bijvoorbeeld lang niet alle universitaire diploma's gelijkwaardig. We kunnen ons afvragen of er ook op dat vlak verschillen tussen origines zijn (en overigens ook genderverschillen), waarbij binnen sommige origines meer voor humane en binnen andere meer voor exacte wetenschappen worden gekozen, maar dat vraagt een verdere verfijning van de gegevens⁶ en van de analyse.

2.2. Gezin en gender spelen een belangrijke rol

Zoals we al in het vorige rapport zagen ging de vrouwelijke werkgelegenheid er tijdens de Grote Recessie op vooruit, terwijl met name bij de personen van Belgische origine de mannen erop achteruit gingen. De genderkloof, zowel op vlak van werkgelegenheid als op vlak van de verloning, verkleinde. Het genderverschil varieert echter zeer sterk per origine (3,6 procentpunten verschil tussen mannen en vrouwen van andere Afrikaanse origine, 5,1 bij de Belgische origine, 20,3 bij de Maghrebijnse origine en 22,6 bij de kandidaat EU-origine). De betere integratie van de variabele 'gezinstype' in dit rapport laat ons ook toe om dat verschil te duiden: het situeert zich in zeer belangrijke mate bij vrouwen met kinderen (ter illustratie: alleenstaande vrouwen van Maghrebijnse origine – vooral de hooggeschoolden – hebben een hogere werkgelegenheid dan alleenstaande mannen, maar vrouwen in een koppel met kinderen hebben een werkzaamheidsgraad van 30,6% tegenover 66,2% bij mannen).⁷ Deze vrouwen met kinderen vinden we dan ook zeer vaak terug in de werkloosheid (wat vragen oproept over de relatie met onder meer de problematiek van de werkloosheidsvallen en met het activeringsbeleid).

Dat verschil hangt op zijn beurt in zeer sterke mate samen met de duur van het verblijf en de mate van integratie in ons land: bij de recent ingeschrevenen in het Rijksregister van kandidaat EU-origine bedraagt het genderverschil in werkgelegenheidsgraad voor personen in een koppel met kinderen 43,9 procentpunten (58,6% tegenover 14,7%), bij de recent ingeschrevenen in het Rijksregister van Maghrebijnse origine 42,6 procentpunten (55,2% tegenover 12,6%). Het verschil tussen de werkgelegenheidsgraad van de betrokken vrouwen met deze van vrouwen van Belgische origine in dezelfde gezinssituatie bedraagt respectievelijk 69,7 procentpunten (Maghrebijnse origine) en 67,6 procentpunten (kandidaat EU-origine). Dit lijkt te wijzen op een geografische component: nieuwkomers bren-

⁶ De mogelijkheid daarvan zal tegen de volgende Monitoring worden nagegaan.

⁷ Overigens kan het verschil (binnen en tussen originegroepen) niet worden verklaard door verschillen in opleiding.

gen het rolpatroon uit het land van herkomst mee. Toch blijven de verschillen in latere generaties ook erg belangrijk. Dat duidt erop dat de zwakke positie op de arbeidsmarkt (en het daarbij horende risico om in de werkloosheidsval te belanden) en de invloed van het sociaal netwerk eveneens een rol spelen.

De band tussen origine, gezinsvorming en werkgelegenheid verdient overigens verder onderzoek: alleenstaande ouders zagen hun werkgelegenheid in belangrijke mate toenemen van 2008 tot 2014, eenoudergezinnen komen veel vaker voor bij personen van andere Afrikaanse origine, jongeren van Belgische origine wonen langer bij hun ouders,... Daaraan gekoppeld stellen we ook opnieuw de behoefte vast aan een meer algemene variabele die de socio-economische achtergrond vertegenwoordigt: het gezinsinkomen en het opleidingsniveau van de gezinsleden is mogelijk minstens even belangrijk als het type gezin zelf.

Overigens moet in deze context ook op een andere geografische factor worden gewezen: verandering (of niet) van woonplaats speelt ook binnen België een rol, wat bij de vergelijking tussen de gewesten niet uit het oog mag worden verloren. Zo lijkt het erop dat eerder hooggeschoolden dan laaggeschoolden van alle origines in Brussel komen wonen (of blijven wonen).

2.3. De gesegmenteerde arbeidsmarkt kent verschillende dimensies

Ook met gegevens voor twee extra jaren en na analyse van enkele bijkomende variabelen blijft het beeld van een arbeidsmarkt met twee snelheden overeind: personen van Belgische origine hebben een veel grotere kans op een baan, op een stabiel contract en op een betere verloning. Anderzijds zaten de (met name mannelijke laaggeschoolde) personen van Belgische origine tijdens de crisis ook in de hoek waar de klappen vielen: de afname van de industriële tewerkstelling en de werkgelegenheid bij enkele overheidsbedrijven trof vooral hen. Daarbij gingen wellicht ook veel betere banen verloren. Personen van vreemde origine vinden we vaker terug in het minder goede segment van de ar-

beidsmarkt, met meer volatiele trajecten. Het verschil met de personen van Belgische origine werd dan wel kleiner (met name voor de personen van EU-origine, van de Maghreb en de kandidaat EU-landen), het blijft substantieel.

Bovendien, en opnieuw zoals uit het vorige rapport al bleek, vinden we personen van vreemde origine die geen werk hebben in verhouding meer terug in de minder gunstige niet-werk-statuten. Het brugpensioen neemt dan wel af (onder invloed van het gevoerde beleid), het blijft ook sterk ongelijk verdeeld. Dat geldt voor de hele verouderingsproblematiek: oudere Belgen maken meer gebruik van loopbaanonderbreking, worden minder snel werkloos en aangezien we ze meer terugvinden in de hogere loondecielen zullen ze ook op een hoger pensioen kunnen rekenen. Zoals het vorige rapport al stelde zou het niet billijk zijn om de rekening voor 'langer werken' naar personen van vreemde origine door te schuiven.

Zoals kon worden verwacht, blijkt de segmentatie sterk geënt op het opleidingsniveau: hooggeschoolden hebben niet alleen betere banen, ze komen ook in 'betere' statuten terecht wanneer ze niet werken. Toch blijven er voor de meeste factoren (lonen, loopbaanstabieleit...) verschillen tussen origines die zich niet laten verklaren. Deze verschillen zijn een aanwijzing voor ongelijke behandeling op de arbeidsmarkt, of anders gezegd, voor discriminatie. Wie van Belgische origine is, met een hoog opleidingsniveau, heeft 57,4% kans op een hoog loon, terwijl iemand van andere Afrikaanse origine met een hoog opleidingsniveau slechts 23,9% kans heeft op een hoog loon. Dat geldt evenwel niet voor alle factoren: het verschil tussen voltijds en deeltijds werk blijkt terug te brengen tot de opleiding (waarbij we uiteraard wel weten dat de originegroepen niet gelijk over de opleidingsniveaus verdeeld zijn!).

2.4. De voorbeeldrol van de publieke sector

De focus op de publieke sector in dit rapport maakt er ons in de eerste plaats van bewust dat het een sector is die verschillende niveaus en ty-

pes van tewerkstelling omvat. Het hoofdstuk laat ook toe om te besluiten dat de publieke sector sterker door de personen van Belgische afkomst wordt gedomineerd dan de privésector. We zien wel enkele opvallende afwijkingen, zoals de oververtegenwoordiging van personen van Maghrebijnse en – vooral – andere Afrikaanse origine in de publieke sector in Brussel, die samengaat met een sterke ondervertegenwoordiging in Vlaanderen, en de duidelijke ondervertegenwoordiging van personen van kandidaat EU-afkomst in de publieke sector in Wallonië.

Binnen de publieke sector is er echter wel een duidelijke segregatie. Deze uit zich in de sectoren waarin verschillende origines onder- en oververtegenwoordigd zijn: we vinden bijvoorbeeld dat zowel in de (goed betalende) energie-sector als in de (minder goed betalende) sector van de afvalverwerking de personen van Belgische origine sterker aanwezig zijn. Anderzijds zijn in de transportsector de kandidaat EU en Maghrebijnse origine oververtegenwoordigd, wat de mannen betreft, en in de gezondheidssector de vrouwen van dezelfde origines, alsook deze van EU-13- en andere Afrikaanse origine. We zien verder met name dat het ambtenarenstatuut sterk de personen van Belgische origine beschermt. De integratie in dat statuut blijft erg moeilijk verlopen.

De discussie over een hervorming van dat statuut die op gang lijkt te komen, zou daarom een grotere mobiliteit binnen de publieke sector en tussen de publieke en privésector en het wegwerken van ongegronde verschillen als uitgangspunt moeten hebben. Ook de te sterke focus op het diploma zou eindelijk ook effectief moeten worden vervangen door een aanwerving op basis van de competenties van de kandidaten (dat neemt niet weg dat de procedure voor een erkenning van buitenlandse diploma's veel sneller en kosteloos zou moeten verlopen). Alleen op die manier kan de publieke sector de voorbeeldrol die hem natuurlijk toekomt ook daadwerkelijk opnemen.

Een specifiek probleem stelt zich in het onderwijs: een grotere diversiteit in het lerarenkorps moet ook bijdragen aan het wegwerken van de

onderwijsachterstand van personen van vreemde origine.

2.5. Het migratiemotief speelt een rol, maar het effect vlakkt uit

De analyse van het socio-economisch statuut op basis van het verblijfsmotief bevestigt de verwachting dat wie naar hier komt om arbeidsmarktredenen beduidend meer kans heeft op werk dan wie in ons land een verblijfsstatuut verwerft op basis van familiale redenen of in het kader van een asielprocedure. Dat effect vlakkt wel af: de personen die in 2010 met het motief 'werk' naar België kwamen, zien tussen 2011 en 2014 hun werkgelegenheidsgraad stagneren (van 61% naar 60%), terwijl de personen die met een familiaal motief (31% naar 42%) of in het kader van een asielprocedure (11% naar 33%) naar hier kwamen wel beter op de arbeidsmarkt geïntegreerd raakten.

De vooruitgang bij de erkende asielzoekers lijkt er zelfs op te wijzen dat deze groep zich na de onvermijdelijk erg moeilijke start behoorlijk op de arbeidsmarkt lijkt te integreren. De vraag kan daarom worden gesteld of de arbeidsmarktbeoordelingsdiensten niet méér aandacht zouden moeten geven aan de personen die met een familiaal motief naar hier komen, ook als deze zich niet spontaan als werkzoekende melden – onder meer omdat ze geen recht op werkloosheidsuitkeringen hebben.

2.6. Verschillen tussen origines vragen om verdere verklaring

Meer nog dan de vorige Monitoringrapporten en dankzij de integratie van nieuwe variabelen brengt dit rapport ook verschillen tussen de originegroepen aan het licht. Dat geldt niet enkel tussen de Belgische, EU- en niet-EU-origine, maar ook binnen deze grote groepen. Hierboven werd al gewezen op verschillen inzake de genderrollen in het gezin en andere structurele fenomenen. Maar er zijn ook grote verschillen in opleidingsniveau, ook bij de jongeren, ook bij de tweede en derde generatie: 8,8% van de 20- tot 29-jarige Belgen met Belgische ouders die als vreemdeling geboren zijn van kandidaat EU origine zijn hoog opgeleid, tegenover 15,2%

voor de andere Afrikaanse origine (27,8% voor de Belgische origine).

Ondanks een betere opleiding hebben jongeren van andere Afrikaanse origine nog veel meer moeilijkheden dan de andere groepen om een plaats op de arbeidsmarkt te vinden (en doen hooggeschoolde jongeren van Maghrebijnse origine het relatief goed, terwijl jongeren van kandidaat EU-origine door de band de school zeer vroeg verlaten, maar daarvoor geen extra prijs betalen op de arbeidsmarkt) – onder meer dankzij een relatieve oververtegenwoordiging in de doelgroep sociaalezekerheidsvermindering voor laaggeschoolde jongeren en in die voor de eerste aanwerving.

De sectoren waarin we verschillende origine-groepen terugvinden, verschillen: personen van andere Afrikaanse origine, en in mindere mate van Maghrebijnse origine, vinden we zoals al aangehaald vaker terug in de publieke sector (behalve in Vlaanderen), waarbij de eerste groep eerder in de administratie en de gezondheidszorg belandt, en de tweede groep in de overheidsbedrijven, terwijl personen van kandidaat EU-origine veel vaker een eigen zaak hebben. Ook de vergelijking met de (kleinere) groep met herkomst in Oceanië of het Verre Oosten valt op: deze groep integreert zich snel op de arbeidsmarkt, maar belandt dan vaak in de aller-

laagste loonklassen. Zoals het vorige rapport al aangaf, zien we ook grote verschillen tussen de inactieven, waarbij andere Afrikanen vaker in het leefloon terechtkomen (wat zelfs geldt voor nieuwkomers die met het motief ‘werk’ naar ons land komen), Maghrebijnen vaker in de werkloosheid (en dan zeer moeilijk wegraken uit de langdurige werkloosheid) en andere Europeanen vaker in de arbeidsongeschiktheid.

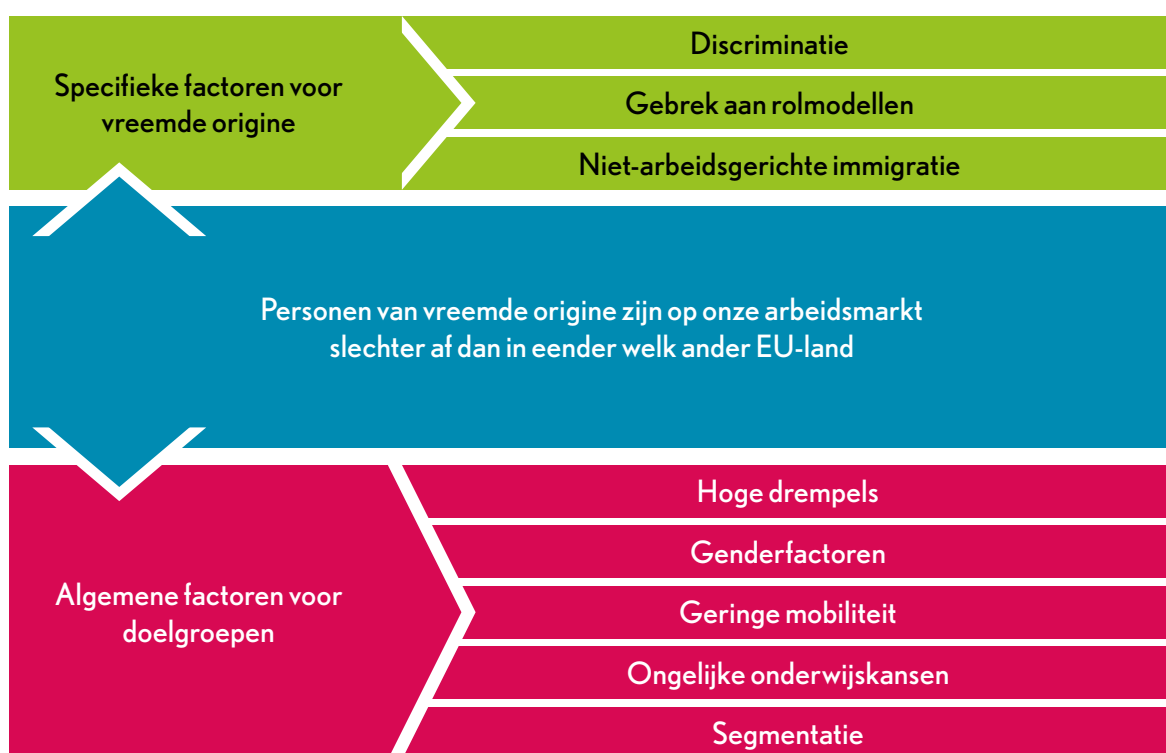
Dat leidt voor een deel tot een ongemakkelijke conclusie: ofwel worden de verschillen verklaard door objectieve factoren die nog niet in beeld werden gebracht (maar daarbij komt de grens van wat mogelijk en zinvol is stilaan in beeld), ofwel is discriminatie een fenomeen dat meer fijnmazig is en waarbij verschillende groepen verschillend behandeld worden (niemand onderzocht tot nu toe of solliciteren met een Turkse, Marokkaanse of Afrikaanse naam ook onderling verschillende reacties oproept – noch hoe werkgevers met een achtergrond in een vreemde origine reageren op sollicitanten van een andere origine), ofwel verschillen attitudes tussen de originegroepen dermate dat ze de arbeidsmarkresultaten beïnvloeden. Wellicht zit er een waarheid in elk van de drie verklaringen, maar om de laatste twee in kaart te brengen dringt verder onderzoek zich op, dat buiten het bestek van de Monitoring valt.

3. BESLUIT: GENDER ALS BIJKOMENDE FACTOR

De analyse van de bijkomende gegevens brengt ons ertoe om de factoren die we in het rapport van 2015 identificeerden als oorzaken van de arbeidsmarktachterstand van mensen van vreemde origine aan te vullen met het gender-aspect. De impact daarvan op de werkgelegenheid van vrouwen van een aantal origines is zo groot, dat een afzonderlijke identificatie van

deze factor noodzakelijk is. Aangezien hij een rol speelt voor alle groepen, niet enkel voor deze van personen van vreemde origine, hoort hij bij de 'algemene factoren' thuis. Figuur 2 is de aangepaste versie van de figuur die we (niet in het rapport zelf, maar bij de voorstelling ervan) in 2015 construeerden.

Figuur 2: Oorzaken van de arbeidsmarktachterstand van personen van vreemde origine

BELEIDSAANBEVELINGEN

In de Monitoring 2013 en 2015 werden ook een reeks beleidsaanbevelingen opgenomen, voortvloeiend uit de gemaakte analyses. De nieuwe informatie uit dit rapport biedt geen aanleiding om deze aanbevelingen te herroepen of bij te stellen. Wel lijkt het ons ook voor het te voeren beleid belangrijk om de positie van het genderrolpatroon onder de aandacht te brengen. Naast de maatregelen omtrent de beschikbaarheid van kinderopvang (betaalbare, toegankelijke en kwalitatieve kinderopvang voor iedereen moet een recht zijn) en kleuteronderwijs is het van groot belang het gebruik ervan ook te promoten bij alle groepen in de samenleving – of zelfs

om de leerplichtleeftijd te verlagen. Ook meer algemene campagnes om het rolpatroon verder te doorbreken, met bijzondere aandacht voor de originegroepen waarvoor de af te leggen weg het grootst is, zijn noodzakelijk. Ongetwijfeld kan het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen hierin samen met Unia een rol spelen.

Figuur 3 vat de beleidsaanbevelingen samen van het rapport 2015, met de geschetste aanbeveling (voor een gedetailleerde uitwerking verwijzen we naar het vorige rapport).

Figuur 3: Beleidsaanbevelingen

Geïntegreerd beleid

Migratie en arbeidsmarkt afstemmen:

- › Inzetbaarheid iedereen verhogen
- › Arbeidsmarktintegratie van alle immigranten bevorderen

Arbeidsmarkt hervormen:

- › Loonkost verlagen en signaalfunctie loonvorming herstellen
- › Overgang school-werk vergemakkelijken
- › Vroegtijdige uittrede afbouwen
- › Verschillen in bescherming wegwerken en uitstel werk zoeken vermijden
- › Bescherming beroepen vermijden
- › Activering in alle uitkeringsstelsels vooropstellen ('één loket')
- › Doelgroepbeleid richten op lage lonen
- › Genderspecifieke obstakels aanpakken

Inclusief onderwijs:

- › Concentraties tegengaan
- › Leerkrachtenopleiding versterken
- › Vroegtijdige en stereotype oriëntatie vermijden
- › Technisch onderwijs opwaarderen
- › Kinderopvang toegankelijk en betaalbaar maken
- › Erkenning diploma's verbeteren en 'bruggen' organiseren
- › Diversiteit in opleiding verzekeren

Discriminatie bestrijden:

- › Jobcreatie vooropstellen
- › Positieve acties mogelijk maken
- › Alle, ook 'witte', sectoren betrekken
- › Streefcijfers opstellen
- › Goede voorbeelden promoten

BIJLAGEN

De volledige bijlagen met alle beschikbare kruisingen zijn te raadplegen
op de website van de FOD WASO: www.werk.belgie.be/monitoring_bijlagen

LIJST VAN DE PARITAIRE COMITÉS

100	Aanvullend Paritair Comité voor de werklieden
101	Nationale Gemengde Mijncommissie
102	Paritair Comité voor het groefbedrijf
104	Paritair Comité voor de ijzernijverheid
105	Paritair Comité voor de non-ferro metalen
106	Paritair Comité voor het cementbedrijf
107	Paritair Comité voor de meester-kleermakers, de klermaaksters en naaisters
109	Paritair Comité voor het kleding- en confectiebedrijf
110	Paritair Comité voor de textielverzorging
111	Paritair Comité voor de metaal-, machine- en elektrische bouw
112	Paritair Comité voor het garagebedrijf
113	Paritair Comité voor het ceramiekbedrijf
114	Paritair Comité voor de steenbakkerij
115	Paritair Comité voor het glasbedrijf
116	Paritair Comité voor de scheikundige nijverheid
117	Paritair Comité voor de petroleumnijverheid en -handel
118	Paritair Comité voor de voedingsnijverheid
119	Paritair Comité voor de handel in voedingswaren
120	Paritair Comité voor de textielnijverheid en het breiwerk
121	Paritair Comité voor de schoonmaak
124	Paritair Comité voor het bouwbedrijf
125	Paritair Comité voor de houtnijverheid
126	Paritair Comité voor de stoffering en de houtbewerking
127	Paritair Comité voor de handel in brandstoffen
128	Paritair Comité voor het huden- en lederbedrijf en vervangingsproducten
129	Paritair Comité voor de voortbrenging van papierpap, papier en karton
130	Paritair Comité voor het drukkerij-, grafische kunst- en dagbladbedrijf
132	Paritair Comité voor de ondernemingen van technische land- en tuinbouwwerken
133	Paritair Comité voor het tabaksbedrijf
136	Paritair Comité voor de papier- en kartonbewerking
139	Paritair Comité voor de binnenscheepvaart
140	Paritair Comité voor het vervoer en de logistiek
142	Paritair Comité voor de ondernemingen waar teruggewonnen grondstoffen opnieuw ter waarde worden gebracht
143	Paritair Comité voor de zeevisserij
144	Paritair Comité voor de landbouw
145	Paritair Comité voor het tuinbouwbedrijf
146	Paritair Comité voor het bosbouwbedrijf
147	Paritair Comité voor de wapensmederij met de hand
148	Paritair Comité voor het bont en kleinvel
149	Paritair Comité voor de sectoren die aan de metaal-, machine- en elektrische bouw verwant zijn
150	Paritair Comité voor gewoon pottengoed in potaarde
152	Paritair Comité voor de gesubsidieerde inrichtingen van het vrij onderwijs
200	Aanvullend Paritair Comité voor de bedienden
201	Paritair Comité voor de zelfstandige kleinhandel
202	Paritair Comité voor de bedienden uit de kleinhandel in voedingswaren
203	Paritair Comité voor de bedienden uit de hardsteengroeven
204	Paritair Comité voor de bedienden uit de porfiergroeven van het kanton van Lessen, van Bierk-bij-Halle en van Quenast
205	Paritair Comité voor de bedienden van de steenkolenmijnen
207	Paritair Comité voor de bedienden uit de scheikundige nijverheid

209	Paritair Comité voor de bedienden der metaalfabrikatennijverheid
210	Paritair Comité voor de bedienden van de ijzernijverheid
211	Paritair Comité voor de bedienden uit de petroleumnijverheid en -handel
214	Paritair Comité voor de bedienden van de textielnijverheid en het breiwerk
215	Paritair Comité voor de bedienden van het kleding- en confectiebedrijf
216	Paritair Comité voor de notarisbedienden
217	Paritair Comité voor de casinobedienden
218	Aanvullend nationaal Paritair Comité voor de bedienden
219	Paritair Comité voor de diensten en organismen voor technische controles en gelijkvormigheidstoetsing
220	Paritair Comité voor de bedienden uit de voedingsnijverheid
221	Paritair Comité voor de bedienden uit de papiernijverheid
222	Paritair Comité voor de bedienden van de papier- en kartonbewerking
223	Nationaal Paritair Comité voor de sport
224	Paritair Comité voor de bedienden van de non-ferro metalen
225	Paritair Comité voor de bedienden van de inrichtingen van het gesubsidieerd vrij onderwijs
226	Paritair Comité voor de bedienden uit de internationale handel, het vervoer en de logistiek
227	Paritair Comité voor de audiovisuele sector
300	Nationale arbeidsraad
301	Paritair Comité voor het havenbedrijf
302	Paritair Comité voor het hotelbedrijf
303	Paritair Comité voor het filmbedrijf
304	Paritair Comité voor het vermakelijkheidsbedrijf
305	Paritair Comité voor de gezondheidsdiensten
306	Paritair Comité voor het verzekeringswezen
307	Paritair Comité voor de makelarij en verzekeringsagentschappen
308	Paritair Comité voor de maatschappijen voor hypothecaire leningen, sparen en kapitalisatie
309	Paritair Comité voor de beursvennootschappen
310	Paritair Comité voor de banken
311	Paritair Comité voor de grote kleinhandelszaken
312	Paritair Comité voor de warenhuizen
313	Paritair Comité voor de apotheken en tarificatiediensten
314	Paritair Comité voor het kappersbedrijf en de schoonheidszorgen
315	Paritair Comité voor de handelsluchtvaart
316	Paritair Comité voor de koopvaardij
317	Paritair Comité voor de bewakings- en/of toezichtsdiensten
318	Paritair Comité voor de diensten voor gezins- en bejaardenhulp
319	Paritair Comité voor de opvoedings- en huisvestingsinrichtingen en -diensten
320	Paritair Comité voor de begrafenisondernemingen
321	Paritair Comité voor de groothandelaars-verdelers in geneesmiddelen
322	Paritair Comité voor de uitzendarbeid en de erkende ondernemingen die buurtwerken of -diensten leveren
323	Paritair Comité voor het beheer van gebouwen, de vastgoedmakelaars en de dienstboden
324	Paritair Comité voor de diamantnijverheid en -handel
325	Paritair Comité voor de openbare kredietinstellingen
326	Paritair Comité voor het gas- en elektriciteitsbedrijf
327	Paritair Comité voor de beschutte werkplaatsen en de sociale werkplaatsen
328	Paritair Comité voor het stads- en streekvervoer
329	Paritair Comité voor de socio-culturele sector
330	Paritair Comité voor de gezondheidsinrichtingen en -diensten
331	Paritair Comité voor de Vlaamse welzijns- en gezondheidssector
332	Paritair Comité voor de Franstalige en Duitstalige welzijns- en gezondheidssector
333	Paritair Comité voor toeristische attracties
334	Paritair Comité voor de openbare loterijen
335	Paritair Comité voor de dienstverlening aan en de ondersteuning van het bedrijfsleven en de zelfstandigen

336	Paritair Comité voor de vrije beroepen
337	Aanvullend Paritair Comité voor de non-profitsector
338	Paritair Comité voor de maritieme en watergebonden activiteiten
339	Paritair Comité voor de erkende maatschappijen voor sociale huisvesting
340	Paritair Comité voor de orthopedische technologieën
341	Paritair Comité voor de bemiddeling in bank- en beleggingsdiensten

STATISTISCHE NOMENCLATUUR VAN DE ECONOMISCHE ACTIVITEITEN IN DE EUROPESE GEMEENSCHAP - NACE-BEL 2008*

A. Landbouw, bosbouw en visserij

01	Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten
02	Bosbouw en de exploitatie van bossen
03	Visserij en aquacultuur

B. Winning van delfstoffen

05	Winning van steenkool en bruinkool
06	Winning van aardolie en aardgas
07	Winning van metaalertsen
08	Overige winning van delfstoffen
09	Ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw

C. Industrie

10	Vervaardiging van voedingsmiddelen
11	Vervaardiging van dranken
12	Vervaardiging van tabaksproducten
13	Vervaardiging van textiel
14	Vervaardiging van kleding
15	Vervaardiging van leer en van producten van leer
16	Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk
17	Vervaardiging van papier en papierwaren
18	Drukkerijen, reproductie van opgenomen media
19	Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten
20	Vervaardiging van chemische producten
21	Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten
22	Vervaardiging van producten van rubber of kunststof
23	Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten
24	Vervaardiging van metalen in primaire vorm
25	Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten
26	Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten
27	Vervaardiging van elektrische apparatuur
28	Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g.
29	Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers
30	Vervaardiging van andere transportmiddelen
31	Vervaardiging van meubelen
32	Overige industrie
33	Reparatie en installatie van machines en apparaten

D. Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht

35	Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht

E. Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering

36	Winning, behandeling en distributie van water
37	Afvalwaterafvoer
38	Inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning
39	Sanering en ander afvalbeheer

F. Bouwnijverheid

41	Bouw van gebouwen; ontwikkeling van bouwprojecten
42	Weg- en waterbouw
43	Gespecialiseerde bouwwerkzaamheden

G. Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen

45	Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen
46	Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen
47	Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen

H. Vervoer en opslag

49	Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen
50	Vervoer over water
51	Luchtvaart
52	Opslag en vervoerondersteunende activiteiten
53	Posten en koeriers

I. Verschaffen van accommodatie en maaltijden

55	Verschaffen van accommodatie
56	Eet- en drinkgelegenheden

J. Informatie en communicatie

58	Uitgeverijen
59	Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen
60	Programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's
61	Telecommunicatie
62	Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancyactiviteiten en aanverwante activiteiten
63	Dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie

K. Financiële activiteiten en verzekeringen

64	Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen
65	Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen
66	Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen

L. Exploitatie van en handel in onroerend goed

68	Exploitatie van en handel in onroerend goed

M. Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten

69	Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening
70	Activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer
71	Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen
72	Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied
73	Reclamewezen en marktonderzoek
74	Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten
75	Veterinaire diensten

N. Administratieve en ondersteunende diensten

77	Verhuur en lease
78	Terbeschikkingstelling van personeel
79	Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten
80	Beveiligings- en opsporingsdiensten
81	Diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging
82	Administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten

O. Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen

84	Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen

P. Onderwijs

85	Onderwijs

Q. Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening

86	Menselijke gezondheidszorg
87	Maatschappelijke dienstverlening met huisvesting
88	Maatschappelijke dienstverlening zonder huisvesting

R. Kunst, amusement en recreatie

90	Creatieve activiteiten, kunst en amusement
91	Bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten
92	Loterijen en kansspelen
93	Sport, ontspanning en recreatie
-

S. Overige diensten

94	Verenigingen
95	Reparatie van computers en consumentenartikelen
96	Overige persoonlijke diensten
-

T. Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik

97	Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel
98	Niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik
-

U. Extraterritoriale organisaties en lichamen

99	Extraterritoriale organisaties en lichamen
-

** Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium (Januari 2011): "NACE-BEL 2008 – Economische activiteiten nomenclatuur met toelichtingen".*

LIJST VAN GRAFIEKEN

14	Grafiek 1: Verdeling van de bevolking van buitenlandse origine van 18 tot 64 jaar volgens origine (2008-2014)
15	Grafiek 2: Verdeling van de bevolking van buitenlandse origine van 18 tot 64 jaar per gewest volgens origine (2008-2014)
16	Grafiek 3: Verdeling van de derde generatie van 18 tot 64 jaar in 2008 en in 2014
17	Grafiek 4: Verdeling in 2014 van de bevolking van 18 tot 64 jaar volgens origine in functie van hun migratieachtergrond
21	Grafiek 5: Opleidingsniveau in 2014 van de bevolking van 20 tot 64 jaar volgens origine
22	Grafiek 6: Opleidingsniveau (uitgezonderd ongekend) in 2014 van de bevolking van 20 tot 64 jaar volgens origine
24	Grafiek 7: Opleidingsniveau (uitgezonderd ongekend) in 2014 van de bevolking van 20 tot 64 jaar volgens origine en migratieachtergrond
26	Grafiek 8: Opleidingsniveau (uitgezonderd ongekend) in 2014 van de bevolking van 20 tot 64 jaar per gewest volgens origine en migratieachtergrond
31	Grafiek 9: Kloof met personen van Belgische origine voor werkgelegenheidsgraad en werkloosheidsgraad per origine, 20-64 jaar, in procentpunten, 2008-2014
32	Grafiek 10: Inactiviteitsgraad van personen van 25 tot 64 jaar naar origine, 2008-2014
33	Grafiek 11: Werkgelegenheidsgraad van personen van 20 tot 64 jaar naar geslacht en origine, 2008-2014
33	Grafiek 12: Werkloosheidsgraad van personen van 18 tot 64 jaar naar geslacht en origine, 2008-2014
35	Grafiek 13: Werkgelegenheids- en werkloosheidsgraden bij 20 tot 64-jarigen per origine en gewest, 2008-2014
37	Grafiek 14: Werkgelegenheids- en werkloosheidsgraden per origine en leeftijdsklasse, 2008-2014
38	Grafiek 15: Inactiviteitsgraad van personen van 55 tot 64 jaar naar origine, 2008-2014
39	Grafiek 16: Werkgelegenheidsgraad bij personen van 20 tot 29 jaar volgens migratieachtergrond, 2008-2014
39	Grafiek 17: Werkloosheidsgraad bij personen van 20 tot 29 jaar volgens migratieachtergrond, 2008-2014
42	Grafiek 18: Aandeel positieve transities binnen de niet-neutrale, per origine (2003-2008 tot 2009-2014)
43	Grafiek 19: Verdeling van de personen die niet loontrekkend waren in 2009 en het wel zijn in 2014 in de drie eerste decielen
44	Grafiek 20: Verdeling van de personen die loontrekkend waren in 2009 en die het niet meer zijn in 2014 in de drie laatste decielen
47	Grafiek 21: Aandeel van de werkende mannen en vrouwen van 18-64 jaar dat deeltijds werkt, per origine (2014)
51	Grafiek 22: Netto-evolutie van de werkgelegenheid (2011-2014) volgens sector en origine
54	Grafiek 23: Aandeel van de tewerkgestelde loontrekkenden per origine volgens het type van overeenkomst en het gewest waar ze wonen, 2014
55	Grafiek 24: Aandeel loontrekkende vrouwen van 20-64 jaar in het systeem van de dienstencheques ten opzichte van het totaal aantal loontrekkenden per origine en gewest (2008-2014)
56	Grafiek 25: Aandeel loontrekkenden tewerkgesteld in de uitzendsector per origine en gewest (3 ^{de} trimester van 2014)
57	Grafiek 26: Aantal gerechtigden van RSZ/RSZPPO-bijdrageverminderingen, voor 4 soorten verminderingen, 2010-2014
59	Grafiek 27: Aandelen gerechtigden van de RSZ/RSZPPO-bijdrageverminderingen voor 4 soorten, per origine (2010-2014)
61	Grafiek 28: De werkgelegenheidsgraad van personen van 20 tot 64 jaar naar origine en opleidingsniveau (2014)
61	Grafiek 29: De werkloosheidsgraad van personen van 20 tot 64 jaar naar origine en opleidingsniveau (2014)
62	Grafiek 30: De inactiviteitsgraad van personen van 25 tot 64 jaar naar origine en opleidingsniveau (2014)
62	Grafiek 31: Inactieven van 25 tot 64 jaar volgens origine en opleidingsniveau naar soort inactiviteit (2014)
65	Grafiek 32: De werkgelegenheidsgraad van personen van 20 tot 64 jaar naar origine en opleidingsniveau, per regio (2014)

66	Grafiek 33: De werkgelegenheidsgraad van personen van 25 tot 64 jaar naar migratieachtergrond en opleidingsniveau (2014)
67	Grafiek 34: De werkloosheidsgraad van personen van 25 tot 64 jaar naar migratieachtergrond en opleidingsniveau (2014)
67	Grafiek 35: Het aandeel langdurig werklozen in het totaal aantal werklozen per origine, volgens opleidingsniveau, 25-64 jarigen, 2014
69	Grafiek 36: Netto-evolutie van de werkgelegenheid (2011-2014) volgens sector en origine, per opleidingsniveau
70	Grafiek 37: Aandeel van de tewerkgestelde loontrekkenden per origine volgens type van overeenkomst en opleidingsniveau, 2014
71	Grafiek 38: Verdeling van de vrouwelijke loontrekkenden in het systeem van de dienstencheques volgens opleidingsniveau, per origine (2014)
71	Grafiek 39: Aandelen loontrekkenden in de uitzendsector per opleidingsniveau en origine (2014)
72	Grafiek 40: Verdeling van de opleidingsniveaus over voltijdse en deeltijdse banen per geslacht, 2014
74	Grafiek 41: Werkgelegenheidsgraad van personen van 20 tot 64 jaar naar migratieachtergrond en gezinssituatie (2014)
75	Grafiek 42: Kloof in werkgelegenheidsgraad tussen mannen en vrouwen volgens gezinstype en migratieachtergrond, in procentpunten (2014)
76	Grafiek 43: Kloof tussen aandelen mannelijke en vrouwelijke voltijds werkenden per gezinstype, in procentpunten, 2014
76	Grafiek 44: Verdeling in % tussen mannen en vrouwen in koppels met kind(eren) over de voltijdse en deeltijdse banen per origine, 2014
77	Grafiek 45: Werkloosheidsgraad en aandeel in de langdurige werkloosheid bij werklozen in 2014 naar origine
90	Grafiek 46: Verdeling van de jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3 ^{de} trimester van 2013 volgens origine en geslacht
91	Grafiek 47: Verdeling van de jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3 ^{de} trimester 2013 volgens origine, gewest en geslacht
97	Grafiek 48: Jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3 ^{de} trimester van 2013 en die aan het werk zijn in het 4 ^{de} trimester van 2013 volgens origine en geslacht
98	Grafiek 49: Jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3 ^{de} trimester van 2013 en die aan het werk zijn in het 4 ^{de} trimester van 2013 volgens origine en gewest
98	Grafiek 50: Jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3 ^{de} trimester 2013 en aan het werk zijn in het 4 ^{de} trimester 2013 volgens origine en leeftijdsklasse
99	Grafiek 51: Jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3 ^{de} trimester 2013 en aan het werk zijn in het 4 ^{de} trimester 2013 volgens origine en opleidingsniveau
100	Grafiek 52: Jongeren van 18 tot 29 jaar die in het 3 ^{de} trimester van 2013 zijn ingeschreven en aan het werk zijn in het 4 ^e trimester van 2013, volgens origine en migratieachtergrond
101	Grafiek 53: Jongeren met origines Belg, kandidaat EU en Maghreb van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3 ^{de} trimester van 2013 en werkloosheidsuitkeringen ontvangen in het 4 ^{de} trimester 2013, per geslacht, gewest, leeftijdsklasse en opleidingsniveau
103	Grafiek 54: Jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3 ^{de} trimester 2013 en die een eerste baan hebben gehad tussen het 3 ^{de} trimester 2013 en het 3 ^{de} trimester 2014 volgens origine
113	Grafiek 55: Verdeling van de personen van 18 tot 64 jaar die werkzaam zijn in de openbare sector, volgens origine (2011 - 2014)
115	Grafieken 56 en 57: (linkerkant) Verdeling van de werknemers uit de openbare sector van 18 tot 64 jaar per gewest, volgens origine (2014) – (rechterkant) Kloof tussen de regionale verdeling van werknemers uit de openbare sector van 18 tot 64 jaar en de regionale verdeling van het totaal aantal werkenden van 18 tot 64 jaar, per gewest, volgens origine en in procentpunten (2014)

116	Grafiek 58: Verdeling van de werknemers van de openbare sector van 18 tot 64 jaar per type overeenkomst, volgens origine (2014)
118	Grafiek 59: Verdeling van de werknemers van de openbare sector van 18 tot 64 jaar per geslacht en type overeenkomst, volgens origine (2014)
119	Grafiek 60: Verdeling van de werknemers uit de openbare sector van 18 tot 64 jaar per leeftijdsgroep en type overeenkomst, volgens origine (2014)
120	Grafieken 61 en 62: (linkerkant) Verdeling van de werknemers uit de openbare sector van 18 tot 64 jaar per opleidingsniveau, volgens origine (2014) – (rechterkant) Kloof tussen de verdeling van werknemers uit de openbare sector van 18 tot 64 jaar volgens opleidingsniveau en de verdeling van het totaal aantal werkenden van 18 tot 64 jaar volgens opleidingsniveau, volgens origine en in procentpunten (2014)
121	Grafiek 63: Verdeling van de werknemers uit de openbare sector van 18 tot 64 jaar per geslacht en opleidingsniveau, volgens origine (2014)
125	Grafiek 64: Verdeling van de werknemers uit de openbare sector van 18 tot 64 jaar per beleidsniveau en geslacht, volgens origine (2014)
126	Grafiek 65: Verdeling van de werknemers van de openbare sector van 18 tot 64 jaar per beleidsniveau en type overeenkomst, volgens origine (2014)
128	Grafiek 66: Verdeling van de werknemers uit de openbare sector van 18 tot 64 jaar per beleidsniveau en opleidingsniveau, volgens origine (2014)
136	Grafiek 67: Aantal personen die in 2010 nieuw zijn ingeschreven in het RR per verblijfsreden volgens leeftijd en geslacht, alle origines (inclusief onbepaald)
137	Grafiek 68: Aantal personen die in 2010 nieuw zijn ingeschreven in het RR per verblijfsreden volgens het gewest waarin men woont (ongeacht de origine)
139	Grafiek 69: Aandelen van de verblijfsredenen die zijn opgetekend voor de personen die in 2010 nieuw zijn ingeschreven in het RR, per origine
140	Grafiek 70: Aandelen van personen van 18-29 jaar oud die sinds 2010 zijn ingeschreven in het RR volgens de verscheidene verblijfsredenen en per origine
141	Grafiek 71: Aandelen van personen die in 2010 nieuw in het RR zijn ingeschreven in de verscheidene socio-economische statuten in 2011 (bovenste grafiek) en 2014 (onderste grafiek), volgens hun verblijfsreden
143	Grafiek 72: Verblijfsreden 'Werk', volgens 4 socio-economische statuten in 2011 en 2014, per origine
144	Grafiek 73: Verblijfsreden 'Werk', aandeel personen met de socio-economische status 'werkend' in 2011 en 2014 naar geslacht en origine
145	Grafiek 74: Verblijfsreden 'Gezinshereniging - samenwoning - adoptie', volgens 4 socio-economische statuten in 2011 en 2014, per origine
146	Grafiek 75: Verblijfsreden 'Gezinshereniging - samenwoning - adoptie', aandeel personen in de socio-economische status 'werkend' in 2011 en 2014 volgens geslacht en origine
147	Grafiek 76: Verblijfsreden 'Asiel - diverse bescherming' volgens 4 socio-economische statuten in 2011 en 2014, per origine
148	Grafiek 77: Verblijfsreden 'Studies', naar 4 socio-economische statuten in 2011 en 2014 volgens origine
149	Grafiek 78: Verblijfsreden: 'Regularisatie', volgens 4 socio-economische statuten in 2011 en 2014 per origine
152	Grafiek 79: Aantal personen dat nieuw werd ingeschreven in het RR in 2010 en 2013, volgens verblijfsreden
153	Grafiek 80: Aantal personen dat nieuw werd ingeschreven in het RR in 2013 per verblijfsreden volgens leeftijd en verdeling mannen-vrouwen, van alle origines (ook de ongekende)
154	Grafiek 81: Aantal personen die in 2013 nieuw werden ingeschreven in het RR per verblijfsreden volgens het gewest
155	Grafiek 82: Verblijfsredenen per origine voor de personen die in 2013 nieuw zijn ingeschreven in het RR.
156	Grafiek 83: Evolutie van het aandeel van elke reden tussen 2010 en 2013 (in procentpunten)
157	Grafiek 84: Socio-economische positie in het 4 ^e trimester van 2014 per verblijfsreden
159	Grafiek 85: Socio-economische toestand vastgesteld in het 4 ^e trimester 2014 volgens de verblijfsreden per origine

LIJST VAN TABELLEN

40	Tabel 1: Aandelen lage en hoge salarissen per origine, 2014
41	Tabel 2: Verdeling naar origine volgens het type transitie, 2009-2014
46	Tabel 3: Verdeling van de personen die een baan hadden in 2012 naar hun activiteitsstatus in 2014, naar origine
46	Tabel 4: Verdeling van de personen die werkloos waren in 2012 naar hun activiteitsstatus in 2014, naar origine
48	Tabel 5: De sectoren met het hoogste aantal werkenden in België in 2014
49	Tabel 6: De sterkst vertegenwoordigde sectoren in 2014 per geslacht en origine
50	Tabel 7: De sterkst vertegenwoordigde sectoren in 2014 bij loontrekkenden (per regio) en zelfstandigen, per origine
52	Tabel 8: Sectoren met het hoogste aandeel lage lonen, 2014
52	Tabel 9: Sectoren met het hoogste aandeel hoge lonen, 2014
53	Tabel 10: Paritaire comités waar vreemde origines onder- en oververtegenwoordigd zijn, 2014
80	Tabel 11: Profielkenmerken werkenden per origine, 2014
84	Tabel 12: Profielkenmerken werklozen per origine, 2014
89	Tabel 13: Verdeling van de ingeschreven jongeren van 18 tot 29 jaar volgens origine, per trimester
90	Tabel 14: Verdeling van de jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3 ^{de} trimester van 2013 volgens origine en gewest
92	Tabel 15: Verdeling van de jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3 ^{de} trimester 2013 volgens origine en leeftijd
92	Tabel 16: Verdeling van de jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3 ^{de} trimester 2013 volgens origine, gewest en leeftijd
93	Tabel 17: Verdeling van de jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3 ^{de} trimester 2013 volgens origine en opleidingsniveau
94	Tabel 18: Verdeling van de jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3 ^{de} trimester 2013 volgens origine, gewest en opleidingsniveau
95	Tabel 19: Verdeling van de jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3 ^{de} trimester 2013 volgens origine en migratieachtergrond
96	Tabel 20: Traject van de jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3 ^{de} trimester van 2013 volgens hun statuut in het 4 ^{de} trimester 2013 en hun origine
102	Tabel 21: Traject van de jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3 ^e trimester 2013 volgens hun statuut in het 3 ^e trimester 2014 en hun origine
104	Tabel 22: Mediane duur van de zoektocht naar een eerste baan sinds de inschrijving en het percentage langdurige werkloosheid bij jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3 ^e trimester 2013, volgens origine
105	Tabel 23: Mediane duur van de zoektocht naar een eerste baan sinds de inschrijving en het percentage langdurige werkloosheid bij de jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3 ^{de} trimester 2013, volgens origine en gewest
106	Tabel 24: Mediane duur van de zoektocht naar een eerste baan sinds de inschrijving en het percentage langdurige werkloosheid bij jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3 ^{de} trimester 2013, volgens origine en geslacht
107	Tabel 25: Mediane duur van de zoektocht naar een eerste baan sinds de inschrijving en het percentage langdurige werkloosheid bij jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3 ^{de} trimester 2013, volgens origine en leeftijdsklasse
108	Tabel 26: Mediane duur van de zoektocht naar een eerste baan sinds de inschrijving en het percentage langdurige werkloosheid bij jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3 ^{de} trimester 2013, volgens origine en opleidingsniveau
109	Tabel 27: Langdurig werklozen bij jongeren van 18 tot 29 jaar die zijn ingeschreven in het 3 ^{de} trimester 2013, volgens origine en migratieachtergrond
113	Tabel 28: Aandeel van de werknemers in de openbare sector van 18 tot 64 jaar volgens origine in functie van alle werknemers tussen 18 en 64 jaar (2011-2014)
114	Tabel 29: Aandeel van de werknemers van de openbare sector van 18 tot 64 jaar per gewest volgens origine, in functie van het totaal aantal werknemers van 18 tot 64 jaar uit diezelfde gewesten (2014)

117	Tabel 30: Verdeling van de werknemers uit de openbare sector van 18 tot 64 jaar per gewest en type overeenkomst, volgens origine (2014)
122	Tabel 31: Verdeling van de werknemers uit de openbare sector van 18 tot 64 jaar per origine en migratieachtergrond (2014)
123	Tabel 32: Verdeling van de werknemers in de openbare sector van 18 tot 64 jaar voor de sterkst vertegenwoordigde sectoren in de openbare sector, volgens origine (2014)
151	Tabel 33: Aantal personen die nieuw werden ingeschreven in het RR in 2010 en 2013 volgens origine

LIJST VAN FIGUREN

13	Figuur 1: Verdeling van de bevolking van 18 tot 64 jaar volgens origine in 2014
172	Figuur 2: Oorzaken van de arbeidsmarktachterstand van personen van vreemde origine
173	Figuur 3: Beleidsaanbevelingen

COLOFON

Socio-economische Monitoring. Arbeidsmarkt en origine 2017
Brussel, december 2017

Uitgevers en auteurs

Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg
Ernest Blerotstraat 1, 1070 Brussel
T: 02 233 41 11
F: 02 233 44 88
fod@werk.belgie.be

Unia, Interfederaal Gelijkekansencentrum
Koningsstraat 138, 1000 Brussel
T: 02 212 30 00
info@unia.be

Vertaling: Directie van de vertalingen (FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg)

Grafisch concept en opmaak: StudiOrama

Foto's: www.shutterstock.com

Druk: Drukkerij Bulckens

Verantwoordelijke uitgevers

Jan Vanthuyne, Voorzitter van het Directiecomité a.i. bij de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg
Patrick Charlier, directeur van Unia

Cette publication est aussi disponible en français.

U kan dit rapport en de bijlagen ook downloaden:
op de website van Unia onder de rubriek 'Publicaties': www.unia.be.
op de website van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, module 'Publicaties':
www.werk.belgie.be.

Wilt u deze publicatie bestellen? Dat kan door een e-mail te sturen naar info@unia.be of door te bellen naar 02 212 30 00. Vermeld duidelijk de titel 'Socio-economische Monitoring. Arbeidsmarkt en origine 2017' en uw naam en adres. Deze publicatie wordt u gratis aangeboden; alleen voor grote hoeveelheden of een expreszending kunnen portokosten worden aangerekend.

Tenzij we het anders hebben vermeld, is de informatie uit dit rapport vrij van rechten. U mag dus deze informatie kosteloos en met bron- en auteursvermelding voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden gebruiken. Als u informatie (teksten, foto's, beelden, ...) wilt reproduceren, verspreiden of op een andere manier ter beschikking stellen, dan contacteert u best eerst de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en Unia.

